

Kallelse till kommunstyrelsen den 22 november 2022 klockan 8.15

Som ledamot i kommunstyrelsen kallas du till sammanträde. **Har du förhinder ring 0670-161 06 i god tid, så sekreteraren hinner kalla din ersättare.**

Möjlighet att delta på länk kommer finnas. Endast friska ledamöter får delta på plats.

Sammanträdets plats

Sammanträdesrum Almen, kommunkontoret i Strömsund.

Utsändningsdag

Tisdag 15 november 2022.

Program

08.15 Avfallstaxa för Strömsunds kommun

09.00 Revidering av avfallsföreskrifter

9.15 Fika

09.30 Översiktsplan för Strömsunds kommun

10.30 Fiberprojekt Rossön

11.00 Gruppmöte

- S-gruppen: Almen, kommunkontoret
- C-gruppen: Fjällbjörken
- M-gruppen: Virgo, kommunkontoret

12.00 Lunch

13.00 Gruppmöte

13.30 Uppsiktsplikt Strömsunds hyresbostäder AB

14.00 Uppföljning av klimatanpassningsplan för Strömsunds kommun 2019-2030

14.30 Paus

14.45 Sammanträde

Välkommen

Susanne Hansson, ordförande

Lisa Lundgren, sekreterare

0670-161 06 eller lisa.lundgren@stromsund.se

Föredragningslista

- 1 Ändringar i föredragningslistan
- 2 Kommunstyrelsens ordförande informerar
- 3 Uppsiktsplikt - Strömsunds hyresbostäder AB
- 4 Medborgarförslag om återvinningscentralen i Hammerdal
- 5 Medborgarförslag om hundrastgård
- 6 Medborgarförslag om grön el
- 7 Medborgarförslag om att ersätta kommunens fordon till eldrivna fordon
- 8 Medborgarförslag om lokalproducerad mat i Strömsunds kommun
- 9 Motion om en framtida utveckling av gymnasieskolans program
- 10 Budget och verksamhetsplan 2023 - Akademi Norr
- 11 Delårsrapport från Jämtlands Räddningstjänstförbund januari-augusti 2022
- 12 Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023
- 13 Prislista för interkommunal ersättning förgymnasieskola i Strömsunds kommun 2023
- 14 Remiss om förslag till beslut för bilande av naturreservatet Björnhammarberget i Strömsunds kommun
- 15 Justering av strategi mot radikaliserings och våldsbejakande extremism med tillhörande handlingsplan
- 16 Avfallstaxa för Strömsunds kommun
- 17 Revidering av avfallsföreskrifter
- 18 Översiktsplan för Strömsunds kommun
- 19 Uppföljning av klimatanpassningsplan för Strömsunds kommun 2019-2030
- 20 Nyttjanderätts- och uppdragsavtal mellan Strömsunds kommun och Servanet AB
- 21 Fiberprojekt Rossön
- 22 Delgivningar

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2021.515

§ 181 Medborgarförslag om återvinningscentralen i Hammerdal

Ett medborgarförslag har lämnats in om att återvinningscentralen i Hammerdal bör vara öppen en gång i veckan istället för en dag varannan vecka.

Strömsunds kommun har fem stycken återvinningscentraler, fyra av dem har samma antal timmar öppet under en månad. Om öppettiderna ska utökas i Hammerdal måste möjligheterna om liknande förutsättningar ses över även på de andra återvinningscentralerna i kommunen. Det innebär ökade kostnader, bland annat i form av personalkostnader, vilket ska finansieras av taxekollektivet.

Strömsunds kommun planerar att utreda möjligheten att i framtiden kunna investera i obemannade återvinningscentraler för att möta medborgarnas önskemål om utökade öppettider.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Medborgarförslag

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Medborgarförslaget anses besvarat.

Diarienummer KS.2021.515

Medborgarförslag om utökade öppettider på återvinningscentralen i Hammerdal

Beskrivning av ärendet

Ett medborgarförslag har lämnats in om att återvinningscentralen i Hammerdal bör vara öppen en gång i veckan istället för en dag varannan vecka. Som det är nu är det öppet varannan torsdag klockan 12.00 till 18.00 och under sommarsäsongen är det öppet varje vecka.

Vi har fem stycken återvinningscentraler i Strömsunds kommun, fyra av dem har samma antal timmar öppet under en månad. Om öppettiderna ska utökas i Hammerdal måste vi titta på möjligheten att göra utökningen även på de andra återvinningscentralerna. Detta innebär ökade kostnader i form av bland annat personal, vilket ska finansieras av taxekollektivet.

Vi planerar att utreda möjligheten till att i framtiden kunna investera i obemannade återvinningscentraler för att möta våra kunders önskemål om utökade öppettider.

Förslag till beslut

AVA-enheten föreslår att kommunstyrelsen beslutar att medborgarförslaget anses vara besvarat.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Helen Löfgren-Larsson, AVA-chef

Medborgarförslag - lämna in

Signeringsunderlag

✓1. Inlämnat av

Inlämnat av

Personnummer

För- och efternamn

Kerstin Hjördis Eriksson

Adress

SIKÅSVÄGEN 5

Telefon

0706058069

Mobiltelefon

0706058069

Notifieringar

E-post

Postnummer och ort

833 49 Hammerdal

E-postadress

kerstinh.eriksson@telia.com

✓2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Återvinningscentralen i Hammerdal

Ditt förslag

Beskriv ditt förslag så utförligt du kan. Ju mindre kompletteringar som behövs i efterhand ju fortare kan du få ett besked om ditt förslag.

Många bybor med mig önskar att Återvinningscentralen i Hammerdal bör vara öppen en gång i veckan istället för som det är nu en dag varannan vecka.

Som det är nu är det varannan torsdag kl 12-18. Under sommarsäsongen är det öppet mer.

Personalen som arbetar på Återvinningscentralen här i byn tillstyrker att det är väldigt många som åker på Åvc och att behovet av mer öppetid finns.

Förslag till beslut

Att Återvinningscentralen i Hammerdal kan utöka sin öppetid till en dag i veckan årligen!

✓3. Medgivande

Jag godkänner att mitt namn får publiceras på internet tillsammans med mitt förslag.

Ja

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Nej, jag vill inte närvara

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.70

§ 182 Medborgarförslag om hundrastgård

Annika Baudin har lämnat in ett medborgarförslag om en hundrastgård eller park där hundar kan rastas okopplade. Förslagsställaren ser behov av en inhägnad yta i nära anslutning till centrala Strömsund som är tillgänglig för alla. Vidare beskrivs önskemål om bänkar, buskar och hundlatrin i anslutning till rastgården.

Strömsunds kommun har för närvarande inte för avsikt att uppföra och sköta en hundrastgård i Strömsunds tätort. Att upplåta mark med vidhängande nyttjanderättsavtal till en förening eller liknande för att bedriva sådan verksamhet ses dock som en potentiell möjlighet, om ett sådant förslag skulle inkomma.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Medborgarförslag

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Medborgarförslaget anses besvarat.

Diarienummer KS.2022.70

Svar på medborgarförslag om Hundrastgård

Beskrivning av ärendet

Annika Baudin har lämnat in ett medborgarförslag om en hundrastgård eller park där hundar kan rastas okopplade. Förslagsställaren ser behov av en inhägnad yta i nära anslutning till centrala Strömsund som är tillgänglig för alla. Vidare beskrivs önskemål om bänkar, buskar och hundlatrin i anslutning till rastgården.

Strömsunds kommun har för närvarande inte för avsikt att uppföra och sköta en hundrastgård i Strömsunds tätort. Att upplåta mark med vidhängande nyttjanderättsavtal till en förening eller liknande för att bedriva sådan verksamhet ses dock som en potentiell möjlighet, om ett sådant förslag skulle inkomma.

Förslag till beslut

Medborgarförslaget anses besvarat.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Elin-Maria Eriksson, Verksamhetscontroller

Beslut skickas till

Annika Baudin

Bilagor

Medborgarförslag

Medborgarförslag - lämna in

Signeringsunderlag

✓1. Inlämnat av

Inlämnat av

Personnummer

För- och efternamn

ANNIKA BAUDIN

Adress

ÖSTRA EGNAHEMSGATAN 20

Telefon

0730493454

Mobiltelefon

0730483454

Notifieringar

E-post

Postnummer och ort

833 32 Strömsund

E-postadress

annika.baudin@stromsund.se

✓2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Hundrastgård/park

Ditt förslag

Beskriv ditt förslag så utförligt du kan. Ju mindre kompletteringar som behövs i efterhand ju fortare kan du få ett besked om ditt förslag.

Hej.

Under pandemin har det exploderat med nya hundägare i Strömsund. Även vi har blivit hundägare :)

Det jag och min familj saknar är någonstans där vi kan på ett säkert sett släppa vår hund och där det är okej att ha hunden lös.

Har pratat med många andra hundägare som också saknar den möjligheten.

Det som behövs är helt enkelt en inhägnad yta, gärna centralt i Strömsund så tillgängligt som möjligt för alla.

Hundlatriner, bänkar, buskar behövs.

Förslag på platser:

Vid bikupan

Korsningen vallgatan/verkstadsgatan, nedanför lgh.

Skogen bakom fjällveterinären, där det har avverkats.

Hoppas detta går att genomföra, skulle vara så kul.

Förslag till beslut

Det som behövs är helt enkelt en inhägnad yta, gärna centralt i Strömsund så tillgängligt som möjligt för alla.

Hundlatriner, bänkar, buskar behövs.

Förslag på platser:

Vid bikupan

Korsningen vallgatan/verkstadsgatan, nedanför lgh.

Skogen bakom fjällveterinären, där det har avverkats.

✓3. Medgivande

Jag godkänner att mitt namn får publiceras på internet tillsammans med mitt förslag.

Ja

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Ja, jag vill närvara

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.192

§ 183 Medborgarförslag om grön el

Ett medborgarförslag har inkommit angående grön el där det föreslås att:

- kommunen installerar solceller på alla våra byggnader
- kommunen använder elbilar inom tätorterna
- kommunen vid renovering eller nybyggnad av gator och torg installerar värmeslingor
- förslagen succesivt genomförs innan år 2030

Strömsunds kommun är en av parterna som står bakom länets Energi- och klimatstrategi "Fossilbränslefritt 2030 Jämtlands län". Den innehåller fem fokusområden, bland annat fossilbränslefria transporter och arbetsmaskiner samt förnybar energi.

Det finns idag ett flertal alternativ vad gäller fordon som drivs av förnybar energi. Det snabbast växande alternativet i landet är just elbilar. Strömsunds kommun har idag några elbilar och det pågår ett arbete inom teknik- och serviceförvaltningen med att se hur fler befintliga fordon kan bytas ut till elbilar med utgångspunkt från fordonens körsträckor och möjlighet till interna laddplatser.

Vad gäller solceller så kan kommunen inte bestämma åt andra fastighetsägare vad de skall göra. Däremot kan inventering ske över våra egna fastigheter och se vart det lämpligast kan sättas upp solceller. Fastighetsförvaltningen har påbörjat den inventeringen och tittar på om det går att göra i samband med planerade takbyten. Den metoden kan med dagens elpriser ofta vara en väldigt god investering. Dessa investeringar ska dock prioriteras tillsammans med andra för kommunen viktiga investeringar.

Förslaget om att installera värmeslingor avstyrks. Kommunens bedömning är att el bättre används till andra ändamål än att hålla snö och halka borta från torg och gator.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Medborgarförslag med bilaga

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

den 8 november 2022

§ 183 fortsättning

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Förslaget om värmeslingor avslås och i övrigt anses medborgarförslaget besvarat.

Diarienummer KS.2022.192

Svar på medborgarförslag Grön el

Beskrivning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit angående grön el där det föreslås att:

- kommunen installerar solceller på alla våra byggnader
- kommunen använder elbilar inom tätorterna
- kommunen vid renovering eller nybyggnad av gator och torg installerar värmeslingor
- förslagen succesivt genomförs innan år 2030

Strömsunds kommun är en av parterna som står bakom länets Energi- och klimatstrategi "Fossilbränslefritt 2030 Jämtlands län". Den innehåller fem fokusområden, bland annat Fossilbränslefria transporter och arbetsmaskiner samt Förnybar energi.

Det finns idag ett flertal alternativ vad gäller fordon som drivs av förnybar energi. Det snabbast växande alternativet i landet är just elbilar. Strömsunds kommun har idag några elbilar och det pågår ett arbete inom teknik- och serviceförvaltningen med att se hur fler befintliga fordon kan bytas ut till elbilar med utgångspunkt från fordonens körsträckor och möjlighet till interna laddplatser.

Vad gäller solceller så kan vi inte bestämma åt andra fastighetsägare vad de skall göra. Däremot kan vi inventera våra egna fastigheter och se vart det lämpligast kan sättas upp solceller. Fastighetsförvaltningen har påbörjat den inventeringen och tittar på om det går att göra i samband med planerade takbyten. Den metoden kan med dagens elpriser ofta vara en väldigt god investering. Dessa investeringar skall dock prioriteras tillsammans med andra för kommunen viktiga investeringar.

Förslaget om att installera värmeslingor avstyrks. Vår bedömning är att el bättre används till andra ändamål än att hålla snö och halka borta från torg och gator.

Förslag till beslut

Förslaget om värmeslingor avslås och i övrigt anses medborgarförslaget besvarat.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Karin Stierna, Fastighetsingenjör

Beslut skickas till

Förslagslämnaren

Medborgarförslag - lämna in

Signeringsunderlag

✓1. Inlämnat av

Inlämnat av

För- och efternamn

Adress

Telefon

Mobiltelefon

Notifieringar

E-post

Postnummer och ort

E-postadress

✓2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Grön el

Ditt förslag

Beskriv ditt förslag så utförligt du kan. Ju mindre kompletteringar som behövs i efterhand ju fortare kan du få ett besked om ditt förslag.

Medborgarförslag

Mitt förslag går ut på att installera solceller på taken av alla kommunala byggnader men även sjukhus och butiksbyggnaderna om så möjligt (se bild nedan). Detta för att utnyttja oanvänd byggnadsyta för att producera grön el till många användsområden i strömsund tätort, till exempel:

kommunala arbetsbilar som inte lämnar tätorten kan vara eldrivna för mindre utsläpp

man kan även se till att det vid renovering eller nybyggnad av gator och torg installeras värmeslingor under vägen så att det blir bättre väglag för både bilar, cyklister och fotgängare året runt.

-De bruna byggnaderna är kommunägda byggnader + sjukhus. detta motsvara ca 10000m² effektiv bugg yta

-De fyra orange är affärsbyggnader som eventuellt kan bidra med yta

(de som äger byggnaden kan även få tillgång till elen som hyr av deras egendom.)

Förslag till beslut

Att ovanstående förslag beaktat som succesivt genomförs innan 2030 (agenda 2030)

Bifogat material

Här kan du bifoga filer som komplement till ditt förslag. Det kan vara bilder eller ritningar t ex.

 Skärmavbild 2022-03-24 kl. 09.33.56.png (730 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓3. Medgivande

Jag godkänner att mitt namn får publiceras på internet tillsammans med mitt förslag.

Nej, jag medger inte

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Nej, jag vill inte närvara

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.193

§ 184 Medborgarförslag om att ersätta kommunens fordon till eldrivna fordon

Det har i ett inkommande medborgarförslag föreslagits att:

- kommunen byter ut sina fossildrivna fordon mot eldrivna fossilfria fordon.

Strömsunds kommun är en av parterna som står bakom länets Energi- och klimatstrategi "Fossilbränslefritt 2030 Jämtlands län". Den innehåller fem fokusområden, bland annat Fossilbränslefria transporter och arbetsmaskiner.

Det finns idag ett flertal alternativ vad gäller fordon som drivs av förnybar energi. Det snabbast växande alternativet i landet är just elbilar. Det finns också idag fler modeller av elbilar att välja på och räckvidderna har ökat betydligt. Strömsunds kommun har idag några elbilar och det pågår ett arbete inom Teknik- och serviceförvaltningen med att se hur fler elbilar kan implementeras inom den förvaltningen med utgångspunkt från fordonens körsträckor och möjlighet till interna laddplatser. En modell som sedan kan användas för ett skifte av fordon inom de övriga förvaltningarna. Bytet bör dock ske succesivt utifrån nuvarande fordonsparcs ålder och skick.

Vad gäller offentliga laddplatser så överlåter kommunen den etableringen till marknaden och staten. Det finns idag 3 snabbladdstationer i Strömsunds kommun samt ett flertal semiladdare och det finns planer på fler – även för lastbilar.

För att nå en fossilfri fordonsflotta bör man också titta på fordon med andra drivmedel exempelvis biogas. Strömsunds kommun är nu delägare i ett Biogasbolag tillsammans med länets övriga kommuner. Dit kommer vårt matavfall som ska börja samlas in 2024 skickas när biogasanläggningen står klar.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Medborgarförslag

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Medborgarförslaget anses besvarat.

Justerare

Diarienummer KS.2022.193

Svar på medborgarförslag om eldrivna fossilfria fordon

Beskrivning av ärendet

Det har i ett inkommande medborgarförslag föreslagits att:

- kommunen byter ut sina fossildrivna fordon mot eldrivna fossilfria fordon.

Strömsunds kommun är en av parterna som står bakom länets Energi- och klimatstrategi "Fossilbränslefritt 2030 Jämtlands län". Den innehåller fem fokusområden, bland annat Fossilbränslefria transporter och arbetsmaskiner.

Det finns idag ett flertal alternativ vad gäller fordon som drivs av förnybar energi. Det snabbast växande alternativet i landet är just elbilar. Det finns också idag fler modeller av elbilar att välja på och räckvidderna har ökat betydligt. Strömsunds kommun har idag några elbilar och det pågår ett arbete inom Teknik- och serviceförvaltningen med att se hur fler elbilar kan implementeras inom den förvaltningen med utgångspunkt från fordonens körsträckor och möjlighet till interna laddplatser. En modell som sedan kan användas för ett skifte av fordon inom de övriga förvaltningarna. Bytet bör dock ske succesivt utifrån nuvarande fordonsparcs ålder och skick.

Vad gäller offentliga laddplatser så överlåter vi den etableringen till marknaden och staten. Det finns idag 3 snabbaddstationer i kommunen och ett flertal semiladdare och det finns planer på fler – även för lastbilar.

För att nå en fossilfri fordonsflotta bör man också titta på fordon med andra drivmedel – ex biogas. Strömsunds kommun är nu delägare i ett Biogasbolag tillsammans med länets övriga kommuner. Dit kommer vårt matavfall som ska börja samlas in 2024 skickas när biogasanläggningen står klar.

Förslag till beslut

Medborgarförslaget anses besvarat.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Karin Stierna, Fastighetsingenjör

Beslut skickas till

Förslagslämnaren

Medborgarförslag - lämna in

Signeringsunderlag

✓1. Inlämnat av

Inlämnat av

För- och efternamn

Adress

Telefon

-

Mobiltelefon

Notifieringar

E-post

SMS

Postnummer och ort

E-postadress

✓2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Ersätta kommunens lokala, fossildrivna fordon med eldrivna fordon.

Ditt förslag

Beskriv ditt förslag så utförligt du kan. Ju mindre kompletteringar som behövs i efterhand ju fortare kan du få ett besked om ditt förslag.

Jag föreslår att kommunen ska byta ut sina fossildrivna fordon mot eldrivna, fossilfria fordon.

Det som krävs för att detta ska fungera är inköp av elbilar, samt installation av fler laddstolpar i Strömsund. Viktigast är det då att installera laddstolpar på kommunens egna parkeringsplatser (som är försedda för kommunens fordon), men det skulle också vara en fördel att installera fler av dessa på andra platser i Strömsund. Dessa skulle kunna användas av privatpersoner också, vilket även skapar en inkomstkälla för kommunen.

Införskaffning av elbilar beräknas bli en större summa. Dock kommer denna summa att planas ut med hjälp av ett längre drivmedelspris. Installationen av laddstolpar kan tänkas ta mellan 1-2 veckor med effektivt arbete.

Jag ger detta förslag eftersom jag anser att det är ett steg i rätt riktning vad gäller klimatets försämrade välbefinnande. Det kommer att minska kommunens klimatavtryck, och förhoppningsvis kommer det även att inspirera boende i Strömsund att själva överge fossildrivna fordon. Det finns även chans för att detta inspirerar andra kommuner i Sverige att ta steg mot att bli fossilfria.

Förutom ett hälsosammare klimat kommer detta bidra till bättre hälsa och bättre miljö för invånarna. Bättre hälsa eftersom det blir en mindre mängd utsläpp från fordonen, samt en bekvämare miljö tack vare mindre buller genererat från bilarna.

Förslag till beslut

Att ovanstående förslag succesivt genomförs innan 2030 (agenda 2030)

✓3. Medgivande

Jag godkänner att mitt namn får publiceras på internet tillsammans med mitt förslag.

Nej, jag medger inte

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Nej, jag vill inte närvara

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.205

§ 185 Medborgarförslag om lokalproducerad mat i Strömsunds kommun

Det har inkommit ett medborgarförslag om att Strömsunds kommun ska servera lokalproducerat kött på kommunens skolor, förskolor och äldreboenden. Detta genom att kommunen köper in nötdjur och grisar från lokala bönder som sedan slaktas på lokala slakterier.

Teknik- och serviceförvaltningen har upprättat ett yttrande i vilket logistik, lagar kring upphandling och ökade kostnader beaktas. Här konstateras att det idag saknas den infrysningskapacitet som krävs för att köttproduktion i enlighet med medborgarförslaget ska vara möjlig. Logistiksvårigheterna skulle också minska andelen färskt kött som serveras i kommunala verksamheter.

Kommunen kartlägger intresset hos lokala nötköttsleverantörer att lämna anbud i den pågående livsmedelupphandlingen. Genom upphandling av kött från lokala bönder har Strömsunds kommun möjlighet att servera lokalproducerat kött i sina verksamheter utan att äga egna köttdjur, förutsatt att intresse finns hos lokala leverantörer.

I sitt yttrande bedömer teknik- och serviceförvaltningen att det finns en risk att en direktupphandling skulle kunna överklagas och ogiltigförklaras. Medborgarförslaget beräknas också medföra en kostnadsökning med cirka 320 000 kronor per år.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Yttrande
Medborgarförslag

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Medborgarförslaget avslås.

Diarienummer KS.2022.205

Svar på medborgarförslag om lokalproducerad mat i Strömsunds kommun

Det har inkommit ett medborgarförslag om att Strömsunds kommun ska servera lokalproducerat kött på kommunens skolor, förskolor och äldreboenden. Detta genom att kommunen köper in nötdjur och grisar från lokala bönder som sedan slaktas på lokala slakterier.

Teknik- och serviceförvaltningen har upprättat ett yttrande i vilket logistik, lagar kring upphandling och ökade kostnader beaktas. Här konstateras att det idag saknas den infrysningskapacitet som krävs för att köttproduktion i enlighet med medborgarförslaget ska vara möjlig. Logistiksvårigheterna skulle också minska andelen färskt kött som serveras i kommunala verksamheter.

Kommunen kartlägger intresse hos lokala nötköttsleverantörer att lämna anbud i den pågående livsmedelsupphandlingen. Genom upphandling av kött från lokala bönder har Strömsunds kommun möjlighet att servera lokalproducerat kött i sina verksamheter utan att äga egna köttdjur, förutsatt att intresse finns hos lokala leverantörer.

I sitt yttrande bedömer teknik- och serviceförvaltningen att det finns en risk att en direktupphandling skulle kunna överklagas och ogiltigförklaras. Medborgarförslaget beräknas också medföra en kostnadsökning med cirka 320 000 kronor per år.

Förslag till beslut

Teknik- och serviceförvaltningen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå medborgarförslaget.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Jörgen Jönsson, Kostchef

Beslut skickas till

Kerstin Hjördis Eriksson
Teknik- och serviceförvaltningen

Bilagor

Yttrande - Svar på medborgarförslag
Medborgarförslag

Diarienummer KS.2022.205

Svar på medborgarförslag om lokalproducerad mat i Strömsunds kommun

Ett medborgarförslag har lämnats in om att Strömsunds kommun ska köpa in nötdjur och grisar från bönderna i den egna kommunen och att djuren sedan slaktas på lokalt slakteri. Köttet ska sedan tillagas och serveras på kommunens äldreboenden, skolor och förskolor.

Förslagsställaren hänvisar till Härjedalens kommun som köpt kor för att kunna servera lokalproducerat kvalitetskött i äldreomsorgen och på skolorna.

Det förekommer i några av landets kommuner att kommunen äger egna kor. Bland de första som profilerade sig med detta var Rättviks kommun. Deras återtagsprojekt startade 2006. För deras del var det ganska naturligt då Rättviks kommun bedriver lantbruksutbildning och restaurangutbildning.

2016 beslöt Härjedalens kommun om att köpa kor som skulle placeras ut via upphandling bland kommunens bönder. De har aktivt valt att direktupphandla sina kor för att kunna begränsa sig geografiskt och bara skicka förfrågan till lokala köttproducenter. Gränsen för direktupphandling är 700 000 kronor per kalenderår eller per avtal. Härjedalen väljer att upphandla varje år och kan då bara upphandla cirka 50 %, cirka 4 ton, av sitt köttbehov eftersom de annars går över direktupphandlingsgränsen.

I Strömsunds kommun används cirka 5 ton köttfärs per år och cirka 2,5 ton nötkött till grytor och stekar. Om Strömsunds kommun skulle välja att direktupphandla kor på samma sätt som Härjedalens kommun innebär det att vi skulle täcka cirka 53 % av vårt köttbehov.

Enligt uppgift från Härjedalens kommun beräknade man 2021 att kilopriset för kött från deras egna kor var cirka 160 kronor inklusive hyra av ett frysrum. Generellt har livsmedelspriserna ökat med ca 15 % vilket skulle innebära att Härjedalens nuvarande kilopris kan beräknas till ca 185 kronor.

Strömsunds kommun betalar för närvarande 92 kronor per kilo för köttfärsen och 102 kronor per kilo för nötköttet.

Om Härjedalens kommuns kilopris är relevant skulle det medföra en kostnadsökning för köttet från egna kor på cirka 320 000 kronor per år.

Om kommunen skulle välja att köpa egna kor skulle uppfödningen av dessa motsvara samma krav som ställs i livsmedelsavtalet. Kostenheten köper endast framdelen av djuret enligt livsmedelsavtalet vilket resulterar i ett lägre kilopris.

Kostenheten strävar även efter att beställa färskt kött då det ger en bättre slutprodukt. Om vi väljer att köpa egna kor kommer det att bli svårare att använda färskt kött. En förutsättning är i så fall att det går att upphandla transporter till våra tillagningskök i direkt anslutning till att djuret styckas.

När det gäller förvaring och distribution av köttet från egna kor skulle det innebära inköp (cirka 200 000 kronor) alternativt hyra (cirka 60 000 kronor per år) av fryscontainrar. Dessutom tillkommer elkostnaden. Distributionen av köttet till våra tillagningskök kommer att behöva upphandlas.

Om kommunens egna kor skulle placeras ut bland kommunens bönder så kommer de att behandlas som resten av den besättning som finns på gården. De krav vi ställer på nötkött är idag så högt ställda så det är endast svenska nötkreatur som klarar kraven.

I Strömsunds kommuns matpolicy står det: Vid inköp av livsmedel ska prioriteringar göras av produkter som är bra för miljö, klimat och hälsa. Förfrågningsunderlaget ska i möjligaste mån utformas så att lokala och regionala leverantörer kan lämna anbud. Om Strömsunds kommun väljer att äga egna kor så kommer köttet inte att vara bättre för miljön än det som finns att köpa på befintligt avtal.

I den pågående livsmedelsupphandlingen har det skickats ut en fråga till de leverantörer av bland annat nötkött som finns i kommunen för att kartlägga vilket intresse det finns att lämna anbud i den kommande upphandlingen. Dessa frågor är inte bindande på något sätt men ger förhoppningsvis en fingervisning om det finns lokalt intresse att lämna anbud. Därför anser kostenheten att det är bättre att försöka förmå de lokala bönder som finns inom Strömsunds kommun att lämna anbud i livsmedelsupphandlingen i stället för att kommunen ska köpa egna kor. I kommande livsmedelsavtal anges att DIS kommer att användas. DIS är ett dynamiskt inköpssystem. Systemet är öppet för nya leverantörer under hela giltighetstiden och antalet leverantörer får inte begränsas. Det är ett flexibelt system som ökar möjligheterna att få in nya produkter och lösningar till upphandlande organisationer. Systemet liknar en vanlig upphandling men är en snabbare process.

Region Jämtland Härjedalen har gjort en utredning om att undersöka olika möjligheter att handla fler lokala produkter i större mängd än i dag och specifikt undersöka i vilken mån Härjedalsmodellen "Kor på rot" är lämplig att använda för Region Jämtland Härjedalen. De föreslår att Region Jämtland/Härjedalen inte skall använda sig av Härjedalsmodellen för upphandling av tjänst kopplat till de mål som finns i den regionala mat- och livsmedelsstrategin.

Enligt deras samlade bedömning blir det:

- Svårt logistiskt beroende på brist på infrysningskapacitet.

-
- En relativt stor kostnadsökning som inte finns budgeterad och som i så fall måste kompenseras med minskade kostnader för andra produkter.
 - Behov av extra insats från upphandlingskontoret.
 - Ökad risk för arbetsmiljön i produktionsköken.
 - Bättre effekt på hela sortimentet genom ett aktivt arbete för att öka mängden lokala produkter i den ordinarie livsmedelsupphandlingen.

Konsekvens av att upphandla levande kor

Allt som kommunen köper ska upphandlas.

Enligt lagen om offentlig upphandling får man inte dela upp en upphandling för att kringgå lagstiftningen: 4 kap. 2 § LOU: "En upphandling får inte utformas i syfte att undanta den från lagens tillämpningsområde och får inte heller utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt"

Här kan man argumentera om levande kor verkligen ingår i samma varubegrepp som övriga livsmedel, men det kan alltså bli möjligt att ett sådant direktupphandlat avtal skulle överklagas och en begäran om ogiltighetsförklaring ställas baserat på att det är en otillåten direktupphandling.

Kontaktuppgifter

Strömsunds kommun
Box 500
833 24 Strömsund
0670-161 00

kommun@stromsund.se
www.stromsund.se

Medborgarförslag - lämna in

Signeringsunderlag

✓1. Inlämnat av

Inlämnat av

För- och efternamn

Kerstin Hjördis Eriksson

Adress

SIKÅSVÄGEN 5

Postnummer och ort

833 49 Hammerdal

Telefon

0706058069

E-postadress

kerstinh.eriksson@telia.com

Mobiltelefon

0706058069

Notifieringar

E-post

✓2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Lokalproducerad mat i vår kommun

Ditt förslag

Beskriv ditt förslag så utförligt du kan. Ju mindre kompletteringar som behövs i efterhand ju fortare kan du få ett besked om ditt förslag.

Liksom Härjedalens Kommun tycker jag att Strömsunds Kommun kunde servera lokalproducerat kött på våra äldreboenden och skolor. Och med riktigt lokalproducerat kött menar jag djur som föds upp och slaktas inom vår kommun!

Även i år har Härjedalen köpt in nötdjur av lokala bönder som föder upp djuren tills det är dags för slakt. Ca 4 ton kött bereds sen i Härjedalens kommuns egna kök och serveras på äldreboenden, skolor och förskolor. På det här sättet fortsätter bönderna i Härjedalen även att bidra till öppna brukade nyttjade marker och det genererar till bra lokalproducerat kött.

I Sollefteå kommun gör de också så här tydligen.

En riktig win-win situation för alla parter!

Nog vore detta nåt för Strömsunds kommun att ta efter? Tror det skulle bli ett stort plus i vår kommuns marknadsföring, och slakteri finns ju i Hammerdal.

Viktigt stödja lokala företag och lokala bönder inom vår kommun! Och vilken kvalité sen, i alla led från jord till bord.

Många av kommunens invånare skulle applådera över detta.

Förslag till beslut

Att Strömsunds Kommun köper in nötdjur och grisar från bönderna i den egna kommunen. Att djuren sedan slaktas på lokalt slakteri och köttet tillagas serveras på i våra egna äldreboenden, skolor, förskolor i kommunen.

✓3. Medgivande

Jag godkänner att mitt namn får publiceras på internet tillsammans med mitt förslag.

Ja

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Nej, jag vill inte närvara

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.270

§ 186 Motion om en framtida utveckling av gymnasieskolans program

En motion från Vänsterpartiets Kerstin Andersson Hedström påvisar Jämtlands räddningstjänstförbunds behov av räddningstjänstpersonal i beredskap och att Strömsunds kommun bör bidra med personal till denna kompetensförsörjning. Önskvärt är därför att kommunens gymnasieskola erbjuder en grundutbildning inom detta område.

Det gymnasieprogram som skulle vara aktuell för en sådan utbildning är vård- och omsorgsprogrammet. Sedan några år tillbaka erbjuder på Hjalmar Strömerskolan eleverna i årskurs tre programfördjupningskursen "Räddningsmedicin" 100 poäng (motsvarande fem veckor heltidsstudier utspritt under läsåret) som till viss del innehåller de kunskapsområden som Vänsterpartiet efterfrågar. För närvarande planerar skolan att förlägga delar av kursen "Räddningsmedicin" till Sandö Räddningsgymnasium.

Jämtlands gymnasium erbjuder i dagsläget, i samarbete med Jämtlands räddningstjänstförbund, en utbildning till deltidsbrandman enligt ett särskilt upplägg. Det särskilda upplägget innebär ett utökat program, det vill säga ett utökat antal poäng om 200 utöver de ordinarie 2500 poängen.

Möjlighet finns att i framtiden genomföra den önskade utbildningen inom vård- och omsorgsprogrammet, delvis med befintlig personal och utrustning samt genom att komplettera med de delar som saknas från till exempel Sandö Räddningsgymnasium eller Jämtlands gymnasium och Jämtlands räddningstjänstförbund. Dock finns vissa farhågor med tanke på den ekonomiska situationen, elevunderlaget samt det faktum att poängstrukturen för vård- och omsorgsprogrammet kommer att förändras från och med höstterminen 2023.

Framtids- och utvecklingsförvaltningen ställer sig positiv till att utvecklingen att locka fler unga till Räddningstjänsten i Jämtland fortsätter och att kommunens gymnasieskola i framtiden erbjuder den utbildning av räddningstjänstpersonal i beredskap som Vänsterpartiet efterfrågar. Motionens förslag behöver därför utredas ytterligare.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Motion

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Justerare

den 8 november 2022

§ 186 fortsättning

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Motionen bifalles.

Diarienummer KS.2022.270

Svar på motion om en framtida utveckling av gymnasieskolans program

En motion från Vänsterpartiets Kerstin Andersson Hedström påvisar Räddningstjänst Jämtlands behov av räddningstjänstpersonal i beredskap och att Strömsunds kommun bör bidra med personal till denna kompetensförsörjning. Önskvärt är därför att kommunens gymnasieskola erbjuder en grundutbildning inom detta område.

Det gymnasieprogram som skulle vara aktuell för en sådan utbildning är Vård- och omsorgsprogrammet. Sedan några år tillbaka erbjuder på Hjalmar Strömerskolan eleverna i årskurs tre programfördjupningskursen "Räddningsmedicin" 100 poäng (motsvarande fem veckor heltidsstudier utspritt under läsåret) som till viss del innehåller de kunskapsområden som Vänsterpartiet efterfrågar. För närvarande planerar skolan att förlägga delar av kursen "Räddningsmedicin" till Sandö Räddningsgymnasium.

Jämtlands gymnasium (JGY) erbjuder i dagsläget, i samarbete med Räddningstjänsten Jämtland, en utbildning till deltidsbrandman enligt ett särskilt upplägg. Det särskilda upplägget innebär ett utökat program, det vill säga ett utökat antal poäng (200 poäng utöver de ordinarie 2500 poängen).

Möjlighet finns att i framtiden genomföra den önskade utbildningen inom Vård- och omsorgsprogrammet, delvis med befintlig personal och utrustning samt genom att komplettera med de delar som saknas från till exempel Sandö Räddningsgymnasium eller Jämtlands gymnasium och Räddningstjänst Jämtland. Dock finns vissa farhågor med tanke på den ekonomiska situationen, elevunderlaget samt det faktum att poängstrukturen för Vård- och omsorgsprogrammet kommer att förändras från och med höstterminen 2023.

Framtids- och utvecklingsförvaltningen ställer sig positiv till att utvecklingen att locka fler unga till Räddningstjänsten i Jämtland fortsätter och att kommunens gymnasieskola i framtiden erbjuder den utbildning av räddningstjänstpersonal i beredskap som Vänsterpartiet efterfrågar. Motionens förslag behöver därför utredas ytterligare.

Förslag till beslut

Motionen bifalles.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström, Sakkunnig skolfrågor

Beslut skickas till

Motionären

Framtids- och utvecklingsförvaltningen

Motion från Vänsterpartiet

Om en framtida utveckling av gymnasieskolans program.

Jämtlands Räddningstjänstförbund efterlyser medarbetare.

Behovet av kompetens är räddningstjänstpersonal i beredskap, brandman eller brandingenjörer.

Det är viktigt att Strömsunds kommun är delaktig i den framtida räddningstjänst som vi står inför. Speciellt gällande personal inom beredskapsstationerna vi har i kommunen. Där bistår dom vid bränder, trafikolyckor, vattenlivräddning, hjärtstopp och andra sjukvårdsfall samt vid IVPA (i väntan på ambulans) då Jämtland Härjedalens region minskat akutsjukvården drastiskt de senaste tio åren.

Vid specialprogram som inom sjöfart i Härnösand har brand och räddning funnits med under lång tid som en del av utbildningen och varit förlagd på Sandö. Idag MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap)

Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap (Grib), nya ledningsutbildningar för kommunal räddningstjänst och Tillsyn och annan olycksförebyggande verksamhet är något som erbjuds på Sandö MSB idag. Något som Jämtlands Räddningstjänstförbund använder sig av men har även anläggning för utbildning av egen personal.

Att få en grundutbildning för räddningspersonal på gymnasienivå medför att eleverna ganska kort efter utbildning kan jobba inom både hel som deltidsstationer. Ökar även möjligheten att bli kvar hemma i kommunen när möjligheten till ytterligare arbeten finns med i sin gymnasieutbildning. Eller att ungdomen helt satsar på räddningstjänsten.

Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap är 6 veckor lång och består av två kurser.

Vi Yrkar på att:

Kommunen utreder möjligheterna till att grundutbildning för räddningstjänstpersonal byggs in i våra gymnasieprogram.

Vänsterpartiet i Strömsund

Kerstin Andersson Hedström

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.606

§ 188 Delårsrapport från Jämtlands Räddningstjänstförbund januari-augusti 2022

Delårsrapport januari-augusti 2022 har upprättats för Jämtlands räddningstjänstförbund.

Jämtlands räddningstjänstförbund ska årligen redovisa ett delårsbokslut innehållande bland annat måluppfyllnad och ekonomiskt utfall för perioden januari-augusti samt prognos för utfall under hela året.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Protokollsutdrag Jämtlands räddningstjänstförbund § 23 - Delårsrapport januari-augusti 2022

Delårsrapport

Revisorer för Jämtlands räddningstjänstförbunds utlåtande över delårsrapport 2022

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Delårsrapporten godkänns.

Protokoll 2022-09-16

§ 23 Delårsrapport januari-augusti 2022

Direktionens beslut

Direktionen godkänner delårsrapporten för januari-augusti 2022 men uppmanar förbundet att fortsätta jobba med effektiviseringsåtgärder för att minska prognostiserat underskott.

Underlag för beslut

Räddningschefens tjänstemannaförslag daterat 6 september 2022.
Delårsrapport januari-augusti 2022.

Bakgrund

Jämtlands räddningstjänstförbund ska årligen redovisa ett delårsbokslut innehållande bland annat måluppfyllnad och ekonomiskt utfall för perioden januari-augusti samt prognos för utfall under hela året.

I bilagan redovisas Jämtlands räddningstjänstförbunds delårsrapport för perioden januari-augusti 2022.

—

Delårsrapport januari-augusti 2022

Godkänd av direktionen 2022-09-16

Dnr; 740.2022-000962

Innehåll

Räddningschefens inledning	1
Om förbundet	2
Våra medlemskommuner	2
Fakta om förbundet	2
Förvaltningsberättelse	3
Måluppfyllnad mot ägardirektiv och god ekonomisk hushållning.....	3
Styrmodell och målstruktur.....	3
Måluppföljning av inriktningsmål.....	3
Förbundets tio övergripande mål och indikatorer 2022	5
Målområde förebyggande verksamhet	5
Målområde räddningstjänst	6
Målområde medarbetare.....	6
Målområde ekonomi	8
Målområde miljö	8
Målområde Krisberedskap	8
Målområde Civilt försvar	9
Förbundsledning	10
Räddningsverksamhet	11
Beredskapsverksamhet	11
Teknisk verksamhet	13
Utbildnings- och övningsverksamhet	15
Förebyggande verksamhet	16
Administrativ verksamhet	18
Personal	20
Resultat och ställning	22
Resultaträkning.....	22
Driftredovisning	23
Balanskravsresultat.....	24
Investeringsredovisning	24
Driftutfall per avdelning 2022-08-31	25
Prognos 2022.....	25

Östersund 2022-09-16

Stephen Jerand
Direktionens ordförande

Lars Nyman
Räddningschef

Räddningschefens inledning

Inledning

Vi har planerat för ett verksamhetsår utan restriktioner gällande Covid -19 som tidigare begränsat våra möjligheter att planera för en god verksamhet. Vi har därför återupptagit vår ordinarie verksamhet såsom intern kompetensutveckling, extern utbildning och i det förebyggande pågår en planering för att anpassa myndighetsutövningen mot den reformerade lagstiftningen.

Ekonomi

Förbudet har för 2022 en beslutad budget i obalans. De två största anledningarna till det budgeterade underskottet är att 2,2 mnkr av pensionskostnaderna är ofinansierade samt att del av hyran för den nya brandstationen i Brunflo inte heller har full kostnadstäckning. Totalt så är årets budget på -3 mnkr. Av flera stigande kostnader befarar vi att prognosen för helåret blir -4 mnkr. Räddningstjänstförbundet kommer att bedriva en verksamhet utifrån dessa förutsättningar för att i möjligaste mån begränsa utfallet.

Samverkan

Samverkan med Åre kommun fortgår. Syftet med det gällande avtalet är att över tid undersöka om det finns förutsättningar som gynnar båda parter i ett samgående av räddningstjänsterna. Direktionen har därför gett i uppdrag till Förbundschefen att utreda förutsättningarna för Åre kommun att ansöka om medlemskap i räddningstjänstförbundet från kommande årsskifte.

Samverkan i systemledningen med kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Dorotea, Lycksele, Malå, Norsjö, Sorsele, Storuman, Vilhelmina och Åsele via sina räddningstjänster, under benämningen RSR10, fortgår.

Personal

Rekrytering av RiB personal är hittills i år lyckad. Särskilda informationskvällar till riktade speciella insatser har genomförts på stationer med störst personalbehov och rekryteringen har därigenom fallit ut väl. Vakansgraden är dock för hög ändå så arbetet med att stärka personalbehovet fortgår. Rekryteringar har genomförts för att återbesätta vakant tjänst samt stärka den förebyggande verksamheten med två tjänster. Planering för att stärka våra befintliga räddningssvår har genomförts under året som föranlett beslut om att dessa orter med värnen ska förstärkas utrustningsmässigt och rekrytering av personal ska fortgå.

Arbetsmiljö

Brunflo nya brandstation har färdigställts och inflyttning har skett till personalens och förbundets belåtenhet. Arbetet med att uppgradera Gällö station är genomfört till personalens uppskattning. Trygghetens hus fortsätter att öka med antalet anställda hos de olika organisationerna varav även räddningstjänstförbundet har lokalbrist. Vår verksamhet grundades för tre kommuner och nu är det sju kommuner, eventuellt åtta, inom en snar framtid som är samordnade vilket då kräver ytterligare kontorsplatser.

Krisberedskap och civilt försvar

Vi ingår nu i den länsgemensamma arbetsgrupp där Länsstyrelsen är sammankallande. Flera möten har genomförts och på grund av det säkerhetspolitiska läget har arbetet breddats för att nu även omfatta kontinuitetshandling. Direktionen beslutade 2022-03-11 att bilda en arbetsgrupp som ska ta fram en plan för förbundets krigsorganisation. Under våren blev tillgänglig personalpersonal krigsplacerade i räddningstjänstförbundet.

Lars Nyman
Förbundschef/Räddningschef

Om förbundet

Våra medlemskommuner

Jämtlands räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund bildat av Östersund, Krokoms, Strömsund, Berg, Bräcke, Ragunda och Härjedalens kommuner. Samarbetet inleddes 2004 mellan Östersund, Krokoms och Strömsunds kommuner. 2010 blev Berg och Bräcke kommuner medlemmar, 2012 anslöt sig också Ragunda kommun och sedan 2015 är även räddningstjänsten i Härjedalen medlem i Jämtlands räddningstjänstförbund. Syftet med förbundet är att optimera nyttjandet av resurserna för kommunal räddningstjänst som återfinns i medlemskommunerna. Verksamheten ska inriktas på att ge människors liv, hälsa och egendom samt miljön med hänsyn till de lokala förhållandena ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Fakta om förbundet

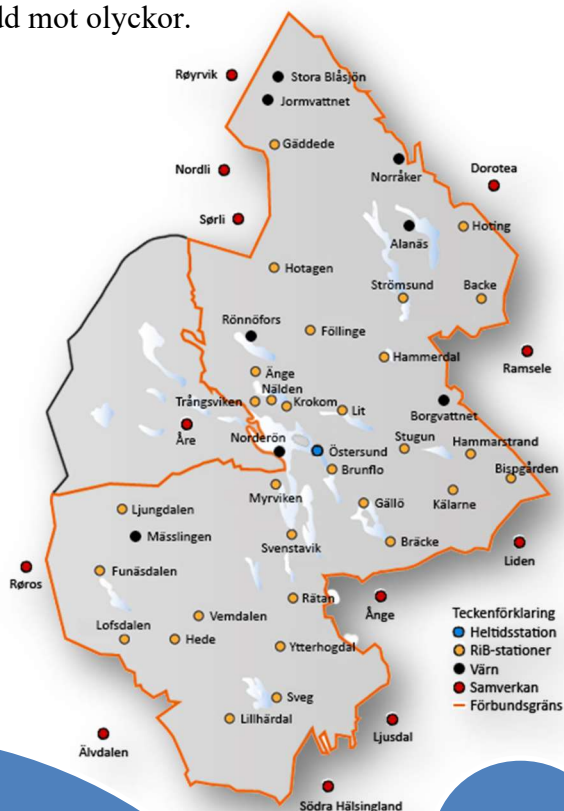
Brandstationer

1 Heltidsstation
30 Deltidsstationer
8 Räddningsvärn
Totalt ca 500 anställda

I beredskap dygnet runt året om

1 Räddningschef i beredskap
1 Inre befäl
2 Yttre befäl
29 Styrkeledare
91 Brandmän
I beredskap 24/365 totalt 124 personer.

Befolkningsunderlag: ca 119 783 innevånare
Larm: ca 2 200 per år
Yta: 43 509 km² = 10 % av Sverige

Vårt uppdrag

Jämtlands Räddningstjänstförbund har till uppgift att svara för medlemskommunernas räddningstjänstverksamhet samt därtill anknutna verksamheter.

Det åligger förbundet särskilt att:

Aktivt verka för och samordna förebyggande verksamhet inom förbundets ansvarsområde samt samarbeta med medlemskommunerna och därvid ingå i kommunernas säkerhetssamordnargrupper.

Ansvara för åtgärder som underlättar för enskilda att ta sitt ansvar.

Ansvara för sotning och brandskyddskontroll.

Ansvara för tillsyn av enskilda att de uppfyller sina skyldigheter enligt LSO.

Ansvara för kommunal räddningstjänst.

Ansvara för undersökning av olycksorsak, förlopp och insats.

Vision

Vår omtanke

Din trygghet

Förvaltningsberättelse

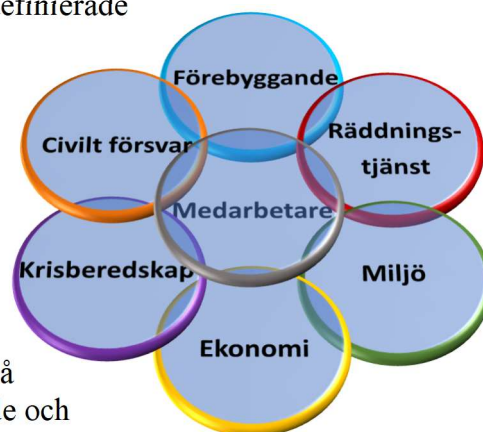
Förbundets huvuduppgift är att leverera bra service och efterfrågade tjänster till alla som bor i och besöker våra ägarkommuner. Jämtlands räddningstjänstförbund arbetar därför ur ett helhetsperspektiv där all verksamhet ytterst syftar till att bidra till medborgarnas och besökarnas trygghet och säkerhet. En helhet som, förutom en god service, också ska borga för en god ekonomisk hushållning med förbundets resurser. Förbundet stödjer också ägarkommunerna i arbetet med krishantering, höjd beredskap samt att upprätta ett handlingsprogram för verksamhet i samverkan med ägarkommunerna. Verksamheten inom förbundet har under perioden bedrivits enligt intentionerna i gällande lagstiftningar för skydd mot olyckor samt enligt av direktionen antagna mål. De lagar som specifikt reglerar räddningstjänsten är främst Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och Lag (2010:1011) brandfarliga och explosiva varor (LBE). Verksamheten bedrivs också i enlighet med, av direktionen antagna, handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Måluppfyllnad mot ägardirektiv och god ekonomisk hushållning

Förbundet har valt det ekonomiska målet som finns i ägardirektivet för 2022 som sitt finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning dvs beslutad budget inom givna handlingsramar ska hållas. Detta mål är kopplat mot det övergripande målet om ekonomi som handlar om en sund, balanserad och finansierad ekonomi.

Styrmodell och målstruktur

Förbundets styrmodell är indelad i sju målområden med medarbetaren i centrum. Olika färger har valts på målområdena för att symbolisera mångfald - en för förbundet angelägen fråga och vital för att kunna säkerställa fortsatt högt förtroende hos medborgare och besökare men även för att säkerställa god rekrytering av brandmän. I MSB:s föreskrift över innehåll för handlingsprogram framgår att målbenämningen för räddningstjänster i Sverige ska vara densamma med övergripande mål och mätbara indikatorer. Förbundet har därför valt att frånga sina tidigare målbenämningar inriktningsmål och effektmål. Inom varje målområde finns definierade övergripande mål som beskriver förbundets långsiktiga viljeinriktning. Fem av målområdena innehåller samma formulerade mål som i förbundets Handlingsprogram från 2022 för förebyggande verksamhet och räddningstjänst. Dessa sex övergripande mål är nedbrutna från tre nationella mål som finns i LSO 1 kap. Till respektive övergripande mål har ett antal indikatorer kopplats för att underlätta måluppföljningen. Indikatorerna följs av olika uppgifter i verksamhetsplanen och som slutligen leder vidare till olika aktiviteter som redovisas i avdelningsvisa aktivitetsplaner. På detta sätt skapas en röd tråd hela vägen ned från övergripande och nationella mål till respektive aktivitet som utförs i verksamheten.

Måluppföljning av övergripande mål

I tabellen redovisar förbundet nuvarande målstatus och prognos i måluppfyllnad för året. Av förbundets tio övergripande mål är prognosen att 5 uppfylls helt och 3 delvis samt 2 uppfylls inte.

		
Målet uppfyllt	Målet uppfylls delvis	Målet uppfylls inte

Övergripande mål	Indikatorer	Måluppfyllnad	Prognos	
Förebyggande				
1	Den enskilde har förmåga att ta ansvar för sitt brandskydd	<ul style="list-style-type: none"> Antalet utvecklade brand i byggnad per 1 000 invånare ska minska. Antalet utvecklade brand i bostad per 1 000 invånare ska minska. Antalet eldstadsrelaterade bränder per 1 000 invånare ska minska. Kunskapsnivån inom brandskydd hos den enskilde ska höjas genom utbildning, information och rådgivning. 	Antalet bränder är större än samma period föregående år. Urvalet är dock för litet för att kunna bedömas.	
2	Bidra till ett hållbart och säkert byggande avseende brandskydd och riskhänsyn	<ul style="list-style-type: none"> Samtliga remitterade planärenden där riskhänsyn behöver beaktas ska besvaras av räddningstjänsten. Samtliga remitterade bygglovsärenden ska besvaras av räddningstjänsten. Öka kunskapen om hållbart och säkert byggande avseende brandskydd och riskhänsyn, både hos räddningstjänsten och hos medlemskommunerna. Antal ärenden som på grund av bristande hantering i byggprocessen leder till att räddningstjänsten i samband med tillsyn behöver ställa krav med stöd av LSO ska minska. 	Pågår och målet kommer nås.	
Räddningstjänst				
3	Räddningstjänsten har en god operativ förmåga med kompetens, teknik och bemanning, anpassad utifrån riskbilden	<ul style="list-style-type: none"> Vid händelsetyperna brand i byggnad, trafikolycka samt drunkning ska räddningstjänsten, där geografiska förutsättningar för detta ges, vara på plats inom 20 minuter från huvudlarm. Vid brand i byggnad ska branden begränsas till startbrandcellen. Samtlig personal har genomgått det aktuella årets lagstadgade och prioriterade övningar. 	Insattiderna ligger i paritet med målet. Begränsningen når målet. Brist i registreringen men övningarna fortgår	
Medarbetare				
4	Attraktiv arbetsplats	<ul style="list-style-type: none"> Andelen kvinnor i förbundet ska öka. Som i led att skapa förutsättningar för en ökad mångfald och jämställdhet ska anpassningar för det genomföras på minst en eller två brandstationer. Andelen nöjda medarbetare ska öka. (eNPS +40 nyckeltal för medarbetarnöjd). Skyddsronder ska genomföras på samtliga arbetsplatser. 	En marginell ökning har skett Enkät ej genomförd Skyddsronder pågår och förväntas nå målet	
5	Främja rekrytering och stimulera till fortsatt anställning för RiB-anställda	<ul style="list-style-type: none"> Antalet RiB-anställda som nyanställs ska överstiga antalet som slutar. 	Positiv trend nu, tveksamt om resten av året.	
Ekonomi				
6	En sund, balanserad och finansierad ekonomi	<ul style="list-style-type: none"> Fastställd budget ska hållas. 	Prognosen pekar på större underskott än budgeterat.	
Miljö				
7	Ekologisk hållbar utveckling och smarta miljölösningar	<ul style="list-style-type: none"> Energiförbrukningen i förbundet hyrda lokaler ska minska jämfört med föregående år. Inom förbundets verksamhet ska användandet av skumvätskor som tillför PFAS inte användas. För varma rökdykningsövningar ska Klimatvillan nyttjas till minst 90 %. All personal ska ha kännedom om den årliga miljöhandlingsplanens innehåll. 	Målen på samtliga indikatorer uppskattas ska nås	
Krisberedskap				
8	Räddningstjänsten ska stärka sin förmåga att verka vid kriser och höjd beredskap	<ul style="list-style-type: none"> Räddningstjänsten ska utveckla samarbetet med medlemskommunerna avseende risk- och sårbarhetsanalysarbetet. Räddningstjänsten ska samverka med medlemskommunerna avseende planering för det civila försvaret. 	Samarbetet har pågår	
9	Räddningstjänsten är förberedd på att möta framtida risker kopplade till ny teknik och klimatförändringar	<ul style="list-style-type: none"> Under året ska kompetenshöjande aktiviteter genomföras med målsättningen att bättre kunna bedöma risker vid brand i batterier och solcellsanläggningar. Räddningstjänstens förmåga att hantera olyckor med ras och skred är begränsade. Under året ska arbetet med att stärka denna förmåga utvecklas. 	Kompetenshöjande aktiviteter har inletts och pågår	
Civilt försvar				
10	Hantera skador i samband med krigsskada mot bebyggelse	<ul style="list-style-type: none"> Förbundet ska samverka med kommunerna i planering för det civila försvaret. Förbundet ska utreda behovet av personal som skall krigsplaceras inom organisationen. 	Samverkan pågår och krigsplaceringar klar.	

Förbundets tio övergripande mål och indikatorer 2022

Målområde förebyggande verksamhet

Övergripande mål 1 - Den enskilde har förmåga att ta ansvar för sitt brandskydd

- » För att minska antalet bränder i bostäder samt konsekvenserna av dessa är den enskildes kunskap och förmåga avgörande. Räddningstjänsten behöver arbeta aktivt med att stärka den enskildes förebyggande kunskap samt förmåga att hantera bränder. Detta är särskilt viktigt i områden där insatstiderna är långa eftersom tiden till att någon agerar är avgörande för brandförloppet och den fortsatta händelseutvecklingen. Räddningstjänsten ska genom tillsyn kontrollera att den enskilde har ett skäligt skydd mot brand.

Indikatorer

- Antalet utvecklade brand i byggnad per 1 000 invånare ska minska.
- Antalet utvecklade brand i bostad per 1 000 invånare ska minska.
- Antalet eldstadsrelaterade bränder per 1 000 invånare ska minska.
- Kunskapsnivån inom brandskydd hos den enskilde ska höjas genom utbildning, information och rådgivning.

Genomförda aktiviteter

Under året har vi påbörjat arbetet med att anpassa vår tillsyn till nya föreskrifter från MSB. En kraftsamling kommer att göras med förbättring av rutiner från och med september månad. Vi har även kommit igång med att göra tillsyner igen efter uppehåll under senare delen av 2021 och första delen av 2022. Vi har återstartat utbildningsverksamheten och vi har följt årshjulen avseende informationskampanjer både till privatpersoner och till företag. Vi har även genomfört en större utbildning för skorstenstekniker i rättssäkert myndighetsutövande under maj månad.

Under den gångna delen av 2022 har det inträffat något fler bränder i byggnader i våra kommuner än motsvarande period 2021. Det statistiska underlaget är dock litet och känsligt för slumpmässiga variationer. Resultatet av det arbete vi gör idag kommer vi troligen inte se förrän på längre sikt.

Övergripande mål 2 - Bidra till ett hållbart och säkert byggande avseende brandskydd och riskhänsyn

- » För att säkerställa ett tillräckligt och likvärdigt skydd för den enskilde behöver räddningstjänsten arbeta aktivt med att bidra till att samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn. Räddningstjänsten har en viktig roll som sakkunnig åt kommunerna i brandskyddsfrågor i byggprocessen. Då flera säkerhetshöjande åtgärder regleras i planbestämmelsen bör räddningstjänsten även vara delaktig i detaljplaneprocessen. Förändringar i riskbilden, förtätningar och byggnationer som uppförs i områden med särskilda utmaningar i form av exempelvis ras- och skredkänslig miljö, långa avstånd och fjällvärld ställer stora krav på ett hållbart byggande vilket beaktas i räddningstjänstens yttranden.

Indikatorer

- Samtliga remitterade planärenden där riskhänsyn behöver beaktas ska besvaras av räddningstjänsten.
- Samtliga remitterade bygglovsärenden ska besvaras av räddningstjänsten.
- Öka kunskapen om hållbart och säkert byggande avseende brandskydd och riskhänsyn, både hos räddningstjänsten och hos medlemskommunerna.
- Antal ärenden som på grund av bristande hantering i byggprocessen leder till att räddningstjänsten i samband med tillsyn behöver ställa krav med stöd av LSO ska minska.

Genomförda aktiviteter

Vi svarar kontinuerligt på remitterade planärenden och bygglovsärenden. Vi arbetar med ett flertal råd och riktlinjer för att tydligare förmedla vårt budskap i de här ärendena. Vi har också deltagit i ett flertal tekniska samråd och arbetsplatsbesök för att ytterligare utveckla vårt samarbete med kommunernas bygglovhandläggare och byggnadsinspektörer. Under året har vi färdigställt nytt informationsmaterial gällande brandsäkerhet i bostäder för uthyrning och vi arbetar med nya riktlinjer för brandvattenförsörjning som ska underlätta och förtydliga i kommunernas planarbete.

Målområde räddningstjänst

Övergripande mål 3 - Räddningstjänsten har en god operativ förmåga med kompetens, teknik och bemanning, anpassad utifrån riskbilden

» Räddningstjänsten ska, anpassad utifrån den lokala riskbilden, ge snabb och rätt hjälp till den som drabbas av olyckor så att skador på människor, egendom och miljö minimeras och när händelserna kräver, samverka med samhällets samlade resurser.

Indikatorer

- Vid händelsetyperna brand i byggnad, trafikolycka samt drunkning ska räddningstjänsten, där geografiska förutsättningar för detta ges, vara på plats inom 20 minuter från huvudlarm.
- Vid brand i byggnad ska branden begränsas till startbrandcellen.
- Samtlig personal har genomgått det aktuella årets lagstadgade och prioriterade övningar.

Insatstider understiger 20 minuter i 80% av trafikolyckor, 85% vid brand i byggnad. I fallet drunkning har vi under perioden bara haft ett larm, vid detta tillfälle översteg insatstiden 20 minuter enligt händelserapporten. En analys av insatstider har överstigit 20 minuter visar att det huvudsakligen beror på att körsträckan till olycksplatsen är för lång. I vissa fall är det även svårt att avgöra när första enhet är framme på plats, till exempel vid händelser med osäker platsangivelse där insatsen inledningsvis går ut på att försöka hitta till exakt rätt position för att kunna påbörja själva räddningsarbetet.

Gällande insatser med utvecklad brand vid räddningstjänstens framkomst har det under perioden rapporterats om två fall av 121 insatser mot brand i byggnad där branden spridit sig utanför startbrandcellen efter räddningstjänstens framkomst.

För lagstadgade och prioriterade övningar krävs att personalen registrerar att de genomfört dessa i vårt verksamhetssystem Daedalos. I nuläget är detta en stor felfaktor och ett första steg i arbetet är därför att jobba mot en bättre grad av registrering i systemet för att indikatorn ska bli möjlig att följa upp. Ett viktigt steg i detta arbete är att koppla ihop vårt verksamhetssystem Daedalos med systemet som hanterar tidsregistrering och löneutbetalning. Förutom att underlätta administration och dubbelarbetet ger en sådan lösning och direkt koppling mellan övningsregistrering och löneutbetalning vilket bör öka motivationen att registrera de övningar som genomförs.

Genomförda aktiviteter

Under våren har flertalet aktiviteter genomförts för att främja rekryteringen på våra RiB-stationer. Insatserna har också fått positiv effekt på rekryteringsläget på ett antal av våra RiB-stationer.

Under våren kunde övnings- och utbildningsverksamhet återgå till normala rutiner efter pandemin. För att kunna bedriva denna verksamhet pågår processen att stärka upp Metod- och Taktikenheten för utbildning/övningsverksamhet.

Under året planeras införande av UAS (drönare) vilket kommer bli ett effektivt verktyg för att skapa lägesbild och ge beslutsunderlag vid räddningsinsatser.

Ett projekt har under våren startat upp för att stärka våra räddningsvårn och förtydliga vilken förmåga dessa vårn förväntas ha. Detta förväntas lyfta vårnens kompetens och de olika vårnen en mer likriktad förmåga.

Målområde medarbetare

Övergripande mål 4 - Attraktiv arbetsplats

» Förbundet ska uppfattas som en jämställd och attraktiv arbetsgivare med arbetsplatser som erbjuder goda arbets- och anställningsförhållanden.

Indikatorer

- Andelen kvinnor i förbundet ska öka.
- Som i led att skapa förutsättningar för en ökad mångfald och jämställdhet ska anpassningar för det genomföras på minst en eller två brandstationer.
- Andelen nöjda medarbetare ska öka. (eNPS +40 nyckeltal för medarbetarnöjdhet).
- Skyddsronder ska genomföras på samtliga arbetsplatser.

Genomförda aktiviteter

Andelen kvinnor har ökat marginellt. Gällö och nya Brunflo brandstation har under perioden fått färdigställda separata omklädningsrum med duschar för både dam och herr. Skyddsronder pågår på förbundets stationer.

Övergripande mål 5 - Främja rekrytering och stimulera till fortsatt anställning för RiB-anställda

» Riskanalysen visar att det i framtiden riskerar att bli ännu svårare att rekrytera och bibehålla RiB-anställda med anledning av minskat rekryteringsunderlag kopplat till befolkningsminskning och åldrande befolkning. För att säkerställa räddningstjänstens förmåga att hantera räddningsinsatser inom förbundets geografiska område behöver personaltillgången säkras.

Indikatorer

- Antalet RiB-anställda som nyanställs ska överstiga antalet som slutar.

Genomförda aktiviteter

Under våren har ett antal aktiviteter genomförts, främst med målsättning att främja rekrytering av nya RiB-anställda:

- Rekryteringsträffar genomförda i Backe, Funäsdalen, Krokom, Ytterhogdal, Vemdalen, Stugun, Gällö, Lillhärdal, Oviken, Nälden, Hede.
- Medverkan i media där frågan om bristen på RiB-anställda har lyfts utifrån olika aspekter, bland annat genom en artikel om rekryteringsträff särskilt riktad till kvinnor som genomfördes i Funäsdalen.
- Särskilda åtgärder genomförda och planeras gällande personalsituationen i Gäddede. Bland annat företagarmöten, samverkan med Strömsunds kommun och informationsbrev som går ut till alla boenden i Gäddede med omnejd.
- Aktiv dialog med MSB för att förbättra utbildningsinnehåll och korta tiden från anställning till att en person kan gå i beredskap som RiB-anställd.
- Informationsspridning via sociala medier och hemsida samt annonsering i tidningar och via informationsskärm längs E14 i Bräcke.

Målområde ekonomi

Övergripande mål 6 - En sund, balanserad och finansierad ekonomi

- » Verksamheten i räddningstjänstförbundet ska genomföras inom ramen för en sund, balanserad och finansierad ekonomi där god ekonomisk hushållning och rationellt organiserad verksamhet utgör ledord.

Indikatorer

- Fastställd budget ska hållas.

Genomförda aktiviteter

Förbundet har det ekonomiska målet; Fastställd budget ska hållas som finns i ägardirektivet för 2022 som sitt finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning. Periodens resultat visar ett underskott på -2 170 tkr vilket är -170 tkr sämre än periodbudget. Förbundets investeringar finansieras genom egna medel och ramen på 6 mnkr bedöms hållas. Årets prognos pekar på att förbundets ekonomiska mål inte kommer uppfyllas då årets resultat förmodligen blir ett större underskott än budgeterat, främst av högre personal-, lokal-, fordon- och utrustningskostnader. Av förbundets fem verksamhetsmål med koppling mot god ekonomisk hushållning uppfylls sänkt energiförbrukning och positivt rekryteringsnetto av RIB-personal under perioden. Övriga tre mål rörande minskade byggnads-, bostads- och eldstadsrelaterade bränder följs upp vid årsbokslutet.

Målområde miljö

Övergripande mål 7 - Ekologisk hållbar utveckling och smarta miljölösningar

- » Förbundet ska i all sin verksamhetsutövning verka för en ekologiskt hållbar utveckling och smarta miljölösningar.

Indikatorer

- Energiförbrukningen i förbundets hyrda lokaler ska minska jämfört med föregående år.
- Inom förbundets verksamhet ska användandet av skumvätskor som tillför PFAS inte användas.
- För varma rökdykningsövningar ska Klimatvillan nyttjas till minst 90 %.
- All personal ska ha kännedom om den årliga miljöhandlingsplanens innehåll.

Genomförda aktiviteter

Energiförbrukningen i förbundets hyrda lokaler med egna abonnemang har minskat med -0,03 % jämfört med samma period 2021. Enligt förbundets miljöhandlingsplan följer verksamheten planen med att inte nyttja fel skumvätska, rökdykarövningarna sker enligt målen samt att planen finns på insidan för åtkomst till all personal.

Målområde krisberedskap

Övergripande mål 8 - Räddningstjänsten ska stärka sin förmåga att verka vid kriser och höjd beredskap

- » Riskbilden i länet påvisar behov av utveckling inom området krisberedskap och civilt försvar och räddningstjänstens förmåga att hantera händelser vid såväl kriser som vid höjd beredskap behöver därför stärkas. Räddningstjänsten är en del av kommunen och ska vara en aktiv part i det risk- och sårbarhetsarbete som bedrivs regionalt samtidigt som den egna verksamheten bör analyseras för att minska sårbarheten och öka förmågan att hantera samhällsstörningar.

Indikatorer

- Räddningstjänsten ska utveckla samarbetet med medlemskommunerna avseende risk- och sårbarhetsanalysarbetet.
- Räddningstjänsten ska samverka med medlemskommunerna avseende planering för det civila försvaret.

Genomförda aktiviteter

Vi ingår nu i den länsgemensamma arbetsgrupp där Länsstyrelsen är sammankallande. Flera möten har genomförts och på grund av det säkerhetspolitiska läget har arbetet breddats för att nu även omfatta kontinuitetshantering. Direktionen beslutade 2022-03-11 att bilda en arbetsgrupp som ska ta fram en plan för förbundets krigsorganisation. För att skapa en ändamålsenlig, robust och långsiktigt fungerande krigsorganisation har ett länsgemensamt arbete påbörjats där förbundet ingår, detta arbete leds av Länsstyrelsen.

Övergripande mål 9 - Räddningstjänsten är förberedd på att möta framtida risker kopplade till ny teknik och klimatförändringar

- » Klimatförändringar riskerar att medföra stora påfrestningar för samhälle och räddningstjänst inom flera områden, bland annat med ökad risk för översvämningar samt ras och skred. På samma sätt innebär ny teknik att riskbildningen i samhället förändras. För att möta dessa förändringar ska räddningstjänstens förmåga, både förebyggande och operativt, stärkas.

Indikatorer

- Under året ska kompetenshöjande aktiviteter genomföras med målsättningen att bättre kunna bedöma risker vid brand i batterier och solcellsanläggningar.
- Räddningstjänstens förmåga att hantera olyckor med ras och skred är begränsade. Under året ska arbetet med att stärka denna förmåga utvecklas.

Genomförda aktiviteter

Räddningstjänsten har sedan tidigare en viss förmåga att hantera översvämningar och höga flöden. Inom olyckstypen ras och skred är förmågan på en lägre nivå och vi har därför prioriterat en uppbyggnad av denna förmåga. Initialt krävs en kunskapsuppbyggnad vilken är påbörjad under våren.

Även inom ny teknik sker en kunskapsuppbyggnad, bland annat genom att vi medverkar vid informations- och utbildningsinsatser. Under våren inträffade en brand i en lastbil med hybridmotor, vilket också gav praktiska erfarenheter av brand i större batteripack.

Målområde civilt försvar

Övergripande mål 10 - Hantera skador i samband med krigsskada mot bebyggelse

- » Räddningstjänsten ska från sin basorganisation kunna växa till att kunna hantera skador som uppstår i samband med krigsskada mot bebyggelse.

Indikatorer

- Förbundet ska samverka med kommunerna i planering för det civila försvaret.
- Förbundet ska utreda behovet av personal som skall krigsplaceras inom organisationen.

Genomförda aktiviteter

Direktionen beslutade 2022-03-11 att bilda en arbetsgrupp som ska ta fram en plan för förbundets krigsorganisation. För att skapa en ändamålsenlig, robust och långsiktigt fungerande krigsorganisation har ett länsgemensamt arbete påbörjats där förbundet ingår, detta arbete leds av Länsstyrelsen. Under våren blev förbundets personal krigsplacerade hos oss och en rutin upprättades för årlig uppdatering. Allt arbete följer de steg som MSB tagit fram.

Förbundsledning

Förberedelser för införandet av samverkan med RSR10 har pågått under perioden. Våra inre befäl och räddningschef i beredskap har deltagit i utbildningar för att erhålla kunskap om samverkanskommunernas förmågor, rutiner och risker mm.

Även ett eventuellt samgående med Åre kommun har präglat förbundsledningens arbete. Detta sker genom kartläggning och inventeringar av både vilka ekonomiska förutsättningar som ska gälla och om Åre kommun behöver tillskjuta resurser för att kunna vara i nivå med räddningstjänstförbundet.

Efter ett gediget arbete, både av direktionsmedlemmar och egen personal, och efter sedvanligt remissförfarande antogs vårt nya handlingsprogram under årets första tertial.

Från årets början har den interna kommunikationen stärkts med Förbundsnytt som delges all personal i förbundet efter varje direktionsmöte med tillhörande förberedande möten samt regelbundna arbetsplatsträffar i större forum än avdelningsvisa.

Förberedelser har skett om att stärka det förebyggande arbetet samt utveckla vår utbildningsverksamhet med att anställa personal, både som ersättning för vakanta tjänster samt nyanställningar som ska vara självfinansierade.

Räddningsverksamhet

Insats

Under verksamhetsårets första åtta månader kan vi se en viss ökning i det totala antalet utryckningar i jämförelse med motsvarande period föregående år. Antalet larm uppgår till 1 608 inom förbundet, vilket är en ökning med 145 larminsatser jämfört med motsvarande period 2021. Med larminsatser även utanför förbundets gränser uppgår antalet till 1 683 larm. Generellt ligger samtliga antalet insatser fördelat på olyckstyp i nivå med föregående år. I olyckstypen brand i byggnad ser vi en ökning med 23 fler larm. I olyckstypen trafikolycka ser vi en mindre minskning med 13 larm i jämförelse med samma period ifjol. I statistiken ser vi en större ökning av naturolyckor som till största delen har med hur larmet typats i larm skedet, dessa larm har tidigare legat under ”annan händelse utan risk för skada” men numer landat mer rätt i statistiken.

I händelsetypen sjukvårdsuppdrag eller annat uppdrag som görs mot andra uppdragsgivare ser vi en ökning med 87 larm där IVPA sticker ut något med 48 fler larm under perioden.

Händelsetyper	2022-08-31	2021-08-31	2021	2020	2019
Brand eller brandtillbud	211	217	311	368	296
varav brand i byggnad	114	91	145	183	152
varav brand i skog eller mark	44	55	60	97	50
varav brand fordon/fartyg	32	42	59	51	57
varav brand i avfall/återvinning	8	15	25	19	15
varav annan brand	13	14	22	18	22
Trafikolycka (väg, spår, flyg, sjö)	162	175	285	313	324
Utsläpp av farligt ämne	38	58	79	79	69
Drunkning/tillbud	1	7	8	14	11
Nödställd person	18	28	41	22	39
Naturolycka	28	8	8	0	3
Övrig händelse	19	27	32	24	29
Händelse utan risk för skada	368	408	606	564	604
varav automatlarm utan brandtillbud	269	264	412	373	426
varav annan händelse utan risk för skada	99	144	194	191	178
Sjukvårdsuppdrag eller annat uppdrag	478	391	613	641	730
varav IVPA	206	158	258	285	364
varav Hjärtstoppslarm	149	137	211	210	209
varav övriga Annat uppdrag (Lyfthjälp, Hämtning i terräng mm.)	123	96	144	146	157
Alla enheter återkallades innan ankomst	44	8	13	30	74
Passning för att upprätthålla beredskap	31	25	44	64	51
Räddningsledningen bedömde att utryckning inte behövdes	210	111	186	69	0
Totalsumma inom JRF	1 608	1 463	2 226	2 188	2 230
Total alla, även utom JRF	1 683	1 551	2 409	2 200	2 242

* MSB gör ibland en del förändringar i händelserapporten vilket kan hur insatsstatistiken ska klassas och redovisas. Utifrån MBS:s uppdateringar kvalitetssäkrar vi kontinuerligt våra händelserapporter och även bakåt i tiden vilket då kan medföra att det uppkommer uppgifter som gör att det tillkommer händelserapporter alternativt att någon tas bort.

Beredskapsverksamhet

Arbete med att skapa ett gemensamt ledningssystem för Jämtland, Västernorrland samt delar av Västerbotten och Norrbotten fortgår. Kopplat till detta arbetar vi även mot att införa ”Dynamisk resurshantering”, ett system som ska hjälpa SOS och inre befäl att snabbt få närmsta resurs med rätt förmåga på plats vid en räddningsinsats.

Heltid

Efter att restriktionerna kopplat till Covid-19 har släppt är vi nu i ett läge där verksamhet som tidigare bromsats eller utgått nu till stor del ska tas igen. Detta märks framför allt på utbildnings- och övningsverksamheten, vilket i sin tur innebär att personal nyttjas för denna verksamhet och därmed har mindre möjlighet att täcka på skift vid vakanser. Det medför bland annat att våra vikarier nyttjas i högre grad än under pandemin. Att vi hittills under året har haft många vakanser till följd av kortare sjukskrivningar och vård av barn samt tre långtidssjukskrivningar har inneburit att övertidskostnaderna under perioden varit högre än normalt.

Under våren har en brandman gått i pension vilket inneburit att en av våra vikarier nu fått tillsvidareanställning. I samband med detta förstärktes vår vikariegrupp med två nya vikarier, dels för att ersätta den som fått tjänst, dels för att säkerställa antalet vikarier i förhållande till den verksamhet som vi bedriver. Tyvärr har en vikarie valt att sluta hos oss innan sommaren vilket medför att vi troligtvis behöver rekrytera ytterligare någon person till vår vikariegrupp under hösten.

Planering för semestrar och föräldraledigheter under sommaren har fungerat bra och verksamheten har kunnat bedrivas som normalt. Det visar sig tydligt att fortsatt smittspridning tillsammans med en mer strikt hållning - att sjukskriva sig vid symtom - innebär att det oftare uppstår vakanser med kort varsel. Därmed ser vi en fortsatt hög kostnad för övertidsersättning under sommaren då samtliga vikarier är uppbundna i sina ordinarie scheman under sommarmånaderna.

Under slutet av 2021 slutade en person som jobbat som insatsledare i Härjedalen/Berg. En styrkeledare från Sveg rekryterades till tjänsten och har sedan januari tjänstgjort som insatsledare i södra delen av förbundet. I Östersund säkrar vi tillgången på insatsledare genom att under våren utbilda en av våra styrkeledare för att även kunna fungera som insatsledare. På så sätt finns en person tillgänglig för denna funktion utöver de fem ordinarie. Planeringen inför 2023 visar att vi kommer behöva utbilda ytterligare insatsledare och styrkeledare till följd av pensionsavgångar. Det pågår därför en intern rekryteringsprocess för vidareutbildning under hösten.

Under våren har det i gruppen med inre befäl slutat två personer till följd av pension respektive annan tjänst vilket har medfört att vi behöver stärka upp med nya inre befäl till vår räddningscentral. En person som är anställd på förebyggandeavdelningen har under våren introducerats till inre befäl och påbörjat sin tjänstgöring i maj. Ytterligare rekrytering till förebyggandeavdelningen har gjorts under sommaren och planen är att ytterligare en-två personer ska introduceras till inre befäl under hösten.

Räddningspersonal i beredskap (RiB)

RiB stationer, vi har fortsatt ett stort behov av nya medarbetare och kommer att fortsätta med att genomföra riktade rekryteringsåtgärder på framför allt de stationer som har mest behov av personal, och som förhoppningsvis ger resultat som leder till fler nyanställningar.

De rekryteringsträffar som utfördes under våren gav ett bra resultat då vi under maj-juni anställde 19 nya medarbetare inom RiB, totalt hittills under året så är siffrorna 29 som slutat och 30 nyanställda.

De flesta av våra nya har inbokad grundutbildning under två veckor på Sandö Räddningsskola nu under hösten och efter den är genomförd så är det inplanerat två veckor internt hos oss här på JRF och efter det är dom klara för att gå in i beredskap på sina respektive RiB stationer innan årsskiftet om allt fungerar som det ska.

Sommaren och semesterperioden har fungerat relativt bra med tanke på den rådande bemannings-situationen, många har hjälpt sina kollegor och tagit extra beredskap för att hålla bemanningen på stationerna.

Teknisk verksamhet

Verksamhetsåret 2022 är en nystart för Teknikenheten. De omstrukturerade ansvarsområdena börjar fungera och jobbar med att bibehålla beslutad nivå på förbundets stationer. Förbundets värn kommer att rustas upp med både materialet och utbildning. När arbetet är klart kommer alla värn ha samma nivå och vara förberedda för deras uppdrag. Det första värnet Jormvattnet blev klart under det andra tertialet.

Fordon

Änges pickup byttes tidigt på året och kommer ursprungligen från Räddningstjänsten Åre. Arbetet med nya BAS-bilar till Ljungdalen, Sveg och Östersund fortgår och planeras vara i drift under året. Änge fick en ny skoter under vårvintern. Inför sommarens båtsäsong får två stationer nya båtmotorer, Strömsund och Bräcke. Läget i omvärlden har kraftigt påverkat leveranstider och kostnader. Drivmedelspriserna har på kort tid rusat iväg och kommer negativt påverka Teknikenhetens budget.

Material

Ansvarsområdena har framför allt jobbat med att säkerställa att alla stationer uppfyller bestämd materialnivå. Inom skogsbrand har det skett en höjning av grundnivån för att vara bättre förberedd för skogsbränderna 2022

IT

Inom IT har det gjorts förbättringar för att förbättra stabiliteten och säkerheten. Under året kommer samtliga klienter på RiB-stationerna att bytas. Då förbundet nu ansvarar för systemledningen i R18 har det gjorts förbättringar i olika system för att skapa bättre lägesbilder.

Utbildnings- och övningsverksamhet

Övning och utbildning

Fram till och med vecka sex bedrev vi vår övnings och utbildningsverksamhet med Covid restriktioner. Efter att regeringen hävde stora delar av restriktionerna 9/2 så känns det tillfredsställande att få öppna upp för normal övnings och utbildningsverksamhet för att upprätthålla kompetensen. I vår lagda årsövningsplaneringen låg det en Grib-utbildning vecka sju som vi nu kunde genomföra. Från mitten av april har vi även kommit igång med endagsutbildning (RiB-övningsdag) på Furulund för våra medarbetare inom RiB med rökdykning och barn-HLR på schemat. Vår rökdykningscontainer för varm rökdykning har börjat köras ut till våra stationer enligt planerat schema. Under semestertider juni-augusti utförs inga planerade övningar som RiB dagövningar, Grib. Övriga övningar som ligger i årsplaneringen genomförs stations/gruppvis under sommaren.

Under restriktionstiden har heltidsstation Östersund kunnat övat enligt lagd planering med begränsningen endast skiftlaget och i övrigt haft restriktioner att inte delta på externa utbildningar för egen kompetensförsörjning.

Skolutbildning

I samarbetet vi har med Jämtlandsgymnasium har vi utbildat nio elever i ämnet räddningstjänst 200 skolpoäng. Utbildningen genomfördes under fem veckor i mars-april innehållande grunder i räddningstjänst. Efter utbildningen har eleverna fått följa ett skift under ett dygn för att få inblick i den verksamheten. Alla elever har visat stort engagemang och vilja att lära sig. Alla klarade utbildningen med godkänt resultat. I utvärderingarna från eleverna om utbildningen har den fått högsta betyg och många lovord kring sitt lärande och instruktörerna.

Externutbildning

Efter att Externutbildningen har legat vilande under årets första veckor på grund av ett nytt utbrott av covid-19 under fjolårets sista månad så startade den verksamheten igång under vecka 9. Under första delen av året har det varit stor efterfrågan på utbildningar från våra medlemskommuner och Regionen, även varit en del förfrågningar från privata sektorn. Vi ser att det finns ett ökat behov för utbildning. Under maj månad var det mycket utbildning bokad och genomfört. Externutbildningen är vilande under semestermånaderna juni-augusti med anledning av att instruktörerna arbetar skift och ingen dagtid.

Furulund

Vid övningsområdet fortgår arbetet med att underhålla och även utveckla övningsfaciliteterna för att underlätta och göra övningsverksamheten mer effektiv. Efter en incident under fjolåret med gasoltanken (gasolläckage), har en anlitaad entreprenör under våren slutfört arbetet med installation av ett helt nytt gasolrörssystem som gör hanteringen av anläggningen mer säker. Arbetet med ett varmbonat bygge inne i stora förrådsbyggnaden fortskrider enligt plan, kommer innehålla fläktrum som ska förbättra arbetsmiljöförhållandena i verkstad och tvätthall, kommer även att vara garage för den batteridrivna trucken och lite annat som är i behov av att stå varmt. Under senare delen av våren och fram till mitten av sommaren har en storstädning genomförts på övningsfältet vilket gjort att övningsområdet fått en rejäl ansiktslyftning. Det har genomförts en tillsyn av miljöinspektör från kommunen som påtalade en del brister vi arbetar med att åtgärda.

Förebyggande verksamhet

Under den gångna delen av 2022 har vi, med undantag för januari månad, kunnat återgå till normal verksamhet på förebyggandeavdelningen efter den påverkan som Covid hade på verksamheten. Personalen har kunnat återgå till ordinarie arbetsplatser samtidigt som vi har implementerat nya rutiner för distansarbete för att kunna vara en modern och attraktiv arbetsgivare.

Under år 2022 har en medarbetare på avdelningen avslutat sin anställning men vi har genomfört en rekrytering där vi anställt inte mindre än tre personer som ansluter till avdelningen under perioden september – oktober. Nu väntar ett arbete med att introducera de nya och få igång produktionen men framtidsutsikterna för avdelningen bedöms goda.

Det övergripande målet för förebyggande verksamheten under 2022 är att förenkla och förtydliga våra arbetsprocesser. Vi arbetar inåt för att i framtiden kunna leverera utåt. Förbättringsarbetet handlar om att skapa tydliga rutiner, arbetsredskap i form av mallar och andra stöd samt att se över hur vi kan bli av med tids- och energitjuvar.

Tillstånd och tillsyn enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Vi fortsätter att handlägga tillståndsansökningar och genomföra tillsyner av verksamheter med brandfarliga och explosiva varor enligt plan. Även tidigare påbörjat process med att avsluta gamla tillståndsärenden fortsätter.

Den medarbetare som slutade på avdelningen har varit vår interna expertkompetens inom explosiva varor och det har pågått en introduktion av två nya handläggare för tillståndsärenden som ska kunna ta vid detta arbete.

Inom området LBE har vi inte bedrivit utvecklingsarbete i någon större omfattning under året utan behovet av detta får ses över inför kommande verksamhetsår.

Tillsyn enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

Tillsynsverksamheten har under året kunnat återstartas efter uppehåll under mer eller mindre hela pandemin. Vi arbetar med att ta fram en ny tillsynsplan anpassad till de nya tillsynsföreskrifterna. Planen ska bland annat visa var vi gör tillsyn, hur ofta vi gör tillsyn och hur vi hanterar vårt tillsynsregister. Utifrån planen ska det varje år skapas en lista med tillsyner som ska genomföras under året. I väntan på att tillsynsplanen ska färdigställas genomförs tillsyner under 2022 på verksamheter där vi aldrig varit eller där vi inte varit på mycket lång tid.

Utöver den nya tillsynsplanen är en prioriterad arbetsuppgift på avdelningen att se över rutiner och hjälpmedel för att genomföra tillsyn. Tillsynerna är den arbetsuppgift vi skulle behöva lägga mest tid på och det finns stora möjligheter att spara in tid genom att effektivisera utan att för den sakens skull tappa kvalitet. Arbetet med tillsynsplan och rutiner för tillsynsprocessen kommer att vara högt prioriterat under avslutningen av året och i slutet av oktober ska en intern utbildningsdag inom tillsyn genomföras för hela avdelningen.

Bland annat på grund av personalomsättning har antalet tillsyner under första delen av året inte levt upp till de utsatta målen och vi behöver fortsätta arbeta hårt med detta. Avdelningen är på väg att tillföras fler resurser och när dessa är på plats och introduktionen är klar finns goda möjligheter att leva upp till målen. Men det är inte säkert att resultat kommer kunna ses förrän 2023. Från och med 1 maj har nya taxor för tillsyn trätt i kraft.

Sotning och brandskyddskontroll

Samtliga kommuner har upphandlade entreprenörer för sotning och brandskyddskontroll och arbetet har kommit igång bra efter vissa svårigheter kopplat till pandemin. Vi ser hur antalet förelägganden varierar kraftigt mellan entreprenörerna och har därför arrangerat ett utbildningstillfälle med temat Rättssäker brandskyddskontroll för alla skorstenstekniker.

Remisser

Förbundet är remissinstans åt olika myndigheter, främst åt Polismyndigheten beträffande tillstånd enligt ordningslagen, kommunernas alkoholhandläggare gällande serveringstillstånd och kommunernas byggnadsnämnder beträffande bygglov och detaljplaner. Vi bedömer att vår insats har olika effekt i olika typer av ärenden. I byggärenden har vi stor effekt och vi försöker utveckla vårt samarbete med kommunerna. Tidigare har vi i huvudsak yttrat oss om brandskyddsbeskrivningen men vi arbetar nu med att hitta rutiner för att delta i tekniska samråd, arbetsplatsbesök och slutsamråd. I ordningslagsärenden från polisen upplever vi i många fall en lägre effekt och vi arbetar med att styra vilka ärenden som polisen skickar till oss för att på ett mer tidseffektivt sätt kunna använda våra resurser.

Anlagd brand i skolor

Vi deltar i länets nätverk mot anlagda bränder i skolmiljöer, ZamZynZ. Arbetet startade som ett projekt men ses nu mer som ett kontinuerligt arbetssätt. Räddningstjänsten är en part i detta arbete tillsammans med Länsförsäkringar Jämtland, Polismyndigheten (Polisen Jämtland), kommunerna i Jämtlands län och Brandskyddsföreningen Jämtland. Vår upplevelse är att skolorna uppskattar det jobb vi gör och i vissa fall skulle vilja ha ännu mer stöd och hjälp. Vi har dock varit tvungna att prioritera våra arbetsinsatser utifrån våra tillgängliga resurser.

Information

Vårens kampanjer till privatpersoner har haft fokus på spiketält, skoterkörning, alla hjärtans dag om HLR, brandskydd för äldre, svag is, spisbränder och valborg. Vi har dessutom informerat om en folder på ukrainska om brandskydd i hemmet samt varnat för skojare som erbjuder sotning. Utöver inlägg i sociala medier och nyheter på vår webb har vi även haft en video om spisbränder på informationsskärmar i matbutiker och syns och hörts i media. Under sommarmånaderna har vi informerat om hur man eldar säkert ute, orsaker till bränder i naturen, hur man skyddar sitt hem mot skogsbränder samt brandskydd hemma och på camping. Vi har tagit fram ett dokument om brandskydd vid tillfällig uthyrning av bostad samt annonserat i en sommarbilaga om säker eldning utomhus. Förbundets brandmän har delat ut förebyggandeinformation vid olika marknader och öppet hus på stationerna. Vi har även tipsat om Brandskyddsföreningens onlineutbildning om brandskydd i hemmet och bjudit in länets årskurstvåor för att delta i utbildningen Flammys brandsyn. För näringslivet har vi informerat om gasol drivna terrassvärmare och tillhörande hantering av brandfarliga varor. Samt för den målgruppen arbetat med ett flertal kampanjer som kommer synas längre fram.

Brunflo brandstation

Administrativ verksamhet

Kansliet handlägger ärenden inom ekonomi, personal, löner, fastighet, kommunikation och allmän administration. Efter Coronapandemin har drifhjulen åter tagit fart igen med administration kring utbildningar och övningar. Under perioden har personalplaneringen kring bemanningen för heltidsbrandmännen krävt mycket arbete av flera sjukskrivningar och ledigheter. Fjölårets höst-uppdatering av RiB-modulen i Heroma fortsätter att kräva mer tid för kontroll och uppföljning då funktionen att kunna överblicka personalens registrerade arbetstid kraftigt försämrats. Programleverantören har beklagat det inträffade och utlovat förbättring i nästkommande programuppdatering i oktober. I samband med vårens inrangeringssamtal och förhandlingar med Åre kommun har kansliet bistått med analys av ekonomi och avtal.

Fastighet

På fastighetssidan fortgår arbetet med att försöka få fler stationer mer jämställda med separata omklädningsrum med dusch för kvinnor och larmställen separerade från vagnhallen utifrån ett friska brandmän perspektiv. Östersunds kommuns nybyggnation av Brunflo brandstation har fortlöpt väldigt väl och under mars månad togs stationen i drift av vår verksamhet. Invigningen av brandstationen skedde den 20 maj och vi är väldigt nöjda med resultatet. Glädjande är även att ombyggnationen på Gällö brandstation som hanterats av fastighetsansvariga på Bräcke kommun med helrenovering av herrarnas duschrum och omklädningsrum samt tillskapandet av ett separat omklädningsrum för kvinnor med dusch har blivit klart under juni månad till ett jättefint resultat. På brandstationen i Näliden har en vattenskada skett i fikorummet av de kraftiga regnmängderna som föll i januari och återställning väntas ske i september. Projektet att bygga om stationen och skapa ett inkluderande omklädningsrum med duschrum för både män och kvinnor och ett separat larmställsrum i vagnhallen fortgår tillsammans med fastighetsansvariga på Krokoms kommun med planerad budget och projektstart under 2023. På Hammerdal brandstation har nu alla kompletterande underhållsåtgärder i ombyggnationsprojektet genomförts med hjälp av fastighetsansvariga på Strömsunds kommun till ett väldigt fint resultat. När det gäller Svenstaviks brandstation har projekteringen visat att kostnaden för att riva och bygga nya personalutrymmen blir ekonomiskt ofördelaktigt. Fastighetsansvariga på Bergs kommun har fört samtal med oss om alternativa lokaler och har hittat en intressant fastighet som kommunen förhandlar om att förvärva.

Fortsatta samtal har även förts om en ombyggnation av Bispgårdens brandstation för att tillskapa ett inkluderande omklädningsrum med duschrum för män och kvinnor med fastighetsansvarig på Ragunda kommun med en eventuell byggstart under 2023 om finansiering finns. Även samtal om förbättrande åtgärder på Stuguns brandstation gällande omklädningsrum, markskada, gymmatta och kompressor har skett under perioden. En vägskada och ett ledningsbrott på en avloppsledning har skett utanför Rätans brandstation som Bergs kommun hjälpt oss åtgärda.

Under perioden har vi även beställt och bekostat några mindre underhållsåtgärder såsom; lagning av portar på Kälarne och Funäsdalens brandstation, flytt av skåp för utalarmering på Hammerdals brandstation, nya kodlås på Lit och Hotagens brandstation, ny farstukvist på Hede brandstation och mindre eljobb på Krokoms och Östersunds station. Kansliet har även köpt nya inventarier till

stationerna Brunflo, Hammerdal, Bräcke, Gäddede, Hede och Östersund. Kansliet har även jobbat med nya städavtal för stationerna i Gällö, Brunflo, Svenstavik, Myrviken och Rätan.

Arbetet med att försöka minska hyrda ytor och att försöka hitta samlokaliseringslösningar med andra aktörer där planlösningarna på stationerna så medger har under perioden skett genom samtal om lokalutrymmen på Gällö och Backe brandstation. Fortsatta samtal har även förts med Polisen om samlokalisering på Hammarstrands brandstation.

Kommunikation

Under perioden har stort fokus lagts på rekrytering av RiB-personal. Vi har synts i Nyhetsmorgon, flera tidningar samt intervjuats i radio. Året började med att media uppmärksammade att det finns förhållandevis många kvinnor i räddningstjänsten i länet. Det handlar om 14 procent - som vi hoppas kunna öka ännu mer. På internationella kvinnodagen 8 mars lyfte vi personliga berättelser från fem kvinnor med olika operativa roller hos oss. Vi har sökt fler brandmän flitigt via bland annat sociala medier, webb och annonser lokalt i samverkan med medlemskommunerna. Under våren har vi affischerat och lagt ut visitkort på orterna samt haft informationsträffar och öppet hus på stationerna. Flera stationer har även visat upp fordon och utrustning och pratat om uppdraget på olika marknader och dylikt under sommaren. Och i Strömsund deltog brandmännen tillsammans med Polis och Ambulans i "Blåljusdagen".

Vi har även marknadsfört rekrytering av medarbetare till Förebyggandeavdelningen, utbildnings- samordnare och sommarvikarier till styrkorna i Östersund. Vi har samverkat med länets kriskommunikatörer kring Covid-19 och situationen i Ukraina och dess påverkan i länet. Deltagit vid en föreläsning om informationspåverkan av Myndigheten för psykologiskt försvar. Och en dragning om desinformation och manipulation via Sveriges Kommunikatörer. Samt deltagit i utbildning om MSB:s system WIS. Vår kommunikatör har jobbat fram logotyp och mallar för Räddningsregion MittNorrland. Och vi har berättat om invigningen av R18 där vi tog över systemledningen för räddningstjänsterna i R10-området.

Vi har även informerat om webinariet Skogsbrand 2022 som vi anordnar i samarbete med MSB. Samt ett antal vädervarningar i länet och kontroll av VMA via Hesa Fredrik. Vi har uppmanat till att stanna vid olyckor, varnat för ful-laddning av elbilar, tipsat om Nationella Trafikveckan med fokus på hastighet, att hyra flytvästar av oss och trygga appar som Brandrisk ute och 112-appen.

Vi har berättat om ett par samverkansövningar med Ambulansen och övningen "Händelse i samverkan" där Polisen också var med och hade en central roll. Sedan följde totalförsvars-övningen "Vildhussen" där vi övade både i stab och i fält. Även utbildning av egna drönarpiloter har vi berättat om. Och ett samarbete där lantbrukare hjälper till med släckning vid skogsbränder samt ett projekt där drönare flyger hjärtstartare till larmplats. Internkommunikationen har vi stärkt med planerade nummer av informationsbladet Förbundsnytt. Bladet har hela personalstyrkan som målgrupp och har under vår och sommar skickats ut fem gånger. Vid periodens slut hade vi uppnått 10 624 följare på Facebook.

Personal

Under perioden har återgången från restriktionerna på grund av covid -19 påverkat arbetet på flera sätt. Ett uppdämt behov av både intern och extern utbildning och övning har ökat belastningen på personalresurserna vilket minskat flexibiliteten i personalplaneringen. Förbundet har under perioden genomfört en löneöversyn samt fyra förbundssamverkansmöten. Vidare har en upphandling om ny förmånsportal genomförts och implementeringen pågår för att driftsättas under sista delen av 2022.

Antal anställda

Antalet anställda inom förbundet var per den 31 augusti 463 personer. Av dessa var 57 tillsvidareanställda och 366 tillsvidareanställda på beredskapstjänst inom RiB-kåren. Antalet visstidsanställda uppgick till 40 personer inom RiB-kåren. Andelen kvinnor har från årsskiftet ökat med 1% till 14,9%.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron redovisas för heltidsanställda i förbundet under perioden 220101–220831. Sjukfrånvaron uppgick till 3,0%, vilket är en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. Förbundet har under perioden haft långtidssjukskrivningar, vilka motsvarat 42,8% av den totala sjukfrånvaron. Den ökande andelen korttidssjukfrånvaro är en bidragande del till den ökade kostnaden för övertid.

Övertid

Antalet övertidstimmar under perioden 220101–220731 uppgick till 1 894 timmar. Det är en ökning med 793 timmar i jämförelse med motsvarande period i fjol. Den uppkomna övertiden har varit relativt jämn över året och uppstår i stort genom en kombination av ökad sjukfrånvaro på den skiftgående personalen med två toppar kopplat till covid och det ökade personalbehovet på

utbildnings och övningsverksamheten, där en stor del av vikariepoolen ianspråkats. Ett inre befäl har slutat där övertid uppstått under rekryterings och introduktionstiden för ersättare.

Övertid	2022-07-31	2021-07-31	2021	2020	2019
Enkel övertid	120	64	96	134	237
Kvalificerad övertid	1 774	1 037	2 176	1 583	1 718
Summa	1 894	1 101	2 272	1 717	1 955

I jämförelsen ingår inte fyllnadstidsarbete för deltidsanställda eller brandmän i deltidskåren då RiB avtalet inte omfattas av övertidsreglering.

RIA

I förbundets system för att rapportera tillbud och arbetsskador RIA (räddningstjänstens informationssystem för arbetsmiljö) har det under perioden totalt rapporterats 23 händelser, 14 olycksfall, ett tillbud, en riskobservation och sju övriga avvikelser. Två av de rapporterade händelserna har bedömts som allvarlig och anmälts till Arbetsmiljöverket.

Statistik personal

	2022-08-31	2021-08-31	2021	2020	2019
Antal anställda	463	448	467	473	473
varav tillsvidareanställda	57	57	57	56	58
varav visstidsanställda	0	8	9	7	1
varav tillsvidareanställda RiB	366	365	376	393	380
varav visstidsanställda RiB	40	18	25	17	34
Räddningsvärn	60-70	60-70	60-70	60-70	60-70
Långtidssjuka	0	2	3	1	1
Könsfördelning					
Kvinnor (tillsvidare & visstid)	69	64	65	69	73
Män (tillsvidare & visstid)	394	384	402	404	400
Kvinnor i %	14,9	14,3	13,9	14,8	15,4
Män i %	85,1	85,7	86,1	85,2	84,6
	2022-08-31	2021-08-31	2021	2020	2019
Personalomsättning					
Slutat under året	29	32	40	35	39
Kvinnor	3	10	9	9	6
Män	26	22	31	26	33
Nvanställda	30	17	34	30	49
Kvinnor	9	5	5	6	10
Män	21	12	29	24	39
	2022-08-31	2021-08-31	2021	2020	2019
Sjukfrånvaro i % (heltid)	3,0	2,7	3,0	2,2	2,8
varav långtidssjuka i %	42,8	62,1	58,1	15,3	37,7
Kvinnor i %	1,2	0,1	2,5	1,3	2,0
Män i %	3,2	2,6	3,8	2,4	2,8
Åldersindelning (heltid)					
Yngre än 29 år i %	1,9	0,0	4,2	0,5	0,0
30-49 år i %	2,9	2,5	2,4	2,2	3,0
50 år och äldre i %	3,3	2,4	4,0	2,5	1,0

Resultat och ställning

Förbundet budgeterar för 2022 ett underskott på -3,0 mnkr och en budget i obalans. Anledningen beror till största del av SKR;s under 2021 ändrade livslängdsantagande för män i sin pensions-skuldsberäkningsmodell RIPS;en som medförde en högre pensions-skuld och ökade pensionskostnader som följd för förbundet. I budgeten för 2022 har förbundet ca 2,2 mnkr i högre pensionskostnader som ligger ofinansierade. En annan stor orsak till budgetunderskottet är hyresökningen av nya Brunflo brandstation som förbundet inte fått kompensation för i ramarna för 2022. Förbundet har flaggat för ägarna om att vi inte klarar av att finansiera dessa kostnadsökningar på egen hand. På ägarsamrådet i augusti 2020 gav ägarna ett direktiv om att förbundets får nyttja det egna kapitalet för att finansiera eventuella underskott som uppstår både 2021 och 2022 för att bedriva verksamheten i kombination med effektiviseringar.

Inför framtagandet av ägardirektivet för 2023 begärde förbundet höjning av medlemsbidragen för uppräknig av ökade driftkostnader och kompensation för de ökade pensionskostnaderna samt hyresökningen för nya Brunflo brandstation. I äskandet fanns även en begäran om ytterligare 3 mnkr för en utökad investeringsram. Vid ägarsamrådet den 2 juni beviljades förbundet uppräknig på totalt 9,9 mnkr, med 6,9 mnkr för ökade drift- och pensionskostnader och 3 mnkr för höjd investeringsram. Full hyreskompensation erhöles ej för Brunflo brandstation utan ett sparkrav lades in i ramuppräknigen på ca -0,5 mnkr.

Periodens resultat visar ett underskott på -2 170,4 tkr vilket är något högre jämfört med budgeterat för perioden på -2 mnkr. Resultatet innehåller flera budgetöverskridanden av främst högre lokal-, fordon- och driftskostnader med avvikelser delvis beroendes av högre priser och större materialanskaffningar. Förbundet har erhållit MSB;s beslut gällande ersättning för skogsbranden på Långtjärnsberget 2021 och som intäktsfördes som en fordran i bokslutet. MSB har beviljat förbundet hela ansökningsbeloppet i ersättning på totalt 878 tkr fransett -3 tkr i åldersavdrag för materiel som förekommit i insatsen. I juni inträffade en större skogsbrand Märresjön i Härjedalens kommun som rejält överskrider kommunens självrisknivå. Förbundet har därmed möjlighet att ansöka om kostnadsersättning från MSB och ett arbete pågår med att sammanställa brandens kostnader.

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Utfall		Utfall	
	2022-08-31	Periodbudget	Årsbudget	2021-08-31
Verksamhetens intäkter	6 752,8	5 968,8	8 953,2	5 242,7
Verksamhetens kostnader	-96 061,2	-95 351,7	-143 027,7	-89 957,2
Avskrivningar	-3 931,8	-4 152,6	-6 228,9	-3 999,4
Verksamhetens nettokostnader	-93 240,2	-93 535,5	-140 303,4	-88 713,8
Medlemsbidrag	90 864,5	90 864,4	136 296,7	88 980,2
Bidrag pensioner	790,9	1 202,5	1 803,7	858,5
Verksamhetens resultat	-1 584,9	-1 468,7	-2 203,0	1 124,9
Finansiella intäkter	0,9	20,0	30,0	30,9
Finansiella kostnader	-586,4	-551,3	-827,0	-357,4
Resultat efter finansiella poster	-2 170,4	-2 000,0	-3 000,0	798,4
Extraordinära poster (netto)	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-2 170,4	-2 000,0	-3 000,0	798,4

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 6 752,8 tkr, vilket är 784 tkr högre än periodbudget. Bland periodens positiva budgetavvikelser finns främst försäljning av inre systemledning till RSR-10;s kommuner med 630 tkr. Högre intäkter finns även för restvärdesräddning och IVPA-larm. Lägre periodintäkter finns framförallt från tillsynsverksamheten, vägsanering, bidrag för särskild avtalspension och från försäljning av uttjänta fordon och utrustning.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader uppgår till 96 061,2 tkr, vilket är 709,5 tkr högre än budgeterat för perioden. Största positiva avvikelserna finns inom personal där kostnaderna för månadslöner, beredskap RiB och utbildning är lägre. Högre personalkostnader finns främst för uttryckning, övertid, sjuklöner och timvikarier. Lokalkostnaderna ligger något högre än periodbudget. Den nya högre hyran för Brunflo brandstation finns i redovisningen från 1 mars. Högre periodkostnader finns även för reparation och fastighetsunderhåll.

Bland fordonskostnaderna finns högre kostnader för reparationer, däck och drivmedel. Inom driftkostnaderna finns det främst högre periodkostnader för enklare inventarier, IT-utrustning, räddningsmaterial, skyddskläder och tryckkärlsbesiktningar. Under övriga främmande tjänster ligger kostnader för SOS-alarm och dataprogram högre än budgeterat för perioden. Lägre kostnader finns främst för konsulttjänster och personalvård.

Avskrivningar

Avskrivningskostnaderna uppgår till 3 931,8 vilket är lägre än periodbudget och förklaras i huvudsak av att årets stora investering nya BAS 1:an ej hunnit bli klar under perioden.

Finansnetto

Finansnettot uppgår till 585,5 tkr, vilket är något högre än periodbudget. Utfallet beror på främst av högre räntekostnader mot pensionsskulden.

Driftredovisning

Driftredovisning (Tkr)	Utfall 2022-08-31	Periodbudget	Årsbudget	Utfall 2021-08-31
Intäkter				
Tillsyn & tillstånd	377,1	623,3	935,0	410,9
Automatalarm	1 995,8	2 100,0	3 150,0	1 930,6
Externa arbeten	396,4	340,0	510,0	394,2
Försäljning av verksamhet	986,8	164,7	247,0	390,8
IVPA	882,3	600,0	900,0	742,3
Utbildning	584,8	600,0	900,0	156,2
Övriga bidrag & intäkter	1 529,6	1 540,8	2 311,2	1 217,9
Medlemsbidrag	90 864,5	90 864,4	136 296,7	88 980,2
Bidrag pensioner	790,9	1 202,5	1 803,7	858,5
Intäkter totalt	98 408,2	98 035,7	147 053,6	95 081,4
Kostnader				
Personal	66 551,4	66 681,8	100 022,8	62 382,9
Pensioner	5 381,7	5 430,2	8 145,2	5 339,7
Lokaler	11 628,0	11 347,0	17 020,5	10 830,4
Fordon	2 866,3	2 174,7	3 262,0	2 332,2
Driftkostnader	6 346,2	6 526,0	9 789,0	5 764,5
Övriga främmande tjänster	3 287,6	3 192,1	4 788,1	3 307,5
Avskrivningar	3 931,8	4 152,6	6 228,9	3 999,4
Finansnetto	585,5	531,3	797,0	326,5
Kostnader totalt	100 578,5	100 035,7	150 053,6	94 283,1
Nettoresultat	-2 170,4	-2 000,0	-3 000,0	798,4

Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen skall förbundet ha en god ekonomisk hushållning. Ett minimikrav för detta är balanskravet. Enligt balanskravet ska intäkterna överstiga kostnaderna och ett negativt resultat efter balanskravsjusteringar ska regleras under de närmast följande tre åren. Balanskravsjusteringar innebär bland annat att vissa realisationsvinster inte tas med i bedömningen om årets resultat uppfyller balanskravet. Förbundet har inga balanskravsunderskott att återställa från tidigare år. Under perioden finns inga realisationsvinster från avyttringar av gamla fordon. Förbundet redovisar ett negativt periodresultat efter balanskravsjusteringar på -2 170,4 tkr. Förbundet ser ingen möjlighet att åberopa synnerliga skäl utan blir skyldig att reglera prognosticerat underskott de närmaste tre åren om inte ägarkommunerna vid årsboks slutet tillskjuter extra ägarbidrag för finansiering av prognosticerat underskott.

Balanskravsutredning (Tkr)	2022-08-31
Periodens resultat	-2 170,4
- Realisationsvinster	0
Periodens resultat efter balanskravsjusteringar	-2 170,4
Balanskravsunderskott från tidigare år	0
Åberopa synnerliga skäl enl. 8 kap 5 b § Kommunallagen	-
Balanskravsresultat att reglera	-2 170,4

Investeringsredovisning

Förbundets investeringar används till övervägande del för att bibehålla nuvarande utrustning. Alla investeringar finansieras med egna medel och utan lån. För 2022 är investeringsbudgeten 6 mnkr. Samtliga investeringar avser nyinköp och utfallet för periodens anskaffningar uppgår till 1 419 tkr. Under perioden har omprioriteringar skett inom ramen med inköp av en ny skoter till Änge brandstation, båttrailer till Nälakens brandstation, släpvagn för transport av sexhjuling till Brunflo brandstation, ett nytt nyckelskåp till Östersund och en ny PPV-fläkt. Nya rökdykarterminaler har införskaffats till ett tiotal brandstationer och två motorsprutor med tillhörande utrustning. Årets övriga investeringar är påbörjade och planeras att slutföras under resterande del av året. Prognosen för årets investeringar pekar på att utfallet blir inom budgeterad ram. Arbetet med den kvarvarande investeringen från 2021, en BAS 2;a till Ljungdalen fortgår och beräknas hålla sin budget.

Investeringar (Tkr)	Utfall 2022-08-31	Budget 2022
Två motorsprutor inkl utrustning	467	850
Skoter	75	0
Släpvagn för sexhjuling	29	0
Båttrailer	23	0
Nyckelskåp	239	0
PPV-fläkt	63	0
Resurscontainer	0	450
BAS 1	0	4 200
Kommunikationsutrustning	523	500
Summa investeringar	1 419	6 000
Färdigställande av 2021 års kvarvarande investeringar		
BAS 2	1 070	1 500

Driftutfall per avdelning 2022-08-31

I tabellen redovisas direktionen och varje avdelnings driftutfall och avvikelse gentemot periodbudget per 2022-08-31. Direktionen och avdelningarna redovisar tillsammans en negativ budgetavvikelse mot periodbudget på -464 tkr. Revisionen redovisar en positiv avvikelse på +74 tkr. Även finanserna redovisar ett bättre utfall gentemot periodbudget med +220 tkr.

(Tkr)	Direktion	Förbundsledning	Förbunds-kansli	Räddningsavdelning					Förebyggande-avdelning
				Insats	Teknik	Metod & taktik	RiB	Heltid	
Intäkter									
Verksamhetens intäkter	0	-1 080	-176	-2 731	-128	-693	-287	0	-1 179
S:a intäkter	0	-1 080	-176	-2 731	-128	-693	-287	0	-1 179
Kostnader									
Löne-ersättningar	318	3 536	1 521	4 798	1 104	1 231	38 304	17 599	2 675
Verksamhetens kostnader	0	254	11 759	14	7 704	393	164	218	38
Administrativa tjänster	0	72	1 726	16	821	2	560	6	31
S:a kostnader	318	3 862	15 005	4 828	9 628	1 626	39 029	17 822	2 743
S:a utfall	318	2 782	14 829	2 097	9 500	933	38 742	17 822	1 564
Periodbudget	350	3 580	14 635	1 454	8 105	1 280	39 388	17 773	1 559
Avvikelse mot periodbudget	+32	+798	-194	-643	-1 395	+347	+646	-49	-6

Prognos 2022

I december 2021 kom SKR och de fackliga organisationerna överens om en modernisering av det kommunala pensionsystemet som innebär betydande högre pensionsavgifter från och med 2023. Det nya pensionsavtalet innebär en övergång från AKAP-KL med 4,5 % i pensionsavgift till AKAP-KR med 6 % pensionsavgift, en ökning med 33,4 %. De anställda som också har ett intjänande av förmånsbestämd ålderspension (FÅP) kommer även att bli erbjudna att gå över till AKAP-KR med denna del. Därutöver kommer avgifterna att räknas upp med inflationen. 2023 förväntas inflationen bli över 8 % vilket får direkt effekt med inflationskompensation på avgifter och pensionsutbetalningar. För förbundets del innebär villkorsförändringarna markanta kostnads-höjningar. I KPA:s senaste augustiberäkning är pensionskostnadsökningen inte så stor för 2022 utan den rejäla skillnaden blir 2023 då kostnaderna ökar med ytterligare ca 3,6 mnkr. Dessutom gäller från 1 september även förändrade villkor för nyttjande av vakansersättning för RiB organisationen och som beräknas ge förbundet rejäla kostnadsökningar framåt för att uppfylla stationernas numerära beredskap.

Utifrån det osäkra världsläget i kombination av stigande räntor och prisökningar är osäkerhetsfaktorer många och medför större svårigheter att prognosticera årets resultat. Flera negativa budgetavvikelser framgår i periodens redovisning som förbundet behöver kompensera finansiellt under resterande del av året. Förbundets ambition är alltid att åstadkomma bättre resultat än budgeterat men utifrån periodens utfall befarar vi att årets resultat kan bli ca -1 mnkr högre än budgeterat underskott dvs totalt -4 mnkr. Förbundet omfattas inte av reglerna för tillämpning av resultatutjämningsreserv (RUR), vilket innebär att redovisat underskott vars orsak inte uppfyller kraven för återöppning av synnerliga skäl, behöver återställas inom tre år av verksamheten eller finansieras genom extra ägartillskott.

Redovisningsprinciper

Allmänt

Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) stadgar bland annat att bokföring och redovisning ska ske enligt god redovisningssed. Innebörden i detta bestäms och utvecklas genom nya och förändrade rekommendationer och lagar eller genom att ny praxis uppstår. Förutom att redovisningen ska vara rättvisande finns övriga vägledande principer såsom försiktighets- och öppenhetsprincipen. Årsredovisningen är upprättad enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning. Förbundet följer i all väsentlighet rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Vissa avvikelser förekommer och är omnämnda nedan.

Jämförelsestörande poster

Särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och /eller finansieringsanalysen. Som jämförelsestörande betraktas betydande poster som är sällan förekommande.

Materiella anläggningstillgångar

Den ekonomiska livslängden för en anläggningstillgång ska uppgå till minst tre år och anskaffningsvärdet till minst ett basbelopp. Anläggningstillgångar har upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för planenliga avskrivningar det vill säga lika stora nominella belopp varje år. Avskrivningar av anläggnings-tillgångar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Avskrivning börjar när anläggningarna tas i bruk. Komponentavskrivning tillämpas fr.o.m 2017 för tillgångar där skillnaden i värdeförbrukningen av betydande komponenter är väsentlig. Avskrivningstiderna som följs är med utgångspunkt från RKR:s idéskrift om avskrivningar. Följande avskrivningstider tillämpas:

- IT-utrustning 3-5 år.
- Maskiner 5-10 år.
- Inventarier 10-20 år.
- Räddningsmaterial och kommunikationsutrustning 10-20 år.
- Brand- och räddningsfordon (tungt fordon) 10-20 år.
- Terrängfordon, pickups, personbilar (lätta fordon) och släpvagnar 5-10 år.

Periodisering

I allt väsentligt har kostnader och intäkter hänförliga till redovisningsåret bokförts som sådana, det vill säga periodiserats. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar har värderats till lägsta värdets princip, det vill säga det lägsta av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet. Kundfordringar äldre än ett år har värdegraderats. Kravåtgärder fullföljs även beträffande nedskrivna kundfordringar.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden, det vill säga skulden till personalen för sparade semesterdagar och okompenserad övertid redovisas som kortfristig skuld. I skulden ingår även arbetsgivaravgifter.

Pensionsskuld

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som Jämtlands Räddningstjänstförbund har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionsskulden, inklusive löneskatt återfinns under raderna avsättningar för pensioner och kortfristiga skulder. Under avsättningar redovisas även pensionsskuldsökningen för den del av utryckningspersonalen som har SAP-avtal. Dessa har

rätt att gå i pension vid 58 års ålder. Denna pensionsrätt inarbetas löpande av personalen och kostnadsförs enligt beräkningar gjorda av förbundets pensionsadministratör KPA. Skuldökningen redovisas under verksamhetens kostnader förutom den finansiella delen som redovisas under finansiella kostnader. Pensionsrätt som inarbetats före 2004 och som vid förbundsbyggnaden övergick till anställning i Jämtlands Räddningstjänstförbund bekostas av medlemskommunerna. Detta innebär att förbundets pensionssskuld redovisas helt och hållet i balansräkningen.

Värdering och upplysningar om pensionsförpliktelser

Rekommendationen RKR 17 Värdering och upplysningar om pensionsförpliktelser normerar hur pensionsförpliktelser skall värderas i den kommunala redovisningen. KPA:s beräkning har använts för att ta fram skuldens storlek.

Redovisning av hyres-/leasingavtal

Förbundet följer inte RKR:s rekommendation 13.2 kring redovisning av hyres-/leasingavtal då samtliga avtal har klassificerats som operationella, även om de i övrigt uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal.

Balansräkning

(Tkr)	Not	Bokslut 2022-08-31	Bokslut 2021-08-31
Anläggningstillgångar			
Maskiner & inventarier	3	38 285,8	41 455,2
Finansiella anläggningstillgångar	7	14 497,4	14 411,2
Summa anläggningstillgångar		52 783,2	55 866,4
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	8	6 005,2	-4 282,0
Kassa & Bank	9	13 739,0	12 328,4
Summa omsättningstillgångar		19 744,2	8 046,4
Summa tillgångar		72 527,4	63 912,8
Eget kapital			
Eget kapital	10	11 126,5	14 614,5
- därav periodens resultat		-2 170,4	798,4
Avsättningar			
Avsättningar	11	34 074,6	30 625,5
Skulder			
Långfristiga skulder	12	2 086,8	3 130,2
Kortfristiga skulder	13	25 239,5	15 542,6
Summa skulder		27 326,3	18 672,8
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		72 527,4	63 912,8

Kassaflödesanalys

(Tkr)	Not	Bokslut 2022-08-31	Bokslut 2021-08-31
Löpande verksamhet			
Periodens resultat	10	-2 170,4	798,4
Inbetalning eget kapital		0,0	0,0
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>			
Avskrivningar	3	3 931,8	3 999,4
Nedskrivningar	3	0,0	0,0
Gjorda avsättningar	11	1 866,4	1 823,3
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>			
Förändring kortfristiga fordringar	8	32 098,7	50 039,6
Förändring kortfristiga skulder	13	-33 175,6	-38 560,6
Kassaflöde från löpande verksamhet		2 551,1	18 100,1
Investeringsverksamhet			
Investering i materiella anläggningstillgångar	3	-2 489,0	-4 239,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-2 489,0	-4 239,0
Finansieringsverksamhet			
Nyupptagna lån		0,0	0,0
Ökning/minskning långfristiga fordringar	7	0,0	-70,4
Ökning/minskning långfristiga skulder	12	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		0,0	-70,4
Periodens kassaflöde	9	62,1	13 790,6
Likvida medel vid årets början	9	13 676,9	-1 462,2
Likvida medel vid periodens slut	9	13 739,0	12 328,4

Noter

(Tkr)	Bokslut 2021-08-31	Bokslut 2020-08-31
Not 1. Verksamhetens intäkter		
Taxor och avgifter	2 769,3	2 735,6
Hyror och arrenden	123,4	117,2
Bidrag	1 319,0	907,0
Försäljn av verksamhet, IVPA och utbildning	2454,0	1 289,2
Realisationsvinster försäljning anläggningstillgångar	0,0	113,0
Övriga intäkter	87,2	80,8
Summa	6 752,8	5 242,7
Not 2. Verksamhetens kostnader		
Löner och ersättningar	50 468,0	47 189,5
Sociala avgifter	15 619,8	14 609,9
Pensionskostnader	5 381,7	5 339,7
Övriga personalkostnader	463,7	583,5
Lokalkostnader	11 628,0	10 830,4
Hyra och leasing av fordon och maskiner	103,7	77,4
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	3 183,6	2 147,5
Kontorsmaterial och trycksaker	32,6	26,9
Reparationer och underhåll av fordon och maskiner	1 850,2	1 936,7
Tele-, IT-kommunikation och postbefordran	1 610,5	1 952,9
Kostnader transporter och resekostnader	1 617,7	1 065,6
Övriga främmande tjänster ¹	3 287,6	3 307,5
Försäkringspremier och riskkostnader	402,1	392,5
Avgifter och övriga verksamhetskostnader	412,2	497,2
Summa	96 061,2	89 957,2
¹ Varav revision av räkenskaper	0,0	0,0
Not 3. Maskiner, inventarier och fordon		
Ingående anskaffningsvärde	117 352,8	112 851,1
Årets anskaffningar	1 418,5	2 427,4
Årets försäljningar/utrangeringar	0,0	0,0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	118 771,3	115 278,6
Ingående avskrivningar	-77 762,8	-71 692,4
-Årets avskrivningar	-3 931,8	-3 999,4
-Årets nedskrivningar	0,0	0,0
Årets försäljningar/utrangeringar	0,0	0,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-81 694,6	-75 691,8
Pågående investeringar	1 209,1	1 868,4
Bokfört värde för investeringar	38 285,8	41 455,2

(Tkr)		Bokslut 2022-08-31	Bokslut 2021-08-31
Not 4. Bidrag ägarkommunerna	Ägarandel		
Medlemsbidrag Bergs kommun	10,44%	8 753,3	8 573,3
Medlemsbidrag Bräcke kommun	8,23%	6 978,7	6 856,0
Medlemsbidrag Härjedalens kommun	18,47%	15 137,6	14 847,6
Medlemsbidrag Krokoms kommun	14,27%	12 698,5	12 427,4
Medlemsbidrag Strömsunds kommun	13,66%	11 752,6	11 533,0
Medlemsbidrag Ragunda kommun	8,07%	6 725,4	6 604,4
Medlemsbidrag Östersunds kommun	26,86%	28 818,2	28 138,5
Bidrag Östersunds kommun (Särskild avtalspension)		790,9	858,5
Summa	100,00%	91 655,4	89 838,7
Not 5. Finansiella intäkter			
Ränta, likvida medel		0,9	30,9
Summa		0,9	30,9
Not 6. Finansiella kostnader			
Ränta på lån		0,0	0,0
Ränta på pensionskostnader		540,1	323,1
Bankkostnader och övrig räntekostnad		46,3	34,3
Summa		586,4	357,4
Not 7. Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristig fordran särskild avtalspension ÖSD		14 411,2	14 411,2
Summa		14 411,2	14 411,2
Not 8. Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		738,2	827,9
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		2 922,4	-8 038,1
Momsfordran		620,7	1 194,8
Skattekonto		933,0	945,4
Övrigt		790,9	788,1
Summa		6 005,2	-4 282,0
Not 9. Likvida medel			
Stationskonton		68,3	143,6
Koncernkonto, Östersunds kommun		13 529,7	12 184,8
Summa		13 598,0	12 328,4
Not 10. Eget kapital			
Ägarkapital Bergs kommun		75,0	75,0
Ägarkapital Bräcke kommun		94,0	94,0
Ägarkapital Härjedalens kommun		1 433,0	1 433,0
Ägarkapital Krokoms kommun		650,0	650,0
Ägarkapital Strömsunds kommun		626,0	626,0
Ägarkapital Ragunda kommun		430,0	430,0
Ägarkapital Östersunds kommun		1 228,0	1 228,0
Balanserade vinstmedel		8 760,9	9 280,1
Periodens resultat		-2 170,4	798,4
Summa		11 126,5	14 614,5

(Tkr)	Bokslut 2022-08-31	Bokslut 2021-08-31
Not 11. Avsättningar		
Ingående avsättning	32 208,2	28 802,2
Pensionsutbetalningar	-794,0	-733,0
Ändrat livslängdsantagande	0,0	695,0
Ny intjänad pension	1 347,0	1 802,0
Ränte- och basbeloppsuppräknings	561,0	309,0
Förändring av löneskatt	752,4	-223,7
Övrig post	0,0	-26,0
Utgående avsättning	34 074,6	30 625,5
Not 12. Långfristiga skulder		
Långfristig skuld Härjedalen	2 086,8	3 130,2
Summa	2 086,8	3 130,2
Not 13. Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	963,5	6 905,4
Övriga kortfristiga skulder	292,7	303,4
Personalens källskatt	2 071,4	0,0
Skatteskulder	0,0	0,0
Semester & löneskuld, komptid inkl sociala avgifter	*3 685,2	*3 411,9
Upplupna sociala avgifter	0,0	0,0
Pensionspremie avgiftsbestämd avtalspension	3 411,3	3 338,9
Kortfristig del av långfristig skuld till medlemmar	1 043,4	1 043,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13 772,0	539,6
Summa	25 239,5	15 542,6
* Bokning av förändring av komp- och semesterlöneskuld är ej utförd i delårsbokslutet 2022-08-31 och 2021-08-31.		

Jämtlands räddningstjänstförbund

063-14 80 00, Fax 063-14 80 05

info@rtjamtland.se

www.rtjamtland.se

Besöksadress: Fyrvallavägen 4, Östersund

Postadress: Box 71, 831 21 Östersund

Jämtlands Räddningstjänstförbunds Revisorer

Till
Kommunfullmäktige
i respektive medlemskommun

Utlåtande över delårsrapport 2022

Enligt KL 12 kap 2 § ska revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Bedömningen gäller både finansiella mål och verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Förbundets revisorer har översiktligt granskat delårsrapporten per 2022-08-31. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad och inriktad på analys och mindre på detaljgranskning. Granskningsresultatet framgår av bifogad revisionsrapport.

Resultatet per den 31 augusti, ca -2,2 mnkr, visar att förbundet inte kommer att uppnå ekonomisk balans år 2022.

Revisorerna bedömer att:

- delårsrapporten i allt väsentligt uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).
- resultatet i delårsrapporten per 2022-08-31 inte är förenligt med det finansiella mål som respektive fullmäktige fastställt för den ekonomiska förvaltningen.
- verksamhetsmål av betydelse för vad som utgör god ekonomisk hushållning till övervägande del uppfylls helt eller delvis.
- att kommunallagens krav på en ekonomi i balans inte kommer att uppfyllas under 2022.

Östersund 2022-10-04

Kjell Svantesson

Kjell Brickman
Kjell Brickman

Melker Kjellgren
Melker Kjellgren

Signature: Kjell Brickman
Kjell Brickman (Oct 4, 2022 08:00 GMT+2)

Email: kjell.brickman@krokom.se

Signature: Melker Svantesson
Melker Svantesson (Oct 4, 2022 09:11 GMT+2)

Email: kjell.svantesson@ostersund.se

Signature: Melker Kjellgren
Melker Kjellgren (Oct 4, 2022 09:11 GMT+2)

Email: melker.kjellgren@stromsund.se

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.657

§ 189 Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023

Förslag till årsöversikt för ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023 för kommunstyrelsen är upprättad. Översikten innehåller årets tidpunkter för hantering av ärenden avseende bokslut, budget, uppföljning och kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Sammanträdesplan för 2023 utgör grunden för tidpunkterna.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag med en redaktionell ändring av datumen för kommunstyrelsens sammanträde i januari och dess arbetsutskotts sammanträden i januari samt februari.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Fastställa tidplanen för ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023 med redaktionell ändring av datumen för kommunstyrelsens sammanträde i januari och dess arbetsutskotts sammanträden i januari samt februari.

Diarienummer KS.2022.657

Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023

Förslag till årsöversikt för Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023 för kommunstyrelsen är upprättad. Översikten innehåller årets tidpunkter för hantering av ärenden avseende bokslut, budget, uppföljning och kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Sammanträdesplan för 2023 utgör grunden för tidpunkterna.

Förslag till beslut i kommunstyrelse

Fastställa tidplanen för Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Veronica Hjorter Stenklyft, Ekonomistrateg

Beslut skickas till

Alla nämnder och bolag

Bilagor

Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023

Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023, kommunstyrelsen

Datum	Instans	Bokslut 2022	Budget 2024	Uppföljning 2023
2023-01-10	KS			
2023-01-24	AU		Information om budgetförutsättningar 2024	
2023-02-22	KF		Ombudgetering investering från 2022 till 2023	
2023-02-28	KS	Information verksamhetsresultat och preliminärt kommunresultat 2022 Bokslut 2022 kommunstyrelsen	Information om budgetförutsättningar 2024	Uppsiktsplikt Närvård Frostviken
2023-03-14	AU	Information Bokslut 2022		
2023-03-17	Utskick AU			Verksamhetsprognos per februari 2023
2023-03-28	KS	Årsredovisning 2022		Uppsiktsplikt barn-, kultur- och utbildningsnämnden
2023-04-04	AU/BB		Budgetberedning 2024 Information investeringsäskande 2024 per objekt	
2023-04-05	AU/BB		Budgetberedning 2024	
2023-04-18	KS			Uppsiktsplikt miljö- och byggnämnden

Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023, kommunstyrelsen

Datum	Instans	Bokslut 2022	Budget 2024	Uppföljning 2023
2023-05-03	KF	Årsredovisning 2022		
2023-05-09	AU		Information om budgetförutsättningar 2024, uppdatering Investeringsbudget 2024 per objekt	
2023-05-15	Utskick AU			Verksamhetsprognos per april 2023
2023-05-23	KS		Budget 2024 -budgetdirektiv -skattesats -driftsramar verksamhet -resultat- och balansbudget samt kassaflödesanalys, plan åren 2025 och 2026 Investeringsbudget 2024 per objekt	Uppsiktsplikt Socialnämnden Bokslutsprognos per 30 april 2023
2023-05-30	AU			
2023-06-07	KF		Budget 2024 -budgetdirektiv -skattesats -driftsramar verksamhet -resultat- och balansbudget samt kassaflödesanalys, plan åren 2025 och 2026 Investeringsbudget 2024 per objekt	Bokslutsprognos per 30 april 2023

Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023, kommunstyrelsen

Datum	Instans	Bokslut 2022	Budget 2024	Uppföljning 2023
2023-06-13	KS			
Sommar-uppehåll				
2023-08-15	AU			
2023-08-29	KS			Uppsiktsplikt Strömsunds energi AB
2023-09-12	AU			
2023-09-15	Utskick AU			Verksamhetsprognos per augusti 2023
2023-09-20	KF			
2023-09-26	KS	(Delårsbokslut per 31 augusti 2023, se kolumn uppföljning)		Bokslutsprognos, inkl delårsbokslut, per 31 augusti 2023
2023-10-10	AU		Internbudget och verksamhetsmål kommunstyrelsens verksamheter 2024	
2023-10-24	KS		Internbudget och verksamhetsmål kommunstyrelsens verksamheter 2024	
2023-11-07	AU			Årsöversikt ekonomisk process 2024
2023-11-15	KF	(Delårsbokslut per 31 augusti 2023, se kolumn uppföljning)		Bokslutsprognos, inkl delårsbokslut, per 31 augusti 2023

Ankom: 2022-11-15 Ärende: KS 2022, 657 Handling: 2020416

Ekonomisk process och uppsiktsplikt 2023, kommunstyrelsen

Datum	Instans	Bokslut 2022	Budget 2024	Uppföljning 2023
2023-11-15	Utskick AU			Verksamhetsprognos per oktober 2023
2023-11-21	KS			Uppsiktsplikt Strömsunds hyresbostäder AB Årsöversikt ekonomisk process 2024
2023-11-29	AU			Prel ombudgetering investering från 2023 till 2024
2023-12-06	KF			
2023-12-12	KS			Prel ombudgetering investering från 2023 till 2024

den 8 november 2022

Diarienummer HJALM.2022.665

§ 190 Prislista för interkommunal ersättning för gymnasieskola i Strömsunds kommun 2023

Beskrivning av ärendet

Framtids- och utvecklingsförvaltningen lämnar nedanstående förslag:

Program	Elevplatspris för 2022	Förslag till elevplatspris för 2023
Barn- och fritidsprogrammet	109 300 kr	115 800 kr
Bygg- och anläggningsprogrammet åk 1	146 800 kr	155 600 kr
Bygg- och anläggningsprogrammet åk 2-3 inriktning husbyggnad	146 800 kr	155 600 kr
Bygg- och anläggningsprogrammet åk 2-3 inriktning anläggningsfordon	189 500 kr	200 800 kr
El- och energiprogrammet	138 900 kr	147 200 kr
Ekonomiprogrammet	99 600 kr	105 500 kr
Fordons- och transportprogrammet åk 1	160 900 kr	170 500 kr
Fordons- och transportprogrammet åk 2-3, inriktning personbil	160 900 kr	170 500 kr
Fordons- och transportprogrammet åk 2-3, inriktning transport	194 700 kr	206 300 kr
Försäljnings- och serviceprogrammet	103 500 kr	109 700 kr
Industritekniska programmet	172 400 kr	182 700 kr
Introduktionsprogrammen	127 700 kr	135 300 kr
Naturvetenskapsprogrammet	100 500 kr	106 500 kr
Samhällsvetenskapsprogrammet	100 000 kr	106 000 kr
Teknikprogrammet	110 900 kr	117 500 kr
Vård- och omsorgsprogrammet	125 600 kr	133 100 kr

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen fastställer prislista för interkommunal ersättning för gymnasieutbildning i Strömsunds kommun 2023 enligt framtids- och utvecklingsförvaltningens förslag.

Justerare

Diarienummer HJALM.2022.665

Prislista för interkommunal ersättning förgymnasieskola i Strömsunds kommun 2023

Beskrivning av ärendet

Framtids- och utvecklingsförvaltningen lämnar nedanstående förslag:

Program	Elevplatspris för 2022	Förslag till elevplatspris för 2023
Barn- och fritidsprogrammet	109 300 kr	115 800 kr
Bygg- och anläggningsprogrammet åk 1	146 800 kr	155 600 kr
Bygg- och anläggningsprogrammet åk 2-3 inriktning husbyggnad	146 800 kr	155 600 kr
Bygg- och anläggningsprogrammet åk 2-3 inriktning anläggningsfordon	189 500 kr	200 800 kr
El- och energiprogrammet	138 900 kr	147 200 kr
Ekonomiprogrammet	99 600 kr	105 500 kr
Fordons- och transportprogrammet åk 1	160 900 kr	170 500 kr
Fordons- och transportprogrammet åk 2-3, inriktning personbil	160 900 kr	170 500 kr
Fordons- och transportprogrammet åk 2-3, inriktning transport	194 700 kr	206 300 kr
Försäljnings- och serviceprogrammet	103 500 kr	109 700 kr
Industritekniska programmet	172 400 kr	182 700 kr
Introduktionsprogrammen	127 700 kr	135 300 kr
Naturvetenskapsprogrammet	100 500 kr	106 500 kr
Samhällsvetenskapsprogrammet	100 000 kr	106 000 kr
Teknikprogrammet	110 900 kr	117 500 kr
Vård- och omsorgsprogrammet	125 600 kr	133 100 kr

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer prislista för interkommunal ersättning för gymnasieutbildning i Strömsunds kommun 2023 enligt Framtids- och utvecklingsförvaltningens förslag.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström, Sakkunnig skolfrågor

Beslut skickas till

Anna Backman Wikström, Björn Amcoff, Ralf Sjödin, Maria Sundqvist, Ingela Strömberg

Diarienummer FUF.2022.740

Justering av förvaltningsövergripande strategi mot radikaliserings och våldsbejakande extremism med tillhörande handlingsplan

Efter behov av förtydliganden har funktionen säkerhetssamordnare tagits bort som ansvarig i strategi samt handlingsplan. Ansvaret för det brottsförebyggande arbetet inom detta område kommer istället att falla på lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Ändringar har genomförts under följande punkter i strategin:

8.1 Fortsatt arbete

~~Ytterst ansvarig för måluppfyllelse av det fortsatta strategiskt förebyggande arbetet är kommunens säkerhetssamordnare, med stöd av den lokala samordnaren mot radikaliserings och våldsbejakande extremism som expertfunktion.~~

Ytterst ansvarig för måluppfyllelse av det fortsatta strategiskt förebyggande arbetet är den lokala samordnaren mot radikaliserings och våldsbejakande extremism samt samverkansgruppen mot VBE.

8.3 Uppföljning och utvärdering

~~Strategins mål följs upp och utvärderas av samverkansgruppen mot VBE i samråd med det lokala BRÅ.~~

Strategins mål följs upp och utvärderas av den lokala samordnaren mot radikaliserings och våldsbejakande extremism och samverkansgruppen mot VBE i samråd med det lokala BRÅ.

8.4 Revidering av förvaltningsövergripande strategi

~~Ytterst ansvarig för revidering av den förvaltningsövergripande strategin är kommunens säkerhetssamordnare, med stöd av den lokala samordnaren mot radikaliserings och våldsbejakande extremism som expertfunktion. Revidering skall genomföras vart tredje år.~~

Ytterst ansvarig för revidering av den förvaltningsövergripande strategin är den lokala samordnaren mot radikaliserings och våldsbejakande extremism med stöd av samverkansgruppen mot VBE. Revidering skall genomföras vart tredje år.

Ändringar har genomförts under följande punkter i handlingsplanen:

2. Förvaltningsövergripande strategi mot radikaliserings och våldsbejakande extremism – tre målområden

Säkerhetssamordnare, samverkansgruppen mot VBE och lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism ansvarar för årlig revidering av aktivitetsplanen.

Lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism och samverkansgruppen mot VBE ansvarar för årlig revidering av aktivitetsplanen.

3. Fortsatt arbete

~~Den antagna handlingsplanen ska snarast efter beslut i kommunstyrelse omvandlas till en aktivitetsplan med tydligt beskrivna aktiviteter med utsedd ansvarig funktion. Här skall universell, selektiv och indikerad insatsnivå beaktas utifrån ett brottsförebyggande perspektiv. Aktivitetsplanen följs upp och revideras årligen av säkerhetssamordnare, den lokala samordnaren mot våldsbejakande extremism och kommunpolis.~~

Den antagna handlingsplanen ska snarast efter beslut i kommunstyrelse omvandlas till en aktivitetsplan med tydligt beskrivna aktiviteter med utsedd ansvarig funktion. Här skall universell, selektiv och indikerad insatsnivå beaktas utifrån ett brottsförebyggande perspektiv. Aktivitetsplanen följs upp och revideras årligen av den lokala samordnaren mot våldsbejakande extremism och kommunpolis.

3.1 Samverkansgruppen mot VBE – en rådgivande funktion

~~Frågeställningar sänds till säkerhetssamordnaren och/eller till lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Allmänhet och anställda inom kommunala verksamheter kan använda sig av den lokala VBE-gruppens e-post fvbe@stromsund.se.~~

Frågeställningar sänds till lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Allmänhet och anställda inom kommunala verksamheter kan använda sig av den lokala VBE-gruppens e-post fvbe@stromsund.se.

3.2 Uppföljning och revidering

~~Säkerhetssamordnare med stöd av lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism ansvarar för att arbetet utvärderas och att handlingsplanen revideras inför kommande år, samtidigt ses samverkansstrukturer och ansvarsfördelning över och utvecklas.~~

Lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism ansvarar tillsammans med samverkansgrupp mot VBE för att arbetet utvärderas och att

handlingsplanen revideras inför kommande år, samtidigt ses samverkansstrukturer och ansvarsfördelning över och utvecklas.

Förslag till beslut

Ovanstående förslag till ändringar medför även ett tydliggörande samt mandat till lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism samt samverkansgrupp mot VBE för att kunna genomföra uppdraget.

I samverkansgruppen mot VBE skall förutom externa aktörer finnas representanter från BKU, FUF, IFO, TSF samt SHB.

Resurscentrum föreslår kommunstyrelsen att godkänna föreslagna ändringar i strategi och handlingsplan.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Elisabeth Lindholm, enhetschef
Resurscentrum

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen

den 8 november 2022

Diarienummer TSF.2022.600

§ 191 Avfallstaxa för Strömsunds kommun

Ett nytt förslag på avfallstaxa och en ny taxekonstruktion har tagits fram i samband med att obligatorisk matavfallsinsamling införs under 2023, och returpappersinsamling har blivit ett kommunalt ansvar. Avfallstaxan är självfinansierad och ska bidra till att styra mot nationella och lokala mål inom avfallsområdet. Taxan avser de avgifter som enligt miljöbalken 27 kap. 4-6 §§ får tas ut för att täcka kommunens kostnader för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av kommunaltavfall. Avgiften får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas. Förvaltningen ser positivt på en taxa som kan motivera till ökad källsortering och främja utsortering av matavfall.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Förslag till avfallstaxa för Strömsunds kommun
Bilaga 1, taxetabell

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag med tillägget att taxan gäller från och med 1 oktober 2023.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

1. Anta förslag till ny avfallstaxa.
2. Taxan gäller från och med 1 oktober 2023.

Diarienummer TSF.2022.600

Avfallstaxa 2022

Sammanfattning

Ett nytt förslag på avfallstaxa och en ny taxekonstruktion har tagits fram i samband med att obligatorisk matavfallsinsamling införs under 2023, och returpappersinsamling har blivit ett kommunalt ansvar. Avfallstaxan är självfinansierad och ska bidra till att styra mot nationella och lokala mål inom avfallsområdet. Taxan avser de avgifter som enligt miljöbalken 27 kap. 4-6 §§ får tas ut för att täcka kommunens kostnader för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av kommunaltavfall. Avgiften får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas. Förvaltningen ser positivt på en taxa som kan motivera till ökad källsortering och främja utsortering av matavfall.

Kommunfullmäktige fastställde den 14 september 2016 § 81, nu gällande avfallstaxa.

Förslag till beslut

1. Anta förslag till ny avfallstaxa

Beskrivning av ärendet

Enligt 27 kap miljöbalken (1998:802), får kommunen meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall. Förslaget till ny avfallstaxa har tagits fram med stöd av Avfall Sveriges rekommendation för konstruktion av kommunal avfallstaxa.

Matavfallsinsamlingen blir obligatorisk med fortsatt behovstömning av restavfallet. Målet är att styra avfallshanteringen mot en mer hållbar utveckling och att taxan ska motivera till bättre källsortering, mer återvunnet material och en bättre miljö och arbetsmiljö.

Nuvarande taxor är tvådelade med grundavgift och tömningsavgift.

Förslaget till nya taxor är tredelade, grundavgift, tömningsavgift och abonnemangavgift.

Grundavgift

Grundavgiften är en fast kostnad som ska finansiera bland annat återvinningscentraler, avfallsplanering, farligt avfall, information och kundservice.

Fördelning av grundavgiften görs utifrån relationstal, som är ett sätt att fördela avgifter utifrån nyttjande av tjänster för olika kundkategorier. Utgångspunkten är att hushåll i en- och tvåfamiljshus nyttjar samtliga dessa tjänster fullt ut och ges relationstalet 1.0. För fritidshus är det lägre relationstal då dessa inte nyttjar

Diarienummer TSF.2022.600

tjänsterna i samma utsträckning som ett permanentboende. Den nya avfallstaxan baseras på relationstalen, 1.0 för en- och tvåfamiljshus, 0.8 för fritidshus med kärl, 1,0 för fritidshus utan kärl, 0.8 för flerfamiljshus och 0.7 för verksamheter.

Tömningsavgift

Tömningsavgiften är en rörlig kostnad som påverkas av behållarstorlek och som betalas när kärlet töms. Avgiften täcker kostnaden för behandling av det insamlade avfallet.

- För att styra mot en mer hållbar utveckling och för att främja en hög utsorteringsgrad av matavfall tas ingen avgift ut vid tömning av matavfallsbehållare.

Abonnemangsavgift

Abonnemangsavgiften motsvarar den insamlingskostnad som uppstår. Kostnaden är fast och beror på storlek, typ av behållare och tömningsintervall, dvs. hur ofta kärlet töms, (varannan vecka, varje vecka, två gånger i veckan).

Taxans konstruktion innebär bland annat att kunden ska kunna välja mellan olika tjänster i taxan.

Tilläggstjänster

Avgift för tilläggstjänster har införts bland annat för extra tömning av kärl, byte av tömningsintervall, utkörning och byte av kärl samt framkörningsavgift. En framkörningsavgift tas ut vid extra tömning av kärl, hämtning av grovavfall, trädgårdsavfall, farligt avfall samt latrin.

Felsorteringsavgift

En felsorteringsavgift tas ut när avfallet är felsorterat. Det kan räcka med ett enda felsorterat avfallskärl för att förstöra möjligheterna att återvinna eller energiutvinna avfall för hela sopbilens lass (flera ton).

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Helen Löfgren-Larsson, AVA-chef

Bilagor

Förslag till ny avfallstaxa för Strömsunds kommun

Avfallstaxa för Strömsunds kommun

Sammanfattning

Avfallstaxa med avgifter för insamling , transport, återvinning och bortskaffande av kommunalt avfall inom Strömsunds kommun. Avgifterna i avfallstaxan tas ut så att återanvändning, återvinning eller annan miljövänlig avfallshantering stimuleras. Avgifterna i avfallstaxan ska finansiera verksamheten.

Innehåll

Avfallstaxa för Strömsunds kommun.....	1
Sammanfattning.....	1
Ikraftträdande.....	2
Övergångsbestämmelser.....	2
Avfallstaxa.....	2
1 Allmänna bestämmelser.....	2
1.1 Definitioner.....	2
Fastigheter.....	3
Bomkörning.....	3
Extrahämtning.....	3
Tjänst.....	3
1.2 Indexreglering.....	3
1.3 Avgiftsskyldighet.....	3
1.4 Betalning.....	4
1.5 Maxtaxor.....	4
1.6 Avgifter för hushållsavfall.....	4
1.7 Tilläggstjänster	4
1.8 Serviceavgifter.....	5
1.9 Övriga tjänster.....	5
1.10 Utsortering av matavfall.....	6
1.11 Slamtömning slamavskiljare och tank.....	6
1.12 Avgifter vid undantag från kommunens renhållning.....	6
1.13 Avgiftsperioder.....	6
1.14 Tillämpning.....	6
Bilaga 1, taxetabell.....	6

Ikraftträdande

Denna avfallstaxa träder i kraft 2023-10-01 då avfallstaxa för Strömsunds kommun fastställd av KF 2016-09-14 § 81 upphör att gälla.

Avfallstaxa

Avfallstaxan ska styra mot målen i kommunens renhållningsordning som består av en avfallsplan samt lokala avfallsföreskrifter, samt motivera till bättre källsortering, mer återvunnet material och en bättre miljö och arbetsmiljö.

Matavfallsinsamling är obligatorisk, med fortsatt behovstömning av restavfallet.

Taxan avser de avgifter som enligt miljöbalken 27 kap. 4-6 §§ får tas ut för att täcka kommunens kostnader för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av kommunalt avfall.

Hanteringen omfattar kommunens hela upptagningsområde, i den mån undantag inte beviljas av miljö- och byggnämnden, eller annan myndighet som har att besluta i denna fråga.

Lagstadgad mervärdesskatt (moms) redovisas i angivna avgifter.

1. Allmänna bestämmelser

Avgifterna i avfallstaxan tas ut så att utsortering, återanvändning, återvinning eller annan miljövänlig avfallshantering stimuleras. Avgifterna i avfallstaxans ska finansiera verksamheten enligt miljöbalken 15 kap. 20 §.

1.1 Definitioner

Med kommunalt avfall avses avfall som uppkommer från hushåll och därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Se även definitioner i avfallsföreskrifterna.

Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.

Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätta att bruka eller nyttja fastighet.

Fastigheter

Småhus

En- och tvåbostadshus inklusive parhus och radhus, med permanentboende.

Fritidshus

En- och tvåbostadshus där ingen är folkbokförd.

Flerbostadshus

Byggnad med tre eller fler bostäder i samma huskropp, eller en fastighet med tre eller fler separata bostäder.

Verksamheter

Fastigheter där det uppstår kommunalt avfall, exempelvis skolor, förskolor, restauranger, hälsocentraler, fritidsanläggningar, affärer, hotell med mera. I dessa fastigheter finns inga folkbokförda personer.

Bomkörning

Tjänsten kunde inte utföras vid hämtnings-/tömningstillfället.

Extrahämtning

Beställning av tjänst utöver ordinarie tjänst.

Tjänst

De hämtningar, tömningar eller mottagande av kommunalt avfall som utförs, endera återkommande eller efter beställning.

1.2 Indexreglering

Avgifterna för hushållsavfall är indexreglerade enligt avfallsindex A12:1MD för renhållningen, med basmånad augusti 2022.

Avgifterna för slam är indexreglerade enligt avfallsindex A12:3MD för slamtömningen, med basmånad augusti 2022.

Reglering av avgifter sker per den 1 januari varje år efter index för augusti månad närmast föregående år och verkställs av teknik- och serviceförvaltningen.

1.3 Avgiftsskyldighet

Fastighetsinnehavaren till fastighet där kommunalt avfall uppkommer, är avgiftsskyldig och ska teckna abonnemang för aktuella avfallsslag. Avgiftsskyldigheten kan inte överföras på nyttjanderättshavaren.

På den avgiftsskyldiges begäran och efter nyttjanderättshavarens medgivande kan dock teknik- och serviceförvaltningen nedan benämnt TSF, sända faktura på avfallsavgiften till nyttjanderättshavaren.

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare till fritidshus som inte kan använda kärl för mat- och restavfall på grund av svåra hämtningsförhållanden, långt avstånd till sopbilens färdväg eller lågt nyttjande av fastigheten får använda systemet med betalsäckar. Renhållaren har tolkningsföreträde gällande nämnda förhållanden.

Ändring av ägandeförhållanden, avfallsmängder, behållares placering eller annan ändring som berör abonnemang eller avfallshanteringen ska omgående anmälas till TSF. Fastighetsinnehavare ska vid försäljning av fastighet omedelbart anmäla detta till TSF, i annat fall kvarstår betalningsansvar.

Om en fastighet har flera innehavare ska dessa inom sig utse en huvudansvarig för fastighetens renhållningsfrågor.

Vid utnyttjande av gemensam slamavskiljare för flera fastigheter ligger avgiftsskyldigheten gentemot kommunen för slamtömningen på den fastighetsägare där slamavskiljaren är registrerad.

Angränsande fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter samråd med renhållaren under viss tid medges rätt att använda delat kärl under förutsättning att bestämmelserna i kommunens avfallsföreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljö inte uppstår.

Vid utnyttjande av delat kärl för flera fastigheter ligger avgiftsskyldigheten gentemot kommunen för taxans tömningsavgift på den fastighetsägare där kärlet är registrerat. Övriga fastighetsinnehavare som utnyttjar delat kärl betalar full grundavgift för renhållning samt 70% av de delade kärlets abonnemangsavgifter. Hushåll kan dela på ett 140 L kärl, 190 L kärl

Medgivande om delat avfallskärl kan återkallas om kommunen konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

1.4 Betalning

Betalning av avgifter enligt denna taxa ska ske till Teknik- och serviceförvaltningen. Fakturering av abonnent med avfallsabonnemang sker kvartal- eller årsvis. Slam och extratjänster faktureras efter genomförande av tjänst.

1.5 Maxtaxor

Fastighetsnära insamling av returpapper

Insamling av returpapper vid fastigheten är tilldelat en eller flera koncessionshavare. Koncessionshavaren har rätt att direkt ta avgift från fastighetsägaren eller nyttjanderättsinnehavaren. Koncessionshavaren har rätt att maximalt ta ut 500 SEK per m³ behållarvolym, exklusive mervärdesskatt.

1.6 Avgifter för hushållsavfall

Grundavgifter betalas för alla hushåll och verksamheter. I grundavgiften för bostäder (en- och tvåbostadshus, fritidsbostäder samt flerfamiljshushåll) ingår möjligheten att nyttja återvinningscentralen, med dess möjligheter att lämna den del av hushållsavfallet som är grovavfall och farligt avfall och som uppkommer vid normalt boende. Grundavgift debiteras även för fritidshus som inte har ett abonnemang för sopkärl. Grundavgiften finansierar dessutom kundservice,

administration, fakturering, information, utveckling och planering. I grundavgiften för verksamheter ingår kundservice, administration, fakturering, information, utveckling och planering. Grundavgift finns för följande kundkategorier; en- och tvåfamiljshushåll samt lägenheter i flerbostadshus, fritidshus och verksamheter.

Grundavgifter redovisas i bilaga 1.

I **abonnemangsavgiften** ingår kostnader för hämtning och transport av avfall, samt tillhörande kostnader.

I **tömningsavgiften** ingår behandlingskostnaden för restavfallet.

Abonnemangs- och tömningsavgift är beroende av avfallsbehållarens volym. Nivån på avgiften beror på val av behållarstorlek och hämtningsintervall.

1.7 Tilläggstjänster redovisas i bilaga 1

Avgifter avser kr per år om inget annat anges. För hämtning med andra metoder än de som är beskrivna i denna avfallstaxa eller där förhållandena väsentligt avviker från vad som är normalt får teknik- och serviceförvaltningen besluta om särskilda avgifter i enlighet med grunderna för denna avfallstaxa och de grunder som anges i 27 kapitlet 5§ miljöbalken.

1.8 Serviceavgifter redovisas i bilaga 1

Anmälan och ändring av abonnemang genomförs via kommunens kundtjänst. En ändring per anläggning får göras kostnadsfritt inom en 12 månaders period, därefter debiteras en kostnad enligt taxa.

1.9 Övriga tjänster redovisas i bilaga 1

Det matavfall som uppstår i hushållet ska läggas i matavfallsbehållaren. Det utsorterade matavfallet körs till en central behandlingsanläggning och blir biogas och biogödsel. När matavfallsbehållare innehåller restavfall får teknik- och serviceförvaltningen klassa om matavfallet till restavfall och avgift för aktuell tömning motsvarar då tömningsavgift av restavfallsbehållare.

Nyttjas inte matavfallsbehållaren korrekt har teknik- och serviceförvaltningen rätt att ta ut en felsorteringsavgift

1.10 Utsortering av matavfall

Fastighetsinnehavare får välja om matavfall hämtas eller hemkomposteras. Vid hemkompostering ska komposten vara anmäld till kommunens miljö- och byggavdelning.

1.11 Slamtömning slamavskiljare och tank

Ordinarie tömning av slamavskiljare och tank sker områdesvis och regelbundet enligt tömningsschema fastlagt för varje anläggning enligt fastighetsägarens beställning i samråd med teknik- och serviceförvaltningen. I tömningsavgifterna ingår slangdragning upp till 20 meter. Slanglängd räknas från fordonets slanganslutning till brunnens botten. För extra slang tillkommer ytterligare avgift. Volymavgift anges per påbörjad m³.

1.12 Avgifter vid undantag från kommunens renhållning

Vid undantag från bestämmelserna i kommunens avfallsföreskrifter debiteras avgift enligt följande:

Uppehåll eller totalbefrielse från hämtningen

För fastighetsinnehavare som medgivits uppehåll eller totalbefrielse från hämtning av hushållsavfall reduceras abonnemangsavgift och tömningsavgift motsvarande tid som uppehållet/befrielsen varar. Grundavgift tas ut även vid uppehåll/totalbefrielse.

1.13 Avgiftsperioder

Avgiften för ordinarie hämtning av hushållsavfall betalas kvartal- eller årsvis.

1.14 Tillämpning

Teknik- och serviceförvaltningen äger inom fastställda avgiftsramar besluta om smärre avvikelser från bestämmelserna i taxan.

Bilagor

Bilaga 1, taxetabell

Tariff	Grundavgifter kr per år	Enhet	Avgift exkl. moms	Avgift inkl. moms
	Permanentboende en- och tvåbostadshus	årsavgift	671	839
	Fritidsboende en- och tvåbostadshus	årsavgift	537	671
	Fritidsboende en- och tvåbostadshus utan kärl	årsavgift	671	839
	Per lägenhet i flerbostadshus	årsavgift	537	671
	Per verksamhet	årsavgift	470	588

Abonnemangsavgift område B

	140 L kärl matavfall, per behållare	årsavgift	185	231
	190 l kärl restavfall, per behållare	årsavgift	211	264
	370 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	387	484

Abonnemangsavgift fritid

	140 L kärl matavfall, per behållare	årsavgift	185	231
	190 l kärl restavfall, per behållare	årsavgift	211	264
	370 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	387	484

Abonnemangsavgift året runt - var 14:e dag

	140 L kärl matavfall, per behållare	årsavgift	261	326
	190 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	392	490
	370 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	703	879
	≥ 660 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	1296	1620

Abonnemansavgift året runt - varje vecka

	140 L kärl matavfall, per behållare	årsavgift	412	515
	190 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	754	943
	370 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	1337	1671
	≥ 660 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	2472	3090

Abonnemangsavgift året runt - två ggr per vecka

	140 L kärl matavfall, per behållare	årsavgift	713	891
	190 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	1478	1848
	370 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	2603	3254
	≥ 660 L kärl restavfall, per behållare	årsavgift	4825	6031

Abonnemangsavgift året runt - var 14:e dag

	Bottentömmande matavfall =< 3 kbm, per behållare	årsavgift	3951	4939
	Bottentömmande restavfall =< 3 kbm, per behållare	årsavgift	3951	4939
	Bottentömmande restavfall =< 5 kbm, per behållare	årsavgift	5580	6975

Abonnemansavgift året runt - varje vecka

	Bottentömmande matavfall =< 3 kbm, per behållare	årsavgift	7902	9878
	Bottentömmande restavfall =< 3 kbm, per behållare	årsavgift	7902	9878
	Bottentömmande restavfall =< 5 kbm, per behållare	årsavgift	11159	13949

Backning- eller inkörningsavgift	Enhet	Avgift	
		exkl. moms	Avgift inkl. moms
Extra avgift som tillkommer om sopbilen backar eller kör in på fastigheten.			
Tillägg backning/inkörning upp till 10 m	26 ggr/år	440	550
Tillägg backning/inkörning 10,1-25 m	26 ggr/år	760	950
Tillägg backning/inkörning 25,1-50 m	26 ggr/år	1160	1450
Tillägg backning/inkörning över 50 m	26 ggr/år	1520	1900
Tillägg backning/inkörning upp till 10 m	52 ggr/år	880	1100
Tillägg backning/inkörning 10,1-25 m	52 ggr/år	1520	1900
Tillägg backning/inkörning 25,1-50 m	52 ggr/år	2320	2900
Tillägg backning/inkörning över 50 m	52 ggr/år	3040	3800
Tillägg backning/inkörning upp till 10 m	104 ggr/år	1320	1650
Tillägg backning/inkörning 10,1-25 m	104 ggr/år	2280	2850
Tillägg backning/inkörning 25,1-50 m	104 ggr/år	3480	4350
Tillägg backning/inkörning över 50 m	104 ggr/år	4560	5700

Tömningsavgift

Avgift per tömning 190 L grönt kärl	kr/tömn	58	73
Avgift per tömning 370 L grönt kärl	kr/tömn	85	106
Avgift per tömning ≥ 660 L grönt kärl	kr/tömn	119	149
Bottentömmande restavfall =< 3 kbm	kr/tömn	470	588
Bottentömmande restavfall =< 5 kbm	kr/tömn	740	925
Avgift per tömning 140 L brunt kärl	kr/tömn	0	0
Bottentömmande matavfall =< 3 kbm	kr/tömn	0	0

Betalsopsäckar

Inköp av betalsopsäck 125 liter inkl behandling. Inköp och avlämning sker på försäljningsställe	styck	56	70
Inköp av betalsopsäck 60 liter inkl behandling. Inköp och avlämning sker på försäljningsställe	styck	32	40
Avlämning av soppåse högst 25 liter till betalsopsäckskärl	styck	16	20

Tilläggstjänster avfall

Beställningar handläggs vardagar mellan kl. 8-16 gäller även elektroniska beställningar. Denna tid räknas också som ordinarie arbetstid vardagar

Egen extra säck vid ordinarie tur max 160 L	styck	56	70
---	-------	----	----

Framkörningsavgift

Framkörningsavg. kärltömning, grovavfall, trädgårdsavfall, latrin	styck	800	1000
---	-------	-----	------

Extra tömning avfall

Extra tömning kärl inom 72 tim, vardagar (framkörningsavgift tillkommer)	styck	152	190
--	-------	-----	-----

	Enhet	Avgift exkl. moms	Avgift inkl. moms
Grov- och trädgårdsavfall			
Hämtning av uppmärkt grov-, trädgårds- eller elavfall i bunt eller i säck, farligt avfall förpackat i beständiga, hela och rena förvaringskärl, vid överenskommen plats, max 5 kolli per tillfälle hämtning sker inom 14 dagar efter beställning. (Framkörningsavgift tillkommer.)	kr per kolli	80	100

Bygg- och rivningsavfall			
Hämtning av uppmärkt och sorterat bygg- och rivningsavfall i bunt eller säck anpassat för kranlastning, vid överenskommen plats, max 10 m ³ per tillfälle hämtning sker inom 14 dagar efter beställning. (Framkörningsavgift tillkommer.)	kr per kbm	2000	2500

Hämtnings och behandlingsavgift för slam och fett				
Ordinarie tur slamavskiljare och slutna tank =< 3 kbm	kr/tömn	1345	1681	
Ordinarie tur slamavskiljare och slutna tank =< 6 kbm	kr/tömn	2136	2670	
Extra brunn på samma fastighet vid ordinarie tur =< 3 kbm	kr/tömn	672	840	
Extra brunn på samma fastighet vid ordinarie tur =< 6 kbm	kr/tömn	1086	1358	
Tillägg överskjutande slamvolym	kr/kbm	310	388	

Fettavskiljare 1 ggr/år =< 1 kbm	kr/år	1700	2125	
Fettavskiljare 2 ggr/år =< 1 kbm	kr/år	3200	4000	
Tillägg, överskjutande volym fett	kr/kbm	475	594	

Tillägg slam				
Tillägg akut tömning, snarast, dock inom 24 tim	styck	2964	3705	
Tillägg beställning inom 5 arbetsdagar	styck	1923	2404	
Tillägg slang över 20 m	styck	160	200	
Tillägg slang över 30 m	styck	320	400	
Tillägg slang över 40 m	styck	480	600	
Tillägg slang över 50 m	styck	640	800	
Bomkörning slamtömning/fosforfälla om tillträde inte lämnas vid avrop	styck	881	1101	

Tillägg fett				
Tillägg akuttömning kväll och helg	styck	8000	10000	
Tillägg inom 5 arbetsdagar	styck	4000	5000	

Latrin				
Inköp av engångslatrinkärl inkl. behandling. Inköp och hämtning av tomt kärl sker på återvinningscentralen, egen avlämning på återvinningscentral	styck	274	343	
Tillkommer vid hämtning, tomtgräns: framkörningsavg. se ovan samt hämtningsavg. per tillfälle, latrinkärl á max 15 kg	styck	200	250	

Serviceavgifter	Enhet	Avgift exkl. moms	Avgift inkl. moms
Ändring av abonnemang (gäller vid ändring mer än 1 gång per löpande år)	kr/tillfälle	160	200
Utkörning-, byte- eller intag av kärl (gäller ej vid förstört kärl)	kr/tillfälle	400	500
Byte av förstört kärl med volym upp till 190 L. Kostnad för utkörning tillkommer (gäller ej om renhållningen förstört kärlet)	kr/tillfälle	600	750
Byte av förstört kärl med volym upp till 660L. Kostnad för utkörning tillkommer. (gäller ej om renhållningen förstört kärlet)	kr/tillfälle	1600	2000

Övriga tjänster

Hämtning inkl. behandling av fosforfälla säck eller kasset som hämtas av kranbil	styck	1800	2250
Hämtning inkl. behandling av fosforfälla löst granulat som sugas av spolbil	styck	3000	3750
Felsorteringsavgift för matavfall i kärl efter ett skriftligt påpekande. Vid förorening av restavfall med mer än 10 % volymsprocent	styck	320	400
Felsorteringsavgift för matavfall i bottentömmande behållare efter ett skriftligt påpekande. Vid förorening av restavfall med mer än 10 % volymsprocent	styck	1600	2000
Oförutsedd tjänst	styck	1800	2250

Notera att politiskt beslut tas på belopp exkl. moms, öresavrundning kan förekomma i kolumn inkl. moms

den 8 november 2022

Diarienummer TSF.2022.234

§ 192 Revidering av avfallsföreskrifter

Varje kommun ska ha en renhållningsordning som består av lokala avfallsföreskrifter med tillhörande avfallsplan. Kommunens nuvarande avfallsföreskrifter trädde i kraft den 1 maj 2021. Det finns ett behov att revidera föreskrifterna så att dessa hålls uppdaterade mot gällande lagstiftning. Största förändringen är införande av obligatorisk utsortering av matavfall som är ett lagkrav från och med 1 januari 2024. Det har också införts ett kommunalt ansvar för returpapper och för allt bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Vidare har nya termer och begrepp tillkommit.

Förslag till föreskrifter har varit ute på samråd och har ställts ut för granskning under perioden 7 juni till 15 september 2022. Förvaltningen har tagit ställning till inkomna yttranden och i väsentliga delar beaktat synpunkterna samt ombearbetat det slutgiltiga förslaget till nya avfallsföreskrifter, se bilaga samrådsredogörelse. Ett omarbetat förslag till avfallsföreskrifter läggs fram för beslut.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Anta förslag till reviderade föreskrifter om avfallshantering för Strömsunds kommun att gälla från och med 1 januari 2023.

Diarienummer. TSF.2022.234

Revidering av avfallsföreskrifter för Strömsunds kommun

Beskrivning av ärendet

Ärendet avser revidering av kommunens föreskrifter om avfallshantering fastställd av KF 21 april 2021, § 27 med giltighetstid 1 maj 2021. Efter att synpunkterna från samrådet och utställningen tagits in föreligger nu ett förslag till fastställande av reviderade avfallsföreskrifter.

Förslag till beslut

Anta förslag till reviderade föreskrifter om avfallshantering för Strömsunds kommun att gälla från och med 1 januari 2023

Bakgrund

Varje kommun ska ha en renhållningsordning som består av lokala avfallsföreskrifter med tillhörande avfallsplan. Kommunens nuvarande avfallsföreskrifter trädde i kraft den 1 maj 2021. Det finns ett behov att revidera föreskrifterna så att dessa hålls uppdaterade mot gällande lagstiftning. Största förändringen är införande av obligatorisk utsortering av matavfall som är ett lagkrav från och med 1 januari 2024. Det har också införts ett kommunalt ansvar för returpapper och för allt bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Vidare har nya termer och begrepp tillkommit.

Förslag till föreskrifter har varit ute på samråd och har ställts ut för granskning under perioden 7 juni till 15 september 2022. Förvaltningen har tagit ställning till inkomna yttranden och i väsentliga delar beaktat synpunkterna samt ombearbetat det slutgiltiga förslaget till nya avfallsföreskrifter, se bilaga samrådsredogörelse. Ett omarbetat förslag till avfallsföreskrifter läggs fram för beslut.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Helen Löfgren-Larsson, AVA-chef

Bilagor

Reviderade föreskrifter om avfallshantering för Strömsunds kommun

Samrådsredogörelse

Föreskrifter om avfallshantering för Strömsunds kommun

Sammanfattning

Renhållningsordning med föreskrifter om avfallshantering för Strömsunds kommun.

Innehåll

Föreskrifter om avfallshantering för Strömsunds kommun.....	1
Sammanfattning.....	1
Innehåll.....	1
Inledande bestämmelser.....	3
Bemyndigande.....	3
Definitioner.....	3
Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information.....	6
Betaling och information.....	6
Sortering och överlämning av kommunalt avfall.....	7
Sortering av avfall.....	7
Skyldighet att överlämna avfall.....	7
Emballering av avfall.....	7
Anläggande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning.....	8
Anskaffande och ägande.....	8
Anläggande.....	9
Rengöring och tillsyn.....	10
Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl.....	10
Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar.....	11
Hämtnings- och transportvägar.....	13
Hämtningsområde och hämtningsintervall för sopkärl.....	13
Tömningsintervall för slam- och fettavskiljare samt slutna tankar.....	14
Åtgärder om föreskrift inte följs.....	14
Särskilt om kommunalt avfall från verksamheter.....	15
Annat avfall än kommunalt avfall från verksamheter.....	15
Uppgiftsskyldighet.....	15
Undantag.....	15
Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst kommunalt avfall....	16
Uppehåll i slamtömning.....	16
Befrielse från skyldigheten att överlämna kommunalt avfall till kommunen.....	17
Befrielse från grundavgift.....	17
Ikraftträdande.....	17

Bilaga 1. Sortering och lämning av avfall m.m.....	18
Farligt avfall.....	18
Grovavfall.....	19
Trädgårdsavfall.....	20
Slam och fosforfiltermaterial från små avloppsanläggningar.....	20
Latrin.....	20
Matavfall.....	21
Fett från fettavskiljare.....	22
Matfett, (matlagningsfett, matolja, fityrolja).....	22
F.d. livsmedel av animaliskt ursprung från butik.....	22
Döda sällskapsdjur samt kommunalt avfall från styckning av kött och omhändertagande av vilt.....	23
Döda hästar, lantbruksdjur och avfall från husbehovsslakt.....	23
Stickande och skärande avfall.....	23
Förpackningar.....	24
Tidningar/Returpapper.....	24
Kasserade bilbatterier.....	24
Kasserade bärbara batterier.....	24
Elavfall som är kommunalt avfall.....	25
Glödlampor, lysrör och lågenergilampor.....	25
Kylskåp, frysskåp och frysboxar.....	26
Läkemedel.....	26
Asbest och eternit.....	26
Explosiva föremål som ammunition, fyrverkerier etc.....	26
Däck.....	26
Båtar.....	27
Bilar och bildelar.....	27
Husvagnar och husvagnsdelar.....	27
Metall.....	28
Ensilageplast.....	28
Deponiavfall.....	28
Återanvändbara saker och material.....	28
Textilier.....	29
Brännbart restavfall.....	29
Bygg- och rivningsavfall.....	30
Bilaga 2. Hämtningsområden inom Strömsunds kommun.....	31
Översiktskarta över undantagsområde B.....	31
Översiktskarta över undantagsområde C.....	32
Bilaga 3. Hämtningsintervall.....	33
Mat- och restavfall.....	33
Särskild hämtning, budning.....	33
Bilaga 4. Behållare och annan utrustning som används inom Strömsunds kommun....	34
Behållare, utrustning och avfallslag.....	34

Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1-2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Strömsunds kommun.

Dessa föreskrifter utgör, tillsammans med kommunens avfallsplan, renhållningsordning för kommunen.

Definitioner

2 § Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:

1. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Jämförligt avfall från andra källor är sådant avfall som uppstår på en plats som en direkt följd av att människor uppehåller sig på platsen. Som exempel kan nämnas avfall från personalmatsalar, restaurangavfall, städavfall från kontor och personalutrymmen samt toalettavfall. Allt avfall från restauranger, caféer och liknande räknas som jämförligt med avfall från hushåll.
 - a. Med kärl- och säckavfall avses kommunalt avfall som får läggas i kärl eller säck.
 - b. Med grovavfall avses kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.
 - c. Med bygg- och rivningsavfall under kommunalt ansvar avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken, det vill säga avfall från nybyggnation, ombyggnation, renovering och reparationsarbeten av fastigheter och lokaler och som inte produceras i en yrkesmässig verksamhet. Bygg- och rivningsavfall som produceras i en yrkesmässig verksamhet klassas ej som

kommunalt avfall och omfattas ej av det kommunala renhållningsansvaret.

- d. Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt avfall som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus. Träd som fällts eller avfall som uppstår vid större anläggningsarbeten i en trädgård är inte att betrakta som trädgårdsavfall.
- e. Med farligt avfall avses detsamma som i 1 kap. 4 § avfallsförordningen, det vill säga avfall som i bilaga 3 till förordningen beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*).
Farligt avfall från hushåll är till exempel oljerester, lösningsmedel, kasserade målarfärger.
- f. Med konsumentelavfall avses detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.
Konsumentelavfall från hushåll är till exempel batterier, elavfall, kasserade kylar och frysar.
- g. Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart avfall som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker och liknande och som skulle kunna, eller har kunnat, användas som livsmedel och som utgör kommunalt avfall. I begreppet matavfall som utgör kommunalt avfall ingår också avfall som hålls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp i slutna tankar. Förutom detta ingår också skal, ben och liknande som visserligen inte är mat men ändå intimt förknippat med mat.
Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten 2 nedan.
- h. Med restavfall avses sorterat brännbart kärll- och säckavfall. Med detta avses brännbart avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, returpapper, förpackningar, elavfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från hushållets avfall.
- i. Med deponiavfall avses avfall som inte kan materialåtervinnas eller förbrännas till exempel keramik, porslin, dricksglas och spegelglas.

- j. Med latrin avses avfall från torrklossett.
 - k. Slam från enskild avloppsanläggning ingår i begreppet avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. miljöbalken. Exempelvis slam från trekammarbrunn.
 - l. Fett från avskiljare vid affär, restaurang, bageri, gatukök och liknande verksamhet ingår i begreppet avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. miljöbalken.
 - m. Returpapper från hushåll ingår i begreppet avfall under kommunalt ansvar, men även returpapper som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Exempelvis skrivarpapper, kopieringspapper, pocketböcker, tidningar; tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper eller tidningspapper; papper som tidningar trycks på.
2. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
 3. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
 4. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
 5. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunstyrelsen i Strömsunds kommun.
 6. Med renhållaren avses kommunens teknik- och serviceförvaltning.
 7. Med tillsynsmyndigheten avses kommunens miljö- och byggnämnd.
 8. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, latrinbehållare, eller annan anordning för uppsamling av kommunalt avfall.
 9. Med små enskilda avloppsanläggningar avses slutna tank, slamavskiljare, fettavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personequivallenter, som ger upphov till avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. miljöbalken.

10. Med avfall under producentansvar avses avfall som omfattas av förordning om producentansvar. Det finns för närvarande förordningar om producentansvar för förpackningar, elutrustning, läkemedel, batterier, däck, bilar, ballonger, våtservetter samt tobaksvaror och filter.
11. Med annat avfall än kommunalt avfall avses exempelvis avfall som uppstår i en verksamhet till följd av verksamheten, bygg- och rivningsavfall och schaktmassor.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och till avfallsförordningen.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3 § Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hantering av kommunalt avfall i kommunen, med särskilt ansvar för att kommunalt avfall som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning.

4 § Tillsynen över avfallshantering enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av tillsynsmyndigheten.

5 § Renhållaren informerar hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och konsumentavfall i enlighet med gällande producentansvar.

Betalning och information

6 § Avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

Ändring av ägarförhållanden/ nyttjanderättsförhållanden ska anmälas till renhållaren.

7 § Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksamma inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

Sortering och överlämning av kommunalt avfall

Sortering av avfall

8 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

9 § Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till renhållaren för borttransport.

Skyldighet att överlämna avfall

10 § Kommunalt avfall under kommunens ansvar ska lämnas till renhållaren om inte annat sägs i dessa föreskrifter.

Utsorterade avfallsslag hämtas vid fastigheten, vid överenskommen eller anvisad plats enligt 22 § eller lämnas enligt vad som framgår av bilaga 1.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår. Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av kommunalt avfall från fastigheten.

Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare ska upplysa renhållaren om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

Emballering av avfall

11 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och utrymmet är avsedd.

Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer. Närmare krav på emballering med mera framgår av bilaga 1.

Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering.

Anläggande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning

Anskaffande och ägande

12 § De behållare och annan utrustning som används i kommunen framgår av bilaga 4.

13 § Kärll ägs av kommunen och tillhandahålls av renhållaren. Ägare av kärll ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av kärll, såvida skadan inte orsakats genom brukarens oaktsamhet eller skadegörelse. När renhållaren ska utföra sådant underhåll ska kärlet vara tillgänglig. Märkning ska ske enligt anvisning från renhållaren.

Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren är skyldig att anmäla till renhållaren om kärlets märkning för identifikation har skadats eller lossnat. Kärll omhändertas av renhållaren om kärlet saknar märkning för identifikation och det inte är uppenbart till vilken fastighet kärlet hör.

Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren är skyldig att ersätta kärll som skadats av oaktsamhet.

14 § Övriga behållare så som bottentömmande behållare, fettavskiljare, matavfallstankar, slamavskiljare eller liknande anskaffas, installeras och underhålls av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

15 § Betalsopsäckar, säckhållare och latrinbehållare anskaffas av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren. Endast latrinbehållare som godkänts av renhållaren får användas när latrinet ska lämnas till eller hämtas av kommunen. Behållare för latrin kan köpas vid kommunens återvinningscentraler. Betalsopsäckar kan köpas vid särskilda inköpsställen som anvisas av renhållaren.

16 § Samtliga anordningar och avfallsutrymmen ska medge hantering med den utrustning som används av renhållaren för hämtning av avfall.

Anläggande

17 § Vid anläggande av små avloppsanläggningar, matavfallstankar eller fettavskiljare ska inte avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning överstiga 10 meter såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen får inte överskrida 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Lock eller manlucka får väga högst 15 kilogram om det ska lyftas. Om brunnen eller tanken öppnas genom att locket kan dras åt sidan får locket väga högst 35 kilogram och ska vara försedd med någon form av handtag.

Vid installation av bottentömmande behållare ska anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran. Behållaren ska vara utrustad med lösning som lyfts via tvåkrokssystem. Avståndet mellan hämtningsfordonets uppställningsplats och behållarens lyftanordning får inte överstiga 6 meter eller understiga 4 meter. Den fria höjden ska vara minst 10 meter över kranfordonet och mellan kranfordonets angöringsplats och behållaren. Behållaren ska placeras minst 4 meter från omgivande hinder, exempelvis fasad, lyktstolpe eller parkering. Höjdskillnaden mellan behållare och uppställningsplats får vara högst +/- 2 meter. Uppställningsplatsen ska i största möjliga mån vara jämn. Om lutning inte kan undvikas får lutningen vara max 7 %. Fordonets angöringsplats får inte vara placerad vid utfarter eller placeras vid en korsning. Lyft får inte ske över byggnader, fordon, vägar eller cykelbanor. Behållaren ska vara försedd med godkänd tömningsanordning anpassad till utrustningen på hämtningsfordonen. Behållare för matavfall får inte överstiga 1000 liter. Entreprenörens anvisningar ska följas.

Anläggning som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggning, för vilken det krävs hämtningsfordon utrustat med kran, ska anläggas så att den är åtkomlig för sådant fordon. Anläggningar som ska tömmas med fordon utrustat med kran

får inte installeras så att avståndet mellan fordonets uppställningsplats och filterkassetten eller säckens lyftanordning överstiger fem meter vid en maximal vikt på 1000 kg eller 10 meter vid en maximal vikt på 500 kg. Den fria höjden ska vara minst sju meter över kranfordonet och mellan kranfordonets angöringsplats och fosforfiltret. Installation av anläggning med löst granulat som ej kan hämtas med kranbil, godtas ej efter denna föreskrifts ikraftträdande.

Vid installation och anläggande av små avloppsanläggningar, matavfallstank, fettavskiljare eller anläggning som kräver byte av filtermaterial ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall från anläggningen.

Vid anläggande av enskild väg för hämtning av kommunalt avfall ska följande krav uppfyllas:

- Vägen ska klara belastning för 10 tons axeltryck med en fordonsvikt upp till 25 ton
- Vägen ska ha en fri höjd på minst 4,5 meter och erforderlig bredd om 3,5 m för hämtningsfordonet

Rengöring och tillsyn

18 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av kärl, övriga behållare och anläggningar. Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt.

Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.

Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl

19 § Kärl får inte fyllas mer än att det kan stängas. Det får inte heller vara så tungt att det blir uppenbara svårigheter att flytta det eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses. Avfallsbehållare som är överfull, för tung, innehåller felsorterat avfall eller avfall som av renhållaren bedöms kunna vålla skada,

hämtas av renhållaren efter det att fastighetsägaren har åtgärdat bristerna. Hämtning sker antingen vid nästa hämtningstillfälle eller efter beställning av extra hämtning mot avgift.

Kärlet bör vara fritt från snö och is vid hämtningstillfället.

Behållare, som renhållaren ska tömma, ska senast kl. 06:00 på tömningsdagen vara tillgänglig och placerad på plats för tömning. Behållaren ska stå kvar tills den har tömts. Hämtning pågår normalt mellan kl. 06:00 och 22:00. Hämtning som inte kan utföras till följd av otjänlig väderlek eller annan oförutsedd händelse utförs så snart det är praktiskt möjligt.

Kärl ska placeras längs fordonets normala färdväg, på höger sida i hämtningsfordonets färdriktning, så vida inte särskilda skäl föreligger. Kärlet ska vändas med locköppningen ut mot vägbanan, såvida inte särskilda skäl föreligger.

Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar

20 §

1. Det åligger fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren att inför hämtningstillfället placera storsäck, filterkassett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, så att den är åtkomlig.
2. Inför tömning ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används. Fordonets uppställningsplats och anläggningens plats ska tydligt markeras med markering enligt renhållarens anvisning.
3. Små avloppsanläggningar och fettavskiljare ska vara lätt tillgängliga för tömning. Brunnslocket ska vara helt och fritt från hinder. Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Området runt lock eller manlucka ska vara röjt. Lock eller manlucka får väga högst 15 kilogram om det ska lyftas, om inte särskilda skäl föreligger. Om brunnen eller tanken kan öppnas genom att locket dras åt sidan, får locket väga högst 35 kilogram, om

inte särskilda skäl föreligger. Tunga lock och övriga hinder medför ytterligare avgifter enligt gällande renhållningstaxa.

4. Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.
5. Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn får inte överstiga 20 meter, såvida inte särskilda skäl föreligger. Om egen anslutningsslang används ska anslutningen passa renhållarens fordon och avståndet mellan anslutningen och fordonets uppställningsplats får inte överstiga 20 meter. Längre avstånd medför ytterligare avgifter enligt gällande renhållningstaxa.
6. Tydliga instruktioner som behövs i samband med hämtning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning. Instruktionerna ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. När anläggningen är belägen utanför fastigheten, ska den vara markerad med skylt som anger vilken fastighet anläggningen tillhör.
7. Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin utrustning och anläggning från skador vid tömning.
8. Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart, i förekommande fall efter vattentillförsel. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial från fosforfällor ska nytt filtermaterial tillföras anläggningen genom fastighetsinnehavarens eller nyttjanderättshavarens försorg. Renhållaren har rätt att lämna kvar vattenfasen i slamavskiljare efter verkställd slamtömning.
9. Renhållaren ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, låskoder och dylikt ska tillhandahållas till renhållaren. Ändringar ska utan anmaning meddelas renhållaren.
10. Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

21 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Sluttömning ska beställas av fastighetsinnehavaren.

Hämtnings- och transportvägar

22 § Hämtning av kommunalt avfall sker normalt vid fastighetsgränsen, vid en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ansvarar, i skälig omfattning, för den anvisade platsen som om den varit placerad på den egna fastigheten.

Anvisning av plats görs av avfallsansvarig nämnd.

23 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

Enskild väg som utnyttjas vid hämtning av kommunalt avfall ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet. I slutet av vägen ska vändmöjlighet finnas.

Hängande grenar som inskränker den fria höjden ska tas bort. Vägen ska ha en fri höjd på minst 4,5 meter och erforderlig bredd om 3,5 m för hämtningsfordonet.

Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren avlämna avfallet på plats som överenskomes med renhållaren eller anvisas enligt 22 §.

Hämtningsområde och hämtningsintervall för sopkärl

24 § Kommunen är indelad i hämtningsområden, vilket framgår av bilaga 2.

25 § Ordinarie hämtning av rest- och matavfall sker med de intervall som framgår av bilaga 3.

Tömningsintervall för slam- och fettavskiljare samt slutna tankar

26 § Tömning av slamavskiljare från enskilda avloppsanläggningar med vattentoalett sker regelbundet med ett till fem års intervall enligt schema. Schema fastställs för varje anläggning enligt fastighetsägarens beställning i samråd med renhållaren.

Tömning av slutna tankar från enskilda avloppsanläggningar sker antingen efter särskild hämtning mot avgift, *budning* eller enligt schema. Schema fastställs för varje anläggning enligt fastighetsägarens beställning i samråd med renhållaren.

Tömning av fettavskiljare ska ske minst två gånger per år eller enligt schema. Schema fastställs för varje anläggning enligt fastighetsägarens beställning i samråd med renhållaren.

Ändring av tömningsintervall för hämtning av slam ska meddelas renhållaren senast den 31 oktober året innan ändringen ska börja gälla.

Det är fastighetsinnehavarens ansvar att tömningsintervallen anpassas till anläggningens behov.

Åtgärder om föreskrift inte följs.

27 § Renhållaren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om föreskrifterna i 19 §, 20 § punkt 1, 2, 3, 6, 8, 9 och 10 samt 23 § stycke 2, 3 och 4 inte följs.

När fastighetsinnehavaren har åtgärdat bristerna ska avfallet hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extra hämtning mot avgift.

Särskilt om kommunalt avfall från verksamheter

28 § Kommunalt avfall från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall än avfall från hushåll. För kommunalt avfall från verksamheter gäller 8-28 §§ om ej annat anges i dessa föreskrifter.

Returpapper och tidningar lämnas vid kommunens insamlingsställe eller efter vad som anges i bilaga 1.

Konsumentelavfall lämnas vid kommunens insamlingsställe eller efter vad som anges i bilaga 1.

Annat avfall än kommunalt avfall från verksamheter

Uppgiftsskyldighet

29 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än kommunalt avfall ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

Undantag

30 § Renhållaren får efter samråd med tillsynsmyndigheten, bedriva försöksverksamhet med sortering, insamling, lagring, behandling och/eller transport av avfall utan hinder av dessa föreskrifter under förutsättning att det inte strider mot annan författning.

31 § Om inte fastighetsinnehavaren kan uppfylla de avståndskrav som anges i dessa föreskrifter har avfallsansvarig nämnd möjlighet att medge att anläggningen placeras på annat avstånd om det finns särskilda skäl. Den formella prövningen av placeringen inom ramen för bygglov eller miljötillstånd görs av den nämnd som meddelar tillstånd eller bygglov.

32 § För fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare av fritidshus är det tillåtet att själv transportera brännbart kärl- och säckavfall i särskild betalsopsäck, se § 15, för avlämning vid ett inköpsställe för betalsäck eller annan plats som anvisas av kommunen.

33 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst kommunalt avfall

34 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten enligt vad som anges i 34 § och 36 §, under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

35 § Fastighetsinnehavare får själv på fastigheten återvinna eller bortskaffa visst kommunalt avfall under förutsättning att anmälan enligt 5 kap 15 § avfallsförordningen (2020:614) har lämnats in till miljö- och byggnämnden. Exempel på anmälningspliktigt eget omhändertagande av avfall är;

- kompostering av annat än trädgårdsavfall,
- omhändertagande av latrin eller av slam från enskild avloppsanläggning.

Uppehåll i slamtömning

36 § Tillsynsmyndigheten får ge fastighetsinnehavare dispens från kravet på slamtömning i 26 § för fastighet som antas vara obebodd under längre tid än fem år.

Ansökan ska vara inlämnad senast sex veckor innan den avsedda uppehållsperioden.

Dispensen gäller för maximalt fem år i taget.

Befrielse från skyldigheten att överlämna kommunalt avfall till kommunen

37 § Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som själv kan ta hand om allt sitt avfall från hushållet på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön kan, efter ansökan till tillsynsmyndigheten, om det finns särskilda skäl, befrias från skyldigheten enligt 15 kap. 24 § 1 st. att lämna kommunalt avfall till kommunen för transport, bortskaffande och återvinning.

Befrielse medges för maximalt tre år i taget.

Befrielse från grundavgift

38 § Varje fastighetsinnehavare, som äger bebyggd fastighet med för sitt ändamål funktionsduglig byggnad för boende eller annan verksamhet där kommunalt avfall uppstår, ska betala en grundavgift.

Endast fastighet som bedöms som otjänlig för boende och där inget kommunalt avfall uppkommer kan, efter ansökan hos avfallsansvarig nämnd, befrias från grundavgift. Avgiftsbefrielsen tidsbegränsas till maximalt 5 år, därefter kan ny ansökan om fortsatt avgiftsbefrielse sändas in. Ändrade förhållanden under beviljad dispensperiod ska anmälas till teknik- och serviceförvaltningen.

Ansökan ska inges senast en månad före avsedd uppehållsperiod.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2023-01-01 då föreskrifter för avfallshantering för Strömsunds kommun 2021-05-01 fastställd av KF 2021-04-21, § 27 upphör att gälla.

Beslut som fattats med stöd av tidigare föreskrifter fortsätter som utgångspunkt att gälla vid oförändrade förhållanden. Om beslutet inte är tidsbegränsat, gäller det tills fastigheten byter ägare eller tills förhållanden som påverkar förutsättningarna för beslutet förändras.

Bilaga 1. Sortering och lämning av avfall m.m.

Av kommunens renhållningsföreskrifter och övriga tillämpliga föreskrifter följer att nedan uppräknade avfallsslag ska utsorteras. Definitioner av olika typer av avfall anges i föreskriftens 2 §. Avfallet lämnas på den plats som anvisas för respektive avfallsslag.

Kärl- och säckavfall som läggs i behållare ska läggas i påse eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

Farligt avfall

Farligt avfall får aldrig läggas i hushållets restavfallskärl eller hällas ut i avloppet.

Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som ska hanteras som farligt avfall:

- Tryckimpregnerat virke
- Färg, lackavfall samt hartser
- Limavfall (exempelvis kontaktlim, epoxilim, spackel)
- Lösningemedel
- Bekämpningsmedel
- Sprayburkar
- Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar, reläer)

Farligt avfall ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll, samt väl förpackat i beständiga, hela och rena förvaringskärl.

Olika typer av farligt avfall får inte blandas.

Farligt avfall får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler.

Uppgifter om platser och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa.

Grovavfall

Grovavfall är kommunalt avfall som på grund av avfallets egenskaper behöver hanteras separat från annat kommunalt avfall.

Exempel på grovavfall är:

- Möbler
- Mattor
- Cyklar
- Barnvagnar

Vid beställning av hämtning av grovavfall vid fastigheten ska grovavfall buntas eller förpackas så att hämtning underlättas.

Vid beställning av hämtning ska typ av grovavfall uppges.

Grovavfall som hämtas vid fastigheten får inte innehålla farligt avfall.

Avfallet ska vara uppmärkt med "Grovavfall"

Grovavfall får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler.

Uppgifter om platser och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

På återvinningscentralen ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.

Hämtning av grovavfall från fastighet kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa.

Trädgårdsavfall

Trädgårdsavfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat grovavfall.

Vid hämtning från fastighet ska avfallet vara buntat eller packat i papperspåse. Säck, snöre eller annat som används vid emballering ska kunna brytas ned vid kompostering.

Trädgårdsavfall som uppkommer vid skötsel av tomtmark till småhus och fritidshus får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler.

Uppgifter om platser och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Hämtning av trädgårdsavfall från fastighet kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa.

Slam och fosforfiltermaterial från små avloppsanläggningar

Slam och fosforfiltermaterial ska vara åtkomligt för tömning i den anläggning där det genereras

Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska vara förpackat eller tillgängligt på ett sådant sätt att hämtning kan utföras av fordon utrustat med kran eller suganordning.

Enskilda avloppsanläggningar ska tömmas genom renhållarens försorg, om inte anmälan om eget omhändertagande gjorts enligt 34 § enligt dessa renhållningsföreskrifter.

Latrin

Latrin ska avskiljas och hållas skilt från annat avfall.

Latrinbehållaren får endast innehålla sådant som vanligtvis spolas ner i en toalett, det vill säga urin, avföring, och toalettpapper.

Endast latrinbehållare som godkänts av renhållaren får användas när latrinet ska lämnas till kommunen. Behållare för latrin kan köpas vid kommunens återvinningscentraler.

Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan före avlämning på anvisad plats.

Latrin får omhändertas på den egna fastigheten efter anmälan enligt 34 § i dessa renhållningsföreskrifter.

Latrin som inte omhändertas på den egna fastigheten får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler med beaktande av vad som anges i 15 § i dessa renhållningsföreskrifter.

Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Hämtning av latrin från fastighet kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa.

Matavfall

Matavfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.

Matavfall är matrester eller mat som har blivit förstörd och otjänlig som föda. Matavfall är även bl.a. skal från frukt och grönsaker, kaffesump, köttrester, fiskrens, ben från kött, fisk och fågel.

Matavfall från hushåll ska packas i papperspåse och därefter läggas i behållare för matavfall. Endast påsar som tillhandahålls av renhållaren får användas.

Matavfall från verksamheter ska av avfallslämnaren förpackas i särskild papperspåse eller papperssäck och därefter läggas i en separat behållare för matavfall. Endast påsar, säckar och behållare för matavfall som tillhandahålles eller har godkänts av renhållaren får användas.

Matavfall borttransporteras från fastigheten i enlighet med kommunens tömningsintervall.

Extra hämtning kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa.

Fett från fettavskiljare

Fettavskiljare ska vara åtkomligt för tömning i den anläggning där det genereras

Fett som är kommunalt avfall ska tömmas genom renhållarens försorg, om inte anmälan om eget omhändertagande gjorts enligt 34 § enligt dessa renhållningsföreskrifter.

Matfett, (matlagningsfett, matolja, fritureolja)

Mat- och fritureoljor och annan större mängd matlagningsfett får inte sköljas ner i avloppet. Stelnat matfett kan sorteras som matavfall. Matfett får lämnas som brännbart restavfall

Matfett ska vara förpackat i väl försluten dunk, eller annan av renhållaren godkänd behållare.

Matfett i dunk får läggas i restavfallsbehållare. Matfett får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler. Uppgifter om platser och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

F.d. livsmedel av animaliskt ursprung från butik.

Högst 20 kg i veckan av f.d. livsmedel med animaliskt ursprung får läggas i behållare för brännbart restavfall. Får inte blandas med matavfall.

Före detta livsmedel av animaliskt ursprung från butik ska av avfallslämnaren förpackas väl. F.d. livsmedel av animaliskt ursprung ska läggas i behållare för brännbart restavfall.

OBS! Avfallet får inte läggas i behållare för matavfall. Blandas före detta livsmedel av animaliskt ursprung med matavfall utgör den blandade fraktionen före detta livsmedel och är enligt definitionen en animalisk biprodukt och ska hanteras enligt ABP förordningen.

Döda sällskapsdjur samt kommunalt avfall från styckning av kött och omhändertagande av vilt.

Får ej vara animaliska biprodukter från husbehovsslakt.

Små döda sällskapsdjur ska förpackas väl i plastpåse och läggas i behållare för restavfall. Avfall från styckning ska förpackas väl i papperspåse eller papperssäck och läggas i behållare för matavfall. Endast papperspåsar, papperssäcker och kärl som tillhandahålls av renhållaren får användas.

Döda sällskapsdjur max storlek hund får grävas ner efter anmälan enligt 34 § i dessa renhållningsföreskrifter.

Döda hästar, lantbruksdjur och avfall från husbehovsslakt

Sådant avfall får inte blandas med annat avfall. Det utgör animaliska biprodukter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/20099 och kommissionens förordning (EU) nr 142/2011.

Döda hästar, lantbruksdjur och avfall från husbehovsslakt av tamdjur får grävas ned om det sker enligt anvisningar från miljö- och byggnämnden, enligt 23 § och 27 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84).

Avfall från husbehovsjakt av vilt får lämnas kvar i skogen där djuret fällts. Det får också grävas ned om det sker enligt anvisningar från miljö- och byggnämnden.

Stickande och skärande avfall

Kasserade sprutor och kanyler från egenvård ska läggas i godkända punktionssäkra behållare för skärande och stickande avfall som tillhandahålls av apoteket.

Fylld behållare lämnas till apotek eller till någon av kommunens återvinningscentraler.

Tidningar/Returpapper

Kommunalt avfall som utgörs av returpapper, tidningspapper och tidningar exempelvis dagstidningar, veckotidningar, tidskrifter, kataloger, broschyrer, skrivarpapper, kopieringspapper, ritpapper, pocketböcker. Böcker med avlägsnad hård pärm.

Lämnas löst i de behållare/ kärl som tillhandahålls/anvisas.

Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen eller den som kommunen anlitar för insamlingen. (Gäller fr o m 22-01-01, SFS 2020:1302). Uppgifter om insamlingsplatser anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Kasserade bilbatterier

Utsorteras i enlighet med definitionen av batteri i batteriförordningen (2008:834).

Ställs upp oåtkomligt för obehöriga och på ett sätt som förhindrar att batterisyra rinner ut.

Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen eller producent.

Kasserade bärbara batterier.

Utsorteras i enlighet med definitionen av bärbart batteri i batteriförordningen (2008:834).

Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Är de bärbara batterierna inbyggda i produkten hanteras den som elavfall.

Lämnas löst i de behållare /kärl som anvisas.

Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen eller producent.

Elavfall som är kommunalt avfall.

Skrymmande elavfall ska sorteras ut och hållas skiljt från annat grovavfall.

Smått elavfall ska sorteras ut och hållas skilt från kärll- och säckavfall.

Kylskåp, frysskåp och frysboxar ska hanteras varsamt så att köldmedia inte läcker ut.

Elavfall får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17. Hämtning av skrymmande elavfall som är kommunalt avfall från fastighet kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa.

Glödlampor, lysrör och lågenergilampor

Hanteras varsamt så att skadliga ämnen inte läcker ut.

Glödlampor, lysrör och lågenergilampor får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17. Hämtning av glödlampor, lysrör och lågenergilampor som är kommunalt avfall från fastighet kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa.

Kylskåp, frysskåp och frysboxar

Hanteras varsamt så att köldmedia inte läcker ut.

Kylskåp, frysskåp och frysboxar får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17. Hämtning av kylskåp, frysskåp och frysboxar som är kommunalt avfall från fastighet kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa.

Läkemedel

Utsorteras i enlighet med definitionen av läkemedel i förordningen (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

Ska lämnas i behållare/påse som tillhandahålls av apoteket. Lämnas till apotek.

Asbest och eternit

Hanteras varsamt för att undvika damm. Arbetsmiljöverkets regler bör följas. Förpackas noga enligt instruktioner från Gräfsåsens deponianläggning i Östersund.

Asbest och eternit tas inte emot vid någon av kommunens återvinningscentraler. Det ska lämnas på Gräfsåsens deponianläggning i Östersund. Ta kontakt med Gräfsåsen före lämning.

Explosiva föremål som ammunition, fyrverkerier etc.

Explosiva föremål som ammunition, fyrverkerier etc. får inte lämnas på återvinningscentral.

Kontakta polismyndigheten för omhändertagande.

Däck

Däck får inte lämnas på någon av kommunens återvinningscentraler. Mindre mängd kasserade däck från personbil, ska lämnas till däckverkstad.

Vid avlämning ska däcken vara demonterade från fälgen. I annat fall har verkstaden rätt att ta ut en mindre avgift för demontering.

Före avlämning av större mängder däck eller stora traktordäck och liknande ska kontakt tas med Svensk däckåtervinning AB, tel. 08-50 60 10 55.

Båtar

Uttjänta fritidsbåtar ska lämnas till Båtskroten Sverige AB. Skrotning sker i samverkan med Båttreturen. Anmälan om skrotning görs på Båttretur.se. tel: 0771-80 81 81

Bilar och bildelar

Bildelar får, efter samråd med personal, lämnas vid någon av kommunens återvinningscentraler. Bildelar som innehåller olja eller andra miljöfarliga ämnen får ej lämnas på återvinningscentraler. Bildelarna ska sorteras efter material som metall, plast etc.

Uttjänta bilar ska lämnas till Bilreturs mottagningsställen eller direkt till en auktoriserad bildemontering. Bilretur har mottagningsställen vid Strömsunds och Gäddedes återvinningscentral. Bildelar som innehåller olja eller andra miljöfarliga ämnen hänvisas till bilskrotningsanläggning. Uppgifter om Bilretur, återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Husvagnar och husvagnsdelar

Husvagnsdelar får, efter samråd med personal, lämnas vid någon av kommunens återvinningscentraler. Husvagnsdelar ska sorteras efter material som metall, plast etc.

Uttjänta husvagnar får inte lämnas på någon av kommunens återvinningscentraler. Uttjänta husvagnar ska lämnas till en bilskrotningsanläggning. På Sveriges Bilåtervinnarens Riksförbund finns kontaktuppgifter till några rikstäckande nätverk för bildemonterare.
<http://www.sbrservice.se/>.

Tel: 08-701 6370. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Metall

Föremål som till minst 70 viktsprocent består av metall.

Metallavfall kan lämnas vid återvinningscentral. På återvinningscentralen ska metallavfall lämnas enligt instruktioner på plats. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17

Ensilageplast

Ensilageplast får inte lämnas vid någon av kommunens återvinningscentraler. Detta omhändertas av www.svepretur.se, telefon 0370-173 85.

Deponiavfall.

Avfall som inte kan materialåtervinnas eller brännas. Till exempel porslin, keramik, dricksglas, speglar, föremål av glasfiber.

Deponiavfall får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler.

Hämtning av deponiavfall från fastighet kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Återanvändbara saker och material

Utsortering bör ske av återanvändbara saker eller material. Till exempel bra begagnade möbler, husgeråd, sportartiklar, cyklar, radiatorer, byggvaror, wc-stolar och vitvaror i bra skick.

Återanvändbara saker och material kan lämnas i återanvändningsbod vid återvinningscentral. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Textilier

Utsortering bör ske av textilier. Till exempel hela och trasiga kläder, lakan, handdukar, gardiner, dukar, skor, accessoarer m.m.

Endast rena och torra textilier tas emot för återanvändning/återvinning. Textilierna ska läggas i plastpåse eller plastsäck som försluts väl och lämnas i för textilier avsedd gallerbur.

Textilier kan lämnas vid återvinningscentral. På återvinningscentralen ska textilier lämnas enligt instruktioner på plats. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17.

Brännbart restavfall

Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Exempel på restavfall är blöjor, hygienartiklar, tops, diskborstar, kuvert, städsopor, snus, tuggummi, kattsand och dammsugarpåsar.

Läggs i påse eller emballeras och lämnas i kärl. Avfallet ska vara väl emballerat så att det inte sprids eller så att skada, arbetsmiljöproblem eller andra olägenheter inte uppkommer.

Restavfall borttransporteras från fastigheten i enlighet med fastställt hämtningsintervall. Extra hämtning kan beställas mot avgift enligt kommunens avfallstaxa. Kärl ska vara försett med utrustning för identifiering. Märkningen får inte tas bort eller göras oanvändbar. Varje tömning ska registreras. Som registrerad tömning avses även tömning av utställt tomt kärl. Betalsopsäckar lämnas på inköpsställe eller annan av kommunen anvisad plats. Kärl och säckavfall får inte lämnas på återvinningscentral.

Bygg- och rivningsavfall

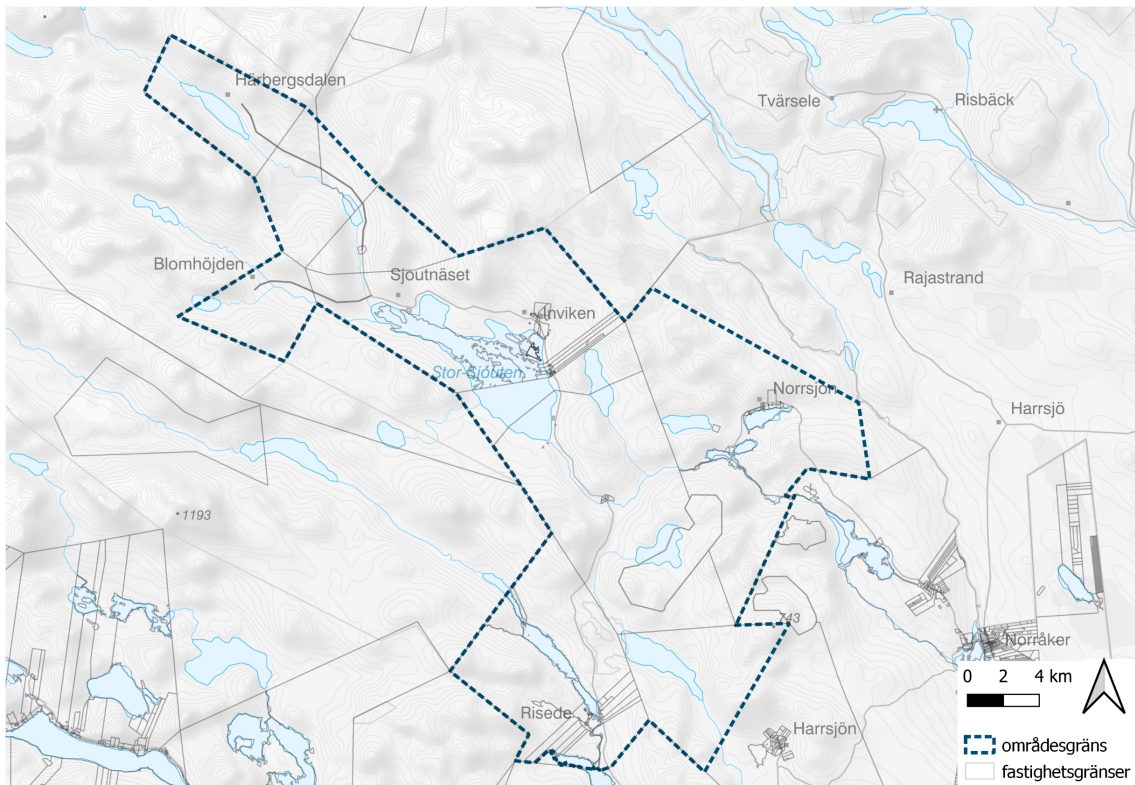
Ska sorteras ut i fraktionerna trä, mineral (betong, klinker, keramik, sten), metall, glas, plast och gips och hållas skilt från annat avfall enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

Bygg- och rivningsavfall får transporteras av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare och lämnas på hänvisad plats vid någon av kommunens återvinningscentraler. Uppgifter om återvinningscentraler och öppettider anges på kommunens hemsida eller lämnas av kundtjänst 0670-164 17

Bilaga 2. Hämtningsområden inom Strömsunds kommun

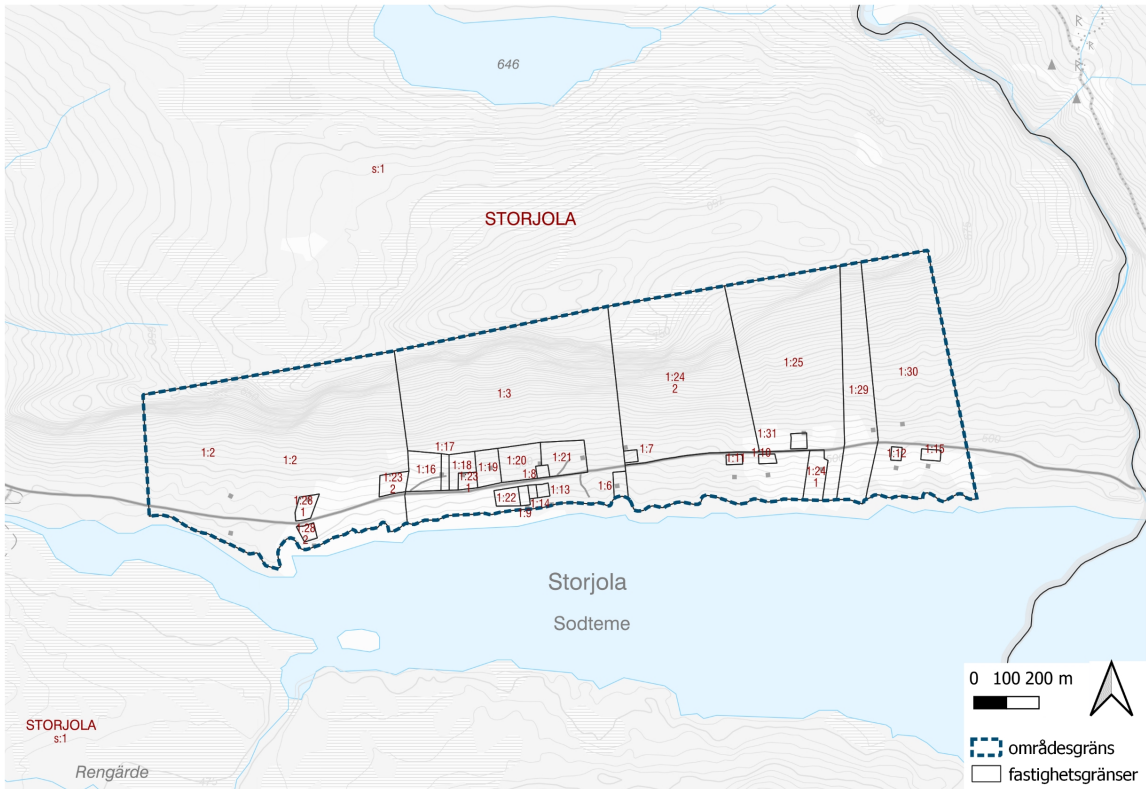
Strömsunds kommun utgör hämtningsområde A, med undantag från område B och område C.

Översiktskarta över undantagsområde B

Översiktskarta över undantagsområde B. Området omfattas av Blomhöjden, Härbergsdalen, Sjoutnäset, Inviken, Norrsjön, Risede, Svanskele.

Översiktskarta över undantagsområde C.

Översiktskarta över undantagsområde C. Området omfattas av Storjola.

Bilaga 3. Hämtningsintervall

Mat- och restavfall

Ordinarie hämtning av mat- och restavfall sker med nedanstående intervall:

- Inom hämtningsområde A sker ordinarie hämtning av mat- och restavfall i kärl minst varannan vecka.
- Inom undantagsområde B sker ordinarie hämtning av mat- och restavfall i kärl var fjärde vecka.
- Hämtning inom undantagsområde C utförs av Dorotea kommun och följer Dorotea kommuns intervall för hämtning av mat- och restavfall i kärl.

Särskild hämtning, budning

Särskild hämtning mot avgift kan beställas av utsorterat avfall, exempelvis

- Elavfall
- Farligt avfall
- Trädgårdsavfall
- Grovavfall
- Latrinavfall
- Bygg- och rivningsavfall, som uppfyller definitionen enligt 2§ 1c

Bilaga 4. Behållare och annan utrustning som används inom Strömsunds kommun

Behållare, utrustning och avfallslag

Matavfallskärl, 140 liters

Restavfallskärl, 190 liters

Restavfallskärl, 370 liters

Papperspåse, 9 liters för matavfall

Papperspåse, 22 liters för matavfall

Påshållare, 9 liters för matavfall

Betalsopsäck, 125 liters för restavfall

Betalsopsäck, 60 liters för restavfall

Latrinbehållare, 40 liter (40 cm x 32 cm)

Latrinbehållare 55 liter (40 cm x 44 cm)

Samrådsredogörelse kommunens avfallsföreskrifter

Diarienummer TSF.2022.234

Teknik- och serviceförvaltningen har tagit ställning till inkomna yttranden i samrådsredogörelsen och i väsentliga delar beaktat synpunkterna samt omarbetat det slutliga förslaget till nya avfallsföreskrifter för Strömsunds kommun.

Inkomna synpunkter

Miljö- och byggnämnden

Yttrande

Miljö- och byggnämnden gör bedömningen att avfallsplanen tillsammans med avfallsföreskrifterna i väsentlig grad uppfyller kraven enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall.

Kommentar

Teknik- och serviceförvaltningen har tagit del av synpunkten. Yttrandet föranleder ingen ändring av föreskriften.

Jan-Olof Andersson, Trångmon

Yttrande

Inom undantagsområde B finns väldigt få hushåll och upphämtningsområdet är stort. Tidigare - innan matavfall skulle sorteras ut och hållas skilt från annat hushållsavfall, har upphämtningsintervallerna varit var fjärde vecka. Det är min övertygelse att eventuella sanitära olägenheter inte kommer att uppstå även om tömningen av matavfallskärl även fortsättningsvis töms var fjärde vecka istället för varannan vecka under perioden vecka 23-35 som förslås i förslaget till föreskrifter. Ändringen jag föreslår i föreskrifterna innebär en besparing för kommunen med en halvering av antalet turer i området under de tre sommarmånaderna. Om det skulle visa sig att olägenheter, i form av lukt eller stora mängder flugor, skulle uppstå är det enkelt att montera en tätninglist mellan locket och tunnan för att skapa en mer sluten miljö.

Kommentar

Teknik- och serviceförvaltningen har tagit del av synpunkterna. Följande justering har gjorts enligt Jan-Olof Anderssons yttrande.

Hämtningsintervall för mat- och restavfall inom undantagsområde B, bilaga 3 har ändrats i föreskriftsförslaget till hämtning av mat- och restavfall i kärl var fjärde vecka. (reviderad 2022-09-20)

Socialdemokraterna i Strömsund

Yttrande

Kommunalt avfall

Det är hushållens avfall tills man lämnar det ifrån sig. Per hushåll är viktigt att hålla fast vid för fastigheter producerar inga sopor. Låg tömningsavgift med tanke på hushåll som får sopor med blöjor.

Kompost

Skillnad i hur man sorterar inne i samhällen mot landsbygden. Hur säkras man det från djur? Om det ska göras om till Biogas och fraktas till Ö-sund vad är miljökonsekvensen med bil då? Är det vår kommun som tar kostnaden för frakten? Hur sorterar man läkemedelsförpackningar? Det kan ju finnas läkemedelsrester kvar i förpackningarna.

Kommentar

Teknik- och serviceförvaltningen har tagit del av synpunkterna. Yttrandet föranleder ingen ändring av föreskriften enligt kommentarerna nedan.

Kommunalt avfall

Med kommunalt avfall avses avfall som uppkommer från hushåll och därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Begrepp infördes i svensk rätt den 1 augusti 2020 och ersatte definitionen av hushållsavfall från 2008.

Synpunkten angående att det är viktigt att hålla fast vid per hushåll, för fastigheter producerar inga sopor kan inte besvaras då den inte hänvisas till någon paragraf i avfallsföreskriften.

Tömningsavgifter omfattas inte av kommunens avfallsföreskrifter, dessa regleras i kommunens avfallstaxa.

Kompost

Skillnaden i hur man sorterar inne i samhällen mot landsbygden inom Strömsunds kommun är svår att besvara innan utsortering av matavfall har införts. För plockanalyser som genomförts av hushållens restavfall i kommunens tätort kontra landsbygd, är andelen matavfall i restavfallet något högre för landsbygden för de år som plockanalyser genomförts.

Den som är fastighetsägare eller nyttjanderättshavare är ansvarig för sopkärlet och dess skötsel. Rena och regelbundet tömda kärl minskar risken för olägenheter oavsett om matavfall sorteras ut ur restavfallet som en egen fraktion eller inte.

Matavfall och restavfall hämtas samtidigt med en och samma sopbil. Detta innebär bland annat att transport av utsorterat matavfall till Östersund för biogasproduktion innebär en minskad miljöbelastning. Både genom att matavfallet i stället för att förbrännas tas till vara för biogasproduktion, men även att mindre avfall behöver transporteras till Sundsvall för förbränning. En kortare transport till Östersund jämfört med Sundsvall innebär lägre fraktkostnader och mindre utsläpp.

Läkemedelsförpackningar

Hur läkemedelsförpackningar ska sorteras får inte regleras i kommunens avfallsföreskrifter. I avfallsförordningens 9 kap 3 § anges att kommunala föreskrifter inte får avse hantering av avfall som en producent eller producentansvarsorganisation hanterat enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 15 kap. 12-15 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Yttrande

Allmänt

Begreppet "budning" skulle kunna förklaras. I bilaga 3 finns en sådan förklaring.

2 § 1. e. Hänvisningen till lagrum bör vara 1 kap. 4 § avfallsförordningen.

2 § 1. m. Hänvisningen till 15 kap miljöbalken kan vara något förvirrande.

2 § 10. Punkten anger några gällande förordningar om producentansvar. En av förordningarna omfattar tobaksvaror och filter (inte fimpar).

28 § Enligt punkten gäller 8-28 §§ för verksamheter om inte annat anges. Avsnitt om slamavskiljare och slutna tankar är samma som anges i 26 §.

Bilaga 1.

Sortering och lämning av avfall mm. Det kan vara lämpligt att se över listan med anledning av 9 kap 3 § avfallsförordningen om kommunens föreskrifter om avfall som omfattas av producentansvar.

Länsstyrelsen noterar att asbest- och eternitavfall inte tas emot vid någon av kommunens återvinningscentraler utan ska lämnas i Östersund. Det kan innebära långa transportavstånd och ev. risk för olämplig hantering.

Kommentar

Teknik- och serviceförvaltningen har tagit del av synpunkterna. Följande justering har gjorts enligt Länsstyrelsens yttrande.

Förklaring till begreppet budning införs likalydande under 26 § som i bilaga 3.

Under 2 § 1.e., har 1 kap lagts till.

För 2 § 1. m., tas hänvisningen till 15 kap. miljöbalken bort.

Under 2 § 10., har ordet fimpar tagits bort och filter lagts till.

För 28 § har avsnittet om tömning av slamavskiljare, slutna tankar och fettavskiljare tagits bort då samma text återfinns under 26 § som verksamheter omfattas av enligt 28 §.

Bilaga 1, sortering och lämning av avfall m.m., avsnittet om förpackningar tas bort.
(reviderad 2022-09-20)

Ingen ändring görs gällande mottagning av asbests och eternitavfall på återvinningscentraler.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om asbest, (AFS 2006:1), gäller alla verksamheter där det finns risk för exponering för asbesthaltigt damm. Om materialet visar sig innehålla asbest och det finns risk för exponering för asbesthaltigt damm vid arbetet, krävs tillstånd från Arbetsmiljöverket, speciella skyddsåtgärder, skyddsutrustning och utbildning för att få hantera det asbesthaltiga materialet. En asbesthantering på någon av kommunens återvinningscentraler medför alltid en risk för läckande eller trasiga förpackningar vilket innebär att kommunens ÅVC-personal riskerar att utsättas för stora risker. Utifrån att asbesthantering utgör en

arbetsmiljörisk kommer ingen asbest tas emot på någon av återvinningscentralerna fortsättningsvis. Arbetsmiljörisken väger tyngre än kundens transportavstånd och eventuell risk för olämplig hantering.

Teknik- och serviceförvaltningen, Annika Hillevidotter, Avfallsstrateg

Miljö- och byggavdelningen

Håkan Bredin
planingenjör
hakan.bredin@stromsund.se
0670-16388

Kommunstyrelsen

- Granskning av planförslag för den kommunövergripande översiktsplanen i Strömsunds kommun, 2022

Under 2022 har ett nytt förslag till översiktsplan tagits fram, vilken omfattar hela kommunens yta.

Planförslaget avser att ersätta tidigare plan, antagen 2014.

Förslaget består av en digital karta och en planbeskrivning med bilagor, samt en strategisk miljöbedömning då förslaget anses kunna utgöra en betydande miljöpåverkan.

I planbeskrivningen framställs kommunens vision och framtida utveckling de närmaste 20 åren, med fokus på vatten och markanvändning. Allmänna riktlinjer och ställningstaganden för skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer, men även hur befintliga och nya bebyggelseområden, infrastruktur och areella näringar kan utvecklas i framtiden. Utpekande av områden för strandnära bebyggelse inom landsbygd s.k. LIS områden.

Planförslaget har mellan den 7 mars 2022 och den 31 maj 2022 legat ute för samråd. Ändringar i planen genomförts enligt den upprättade samrådsredogörelsen, den 30 augusti 2022 beslutade kommunstyrelsen att den reviderade översiktsplanen skulle ställas ut för granskning (KS 2022-08-30, §136).

Kungörelse om granskning av planförslaget publicerades i länets tidningar och på kommunens officiella anslagstavlan den 1 september. Granskningstiden har pågått från den 2 september till den 3 november. Sju yttranden har kommit in till kommunen under granskningstiden och ett yttrande har kommit in efter det att granskningstiden gått ut. Efter granskningstiden gått ut är ett granskningsutlåtande upprättat och smärre ändringar i planen är genomförda.

Arbetsgruppen lämnar nu över förslaget till ny översiktsplan för beslut om antagande i kommunfullmäktige.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att överlämna det upprättade förslaget till ny översiktsplan för hela Strömsunds kommun och det tillhörande granskningsutlåtandet för beslut om antagande i kommunfullmäktige. Den nya planen ska ersätta den nu gällande översiktsplanen, antagen 2014.

Miljö- och byggavdelningen

Bilagor

Förslag till kommunövergripande översiktsplan för Strömsunds kommun

Granskningsutlåtande

Länsstyrelsens yttrande

Kungörelse, 2022-09-01

Miljö- och byggavdelningen

Håkan Bredin
planingenjör

Planförslag till Översiktsplan Strömsunds kommun

Inledning	4
Strömsunds kommun	4
En ny översiktsplan	4
Översiktsplanens syfte och innehåll	5
Översiktsplanens funktion	5
Ansvar	6
Rättslig verkan	6
Översiktsplanprocessen	6
Fördjupningar av översiktsplanen	7
Utvecklingsinriktning	7
Vision 2040	8
Aktiviteter för att nå vision 2040	12
Utvecklingsfrågor	14
Människor, näringsliv och miljö	19
Befolkning	19
Utbildning och kompetensförsörjning	27
Näringsliv	29
Besöksnäring	30
Tillgänglighet	33
Regionala och mellankommunala frågor	34
Miljö- och riskfaktorer	36
Mark och vattenanvändning	55
Kommunikationer	55
Person- och godstransporter	60
Snöskoter	62
Teknisk försörjning	64
Bebyggelseområden	75
Sammanhållen bebyggelse	75

Bebyggelse i landsbygd _____	82
Areella näringar _____	87
Områden för produktion _____	99
Riksintressen, LIS och andra värden _____	108
Riksintressen _____	108
Naturvård _____	112
Kulturmiljö _____	115
Friluftsliv _____	118
Stora opåverkade områden _____	119
Obrutet fjäll _____	120
Bostadsnära natur _____	120
Strandskydd _____	121
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS _____	123
Vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för vatten _____	128
Försvarsmaktens intresse _____	130
Bilagor _____	131
Bilaga 1 – Arbetsgång _____	131
Bilaga 2 – Riksintresse för vetenskaplig naturvård _____	133
Bilaga 3 – Natura 2000-områden _____	141
Bilaga 4 – LIS-områden _____	144
Bilaga 5 – Områdesbeskrivningar utpekade vindkraftsområden _____	150
Bilaga 6 – Strategisk miljöbedömning av översiktsplan _____	152

Inledning

Strömsunds kommun

Strömsunds kommun ligger i Jämtlands län och är landets till ytan sjätte största kommun, med en yta på 11 780 kvadratkilometer, varav 1 315 kvadratkilometer vatten.

Kommunen bildades 1974 genom sammanläggning av kommunerna Ström, Frostviken, Hammerdal och Fjällsjö.

Den till arealen stora kommunen har flera olika naturtyper. Längst i nordväst, med gräns mot Norge, finns storslagen fjällnatur. Fjällen är relativt låga med få toppar över 1 200 meter. Fjällnaturen övergår i förfjällsterräng med delvis sjöfyllda nordväst–sydostliga dalar. Genom Ströms Vattudals 16 mil långsträckta sjösystem rinner Faxälven vidare mot sydost. Vidsträckta slättområden i form av skog- och myrmarker finns mellan fjällkedjan och urbergets skogsklädda bergskullterräng längst i öster. Framför allt i kommunens södra del finns näringsrik, odlingsbar jord.

De geografiska förhållandena har resulterat i att ängs- och myrmarkerna är mycket artrika på många ställen. Här finns en av världens tätaste brunbjörnspopulationer, men även djur som älg, lodjur, järv och kungsörn finns i rika bestånd.

Den förhållandevis orörda naturen gör att kommunen har ett stort antal naturreservat och Natura 2000-områden. Även riksintressen för såväl rennäring som friluftsliv och naturvård upptar stora delar av arealen.

I kommunen bor totalt 11 492 invånare, 5 527 kvinnor och 5 965 män (1 november 2021), det innebär endast en invånare per kvadratkilometer. Cirka 60 procent bor i tätorter, det finns därför stora obebodda områden i kommunen.

Centralorten, Strömsund (drygt 3 700 invånare) ligger vid Ströms Vattudal. Andra större tätorter är Hammerdal (cirka 1 200 invånare), Hoting (cirka 700 invånare), Backe (drygt 500 invånare), Rossön (knappt 400 invånare) och Gäddede (cirka 350 invånare). Tio procent av befolkningen bor i små byar (50–200 invånare) och 30 procent i ännu glesare befolkade områden.

En ny översiktsplan

Kommunens nuvarande översiktsplan är från 2014 och har aktualitetprövats under förra mandatperioden. Nu har såväl länsstyrelsen som kommunen bedömt att det finns delar av planen som behöver uppdateras eller förnyas. Under de sju år som gått sedan översiktsplanen antogs har förändringar skett i till exempel lagstiftningar, riksintresseområden och miljö- och säkerhet. Planen ska skapa beredskap inför kommunens

framtida utveckling och kunna hantera de idéer, krav, möjligheter och hot som dyker upp. I den nya planen kommer kartunderlaget att presenteras digitalt.

Kartorna finns att hitta på kommunens webbplats. I kartorna väljer du själv vilken information du vill ta del av genom att klicka fram olika lager. Du kan visa flera lager samtidigt.

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Översiktsplanens syfte och innehåll

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen, PBL, (2010:900) ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Planen ska både vara ett strategiskt och ett vägledande dokument. Syftet med översiktsplanen är att redovisa kommunens ställningstagande för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den fysiska miljön ska utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen visar vilka allmänna intressen som kommunen senare kommer att väga mot enskilda intressen, när man tar fram detaljplaner, områdesbestämmelser, eller tar ställning i ett lovärende. Likaså ska det framgå vilken användning kommunen prioriterar vid avvägning mellan olika allmänna intressen. I översiktsplanen redovisas de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas i planeringen, samt hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och iaktta gällande miljö kvalitetsnormer. Klimatförändringen medför att de klimatrelaterade riskerna har ett utrymme i planen. Dessutom redovisas hur kommunen i planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program för en hållbar utveckling. Planen ska tydliggöra hur den byggda miljön i kommunen ska utvecklas och bevaras. Avslutningsvis ska planens konsekvenser gå att utläsa i en konsekvensbeskrivning.

Översiktsplanens funktion

Översiktsplanen har flera funktioner både teoretiskt och praktiskt. På en övergripande nivå är planen och planprocessen ett verktyg för att främja demokrati och medborgarinflytande. Intentionerna är att skapa medvetenhet om de processer som har betydelse för samhällsutvecklingen och ge invånarna möjlighet att påverka kommunens framtid.

Den fysiska miljön spelar en stor roll för hur människor lever sina liv. Därför är det viktigt att de ges utrymme till att vara med och påverka närmiljön och tycka till om kommunens framtid. Översiktsplanen har en viktig funktion genom att formulera och redo-

visa gemensamma visioner och övergripande mål för hur kommunen avser att utvecklas på lång sikt. Mer konkreta användningsområden för planen är att skapa beredskap för framtida förändringar samt att säkerställa olika typer av bevarandevärden inom kommunen.

Ansvar

I Sverige är det kommunerna som ansvarar för den fysiska planeringen genom det så kallade kommunala planmonopolet. Det innebär att kommunen har självständig rätt att bestämma över hur marken och vattnet ska användas i den egna kommunen och avgör därmed om, när och för vilka ändamål planering ska ske. Planmonopolet ger kommunen möjligheter att styra samhällsutvecklingen samtidigt som det ger skyldigheter att göra avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen samt att ta ansvar för kvaliteten i bebyggelse och miljö.

Arbetet med översiktsplanen sköts av kommunens planerings ansvariga på uppdrag av kommunfullmäktige. Minst en gång under varje mandatperiod ska fullmäktige ta ställning till översiktsplanen enligt 3 kap. PBL.

Rättslig verkan

Översiktsplanens innehåll och förfarande regleras i PBL samt i miljöbalken. Själva planen är inte juridiskt bindande men ger betydelsefull vägledning gällande mark- och vattenanvändningen och ligger till grund för kommunens och andra myndigheters beslut. Dessutom är den ett viktigt underlag för andra rättsverkande planer, som detaljplaner och områdesbestämmelser, samt i vissa fall för bygglovsprövning och annan tillståndsgivning.

Eftersom en översiktsplan inte är juridiskt bindande, utan snarare en politisk viljeinriktning, kan innehållet inte överklagas. För den som vill påverka planens innehåll gäller det därför att utnyttja de möjligheter till inflytande som ges under planprocessen.

Översiktsplanprocessen

Processen ska präglas av öppenhet och insyn. Det ska finnas möjlighet för myndigheter, invånare i kommunen och andra berörda att lämna synpunkter under arbetets gång.

Översiktsplanprocessen kan delas in i olika skeden:

Programskedet

Inledningsvis upprättar de medarbetare som arbetar med översiktsplanen ett program som beskriver de ämnen och frågor som bör tas upp i planen. Innehållet kan revideras

eller kompletteras efter diskussioner mellan kommunens politiker, tjänstepersoner och invånare. Programarbetet mynnar sedan ut i ett planförslag som utgör den första versionen av den nya översiktsplanen. Detta har genomförts under 2021 i Strömsunds kommun.

Samrådsskedet

När ett förslag till översiktsplan har tagits fram ska samråd ske. Syftet är att kommunen ska presentera planförslaget och dess motiv och innebörd, samt inhämta synpunkter gällande planen. Alla berörda myndigheter, organisationer, grannkommuner, intresseföreningar och allmänheten får möjlighet att ta del av planhandlingarna genom utskick eller via kommunens webbplats. Kommunen sammanställer och kommenterar sedan de synpunkter som kommit in i en så kallad samrådsredogörelse.

Granskningskedet

Det reviderade översiktsplanförslaget ställs sedan ut för offentlig granskning under minst två månaders tid. Då kan alla intresserade titta på förslaget och tycka till om det. Länsstyrelsens (statens) synpunkter framförs i ett granskningsyttrande.

Antagande

Efter fler eventuella omarbetningar kan kommunfullmäktige anta planen.

Fördjupningar av översiktsplanen

Översiktsplanen ska utformas så att den ger tydlig vägledning och information till kommuninvånare, myndigheter och enskilda. Om det krävs en ökad detaljeringsgrad kan fördjupningar av översiktsplanen göras antingen för en del av kommunen eller för ett tematiskt område. Fördjupningarna baseras på översiktsplanen och dess intentioner, men innehåller mer information och blir mer detaljerade.

Utvecklingsinriktning

De mål och utvecklingsperspektiv som beskrivs i detta avsnitt, tillsammans med den utarbetade visionen för kommunens utveckling, är en gemensam grund för all planering i kommunen. Detta utgör således en utgångspunkt för de prioriteringar och de överväganden som görs i översiktsplanen.

Översiktsplanen ska:

- Vara ett tydlig, konkret och realistiskt styrdokument för framtida planering.
- Vara en del av kommunens utvecklingsstrategi.
- Utformas så att den stödjer näringsliv och sysselsättning och medger förändringar i näringslivets utveckling.
- Leda till en långsiktig och god hushållning med naturresurserna.
- Utforma en robust service och ortstruktur som tål såväl tillväxt som tillbakagång i befolkningsutvecklingen.

Vision 2040

I Strömsunds kommun har vi det du behöver. Vi är en kommun för alla att bo och leva, utvecklas och verka i, med goda förutsättningar för företagsamhet i en fin miljö. Vi arbetar för nytänkande och långsiktig hållbarhet.

Alla, som är eller vill bli, kommuninvånare har förutsättningar att skapa ett gott och tryggt liv nära naturen, med goda kommunikationer och möjligheter till meningsfulla aktiviteter och upplevelser, samt sysselsättning på en bred arbetsmarknad.

Kommunens viktigaste ansvar är att erbjuda och utveckla goda livsbetingelser som god boendemiljö, god utbildning, trygghet och omsorg. Kommunen ska driva sina kärnverksamheter effektivt och till belåtenhet, samt arbeta med att utveckla goda förutsättningar för näringslivet.

Kommunen ska vara en viktig del i Norrlands inland med goda möjligheter för utbildning, kompetensutveckling och turism. Vi är attraktiva att besöka.

Vår befolkning

Vi ser alla människor som en viktig resurs. Efter goda och trygga uppväxtår i vår kommun blir barnen stimulerade till utbildning, för att sedan som vuxna bosätta sig i vår kommun. Befolkningsutvecklingen ska vara positiv och kommunen ska ha ett inflyttningsöverskott. Samtidigt är det viktigt att kommunen har en god framförhållning och skapar strategier för en eventuellt krympande befolkning.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är kanske den nu starkaste drivkraften för samhällsomställning. I takt med att samhället förändras kommer vi att vara tvungna att anpassa oss till de förutsättningar som ges i vår närmiljö. Kommunen är rik på resurser, skog, jord, vatten och vind. Dessa kan, om de används på rätt sätt, skapa goda förutsättningar för att bo och leva i vår kommun under lång tid framöver. Digitaliseringen öppnar upp för nya verksamheter och arbetssätt, vilket även det kan vara en framgångsfaktor för kommunen.

Social hållbarhet

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Strömsunds kommun ska vara en kommun där människor oavsett etnicitet, ålder, sexualitet eller funktion upplever att de har goda möjligheter att bo och arbeta och att de på lika villkor får ta del av våra gemensamma resurser.

Jämställdhet

Jämställdhet är en av de fundamentala värdegrunderna som all kommunal verksamhet och planering vilar på. Jämställdhetsfrågor bör i översiktsplaneringen behandlas på liknande sätt som hållbarhet, miljömål, säkerhet och andra frågor som ingår i flera olika områden.

Strömsunds kommun arbetar för att förverkliga ”Deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå” och dess sex principer om jämställdhet. Deklarationen är framtagen av Europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, CEMR, och kommunen undertecknade den efter beslut i kommunfullmäktige 2006.

Integration och mångfald

Ett rättvist samhälle där alla blir sedda och bekräftade och där alla kan ta ansvar för sin egen försörjning och utveckling, är den bästa förutsättningen för att det goda samhället ska kunna växa och få en bra ekonomisk tillväxt. Det är samtidigt svårt för demokratiska krafter och extrema yttringar att slå rot i ett sådant samhälle, som kännetecknas av öppenhet och tolerans. Förhoppningen är att arbetet med översiktsplaneringen ska vara en del i detta goda samhällsbyggande.

Barn och unga

Barn och unga är viktiga. Det är de som ska ta över och fortsätta att utveckla kommunen. Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag och visionen är att fortsätta öka barns och ungdomars delaktighet i många olika frågor. Det handlar om allt från utbildning och fritidsverksamhet till hur vi planerar våra utemiljöer.

Minoritetsfrågor

Som samisk förvaltningskommun ska Strömsunds kommun bland annat skydda och främja samers språk och kultur. Det innebär också att kommunen ska ge de nationella

minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Kommunen ska så långt det är möjligt även fortsättningsvis samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor och ska utforma sin verksamhet så att dialog kan föras med företrädare för de nationella minoriteterna.

Trygghet och hälsa

I kommunens Folkhälsoprogram för 2021–2025 finns flera inriktningsmål som syftar till att skapa trygghet och främja hälsosamma miljöer. Den fysiska planeringen har här en viktig roll för att till exempel skapa trygga och säkra skolmiljöer, eller planera för bostadsområden, centrumområden, parker och annan allmän utemiljö så att den upplevs som trygg och säker. Vid framtagande av översiktsplanen från 2014 fick ungdomar bland annat peka ut områden i sina boendeområden som de upplevde otrygga. Några av dessa områden är åtgärdade, med till exempel belysning, klippning av buskar och annat som ska göra att det uppfattas tryggt. Planeringen kan också bidra till att utemiljöerna lockar till och underlättar fysisk aktivitet i vardagen. Det är viktigt i alla åldrar för fysiskt och psykiskt välbefinnande.

Kompetensförsörjning

För att trygga en framtida kompetensförsörjning är det viktigt att kommunen arbetar aktivt och strategiskt med kompetensförsörjning, samt försöker tillvarata allas kompetens. Målet är att få en väl fungerande kompetensförsörjning inom både den privata och den offentliga sektorn. Att företag får tillgång till den kompetens som behövs, men också att ungdomar och vuxna utbildar sig inom områden där det finns arbeten i framtiden, är viktiga, strategiska frågor. En god kompetensförsörjning skapar utveckling och tillväxt i kommunen.

Ekonomisk och ekologisk hållbarhet

Miljöbalken är den centrala miljölagen i Sverige vilken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Riksdagen har antagit mål för miljökvaliteten inom 16 olika områden. Avsikten med miljömålen är att vår natur- och kulturmiljö ska bevaras i sådant tillstånd att utvecklingen blir miljömässigt hållbar och att miljöarbetet blir effektivt.

Miljö kvalitetsmålen syftar till att:

- Främja människors hälsa.
- Värna den biologiska mångfalden och naturmiljön.
- Ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena.

- Bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga.
- Trygga en god hushållning med naturresurserna.

Förutom att ha de nationella miljö kvalitetsmålen till stöd i miljöarbetet antog kommunen år 2012 en lokal miljöpolicy. Kommunen har även en energi- och klimatstrategi, antagen 2013. Energi- och klimatstrategins målsättning är att minska utsläppen av växthusgaser, minska elförbrukningen samt att genomföra information.

Cirkulär ekonomi

Kommunen ska eftersträva att i möjligaste mån använda sig av en cirkulär ekonomi. Då utnyttjar vi det som man tillverkat så länge det går och hushållar med naturens resurser. När sakerna en dag är förbrukade återanvänds och återvinns de så mycket som möjligt om och om igen. Kretsloppet skapar därmed en mindre belastning på våra naturresurser. Att reparera, laga och återvinna skapar även nya arbetstillfällen. Tyvärr är det inte alla materialströmmar som kan bli cirkulära. Fossila bränslen, material som är inbyggda i infrastruktur och biomassa som blir föda, är exempel på sådant där det är svårt att skapa ett cirkulärt flöde.

Näringslivsutveckling

Ett välmående och konkurrenskraftigt näringsliv är den bas som skapar tillväxt och arbeten i kommunen. Vår industri med lokala underleverantörer och en växande tjänste- och servicesektor är av vital betydelse för kommunens utveckling. Härtill utgör företag, som bygger på förnyelsebara råvaror och förnybar energi, samt besöksnäringen viktiga tillväxtområden.

I kommunen kan företag utvecklas och nya etableras. I Strömsunds kommun skapar många företag tillsammans ett rikt och småskaligt näringsliv. I vårt näringsliv ska det finnas vilja till utveckling, samverkan, kraft till förändring och framtidstro. Framtiden kommer att skapa nya möjligheter och utmaningar och det är viktigt att kommunen tillsammans med företagen arbetar med grön omställning för att bidra till att minska människans påverkan på klimatet och miljön. Ett tidigt arbete med grön omställning kan skapa långsiktig konkurrenskraft och tillväxt för både företag och kommun.

Digitalisering och kommunikationer

Den digitala infrastrukturen byggs alltjämt ut och utvecklas i snabb takt. Distansoberoende teknik skapar förutsättningar för en platsoberoende arbetsmarknad. Förutsättningarna för att leva och bo i kommunen ökar därför i framtiden, även om man inte har sin arbetsplats här. Detta skapar möjligheter till attraktivt boende och hög livskvalitet. Trots den digitala tekniken är det viktigt att vidmakthålla, och förbättra, kommunikationer till och från kommunen. För att det i kommunen ska finnas en god offentlig

och kommersiell service är ofta kommunikationer av stor betydelse. Näringslivets produkter och råvaror måste också kunna transporteras till och från kommunen i en väl fungerande infrastruktur.

Aktiviteter för att nå vision 2040

För att nå vision 2040 krävs en mängd aktiviteter inom flera olika områden. Nedan finns exempel på betydelsefulla områden med koppling till visionen.

Utbildning och kompetensutveckling

Vi måste tillgodose våra invånares behov av barnomsorg, utbildning och kompetensutveckling genom hela livet. Vi ska dessutom genom ett nära samarbete med olika aktörer bidra till att såväl privat som offentlig arbetsmarknad får tillgång till den kompetens som behövs.

Kommunen ska prioritera att:

- Skapa bra samarbete med det lokala näringslivet.
- Skapa god, ändamålsenlig barnomsorg.
- Skapa goda utbildningsmöjligheter på alla nivåer.
- Säkerställa framtida rekryteringsbehov.
- Verka för platsoberoende utbildningsmöjligheter.

Vård, omsorg, trygghet och säkerhet

Strömsund ska vara en trygg och attraktiv kommun att bo, leva och vistas i. Vi vill att kommunen blir än mer intressant som inflyttningsort för människor och som etableringsort för företag. Vi når dit genom att erbjuda en god uppväxtmiljö, bra skola, trygg äldreomsorg och sjukvård, tillgång till attraktiva och trygga boenden och service, ett rikt kultur- och fritidsutbud, bra kommunikationer och en god miljö. Vi sätter barnens bästa främst. Alla, oavsett eventuell funktionsvariation, ska få den omsorg de behöver.

Kommunen ska prioritera att:

- Säkerställa vård och omsorg med god kvalitet för boende i kommunen.
- Säkerställa framtida rekryteringsbehov.
- Skapa trygga och säkra bostadsområden, centrumområden, skolmiljöer, parker och andra allmänna utemiljöer i den fysiska planeringen.

Infrastruktur och kommunikationer

Inom ramen för den kommunala kompetensen ska vi verka för en god lokal och regional infrastruktur. Det innebär att tjänsterna i våra samhällsviktiga verksamheter, till

exempel inom vägar, gator, vatten- och avloppsnät, digital infrastruktur och renhållning, ska hålla en god kvalitet och vara kostnadseffektiva.

Kommunen ska aktivt verka för att behålla och förbättra befintliga kommunikationer såsom flyg, buss, tåg, vägnät, mobiltelefoni och bredband. Att resa med kollektivtrafik ska vara ett bra alternativ till egen bil.

Genom en snabb, korrekt och genomtänkt planering, handläggning och tillsyn skapar vi goda förutsättningar för dem som vill bygga permanentboende, fritidshus eller företagsverksamhet.

Kommunen ska prioritera att:

- Aktivt arbeta för utbyggnad av den digitala infrastrukturen i kommunen.
- Aktivt arbeta för en upprustning/utveckling av Inlandsbanan och tvärbanan Hoting-Forsmo.
- Aktivt arbeta för en infrastruktur för laddning av elfordon, samt en ökad tillgång till tankställen för förnyelsebara drivmedel.

Näringsliv och arbetsmarknad

Genom olika kanaler arbetar vi för att underlätta företagsetableringar. Genom en nära samverkan med näringslivet har vi klart för oss vilka behov kommunen kan bidra till att tillgodose. Kommunen ska i möjligaste mån stötta företagen i den gröna omställningen.

Politiska aktiviteter ska bidra till utveckling av befintliga och nya branscher inom kommunen.

Kommunen ska prioritera att:

- Utveckla samverkan med näringslivet och vara en aktiv part i den regionala utvecklingen
- Skapa platsberoende möjligheter för arbete
- Verka för grön omställning.

Leva, bo och vistas

Genom att erbjuda god kommunal service, bra kommunikationer, en bred arbetsmarknad, utveckling av besöksmål och verka för goda samhällstjänster i övrigt blir Strömsunds kommun ett ställe där man kan trivas och lyckas. En plats människor vill flytta till, bo kvar på och besöka.

För våra invånare och besökare ska det finnas en god livsmiljö och möjligheter till upp-
levelser, kultur och en meningsfull fritid genom livets alla skeden.

Kommunen ska prioritera att:

- Planera för trygga, attraktiva och tillgängliga boendeområden.
- Planera för god offentlig och kommersiell service.

Hållbarhet

Naturresurserna i kommunen ska användas på ett långsiktigt hållbart sätt. De areella
näringarna i kommunen ska utvecklas för att kunna användas också i en framtid. Likväl
ska områden med orörd natur finnas med i planeringen.

Lokal förädling och vidareutveckling av såväl varor som tjänster är av stor vikt.

Kommunen ska prioritera att:

- Verka för en ökad grad av självförsörjning av energi, varor och tjänster.
- Verka för ett långsiktigt förhållningssätt vid fördelning av naturresurser.
- Skapa förutsättningar för en cirkulär ekonomi.

Utvecklingsfrågor

I Strömsunds kommun finns det flera viktiga utvecklingsfrågor. I översiktsplaneringen
har vi valt ut och diskuterat fyra prioriterade frågor. Dessa fyra är, näringsliv, hållbar
utveckling, infrastruktur samt befolkningsutveckling.

På många sätt går dessa frågor in i varandra och är därför också beroende av varandra.
I översiktsplanen behandlas frågorna dock var för sig. Dessutom är frågorna inte speci-
fika utvecklingsfrågor bara för Strömsunds kommun, utan kan ses som en möjlighet till
utveckling för regionen i stort.

Ställningstaganden i översiktsplanens olika avsnitt ska tillgodose att utvecklingsfrå-
gorna får utrymme och genomslagskraft i de avseenden som översiktsplanen har möj-
lighet att påverka.

Näringsliv

Näringar

Kommunens tillgång till jord, skog, vatten och vind skapar goda förutsättningar för en
hållbar, lokal produktion av råvaror, mat och energi. Många boende i kommunen är

idag sysselsatta inom dessa verksamheter, eller i anslutning till dem. Samtidigt finns det bra förutsättningar för att utveckla nyttjandet och produktionen av dessa tillgångar ytterligare. Ska uppsatta miljö- och klimatmål kunna uppnås krävs en framtida ökning av närproducerade livsmedel och hållbart producerad energi. Framtidsbranscher som produktion av biogas och vätgas ökar kommunens konkurrenskraft och bidrar samtidigt till den gröna omställningen. I kommunens nuvarande jord- och skogsbruk finns det ett stort kunnande, maskiner och mark, för att förnya och utveckla dessa näringar för framtida mat- och energiproduktion som är hållbar och fossilfri. Arbetstillfällena inom branscherna skulle kunna bli betydligt fler, då skulle inflyttning och bosättning i kommunen kunna öka.

Industri

Kommunens industri är mångfacetterad och har stor utvecklingspotential. Närproducerade råvaror och lokal energi ger goda förutsättningar för att kunna anpassa produktionen till framtida miljö- och klimatkrav. Den gröna omställningen kan därför vara en viktig framgångsfaktor för vår lokala industri.

Upplevelser

Besöksnäringen i Strömsunds kommun har ökat under ett stort antal år och det finns idag många framgångsrika företag som arbetar med detta, såväl enmansföretag som företag med anställda, säsongsföretag som företag med verksamhet under hela året.

I kommunen finns en stor potential för att ytterligare utveckla och öka antal företag och arbeten inom näringen. Framför allt i Frostvikenområdet finns det goda möjligheter för varierande upplevelser. Här är stora områden avsatta för rörligt friluftsliv och naturvård. Ledsystemet framför allt för skotertrafik är väl utbyggt. I Frostvikenområdet finns ett cirka 100 000 hektar stort regleringsområde, som ger möjligheter till hållbar skoterturism för såväl friåkning som ledåkning. Samtidigt är stora ytor avsatta som förbudsområden, där skotertrafik inte är tillåten. Många natur- och kultursevärdheter karaktäriserar också Frostviken. Området attraherar inte bara svenska besökare utan även många utländska, framför allt från Norge.

Samtidigt saknas en del verksamheter som är av vikt för att området ska utvecklas ytterligare. Ökade möjligheter till boende behövs, med olika standard (hotell till självushåll). Det går att utveckla ett ökat aktivitetsutbud under framför allt sommarhalvåret, men även fler möjligheter till vinteraktiviteter. Ju fler upplevelseföretag som etablerar sig, desto fler besökare dras till området. Då ökar efterfrågan på såväl ytterligare aktiviteter som boendemöjligheter. Det syns redan hur efterfrågan på fritidshus i området ökar och aktiviteten på nybyggnationer är här störst inom kommunen. Detta beskrivs utförligare i kommunens Turismstrategi.

Kommunen ska:

- Verka för att Frostvikenområdet ges möjlighet att utveckla besöksnäringen, så att nya företag kan starta och befintliga företag kan utöka, genom att möjliggöra fler boendeplatser för besökare.
- Marknadsföra de stora kultur- och naturvärden som kommunen har framför allt i Frostvikenområdet, men även i andra kommundelar.
- Förbereda markområden för nya industrietableringar.
- Verka för att skogen fortsatt kan användas som råvarukälla, likväl som att värdefulla skogsområden bör skyddas.

Hållbar utveckling

Klimatförändringarna är ett av de största miljöproblem som mänskligheten globalt står inför. I Strömsunds kommun finns flera indikationer på förändringar i klimatet. Nämnas kan ökande medeltemperatur, mer oregelbunden nederbörd, större variationer i flöden och vattenstånd, värmeböljor, höjd trädgräns i fjällområdena och så vidare.

Det är viktigt att ta hänsyn till klimatförändringarna i den fysiska planeringen. Ännu viktigare är det att i planeringen sträva efter att försöka minska påverkan av de faktorer som ger upphov till det förändrade klimatet.

En avgörande orsak till många av förändringarna är växthuseffekten som ökar temperaturen på jorden. Det gör att bland annat nederbörd och vegetation förändras. En av de viktigaste faktorerna som ger upphov till växthuseffekten är atmosfärens ökade koldioxidhalt, som till största delen beror på förbränning av fossila bränslen. Ett sätt att minska den ökande koldioxidhalten är därför att minska användandet av fossila bränslen. Det kan ske på många olika sätt. Till exempel genom att använda energikällor som ger små eller inga koldioxidutsläpp samt att minska och effektivisera transporter.

I Strömsunds kommun har det under många år producerats energi som inte påverkar växthuseffekten. Den utbyggda vattenkraften är stor inom kommunen och kommunen har varit föregångare i Sverige för att planera för storskalig vindkraftsproduktion.

Kommunens läge, såväl nationellt som internationellt, medför dock att transporter av personer och gods ofta blir långa och energikrävande. De bidrar även till utsläppen av koldioxid. För att lösa detta behövs en effektivisering av transportsystemen och samtidigt möjligheter till minskat resande och transporterande, till exempel genom distansarbete och ökad lokal produktion av varor och tjänster.

För att ytterligare minska användandet av fossila bränslen kan utveckling av såväl biogasproduktion som vätgasproduktion vara aktuellt i kommunen. Det finns stora områden i kommunen som är väl lämpade för produktion av biogasgrödor. Uppbyggnad av biogasanläggning/ar och utbyggnad av tankställen med mera skulle även kunna skapa en positiv utveckling och arbetstillfällen i kommunen. Planering för biogasframställning från insamlat matavfall i länet är långt framskridet. Att ta tillvara elprodukter från vindkraften, genom lokal vätgasframställning, skulle kunna skapa nya arbetstillfällen och utvecklingsmöjligheter för koldioxidfria transporter.

Kommunen ska:

- Verka för att minimera användandet av fossila bränslen inom kommunen.
- Planera för utveckling av produktion och nyttjande av biogas och vätgas i kommunen.
- Verka för en effektivisering och minimering av transporter av såväl personer som gods.
- Verka för att en större del av de värden som skapas från kommunens naturresurser återförs till kommunen.

Infrastruktur

För att kommunen ska kunna få en fortsatt god utveckling vad gäller näringsliv, befolkning och besökande, är det av mycket stor vikt att utveckla och förbättra infrastrukturen i kommunen.

Möjligheter till en god digital infrastruktur i hela kommunen är mycket viktigt. Detta ger inte bara förutsättningar för en god samhällsservice, utan öppnar också möjligheter till en positiv näringslivsutveckling. Dessa faktorer ger i sin tur förutsättningar för att bosätta sig även i de mer glest befolkade delarna av kommunen och kan därmed förhindra den "centralisering" som vi idag kan se i kommunen.

Likaså är möjligheter för såväl person- som godstransporter av stor vikt för kommunens utveckling. I det framtida samhället kommer bland annat arbetspendling och internationell handel att öka. För detta krävs ett väl utbyggt transportsystem, med stråk för både gods- och persontransporter. Ska kommunen i framtiden ha möjlighet att konkurrera med mer storstadsnära områden måste tiden för transporter inom, till och från kommunen minska. Besöksnäringen i kommunen är även den mycket beroende av att persontransporter till och från kommunen kan ske på ett effektivt och bekvämt sätt. Kommunen kan se att en väl utbyggd järnväg, Inlandsbanan, ger stora möjligheter för gods- och persontransporter till och från kommunen. En lokal vätgasproduktion

och vätgasdrivna transporter på Inlandsbanan skulle kunna minska utsläppen av växthusgaser från transportsektorn. I kombination med bra omlastningsstationer och ett väl utbyggt vägnät, med bra standard, öppnas nya marknader för kommunens företagare och boende.

I kommunen finns stora möjligheter för attraktiva boenden, såväl i tätorter som på landsbygden. Med över en kilometer strand per invånare bör goda möjligheter för strandnära boende ha en stor attraktionskraft och kunna öka inflyttningen till kommunen.

Kommunen ska:

- Verka för att hela kommunen ges möjlighet till robust telefoni och åtkomst till snabbt bredband.
- Arbeta för att Inlandsbanan rustas upp och används så att Norrlands inland får ett stråk med möjlighet till bra, miljövänliga transporter av både gods och personer. Det skapar möjlighet för näringsliv, besöksnäring och arbetsmarknad att anpassa sig till framtida krav och möjligheter.
- Verka för attraktiva boenden som ökar inflyttningen.

Befolkningsutveckling

Kommunens befolkning har länge varit krympande. För 50 år sedan hade kommunen 18 500 invånare, för att 30 år senare, år 2000, ha minskat till 14 000. Minskningen har under de senare åren avtagit och mellan år 2015 och 2021 har befolkningen varit relativt stabil, mellan 11 800 och 11 500 invånare. Då kommunen är stor till ytan och befolkningen spridd över i stort sett hela området är den minskande befolkningen en stor utmaning. Skolor, äldreboenden, kommunal service och infrastruktur ska fungera i alla kommunens delar. Ytterligare problem med hur befolkningens sammansättning i kommunen ser ut är den minskande andelen invånare i familjebildande ålder, samt det faktum att fler kvinnor än män flyttar från kommunen. Det är av stor vikt att boende stannar kvar i kommunen och att såväl födelsetal som inflyttning ökar. Trenden, att befolkningsminskningen har avtagit, upplevs därför som mycket positiv. Samtidigt är det viktigt att kommunen har en god framförhållning och skapar strategier för en krympande befolkning. Genom att aktivt arbeta för tillväxt i kommunen, kan trenden vändas. Möjligheter för platsberoende utbildning och arbete kan skapa nya möjligheter för att bosätta sig i kommunen. Detta skulle också kunna underlätta framtida kompetensförsörjning för alla yrkeskategorier. För de boende skapas livskvalitet och ett attraktivt boende.

Kommunen ska:

- Öka attraktionskraften för unga, så att fler väljer att utbilda sig i kommunen, och efter eventuell vidareutbildning, vill kunna bo och försörja sig här.
- Öka sin attraktionskraft för kvinnor, framför allt unga kvinnor.
- Öka attraktionskraften för inflyttning.
- Skapa bättre möjligheter för platsberoende utbildning och arbete.
- Uppbära en skattekraft, via sin befolkning, tillräcklig för att upprätthålla en god vård, skola och omsorg.

Människor, näringsliv och miljö

Befolkning

Ställningstagande befolkning:

- För att fler ska vilja bo och leva i Strömsunds kommun behövs attraktiva boendemiljöer, tillgång till arbete och bra kommunikationer samt bra service och en god livsmiljö.
- Det är av stor vikt att återföra ”balansen” mellan andelen kvinnor och män, samt att antalet invånare, speciellt kvinnor, i åldern 20 till 39 år ökar.

Bakgrund befolkning

I Strömsunds kommun bor 11 492 invånare (1 november 2021). Under de sista tio åren har befolkningen minskat med ett medelvärde på 70 invånare per år, medan befolkningen år 2002 till 2010 minskade med cirka 150 personer per år. Trenden är emellertid att befolkningsminskningen planar ut. Mellan åren 2015 till 2021 har minskningen endast varit 36 personer per år.

Detta beror till största delen på att kommunen under flera år har haft ett negativt födelsenetto (antal döda är fler än antal födda). Det beror i sin tur på att kommunens befolkning är äldre i jämförelse med riket. Antalet invånare har även minskat på grund av att utflyttningen från kommunen varit större än inflyttningen under vissa år.

Från och med år 2010 kan man se att det sker en utplaning av befolkningsminskningen (diagram 1) detta beror framför allt på att födelsenettet börjar stiga (diagram 2), medan flyttnettot är relativt konstant (diagram 3).

Diagram 1

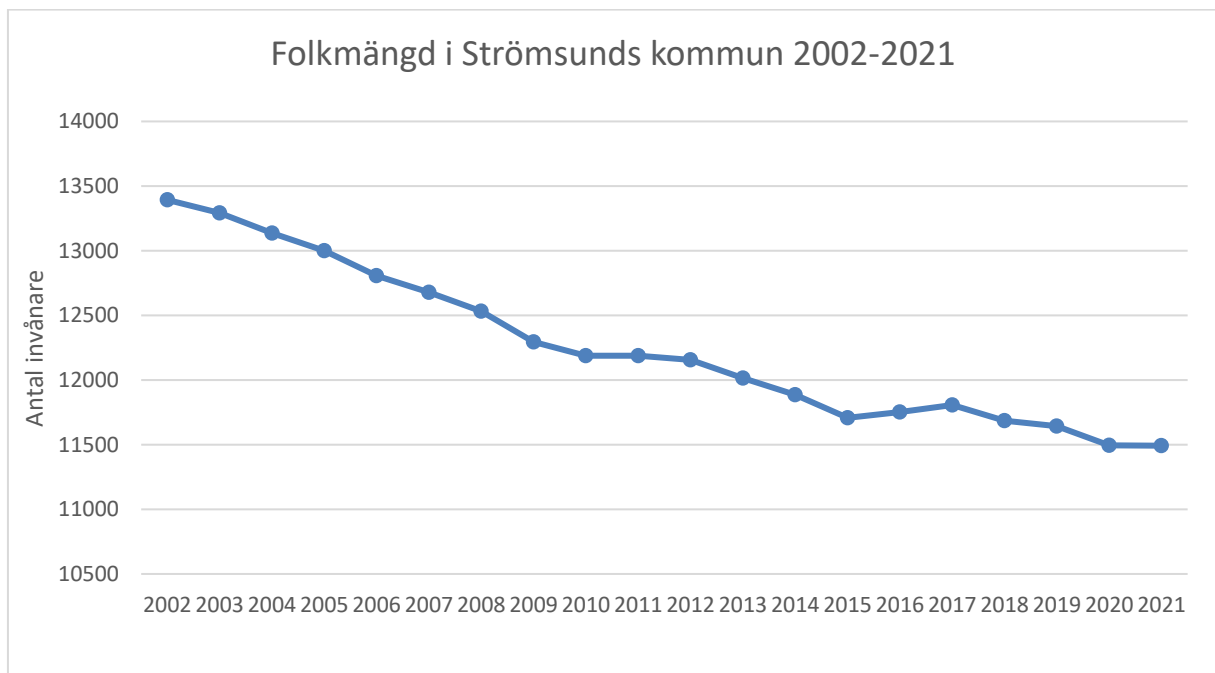

Diagram 2

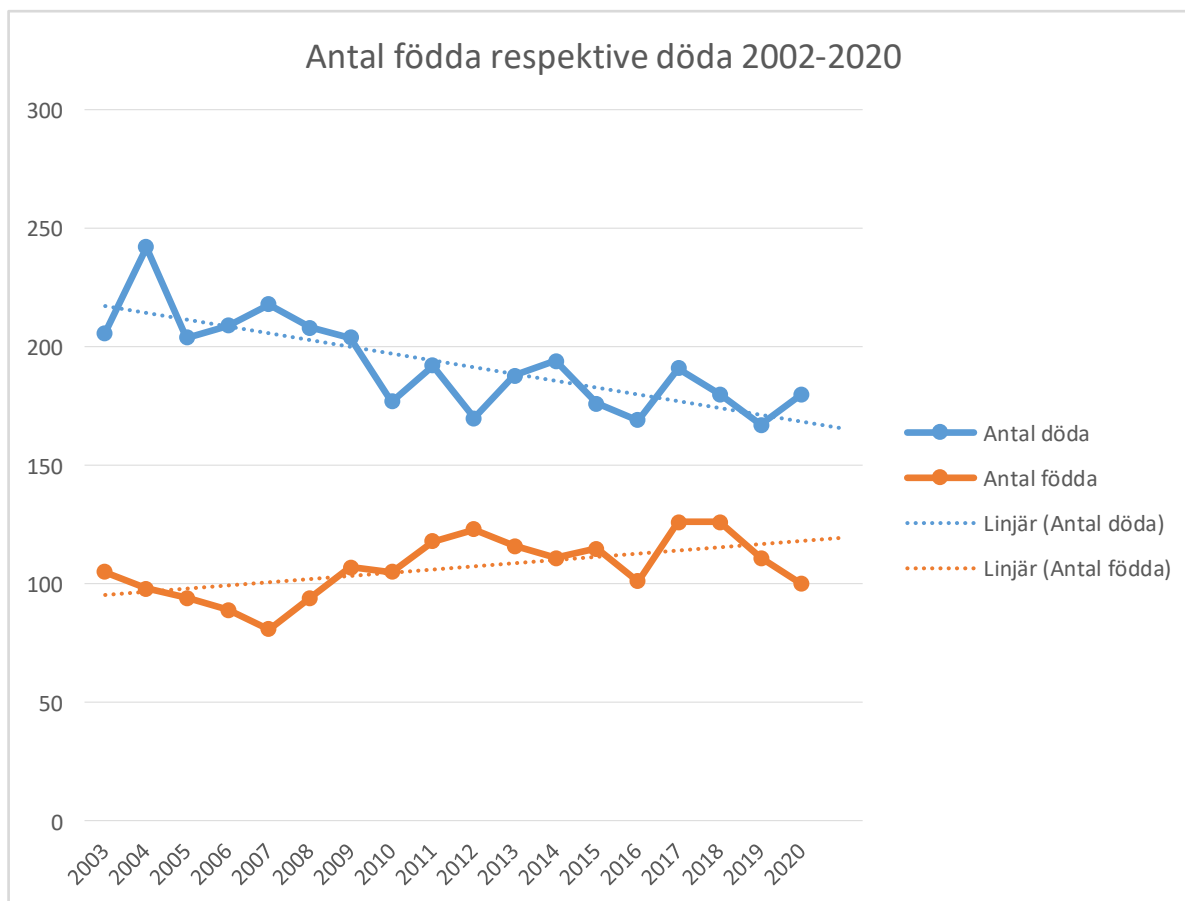
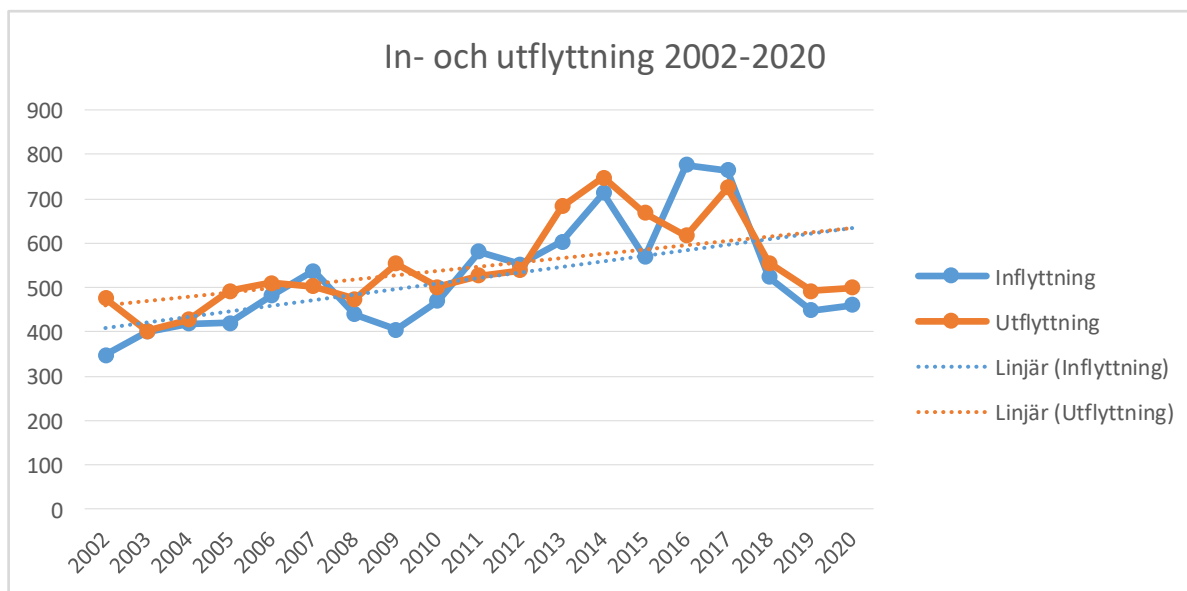

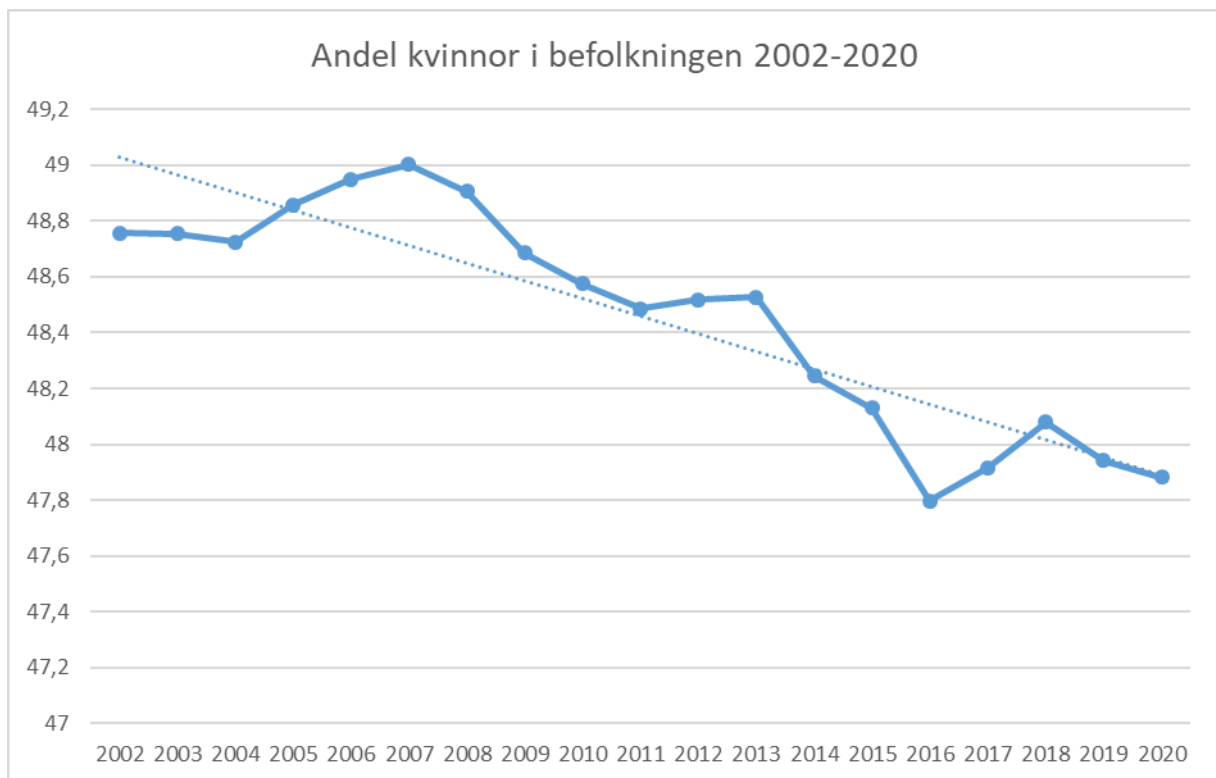
Diagram 3

Av kommunens invånare var 5 504 kvinnor (47,9 procent) och 5 991 män (52,1 procent den 1 november 2020. Detta kan jämföras med fördelningen 49,7 procent kvinnor och 50,3 procent män i hela Sverige.

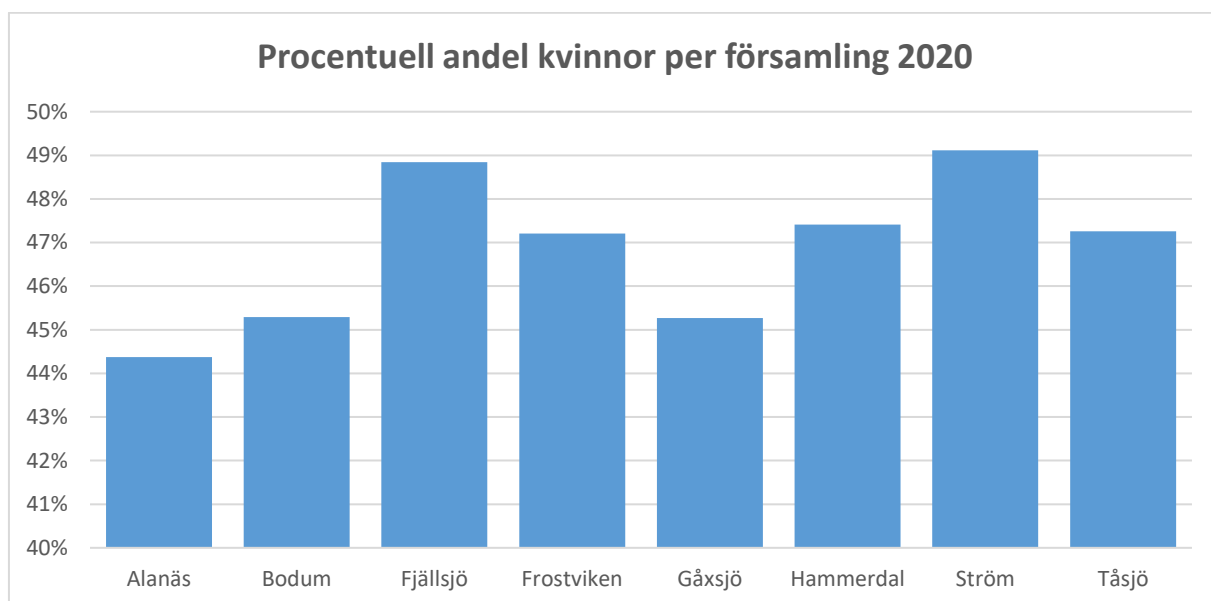
Ur diagram 4, som visar den procentuella andelen kvinnor i kommunens befolkning, kan man utläsa att andelen kvinnor minskat i förhållande till andelen män under åren 2002–2020.

Diagram 4

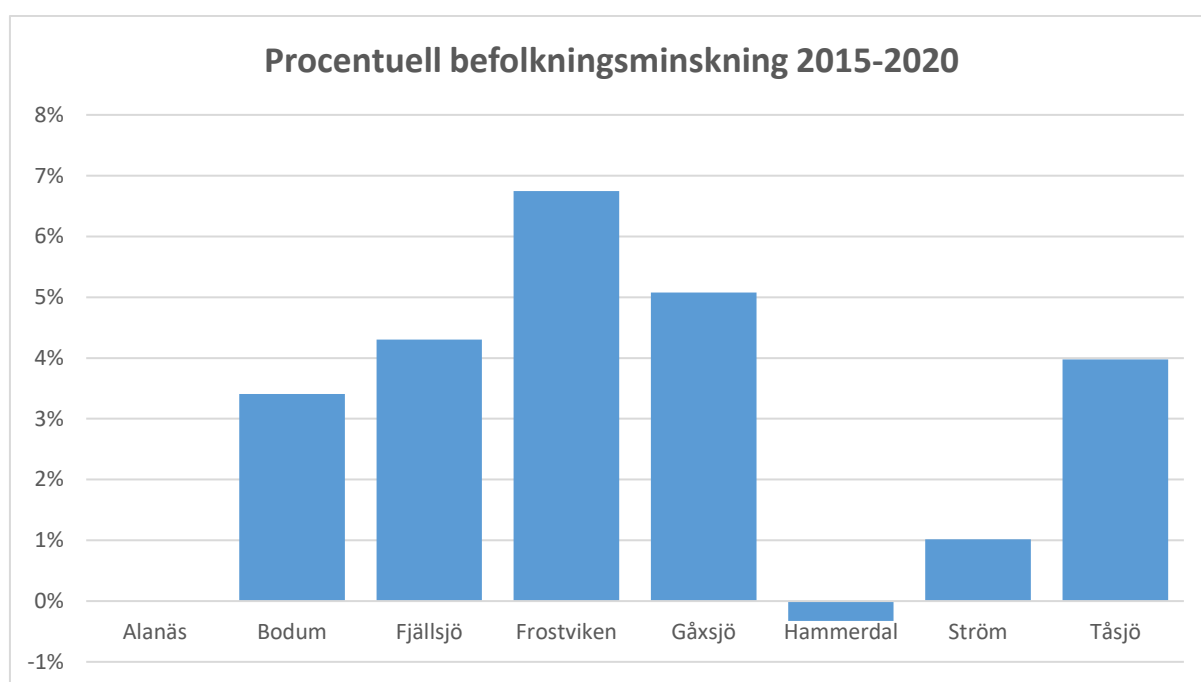
Ur diagram 5 kan man utläsa att det procentuella förhållandet mellan kvinnor och män skiljer sig väsentligt mellan kommunens olika församlingar. Alanäs, Bodum och Gåxsjö har mycket låga värden kvinnor/män (cirka 45 procent kvinnor), medan Fjällsjö och Ström har cirka 49 procent kvinnor bland sina invånare.

Diagram 5

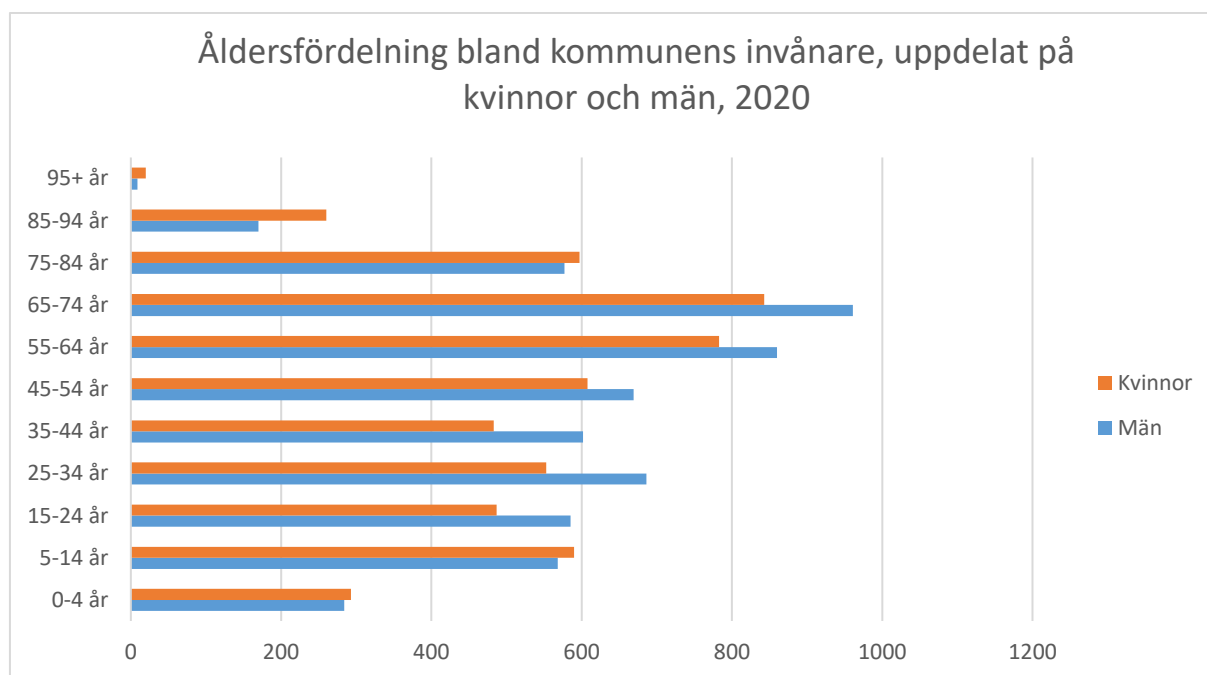
Den tidigare beskrivna befolkningsminskningen i kommunen skiljer sig även den åt mellan kommunens olika församlingar. Diagram 6 visar hur Hammerdals och Ströms församlingar har ett förhållandevis stabilt befolkningsunderlag, medan församlingar som till exempel Frostviken har minskat med nästan 7 procent under den senaste femårsperioden.

Diagram 6

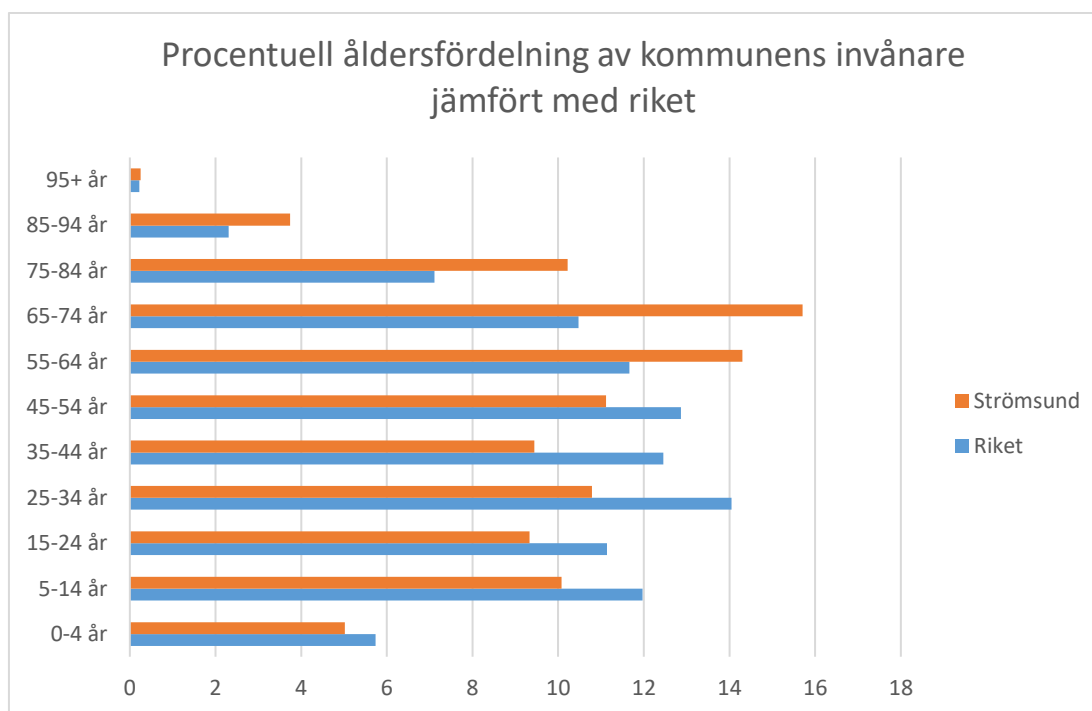
Andelen unga under 25 år utgör 24 procent av kommunens invånare. 20 procent av invånarna är i familjebildande ålder, 25–44 år. Andelen äldre som uppnått pensionsåldern utgör 30 procent, (diagram 7). Anmärkningsvärt är att i åldersgruppen 25–34 år är det endast 44 procent kvinnor i kommunen, medan det i hela Sverige är 49 procent kvinnor i den åldersgruppen.

Diagram 7

Vid en jämförelse med fördelningen i Sverige (diagram 8) kan man se att åldersgruppen 25–44 år (familjebildande ålder) ligger långt under medelvärdet för riket. Det kan också utläsas hur befolkningen som uppnått pensionsålder är överrepresenterade i kommunen.

Diagram 8

Utbildning och kompetensförsörjning

Ställningstagande utbildning och kompetensförsörjning:

Förutom de anspråk som föreskrivs i skollagen (2010:800).

- Samverkan mellan gymnasieutbildning, universitet och högskola ska finnas.
- Skolan ska samverka med föräldrar, närings-, kultur- och föreningsliv.
- Flexibla lärmiljöer ska utvecklas.
- Vuxenutbildning ska i samverkan med andra erbjuda flexibla lärmiljöer.

Bakgrund utbildning och kompetensförsörjning

Strömsunds kommun har sedan lång tid tillbaka satsat på att både kvinnor och män i kommunen ska ha tillgång till kvalitetsmässigt god utbildning på olika nivåer. Kommunens enda gymnasieskola, Hjalmar Strömerskolan, håller en hög kvalitet och ett brett

utbildningsutbud. Förutom ungdomsutbildning finns här tillgång till vuxenutbildning med bland annat yrkeshögskoleutbildning av vindkraftstekniker. Akademi Norr tillgängliggör högre utbildningar för våra medborgare. Grundskolorna är fördelade över sju rektorsområden: Backe (Backe, Rossön), Hoting (Hoting, Kyrktåsjö), Frostviken (Gäddede, Jormvattnet), Hammerdal (Hammerdal), Bredgård (Strömsund), Hedenvind (Strömsund) och Vattudal (Strömsund). Kommunen har i nuläget ingen fristående grundskola. I kommunen finns dessutom knappt 20 förskolor, varav ett föräldrakooperativ.

Befolkningens utbildningsnivå

Befolkningens utbildningsnivå år 2020 i åldrarna 25–64 år. Rikets siffror är redovisade inom parentes.

Utbildningsnivå	Kvinnor (%)	Män (%)	Totalt (%)
Förgymnasial utbildning	10 (9)	13 (13)	12 (11)
Gymnasial utbildning	56 (39)	70 (48)	64 (43)
Eftergymnasial utbildning	34 (52)	17 (40)	25 (46)

Statistiken visar att en låg andel av arbetskraften i kommunen har eftergymnasial utbildning, i förhållande till riket. Särskilt gäller detta männen, där endast 17 procent av arbetskraften har en eftergymnasial utbildning. Under den senaste tioårsperioden har siffrorna för eftergymnasial utbildning ökat från 29 till 34 procent för kvinnor och från 15 till 17 procent för männen. Motsvarande ökning för riket är emellertid större än för kommunen, 9 procentenheter för kvinnor och 6 procentenheter för män. Andelen 25–64-åringar med förgymnasial utbildning har minskat något och andelen som genomgått en gymnasial utbildning har varit relativt konstant. Sammantaget har befolkningens utbildningsnivå ökat något under den senaste tioårsperioden.

Omstruktureringen i vårt näringsliv kräver allt mer av arbetskraften, inom alla områden. Det är därför angeläget att fortsätta arbetet med att stimulera kvinnor och män i vår kommun att genomgå en högre utbildning.

Näringsliv

Ställningstagande näringsliv:

- Tillgång till lämpliga områden för industrimark, för att tillgodose framtida behov av industrilokaler.
- Tillgång till lämpliga områden för utveckling av handel och service.
- Goda transportmöjligheter, såväl för gods som för personer.
- Goda telekommunikationer över hela kommunens yta, såväl bredband som mobiltelefoni.
- Kommunen ska bidra till att säkra framtida kompetensförsörjning
- Den fysiska planering ska stödja näringslivets utveckling och bidra till att skapa en kreativ miljö, där samarbete och nätverk mellan företag kan utvecklas.
- Beredskap ska finnas för att stötta och skapa utrymme för nya verksamheter. Möjliggöra utveckling för befintliga entreprenörer och skapa förutsättningar för att få nya entreprenörer att växa fram, eller flytta hit.

Bakgrund näringsliv

Strömsunds kommun kännetecknas av ett mångfacetterat näringsliv med stor branschbredd, ett starkt lokalt engagemang och många företag. Företag och föreningar inom den ideella sektorn, den sociala ekonomin, är stark i kommunen och bidrar väsentligt till kommunens positiva utveckling.

Bland kommunens 1 100 företag återfinns branscher med tyngdpunkt inom industri, turism och handel. Det finns en stor spännvidd med allt från ekologiskt prisbelönta turistföretag till nordens största tillverkare av snöröjningsutrustning för lastfordon. Flera av företagen är marknadsledande inom sina branscher. De gröna näringarna och lokala livsmedelsproducenter är viktiga i kommunen och liksom besöksnäringen har de växt de senaste åren. Varje år startar omkring 50 nya företag i kommunen. De bidrar till en spännande mångfald och en stor branschbredd. Tillsammans omsätter företagen drygt två miljarder kronor per år.

Medan de större företagen, som sysselsätter många anställda, ofta är centrerade till någon av kommunens tätorter, återfinns många av de mindre företagen väl spridda över kommunens hela yta. Statistik visar att över hälften av företagen finns utanför någon av kommunens tätorter.

Även i angränsande kommuner finns ett stort antal företag, som är viktiga för Strömsunds kommun, såväl för samarbete mellan företag, som för arbetskraftsförsörjning. Tillskapandet av dessa "lokala marknader" har stor betydelse för kommunernas utveckling.

Kommunen arbetar aktivt med att ständigt förbättra företagsklimatet och förutsättningarna för att driva företag i Strömsunds kommun. Detta har bland annat resulterat i stora etableringar av vindkraft och samarbeten kring bioenergi.

Skolan arbetar med entreprenörskap från tidiga årskurser. Gymnasieskolan har ett väl inarbetat koncept för ung företagsamhet och två program är certifierade inom Teknik-college.

Avgörande faktorer för näringslivets utveckling är tillgång till arbetskraft, bra verksamhetslokaler, goda kommunikationer och en väl fungerande infrastruktur.

Besöksnäring

Ställningstagande besöksnäring:

- Kommunen och företagen ska tillsammans skapa en hållbar tillväxt med fokus på naturbaserade upplevelser.
- Skyddet av orörda naturområden ska bestå.
- Skyddet av värdefull, kulturhistorisk, samisk- och nybyggarkultur ska bestå.
- Kommunikationer, såväl flygplatser och järnvägar som vägnät bör utvecklas, så att kommunen blir lätt att nå och transportera sig inom.
- Skid-, vandrings- och cykelleder, samt hållbar skoterturism, bör utvecklas i såväl fjällområdena som skogsregionen.
- Samarbete inom länet, och med närliggande län, kommuner och olika företag, för att främja besöksnäringen i ett område eller på en destination ska utvecklas.
- Kommunen ska arbeta aktivt med att ta fram planer för att möjliggöra byggande av såväl privata fritidshus som kommersiellt boende. Prioriterade området är Stora Blåsjön och Jormvattnet.
- Kommunen ska vara delaktig, tillsammans med näringslivet och Vilhelmina kommun, med att utveckla Vildmarksvägen som ett besöksmål.

Bakgrund besöksnäring

Turismen är av stor betydelse för kommunen, med cirka 125 000 gästnätter per år. Strukturförändringar inom bland annat jord- och skogsbruket har gjort att turismen fått en stor betydelse som strategisk näringsgren. Besöksnäringen i Strömsund präglas

idag av små livsstilsföretag. Ofta arbetar man med andra verksamheter vissa delar av året och har turismen som en del av företagets intäkter. I kommunen finns idag cirka 125 företag som helt eller delvis försörjer sig inom besöksnäringen. Stora delar av kommunen är avsatta som riksintresse för friluftsliv och/eller rörligt friluftsliv.

Strömsunds kommun har unika natur- och kulturvärden. Naturen i kommunen är storlagen med möjlighet till aktiviteter både sommar och vinter. Kommunikationsmöjligheterna med flygplatser i Östersund och Vilhelmina, E45, Inlandsbanan och närheten till Norge ger förutsättningar att relativt enkelt nå kommunen. Eftersom avståndet till de besökande ofta är stort är goda kommunikationer en nödvändighet för att turismen ska kunna utvecklas. Därför behövs ytterligare förbättringar av förutsättningarna för alla trafikslag.

Upplevelsemål att utveckla

Kommunen har idag några utpräglade upplevelsemål, de största och viktigaste är Vildmarksvägen, Strömsunds camping och skoterturism (framförallt i Frostviksfjällen). Längs Vildmarksvägen i Strömsunds kommun finns idag tre helt unika naturplatser: Hällingsåfallet, Bjurälven och Korallgrottan. Vägens dragning över kalvfället är spektakulär. Strömsunds camping är kommunens största boendeanläggning med 28 000 gästnätter per år. I Frostviksfjällen finns ett nästan 100 000 hektar stort regleringsområde för snöskotertrafik.

Hela kommunen har potential att utveckla sin besöksnäring, störst potential finns i Frostviken. Företagen är känsliga för svängningar i konjunktur och trender. Utvecklingen av besöksnäringen är inte enkel, framför allt för att säsongsvariationerna är stora. I kommunens fjällområde märks ett stort intresse från norsk sida att bygga eller köpa fritidshus, eller andra fastigheter. Dessa fritidshus används i relativt hög omfattning hela året, troligtvis för att ägarna ofta har korta resor. Året runt-användandet är positivt eftersom det verkar säsongsutjämnande. En följd av detta är bland annat att handeln i området har ökat.

Ledsystem och möjligheterna till jakt och fiske är betydelsefulla upplevelser. Strömsunds kommun har stora möjligheter att utveckla fisket och göra det till en stark kommersiell produkt. Samarbetet med fiskeföretag, fiskeområden, kommunen och länsstyrelsen ska stärkas, för att ge möjlighet för fisketurismen att utvecklas på ett hållbart sätt.

Matupplevelser

En viktig del i framtidens turismnäring och möjligheten att locka nya gäster är mat och matkultur. Kommunen har en mycket stor möjlighet att utveckla den lokala gastronomin och utbudet av lokala råvaror. Arbetet på alla nivåer både lokalt och på rikspanet för att behålla en levande landsbygd är oerhört viktigt. Kulturlandskapet har en viktig kvalitet. Möjligheterna till stöd för kombinationsnäringar bör utnyttjas så att kulturlandskapet kan hållas i hävd. Här har kommunen en viktig roll att politiskt arbeta för att underlätta för våra lokala lantbrukare och mathantverkare.

Utveckling av verksamheter som jakt, fiske, skoterkörning och en ökning av antalet fjällvandrare måste ske med hänsynstagande till rennäringens intressen.

En uppgift för kommunen, genom Strömsund turism, är att samordna och ge en bra information till besökare. Detta är speciellt viktigt för de små näringsidkarna som har svårt att skapa en egen plattform för att nå gäster.

Kommunen har en turismstrategi.

Frostvikenområdet (fjällområdet)

Skoterturismen är omfattande i området. Det finns därför skäl till att ytterligare utveckla bland annat ledsystemet, såväl inom kommunen som mot angränsande kommuner. Det cirka 100 000 hektar stora regleringsområdet för snöskotertrafik innefattar leder och friåkningsområden. Området förvaltas av skotervärdar som finansieras via avgifter från skoteråkarna. Den hållbara utvecklingen av skoterturismen i området har varit mycket framgångsrik och fokus är att hänsyn ska tas till natur, miljö, markägare, rennäringen och övriga intressenter. Även skidleder och skidspår är betydelsefulla för utvecklingen av vinterturismen och bör ges motsvarande resurser som för skoterleder. Möjligheterna att bygga samman leder på norska och svenska sidan bör utredas.

För att ytterligare öka attraktiviteten måste den fortsatta turistiska utbyggnaden fokusera på att göra området i Frostviken så komplett som möjligt. I området bör det byggas både nya hotell, andra kommersiella boenden och skidanläggningar. Frostvikenområdets historiska bakgrund, levande nybyggarbygd och äldre samiska kultur är värden viktiga att värna om. Vildmarksvägen är en stor upplevelsemagnet och besökare tillför området värden på många sätt då de behöver logi, äter på restaurang, handlar livsmedel och så vidare. Detta ska vi tillvara och fortsätta att utveckla så långt möjligt, i nära samarbete med näringslivet på båda sidor länsgränsen samt Vilhelmina kommun. Ett längre öppethållande av Vildmarksvägen över Stekenjokk skulle kunna innebära fler passager av bilar och fler turister i området.

Östra kommundelen (skogsområdet)

Besöksnäringen i skogsområdet har också en stor utvecklingspotential. Visionen är att den östra delen av kommunen ska utvecklas till ett av Norrlands främsta område för vildmarksturism. Östra kommundelen har kvalitéer som redan i dag efterfrågas men som sannolikt kommer att efterfrågas allt mer, bland annat på grund av en ökande befolkning i mellersta och södra Europa. På flera håll i kommunens östra delar finns intressanta forntidsfynd i form av till exempel stenåldersbosättningar och hällmålningar. Här finns också många intressanta naturreservat och fina vandringsleder i skogsområden. Nämnas bör också den världsunika bifurkationen i Vängeln.

Att stärka handeln och centrummiljöerna i tätorterna, för att kunna locka besökare att stanna en längre tid, är också ett sätt att skapa nya upplevelser. Ett samarbete med lokala näringsidkare, hembygdsföreningar, myndigheter och kommunen för att skapa miljöer som lockar besökare att göra stopp i kommunens tätorter är värdefullt.

En förutsättning för utvecklingen är att goda produkter utvecklas och att kommunikationer blir bättre. För den östra kommundelen är E45 och Inlandsbanan viktiga förutsättningar för att besökare utifrån enkelt ska kunna nå området. En god standard på kommunens interna vägnät är också av stor betydelse för att kunna färdas inom området.

Tillgänglighet

Ställningstagande tillgänglighet:

- I Strömsunds kommun har alla lika förutsättningar, oavsett funktionsförmåga.
- Bestämmelserna om hänsyn till behovet av att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna använda ett bebyggelseområde bör gälla generellt för all bebyggelse.
- Enkla hinder bör alltid åtgärdas utan dröjsmål, så snart det är möjligt utifrån praktiska och ekonomiska förutsättningar.
- Bygglovsprövningen innebär en prövning av kraven på ändamålsenlighet och tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga.
- Bra planering och bättre tillgänglighet är bra för alla.

Bakgrund tillgänglighet

Att samhället är tillgängligt för alla är en grundläggande förutsättning för människors delaktighet i samhället.

En tillgänglig omgivning ökar både rörlighet och valfrihet. Personer med funktionsvariationer har särskilda behov, och har rätt till en god tillgänglighet och säkerhet i sin bostads-, arbets- och trafikmiljö. Vid planering av byggda miljöer är det viktigt att ta hänsyn till att de så långt som möjligt ska vara tillgängliga och användbara för alla. Trappor, byggnader utan hiss och otillgängliga allmänna färdmedel är några exempel där det går att göra stora insatser.

Den kommunala tillgänglighetsplaneringen är ytterst komplex, med flera olika aktörer, och med många aspekter på begreppet tillgänglighet. Strömsunds kommun har en "Tillgänglighetsplan för personer med funktionsnedsättning". Genom att beskriva vad god tillgänglighet är, vilka problem som finns och var, kan tillgänglighetsfrågorna bli mer tydliga. Då kan vi successivt åtgärda dem.

Regionala och mellankommunala frågor

Ställningstagande regionala och mellankommunala frågor:

- Kommunen ska delta aktivt i olika regionala samverkansgrupper, för att tillföra kommunens synpunkter och för att tillvarata de fördelar samverkan ger.
- Kommunen ska analysera behovet av fortsatt och eventuellt utökad samverkan och ta initiativ till detta där det behövs.
- Vid etableringar och exploateringar som kan tänkas beröra en grannkommun ska vi ta kontakt med grannkommunen.
- Arbete med att följa och uppnå gällande miljö kvalitetsnormer är oftast en mellankommunal fråga. Detta kräver samordning och gemensam planering.

Bakgrund regionala och mellankommunala frågor

Särskilda frågor där samordning över gränser kan behövas

Strömsunds kommun gränsar i väster till Norge. Synen på markanvändning kan många gånger skilja sig mellan de olika länderna. Det är av värde att länderna samråder vid etableringar och markanvändningsplaner som kan anses påverka över riksgränsen.

Ett stort värde kan vara att utveckla ett gemensamt ledsystem, för vandring, skid- och skoteråkning, i gränspfällen till Norge.

Besöksnäringen är en av de prioriterade utvecklingsfrågorna i kommunen. Här kan konstateras att det är av stor vikt att såväl ökade möjligheter för boende som för fler aktiviteter främjar besöksnäringens utveckling. En samordning mellan närliggande kommuner kan vara en god grund för detta. Även möjligheter att marknadsföra kultur-

och naturvärden gemensamt i närliggande kommuner bör vara möjligt. En sammankoppling av den norra delen av kommunen med Dorotea kommun, samt de östra kommundelarna med Sollefteå kommun, kan ha stor betydelse för detta.

Glesbygdskommunerna i Norrlands inland exploateras för närvarande en hel del, avseende mineralbrytning och vindbruk. Många gånger påverkas närliggande kommuner av exploateringarna, direkt eller indirekt, på såväl positiva som negativa sätt. Samsyn och samråd över kommungränserna kring de olika exploateringarna är viktig.

Rennäring och strandnära lägen

Rennäringen är viktig i Strömsunds kommun. Alla samebyar i kommunen har bete och flyttleder i andra kommuner. I frågor som kan beröra rennäringen är det därför viktigt med ett helhetsperspektiv, där man även beaktar rennäringens hela årscykel.

I planen pekas ett antal lämpliga områden ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS-områden. Det är bra om de LIS-områden i kommunen som ligger nära kommungränsen, samordnas med motsvarande områden i grannkommunerna.

I arbetet med att följa och uppnå gällande miljökvalitetsnormer, MKN, krävs det oftast en planering och samordning över kommungränserna, eftersom miljökvalitetsnormerna i regel inte är en enskilt kommunal fråga. Vår luft och våra vattendrag är oftast gemensamma med andra kommuner. De miljökvalitetsnormer som rör Strömsunds kommun är luft- och vattenkvalitet.

Samråd kring vattensystemen

Vattensystemens avrinningsområden berör ofta såväl närliggande kommuner som kommuner längre bort. Olika typer av vattenverksamheter, som kan anses beröra kommuner i avrinningsområdet bör planeras i samverkan. Vattendirektivet och dess åtgärdsprogram följer inte administrativa gränser, utan avrinningsområden. Åtgärder för att förbättra vattnets status inom ett avrinningsområde behöver därmed ofta utföras i samråd med angränsande kommuner och län och kan även beröra förhållanden i Norge. Även samordning rörande översvämningsrisker är en viktig mellankommunal fråga.

För att leder (skoter-, rid-, vandrings- och skidleder) ska fungera och få en god genomslagskraft är det viktigt att leder fortsätter in i andra kommuner och samordnas med dessa kommuners ledsystem. Den så kallade "transitleden" från Hotagen in i Frostvikenområdet är en viktig länk, som kan öka besöksnäringen och tillföra nya arbetstillfällen.

Planering av transporter

Transportplanering, för både transporter och gods, är det viktigt att göra tillsammans med närliggande kommuner. E45 och Inlandsbanan är viktiga kommunikationsstråk för inlandskommunerna, att samordna flygtrafik, järnvägstrafik och transportvägar från Strömsunds kommun mot kusten är också prioriterat. Trots långa avstånd är ofta arbetspendling mellan närliggande kommuner omfattande. Detta, tillsammans med transporter för gods, gör det angeläget att kommunerna gemensamt arbetar för såväl förbättringar av vägnätets standard som för en utökning av kollektivtrafiken. För att kunna minska transporter är ett bättre utnyttjande av material, till exempel grus och bergkross, över kommungränserna angeläget. Även den digitala infrastrukturen är en viktig mellankommunal fråga. Om kommuner samplanerar möjliggör det ökad redundans, det vill säga driftsäkerhet, i ledningsnäten.

Arbetet med krisberedskap är en annan angelägen mellankommunal fråga.

Miljö- och riskfaktorer

Klimatanpassningar

Ställningstagande klimatanpassningar:

- Kommunen avser arbeta efter, och följa upp arbetet med, den antagna klimatanpassningsplanen.

Bakgrund klimatanpassningar

Klimatanpassning är en del av en hållbar samhällsutveckling och kommunen ska arbeta aktivt med att anpassa samhället till de förväntade klimatförändringarna. Det är av stor vikt att i god tid förhålla sig till förändringarna. Det är ett krav för att bland annat säkra framtida dricksvattentillgång, hantera nederbörd och värmeböljor, samt för att utveckla turism, jord- och skogsbruk efter de förutsättningar som ges av klimatet och naturen.

Klimatförändringarna är till största delen resultatet av en ökad halt koldioxid i atmosfären. Detta orsakar en växthuseffekt som ger oss en förhöjd temperatur. Den förhöjda temperaturen förväntas ge upphov till flera olika förändringar av klimatet, till exempel en ökad och mer intensiv nederbörd, varvid flöden och vattenstånd kommer att kunna öka, vilket ökar riskerna för översvämningar.

Förväntade klimatförändringar

I Jämtland förväntas en ökad årsmedeltemperatur med +3 grader Celsius till år 2100. Den årliga nederbörden antas öka med cirka 20 procent, mestadels under vinterhalvåret, varvid avrinningen under höst och vinter kommer att öka. Dagar med snötäckt mark tros minska framför allt i kommunens östra delar. Den ökade temperaturen medför även att vegetationsperioden förväntas bli cirka 30 dagar längre per år och att tjälens minskar. Antalet dagar med så kallat extremväder, som till exempel stormar, skyfall och värmeböljor, kommer troligen att öka.

Länsstyrelsen samordnar det regionala arbetet

Länsstyrelsen har på regeringens uppdrag ansvaret för att samordna och driva på det regionala klimatanpassningsarbetet. SMHI har på uppdrag av länsstyrelsen utfört en regional analys av klimatförändringar för Jämtlands län. Resultatet redovisas i rapporten Framtidens klimat i Jämtland (SMHI 2015). I analysen beskrivs klimatet i länet utifrån dagens och framtidens temperatur, nederbörd, vattenflöden, snö samt markfuktighet utifrån olika scenarier. De framtida förhållandena redovisas på kort sikt (till år 2050) och på lång sikt (till år 2098). Den regionala analysen har använts som underlag i kommunens klimatanpassningsplan. Dessutom har Länsstyrelsen i Jämtlands län publicerat en Faktasamling om klimatanpassning och risk- och sårbarhetsarbete i Jämtlands län, KARSA (2018). Faktasamlingen ger en överblick och beskriver exempel på hot, risker och möjligheter som kan bli följden av ett framtida förändrat klimat i Jämtlands län.

Viktigt kommunalt ansvar

Kommunerna spelar en avgörande roll i klimatanpassningsarbetet genom att de ansvarar för att det finns fungerande anläggningar för vatten, avlopp, energi, avfall och vård samt skolor och omsorg. Alla dessa områden kan komma att påverkas av klimatförändringarna. Det är därför viktigt att kommunen identifierar sårbara områden och verksamheter, finner lämpliga åtgärder för att anpassa samhället, gör avvägningar mot andra intressen och prioriterar vilka åtgärder som krävs, på lång och på kort sikt. Klimatanpassning spänner över en stor bredd och berör många olika verksamheter, varför samarbete mellan olika förvaltningar och aktörer är nödvändigt.

Klimatanpassningsplan

Kommunen har en klimatanpassningsplan, för 2018–2030, som kommunfullmäktige antog i september 2019. Syftet med klimatanpassningsplanen är att mildra negativa effekter och/eller kostnader för kommunens verksamheter, men också att ta tillvara nya möjligheter, till följd av klimatförändringarna.

Strömsunds kommun har i planen valt att arbeta utifrån sceneriet RCP4.5. I planens diagram har även RCP8.5 tagits med för att visa på ”ytterligheter”. Antaganden som ligger till grund för scenarierna RCP4.5 finns redovisade i klimatanpassningsplanen. Även i kommunens risk- och sårbarhetsanalys, RSA, identifieras och värderas de hot och risker som ett förändrat klimat kan medföra, på en övergripande nivå.

RCP visar troliga scenarier

Förkortningen RCP står för representative concentration pathways och är scenarier över hur växthuseffekten kommer att förstärkas i framtiden. Det benämns strålningsdrivning och uttrycks som watt per kvadratmeter, W/m². RCP-scenarierna benämns med den nivå av strålningsdrivning som uppnås år 2100; 2,6, 4,5, 6,0 eller 8,5 W/m².

Klimatanpassningsplanen visar hur vi påverkas

Klimatanpassningsplanen beskriver hur vi kan förvänta att Strömsunds kommuns verksamheter blir påverkade av klimatförändringarna. De flesta verksamheterna i kommunen påverkas direkt, eller indirekt. Påverkan kan vara både positiv och negativ. Respektive verksamhet har identifierat sårbarheter inom sina respektive områden, samt analyserat olika åtgärder, för att minska och mildra effekterna av påverkan. Konsekvenserna av påverkan kommer generellt att leda till ökade krav på kommunen för att hantera förändringar, samt en ökad krisberedskap.

De framtagna åtgärderna har prioriterats utifrån en bedömning av hur akut åtgärden bedöms vara, med tanke på vilka konsekvenser som kan uppstå. Prioriteringarna är gjorda utifrån fem olika kategorier:

1. Av kommunen redan genomförda åtgärder.
2. Existerande, stora problem. Kommunen behöver påbörja eller intensifiera arbetet omgående (under innevarande och nästkommande mandatperiod). I kategori ett ingår även påbörjade, men ännu inte avslutade åtgärder.
3. Vi kan se effekter idag som kommer att öka enligt de modeller som finns. Kommunen bör påbörja arbete inom de närmsta åren (kommande mandatperioder).
4. Framtida förväntade effekter som kommunen bör bevaka.
5. Bedöms inte som kommunens ansvarsområde.

Övergripande beskrivning

Då klimatanpassningsplanen mer detaljerat beskriver sårbarheter och prioriterar åtgärder kommer vi i översiktsplanen endast övergripande att beskriva några konsekvenser och effekter av befarade klimatförändringar, med hjälp av ett antal exempel. I övrigt hänvisar vi till klimatanpassningsplanen.

Fysisk planering

- Hinder för höjda vattennivåer.
- Reglering av respektavstånd till vatten för byggnader och mark utifrån hänsyn till höjdskillnader, lägen, beräknade flöden med mera på den aktuella platsen.
- Vallar och erosionskydd byggs som barriärer mot att stora vattenmassor översvämmar eller försvagar markens stabilitet i redan bebyggda områden.
- Öppna dagvattenlösningar ska prioriteras framför slutna lösningar. Detta för att skapa bättre rening, ökad kapacitet, översvämningsutjämning, bättre grundvattenbildning vid ökad infiltration samt bidra till ett grönare samhälle.
- Den fysiska planeringen ska genomföras så att ny bebyggelse och nya anläggningar ej påverkar omkringliggande bebyggelse, infrastruktur och markområden negativt vid normala eller kraftiga (100-årsregn) regnhändelser.
- Dammar och diken behövs för att ta hand om överflödigt dagvatten och fungera som en buffert vid översvämningsar.
- Andelen hårdgjorda ytor minskas och ytbeläggningar som är vattengenomsläppliga prioriteras.
- Placering och utformning av byggnader beaktas (strandnära, ras och skred, snö och vind, fukt och mögel).
- Byggnadsmaterial väljs för att förhindra negativa effekter av klimatförändringarna.

Skogsnäringen

- Nya träslag kommer att kunna etablera sig/odlas.
- Minskad tjäle och blötare vintrar kommer att öka andelen vind fälld skog och försvåra avverkningar på marker med sämre bärighet.
- Skadeinsekter och skadesvampar kommer att gynnas av höjda temperaturer och ökade nederbörds mängder.

Jordbruk

- En förlängd vegetationsperiod ökar produktionen och möjliggör förutsättningar för nya grödor.
- Påverkan av skadedjur och skadesvampar kommer att öka, vilket kan resultera i en ökad kemikalieanvändning för bekämpning.
- Höjda temperaturer, med värmeböljor, kan orsaka torka.
- Den ökade nederbörden kommer att försvåra brukandet av dåligt dränerad jordbruksmark.

Energiförsörjning

- Energibehovet för uppvärmning minskas.
- Energileveranserna måste göras säkrare för att minimera risken för avbrott.
- Dammar och liknande anläggningar måste ses över och säkras för brott.

Avlopp

- Avloppsanläggningar måste anpassas till en ökad nederbörds mängd, till exempel genom minimering av inflöde från dagvattenanläggningar.

Dricksvatten

- Provtagning och riskanalyser anpassas till en ökad mikrobiologisk tillväxt.
- Grundvattensystem för dricksvatten måste skyddas mot ytvatteninflöden.
- Eventuella ytterligare barriärer kan behövas för att hålla en god dricksvattenkvalitet.

Rennäringen

- Klimatförändringarna förändrar vegetationen i fjällområdena, med förbuskning och höjd trädgräns. Det gör att renens sommarbetesområden minskar. Samtidigt är kraftigt renbete en möjlighet för att minska förbuskning och hindra höjningen av trädgränsen.
- Växlingarna mellan varma och kalla perioder under vinterhalvåret, så kallade nollgenomgångar, ökar isbildning och försvårar för renarna att få vinterbete.
- Stödutfodring, för att kompensera för bristande bete, kan öka risken för spridning av sjukdomar, då kontakten mellan renarna ökar.

Artsammansättning

- Klimatförändringarna kan ge upphov till en förändrad artsammansättning, där vissa etablerade arter kommer att försvinna eller minska och andra arter kommer att komma till eller öka.
- Risk finns att invasiva arter, som med människans hjälp flyttats från sin ursprungliga miljö, får förutsättningar att sprida sig snabbt och orsaka skador i ekosystemet.

Besöksnäring

- Aktiviteter för vinterturister måste anpassas till en minskad snötillgång.
- Anpassningar till ett ökat slitage på mark och områden på grund av en ökad sommarturism måste göras.

Kommunikationer

Väg och järnväg

- Större behov för halkbekämpning krävs.
- Anpassningar måste göras för att minska risker för avbrott av vägar och järnvägar på grund av ras, skred och översvämningar.
- Broar och trummor måste dimensioneras för ökade flöden.
- Bärighet på vägar måste förbättras.

Digital infrastruktur

- Anpassningar för att minimera avbrott på grund av hård vind, nederbörd och isbildningar på såväl mobilt nät som på bredband, måste göras.

Vård, skola och omsorg

- Perioder med värmeböljor kan försvåra arbete, och öka risker för dödsfall bland vårdtagarna.
- Ökad exponering för solstrålning kräver iordningställande av skuggiga platser.
- Beredskap för extremväder, som kan drabba verksamheterna, måste finnas.

Naturolyckor

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Ställningstagande naturolyckor:

- Undvika/förebygga olämpliga lokaliseringar med hänsyn till ras, skred, erosion och översvämningrisker.
- När markens lämplighet prövas för avsett planändamål, måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar med mera vara utgångspunkten. Därför ska kommunen alltid även beakta klimatförändringarnas förväntade effekter.
- Vid planläggning ska kommunen vara noga med att det sparas vegetation (grönområden) i planområden för att hantera dagvatten och för att inte försämra markens stabilitet. Därmed kan risken för ras och skred motverkas.
- Vid både översiktlig och detaljerad planering av bebyggelse och övrig samhällsstruktur ska kommunen planera med hänsyn till den långsiktiga klimatförändringens effekter på markförhållanden, översvämningrisker och dagvattenhantering.
- Kommunen ska verka för att det utförs en detaljerad översvämningsskartering.

- Fortsatt beredskapsplanering för att hantera risken för skador på den bebyggda miljön till följd av ras, skred, skogsbränder och översvämningar.
- Kommunen ska arbeta för att ta fram en VA-plan och en dagvattenstrategi.
- Kommunen ska informera, de som bor, arbetar eller besöker kommunen, om risker för skogs- och vegetationsbränder.

Bakgrund naturolyckor

Det förändrade klimatet påverkar samhällsskydd och beredskap genom att det bidrar till ökad risk för extrema väderhändelser och naturolyckor. Klimatförändringarna kan indirekt öka risken för störningar och avbrott i samhällsviktiga verksamheter. Större påfrestningar på bebyggelse och infrastruktur ökar risken för skador och förstörelse.

Definition av begreppen ras, skred och översvämning

Ett ras är en massa av sand, grus, sten, block eller en del av en bergsslänt som kommer i rörelse. De enskilda delarna rör sig fritt i förhållande till varandra. Jordras är vanliga där åar och älvar skurit sig ned i sandlager. Nipor är exempel på inträffade jordras utmed vattendragen i mellersta och norra Sverige. Ras kan även inträffa i branta bergsslänter med sprickigt eller vittrat berg. Många olika orsaker kan ge upphov till ras och skred, både naturliga orsaker och mänsklig påverkan, men ofta är det en kombination av flera orsaker.

Med skred avses rörelse av material under inverkan av gravitation utan nämnvärd deformation i den utglidande massan under förloppet första skede. Skredriskerna i Sverige är i huvudsak förknippade med slänter i sedimentär lera. Förutom raserade byggnader och vägar kan skred orsaka uppdämda vattendrag med översvämning som följd. Utlösande faktorer för skred kan vara stora förändringar av vattenhalten i marken, förändrade vattenflöden, erosion eller förändrad belastning i marken. Skred kan även inträffa i grövre jordar, som morän, och uppstår oftast då jorden är vattenmättad.

Översvämning orsakas av att mer vatten tillförs ett vattendrag än vad det klarar att leda bort. Anledningarna till att vattendraget inte klarar att avbörda de tillrinnande vattenvolymererna är flera, bland annat inverkar de meteorologiska och hydrologiska förhållandena samt vattendragets geometri. Reglering av vattendrag kan också påverka översvämningförloppet till exempel skulle ett dammbrott kunna få förödande konsekvenser.

Ras, skred, blocknedfall och erosion

Problem med markstabiliteten kan orsaka olyckor som kan skada både människor och byggnader, samt orsaka stora ekonomiska skador. Instabilitet i marken kan uppstå av naturliga skäl eller på grund av människans påverkan. Ofta beror instabiliteten inte

bara på en faktor utan är en kombination av flera faktorer. Förändrad belastning på, eller försämrade hållfasthet i, jorden kan orsaka instabilitet som kan ge upphov till ras, skred och slamströmmar. Även enstaka blocknedfall och blockrörelser som kan förorsaka olyckor inom och i anslutning till bebyggelseområden måste beaktas. Erosion i vattendrag och kring sjöar är en naturlig, ständigt pågående förändringsprocess i landskapet och kan i vissa fall vara en utlösande faktor för instabilitet i marken. Markens stabilitet är avgörande vid planering av ny bebyggelse.

Statens Geotekniska Institut, SGI har på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, utfört en förstudie och översiktlig kartering av stabiliteten i raviner och slänter i morän och grov sedimentjord (MSB 2021-02-15). Karteringen visar på tio områden i kommunen med risk för ras, skred och/eller slamströmmar. De identifierade områdena är belägna i Storjola, Stora Blåsjön, Jormlien, Jormvattnet, Viken, Kyrkbolandet, Gäddede, Norra Storstvattnet, Häggnäset och Tåsjö. Områdena redovisas i kartan. Beskrivningar av riskerna för respektive område finns att läsa på MSB:s hemsida. Ytterligare bebyggelse i de redovisade områdena bör göras med stor restriktivitet.

Problemen med ras, skred och erosion bedöms utifrån underlagen vara relativt små i kommunen. Det finns heller inga kända ras eller skred i kommunen registrerade i SGI:s skreddatabas som skulle indikera motsatsen.

Markstabilitet i ett förändrat klimat

Klimatförändringarna förväntas påverka flera faktorer som direkt påverkar markstabiliteten. Förlust av vegetation (till exempel efter en avverkning), förhöjd grundvattennivå, ökad avrinning och ökad frekvens och omfattning av översvämningar är några faktorer. Ökad nederbörd, avrinning och intensiva regn förväntas öka risken för ras, skred och slamströmmar. Regnet tar sig in i porer och sprickor så att risken för ras ökar. Även en ökad frekvens av nollgenomgångar (frysning-tining fluktuationer) påverkar berg. Upprepad frysning och tining påverkar stabiliteten i berg genom att successivt flytta eller ändra lastförhållanden i berget. Det är viktigt att ha detta i åtanke vid detaljplanering och bygglovsgivning. Även den tilltänkta byggnadens livslängd ska beaktas, då framtidens klimat kan skilja sig mycket från dagens. Vid schaktning av berg eller jordmassor, samt vid sprängning kan även intilliggande områden påverkas gällande stabilitet och förändrade grundvattenflöden. Förändrade grundvattenflöden kan uppstå då nya sprickbildningar uppstår, varvid markens stabilitet kan förändras.

Markstabilitetsförhållanden i kommunen

Statens Geotekniska Institut, SGI, utförde 2016 en förstudie på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som underlag för översiktlig kartering av stabi-

litetsförhållanden i kommunen. Förstudien avsåg redan bebyggda områden. Efter kartstudier bedömdes totalt 20 områden kunna vara utsatta för ras- och skredrisker. Samtliga områden besöktes på plats och det konstaterades att inget av områdena hade risker för ras eller skred. SGI redovisar inga områden med risk för ras, skred eller erosion i sin översiktliga stabilitetskartering.

Problemen med ras, skred och erosion bedöms utifrån underlagen vara relativt små i kommunen. Det finns heller inga kända ras eller skred i kommunen registrerade i SGI:s skredatabas som skulle indikera motsatsen.

Förebyggande åtgärder

Det finns många metoder för att förebygga ras och skred. Etablering av ny vegetation eller bevarande av befintlig vegetation vid exploatering minskar riskerna. Det är också viktigt att de geologiska grundförhållandena utreds så att ny bebyggelse kan placeras där det är lämpligt och på ett sätt så att jordens bärighet inte överskrids. En bedömning av markens stabilitetsförhållanden genom en geoteknisk utredning kan användas för att upptäcka och förebygga risker, samt för att införa eventuella restriktioner för markanvändning om det föreligger risker. Hänsyn måste tas, vid handläggning av varje enskilt bygglov eller plan, där risker för ras och skred kan tänkas förekomma. Även effekterna av störtregn, eller långa och intensiva regn, kan inverka på utveckling av ras och skred, varvid även detta ska beaktas i handläggningen.

Översvämning

Ett mildare vinterklimat ökar risken för extrema väder som till exempel översvämningar och skyfall. Översvämningar kan leda till vattenskador, ras, skred, erosion, isrörelser och avlagring av jordmassor. De kan förutom att drabba enskilda husägare (ekonomiska och personliga tragedier) även medföra stora materiella skador för samhället, där bebyggelse, vägar, elförsörjning, vattenförsörjning och avloppshantering kan påverkas. När fält- och skogsområden läggs under vatten kan markägare drabbas av stora kostnader på grund av förstörda skördar och bortspolad jordmån.

Risker finns att översvämningar förändrar området för lång tid. Ett relativt outrett problem i samband med översvämningar är omfattningen av de föroreningar som dras med av vattenmassorna och eventuellt kan skada vattentäcker och andra värdefulla områden. De områdena som kan befaras utsättas för översvämningar ska undvikas vid planering för ny bebyggelse.

Ytavrinning

Vid långvariga regn mätts marken på vatten, vilket leder till ökad ytavrinning. Hårdgjorda ytor minskar infiltrationen i jorden vilket också innebär en ökad ytavrinning

framför allt i samband med intensiva regn eller skyfall. En god dagvattenhantering är därför viktigt, för att minska riskerna för översvämningar. Höga flöden och en ökad ytavrinning riskerar att orsaka erosionskador, vilka kan ge upphov till ras, skred och slamströmmar. Skadorna kan orsaka stora problem och medföra stora kostnader för samhället.

Översvämningsrisker i kommunen

Det finns inga översiktliga översvämningskartor för Strömsunds kommun. Under avsnittet bebyggelseområden har dock några områden som kan vara utsatta för översvämningsrisker pekats ut. Områdena har lokaliserats genom kartstudier och/eller att faktiska översvämningar har skett där. Den i planen föreslagna markanvändningen påverkas inte av några, i nuläget, kända översvämningsrisker.

Genom att placera bebyggelse, infrastruktur och anläggningar i närheten av vattendrag och sjöar där det föreligger översvämningsrisk ökar man exponeringen. För att minimera konsekvenserna av översvämningar längs vattendrag bör byggnader och anläggningar placeras med säkert avstånd till vatten. Vid reglerade vattendrag och där kraftproduktion förekommer är det särskilt viktigt. Dammanläggningens avrinningskapacitet kan vara otillräcklig vilket kan leda till översvämning i magasinet och läckage över dammen som i förlängningen kan orsaka ett dammbrott.

Översvämningar och förorenad mark

En risk vid översvämning är att föroreningar i förorenade områden frigörs på grund av att vattennivån ökar. Risken för detta är naturligtvis störst för de förorenade områden som finns i närheten av vattendrag och sjöar. Av de förorenade områden som finns i kommunen är många lokaliserade längs sjöar och vattendrag. Även om riskklassen för dessa områden är låg kan det på grund av översvämningsrisken vara relevant att beakta dessa när efterbehandlingsåtgärder ska utföras.

Respektavstånd från vatten

Respektavstånd är ett lämpligt avstånd till vattnet, med hänsyn till höjdskillnader, lägen, beräknade flöden med mera, på den aktuella platsen. Respektavståndet kan därför variera mellan olika platser. Med hänsyn till respektavståndet är förhoppningen att byggnaden kan uppföras på en så säker plats som möjligt.

Vid byggnation och planläggning i närheten till vatten ska hänsyn tas till översvämningsrisker. Typ av byggnader och byggnadens funktion är vägledande till vilken flödesnivå som ska användas.

Byggnader för samhällsviktiga verksamheter ska vara lokaliserade över den teoretiskt uppskattade maxnivån för vatten som förväntas på grund av klimatförändringar och ökade vattenflöden. Befintliga byggnader för samhällsviktiga verksamheter som är lokaliserade under denna nivå ska säkerställas.

Övrig bebyggelse ska vara lokaliserad över den teoretiskt uppskattade maxnivån för vatten som förväntas på grund av klimatförändringar och så kallade tusenårsregn. Komplementbyggnad till befintlig huvudbyggnad kan tillåtas under denna nivå.

Verksamheter som behöver ligga vid vatten kan lokaliseras under dessa nivåer.

Exempel på byggnader för samhällsviktiga verksamheter

- Sjukhus, brandstation/räddningstjänst, äldreboenden, LSS-boenden, vatten- och avloppsanläggningar, avfallsanläggningar, byggnader med miljöfarlig verksamhet (klass A, B, och C), livsmedelsgrossister, anläggningar för radio och TV, anläggningar för elförsörjning och elektronisk kommunikation.

Exempel på övrig bebyggelse

- Bostäder, handel, kontor, skolor, förskolor, uthus, garage och förråd.
Exempel på verksamheter vid vatten
- Båthus, bastu, byggnader för friluftslivet till exempel vindskydd.

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys, RSA

Kommunens nu gällande risk- och sårbarhetsanalys pekar på att förutsättningarna för översvämningar kan antas förändras över tid i takt med klimatförändringarna. De kan bland annat leda till ökad mängd nederbörd och därmed ökad vattenföring i våra vattendrag. Djupgående analys av riskscenario "Höga vattenflöden" är ännu inte genomförd.

Dammbrott

Kommunen samarbetar med aktörer inom Ångermanälvens hela avrinningsområde, för att klarlägga var det finns risk för att vattennivån höjs vid höga flöden. En beredskapsplan finns framtagen av Länsstyrelsen i Västernorrland, vars syfte är att ge en övergripande beskrivning av konsekvenser, ansvar och roller, samt samverka och planering av åtgärder och då främst utrymningsplanering. Det åligger respektive organisation i området att utarbeta egna planer.

Sannolikheten för ett dammhaveri inom kommunen bedöms som mycket låg. Skulle ett dammhaveri ändå inträffa på någon av de större regleringsdammarna bedöms det

kunna få katastrofala konsekvenser. Länsstyrelsen gör samma bedömning och har ålagt de som utövar verksamhet vid anläggningarna att hålla och bekosta särskild beredskap för att hindra eller begränsa skador vid en olycka.

Djupgående analys av riskscenario "Allvarligt dammbrott" är ännu inte genomförd.

Skogs- och vegetationsbrand

Skogsbränder är en del av naturens gång och har förekommit med varierande tidsmellanrum i stora delar av våra skogsområden. Hur branden utvecklas beror förutom på väderfaktorer, bland annat på vegetationstyp och markförhållanden. Hur känsligt ett skogsbestånd är för brand beror mer på skogens åldersstruktur än på ingående arter. Dock klarar olika växter en brand olika bra. Äldre tallar och vårtbjörkar är bättre anpassade till brand och överlever ofta flera bränder medan granen sällan överlever en brand. Då kommunen är stor till ytan och vissa områden är mycket svåråtkomliga och väglösa, kan släckningsarbetet försvåras.

Risken för skogsbränder ökar med ett varmare klimat, både ytan samt skogsbrändernas antal kan komma att öka. Brandrisksäsongen blir också längre. Framkomlighet på vägar och järnvägar kan begränsas av skogsbränder, det kan också skada system med luftledning, master och eldistribution.

Åsknedslag är en vanlig orsak till bränder i skog och vegetation. Andra orsaker kan vara anlagd brand, gnistor från skogsbrukets maskiner eller försummelse vid till exempel fri-luftsliv med lägereldar och grillplatser.

Buller

Ställningstagande buller:

- Värna de tysta miljöer som finns inom kommunen.
- Kommunen avser följa befintliga gränsvärden, såväl för nyttillkommande bebyggelse och verksamheter, som för befintlig miljö. Detta enligt förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader.
- Vid planering av bostäder eller verksamheter i närheten av kommunikationsleder ska en sammantagen buller- och vibrationsberäkning utföras. Hänsyn ska även tas till en framtida trafik som har betydelse för bullersituationen.
- Kommunen kan i viss mån påverka bulleralstringen på det kommunala vägnätet genom att styra trafikflöden, anpassa hastigheter och i vissa fall välja tystare vägbeläggningar.

Bakgrund buller

Buller är oönskat ljud som är störande, vilket inverkar på människors hälsa. Buller uppstår från trafik, industrier och andra verksamheter. Exponering för buller påverkar människors hälsa, välbefinnande och livskvalitet. Studier visar att en längre tids exponering för höga bullernivåer har negativa effekter på hälsan och därmed också för samhället.

Trafik bedöms vara den vanligaste källan för bullerexponering i kommunen, längs genomfartsleden E45 och andra större vägar i tätorterna. Detta kan anpassas något genom hastighetsbegränsningar. Att minska bullret vid källan är oftast mest effektivt, men ofta är skyddsåtgärder i form av fönsteråtgärder, bullervallar eller skärmar det enda rimliga sättet att minska bullerexponeringen i den bebyggda miljön. Detta ska beaktas vid planering av nya bostäder.

Störande buller från skottrar, skjutbanor, tåg, industrier, täkter och andra verksamheter är ett begränsat problem inom kommunen.

I kommunen finns flera vindkraftsparker som kan orsaka bullerstörningar inte bara vid bostäder utan även vid friluftsliv, jakt, bär- och svamplockning eller andra aktiviteter i närheten av vindkraftsparkerna.

Kommunen har gjort ett ställningstagande att vindkraftverk ska byggas längre än 1 000 meter från befintliga bostadshus. En vägledning om buller från vindkraftverk gavs ut av Naturvårdsverket 21 december 2020.

Luftmiljö

Ställningstagande luftmiljö:

- Vid planläggning av till exempel ny bebyggelse ingår att bevaka att bebyggelseutvecklingen inte medför att gällande miljö kvalitetsnormer för luft överskrids.
- Kommunen ska aktivt arbeta för att en skrotningspremie och/eller stöd för utbyte av äldre vedpannor införs.

Bakgrund luftföroreningar

Luftföroreningar är ämnen i luften som kan påverka människors hälsa eller miljön negativt. De kommer från utsläpp från vägtrafiken, uppvärmning av lokaler, småskalig vedeldning och utsläpp från industrier. Luftföroreningar transporteras även med luften in i Sverige från andra länder.

Naturvårdsverkets "Kartläggning och analys av utsläpp från vedeldning" i samarbete med SMHI, från 2019, anger utsläpp från vedeldning som en betydande källa till exponering för förbränningspartiklar i Sverige. Luftföroreningarna orsakar bland annat lungcancer, för tidig död samt hjärt- och kärlsjukdomar. Utsläpp från vedeldning har även kopplats till en förhöjd risk för demens. Naturvårdsverket bedömer därför att det finns tydliga skäl till skärpt styrning mot minskade utsläpp från småskalig vedeldning, med fokus att byta ut äldre teknik mot mer modern teknik.

I Strömsunds kommun är luftkvaliteten över lag god. Inom de större orterna har luftkvalitetens påverkan av trafikavgaser och vedeldning antagits minska med en modernare bilpark, en ökad anslutning till fjärrvärme och installation av värmepumpsanläggningar. Det finns lokala föreskrifter om tomgångskörning och fastbränsleeldning.

Under senare år har inga mätningar av luftkvaliteten utförts av kommunen. Däremot har det gjorts simuleringar avseende luftmiljön. Simuleringarna visade att varken luftföroreningar från trafiken eller från industriverksamhet, i kommunen, antogs kunna skapa halter som skulle överskrida gällande gränsvärden.

Vid vissa vädertyper finns risk för försämrad luftkvalitet i Backe och Hoting. Med hjälp av modelleringar och mätningar har SMHI visat att vid den vädertyp som kallas inversion kan gränsvärdena för bland annat bens(a)pyren öka där. Ämnet kommer i huvudsak från småskalig vedeldning.

Detta kan innebära att gällande miljö kvalitetsnormer för luft inte alltid uppfylls i områdena. För att förbättra luftkvaliteten behövs åtgärder som till exempel ytterligare anslutningar till fjärrvärme, byte från vedeldning till andra uppvärmningsalternativ, byte till modernare förbränningspannor och ökad andel cykel- och kollektivtrafik.

Strålning

Ställningstagande strålning:

- Vid nybyggnationer ska kommunen kontrollera om byggplatsen ligger inom riskområde för markradon. Inom riskområden ska byggnader uppföras radonsäkert. Byggherren ska redovisa mätning i samband med slutbesked.
- Strålsäkerhetsmyndighetens gränsvärden för radon i inomhusluft, reglerade i strålskyddslagen (2018:396) och strålskyddsförordningen (2018:506) ska följas.
- Boverkets riktvärden ska följas: 200 Becquerel per kvadratmeter inomhusluft vid nybyggnation och vid ändring i befintliga bostäder.
- Livsmedelsverkets gränsvärde, <1000 Bq/l, för radon i dricksvatten ska följas.

- Information om mätning och åtgärder för att minska radonhalterna i luft och vatten, ges till boende och fastighetsägare inom riskområden för markradon och för byggnader med byggnadsmaterial innehållande radioaktiva ämnen.
- Kommunen ska sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.
- Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (SSMFS 2018:18) ska beaktas.
- Vid planering av barns utemiljöer ska det planeras för en variation av områden med sol och skugga, för att begränsa exponeringen av UV-strålning.

Bakgrund strålning

Cesium-137

År 1986 blev hela kommunen mer eller mindre drabbad av det nedfall som kärnkraftsolyckan i Tjernobyf förorsakade. Sedan 1989 har mätning av bakgrundsstrålning gjorts var sjunde månad på sex olika platser i kommunen. De uppmätta nivåerna för bakgrundsstrålningen i kommunen har varit låga sedan mätningens början. Cesiumhalterna i kött, fisk, svamp och bär mättes såväl av kommunen som av enskilda under de första åren efter Tjernobyfolyckan. Hösten 2012 togs, i olika delar av kommunen, stickprov från vilt, fisk och svamp. Alla prov visade värden under rekommenderat gränsvärde.

Områden med risk för radon

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

I ett stråk mitt i kommunen (där fjällbergarterna möter urberget), från norr till söder, finns det radonhaltig berggrund bland annat i form av alunskiffer rik på uran. Berggrunden kan medföra risk för höga radonhalter bland annat i borrhållsbrunnar och inomhusluft.

1993 utfördes en "Markradonundersökning för Strömsunds kommun". Undersökningen visar på högriskområden i till exempel Hammerdal, Solberg, Tåsjö, Norråker, Gubbhögen och Havsnäs.

Elektromagnetiska fält

Magnetfält är en del av vår vardag och finns hela tiden runt om oss. De uppstår kring elektriska apparater som kylskåp, kaffekokare, hårtork, TV-apparater och trådlösa telefoner. Magnetfältsexponeringen från hushållsapparater är vanligtvis lokal och normalt mycket lägre än myndighetens referensvärden och bedöms därför inte medföra några hälsorisker.

Ju starkare ström, desto starkare är magnetfälten. Så fort apparaterna används alstrar de magnetfält. Magnetfältet upphör när apparaterna blir strömlösa. Styrkan på magnetfälten avtar vanligtvis snabbt med ökat avstånd från källan.

Människan är anpassad till att leva i jordens statiska magnetfält och det har inte gått att påvisa skadliga effekter av statiska magnetfält som människor normalt kommer i kontakt med.

Magnetfält som uppkommer kring elektriska apparater och kraftledningar kallas växlande magnetfält. Denna typ av magnetfält skapar elektriska strömmar i kroppen som, vid mycket starka fält, kan påverka kroppens nervsignaler. Det råder stor vetenskaplig samstämmighet om hur starka magnetfält behöver vara för att ge upphov till omedelbar påverkan, till exempel nerv- och muskelretningar. Styrkan på sådana magnetfält ligger dock långt över vad som normalt finns i vår omgivning. Däremot finns det en vetenskapligt grundad misstanke om att även svaga magnetfält från exempelvis kraftledningar skulle kunna öka risken för barnleukemi. På grund av misstanken om att svaga lågfrekventa magnetfält skulle kunna öka risken för barnleukemi ger Strålsäkerhetsmyndigheten rekommendationer vid samhällsplanering och byggande.

UV-strålning

Sol och solarier ger ljus, värme och ultraviolett strålning (UV-strålning). Ju mer energi UV-strålningen innehåller, desto större är risken för skador, till exempel hudrodnader, solsveda och brännskador. UV-strålningen bryter ner kollagenet i huden vilket leder till att huden åldras i förtid. UV-strålning kan också påverka hudens DNA, något som i värsta fall kan orsaka hudcancer. Utomhus skyddar skugga, kläder, hatt med brätte, solglasögon och solkräm där inte kläderna täcker. Hur mycket skydd som behövs beror på hur känslig man är och hur stark UV-strålningen är. UV-strålningen är som starkast på sommaren mitt på dagen mellan klockan 11 och 15 och på platser med mycket fri himmel. Snö reflekterar UV-strålningen och gör att extra skydd kan behövas. Barn är extra känsliga för UV-strålning, därför är en god planering av barns utemiljöer, vid förskolor och skolor, med solskydd till exempel med hjälp av träd, är viktigt.

Olycksrisker

Ställningstagande olycksrisker:

- Samhällsplaneringen ska utgå ifrån att skydda de verksamheter och transportleder som kräver hänsyn i form av skyddsavstånd, för att värna verksamheternas möjlighet att utvecklas.

- Riskanalyser och därpå följande intresseavvägningar ska göras när mer detaljerad planering genomförs.
- Förläggning av farliga verksamheter, till exempel bensinstationer, ska ske i utkanterna av tätbebyggda områden.
- Kommunen bör förespråka lämpliga och olämpliga vägar för transport av farligt gods, samt ange lämpliga uppställningsplatser för fordon med farligt gods.
- Kommunen ska förespråka att transporter av farligt gods sker på järnväg.
- Inom 150 meter från transportled för farligt gods ska risker, kopplade till farligt gods, bedömas före eventuella exploateringar.

Bakgrund olycksrisker

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Anläggningar

Vid vissa anläggningar bedrivs verksamheter som innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön. Sådana farliga verksamheter omfattas av skyldigheterna i 2 kap. 4 § i lagen om skydd mot olyckor, (2003:778).

Till farliga verksamheter räknas de anläggningar som hanterar farliga ämnen i stor omfattning och genom sin verksamhet kan orsaka brand, kemikalieutsläpp och explosioner. I Strömsunds kommun finns flera anläggningar klassade som farliga verksamheter. En del anläggningar omfattas av Sevesolagstiftningen. Den ska förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. I planering av nya bostäder och verksamheter kräver farliga verksamheter ofta hänsyn i form av skyddsavstånd.

Farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som har sådana farliga egenskaper att de kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom, om de inte hanteras på rätt sätt under en transport.

Transporter av farligt gods regleras i lag (2006:263) om farligt gods. För att få transportera farligt gods krävs utbildning och beroende på typ av ämnen, mängder och typ av transport krävs olika nivåer i utbildningen. Det finns även regler för förpackningar som bland annat innebär att förpackningarna måste uppfylla vissa konstruktions- och testkrav för att få användas. Avsändaren och den som transporterar farligt gods ska följa de villkor och de förutsättningar som anges i lagen. Tillsyn av transporter av farligt gods utförs av polisen.

Mängder och typ av transporter av farligt gods genom Strömsunds kommun är tämligen okänt. Den allra största delen av de farliga godstransporterna i eller genom kommunen kan antas ske på E45:an. Den största mängden farligt gods finns i gruppen "Brandfarliga vätskor", det vill säga drivmedel. Därutöver kan man anta att varor i grupperna "Brandfarliga fasta ämnen", "Giftiga ämnen" och "Frätande ämnen" också förekommer. Vid transporter av styckegods kan olika typer av farligt gods samtransporteras utan att riskerna med blandningen är kända. I en rapport från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap från 2006, var den totala mängden farligt gods som då transporterades i kommunen (mellan 100 och 33 000 ton per år) den lägsta som redovisades.

E45 och väg 346 är rekommenderade vägar för transport av farligt gods i Strömsunds kommun. Dessutom finns det fyra rekommenderade uppställningsplatser för farligt gods, Hammerdal (E45, före detta järnvägsområdet), Hoting (E45, Cirkel K), Backe (väg 346, före detta järnvägsområdet) och Gäddede (väg 819, före detta Vägverkets vägstation).

Förorenade områden

Ställningstagande förorenade områden:

- Miljö- och byggnämndens strategi för prioritering av arbetet med förorenade områden ska följas.
- Om en undersökning av förorenad mark visar på allvarliga risker ska fastigheten åtgärdas.
- Vid eventuella exploateringar ska alltid förorenad mark beaktas.

Bakgrund förorenade områden

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Förorenade områden regleras i 10 kap. miljöbalken. Med förorenade områden menas förorening av ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

I Strömsunds kommun finns drygt 450 kända områden som kan vara förorenade av den verksamhet som bedrivits på platsen. Utifrån det nationella miljömålet "Giftfri miljö" ska alla förorenade områden som kan innebära risk för människors hälsa eller för miljön vara åtgärdade till 2050. Det innebär att dessa 450 områden behöver inventeras, undersökas och vid behov åtgärdas i en genomtänkt prioriteringsordning. Det finns även objekt som redan är undersökta och åtgärdade, främst bensinstationer nedlagda mellan 1969 och 1994, men även några oljedepåer.

Riskklassning av förorenade områden

Riskklassningen av förorenade områden sker i två olika nivåer. Först görs en generell klassning utifrån bransch. Branschklassning utgår från en lista som Naturvårdsverket tagit fram. Den baseras på de risker som varje bransch typiskt sett medför. Klasserna är från 1, mycket stor risk, till 4, liten risk. Det är främst branschklass 1, mycket stor risk, och branschklass 2, stor risk, som är prioriterade att gå vidare till att genomföra en riskklassning på objektsnivå. Samtliga identifierade områden i kommunen har fått en branschklass. Våren 2021 fanns det 2 objekt i branschklass 1, 155 objekt i branschklass 2, 186 objekt i branschklass 3 och 40 objekt i branschklass 4, i kommunen.

Riskklassning sker med samma skala som för branschklassning. Det är främst riskklass 1 och 2 som är prioriterade att gå vidare med för att göra undersökningar med provtagningar. Det är först efter detta som en någorlunda säker riskklassning kan ske utifrån faktiska förhållanden på objektet och en eventuell prioritering för att genomföra saneringsåtgärder kan göras.

I Strömsunds kommun har hittills 110 objekt riskklassats. Av dessa finns det ingen i riskklass 1, 13 objekt i riskklass 2, 41 objekt i riskklass 3 och resterande 56 i riskklass 4. Områdena med klassning finns redovisade i länsstyrelsens databas "EBH-kartan Sverige".

Vanligt förekommande föroreningar är petroleumprodukter, bensin, diesel, eldningsolja och spilloljor. De flesta verksamheter har hanterat petroleumprodukter men de största riskerna med dessa ämnen finns på bensinstationer och oljedepåer. Andra vanliga föroreningar är metaller, bekämpningsmedel, lösningsmedel och restprodukter från olika verksamheter. De branscher som medför större risker är impregneringsverksamhet, ytbehandling, och verksamheter som lämnat efter sig stora mängder restprodukter. Ett exempel på detta är kisaska från den gamla sulfitfabriken i Ulriksfors som beskrivs ytterligare nedan.

Strategi för arbetet med förorenade områden

Miljö- och byggnämnden arbetar för närvarande med en strategi för hur man ska prioritera i arbetet med förorenade områden. Prioriteringen av arbetsinsatserna kan ha olika utgångspunkter. Syftet med arbetet är att den totala risken, från föroreningar i mark, vatten, sediment eller byggnader, ska bli så liten som möjligt.

Huvudstudie Ulriksfors sulfitfabrik

På området i Ulriksfors, där en sulfitfabrik tidigare legat, pågår ett arbete med att genomföra en huvudstudie, i syfte att ta fram underlag för saneringsbehov eller ytterligare undersökningar av platsen. Föroreningar är påträffade på fastigheten både med

avseende på tungmetaller och polycykliska aromatiska kolväten (PAH:er). Det är troligt att saneringsåtgärder kommer att vara nödvändiga. Eftersom fabriken lades ner långt före 1969, kommer eventuella saneringsåtgärder att genomföras med statliga bidrag, eventuellt med någon medfinansiering.

Mark och vattenanvändning

Kommunikationer

Ställningstagande kommunikationer:

- Modern infrastruktur och bra kommunikationer av alla slag överbryggas de långa avstånden. Strömsunds kommun ska vara lätt att nå för de som besöker kommunen, ha bra transportmöjligheter för företagets behov och goda möjligheter till arbets- och studiependling.
- Kommunen ska verka för att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning, såväl inom som till och från kommunen.
- Inlandsbanan ska vara en integrerad del i ett sammanhållet nationellt järnvägssystem.
- Kommunen ska verka för att Inlandsbanan ska utgöra riksintresse för kommunikation. (anmärkning; Trafikverket har under granskningstiden, den 26 september 2022, beslutat att Inlandsbanans sträckning Hoting–Gällivare ska utgöra riksintresse för kommunikationer).
- Då kommunen är stor till ytan och avstånd till större städer, flygplatser och liknande är långa är det av mycket stor vikt att kommunen verkar för att det upprätthålls en hög vägstandard, som möjliggör snabba och säkra transporter till, från och inom kommunen.
- Kommunens gator och vägar som är i behov av åtgärder ska åtgärdas när ekonomiska förutsättningar finns.
- Riksintresse kommunikationer tillgodoses genom samråd med länsstyrelsen vid prövning av detaljplan.
- Exploatering nära vägar, järnvägar och flygplatser får inte påverka möjligheter till drift, underhåll och framtida utvecklingsbehov.

Bakgrund kommunikationer

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Flyg, järnvägar och vägar

Genom Strömsunds kommun går såväl Europaväg 45 som Inlandsbanan. Kommunen är dock perifert belägen i förhållande till både riket som helhet och de internationella marknaderna.

Trafikverket ansvarar för långsiktig planering av transportsystemet för vägtrafik, järnvägstrafik och luftfart samt för byggande, drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar. Nedan presenteras några av de viktigare kommunikationssystemen i kommunen.

Region Jämtland-Härjedalen är ansvarig för att ta fram en länstransportplan, vilken är en tolvårig plan för investeringar i det statliga regionala vägnätet. Den i november 2018 beslutade länstransportplanen gäller för åren 2018 till 2029.

Luftfart

För persontransporter är flyget ett effektivt transportslag för att motverka kommunens perifera läge. I Strömsunds kommun finns ingen flygplats för reguljärtrafik. Från centralorten Strömsund är det nästan två timmars resa till Åre Östersunds Airport och ungefär samma restid är det till Vilhelmina flygplats (Sagadal) norr om Strömsund. Även flygplatserna i Västernorrlands län, Örnsköldsvik, Kramfors/Sollefteå (Höga kusten airport) och Sundsvall (Midlanda) ligger inom rimliga avstånd från kommunen.

Åre Östersund Airport är utpekad som riksintresse. Riksintresset för flygplatsen utgörs av mark som direkt används eller kommer att användas för luftfartens behov. En liten del av Strömsunds kommun ligger inom en radie av 55 kilometer från flygplatsen, den ytan kallas för minimum sector altitude, MSA. Där får inga höga byggnader eller andra hinder som till exempel vindkraftverk byggas, som kan påverka flygproceduren till och från flygplatsen.

För att säkerställa att funktionen luftfartsanläggning inte skadas har, utöver riksintresseområdet, även influensområdet för flygbuller, flyghinder och elektromagnetisk störning definierats.

Järnvägstrafik

Inlandsbanan är en mycket viktig förutsättning för industri och besöksnäring. Ett väl fungerande godstransportsystem är en nödvändighet för ett aktivt och expanderande näringsliv. Men Inlandsbanan är också en betydande länk i ett vidare, internationellt perspektiv. Så gott som allt gods som transporteras på banan har destinationer i andra delar av landet eller utomlands. Här fraktas framför allt skogsråvaror som timmer, massaved och flis flera dagar i veckan. Godstågen går mellan orter i söder och norr och

vidare från inlandet ut till kusten via de tvärbanorna som ansluter till Inlandsbanan. Norr om Östersund är Inlandsbanan inte elektrifierad.

Inlandsbanans förläggning är av stor vikt för kommunerna i inlandet. Även i ett beredskapsläge för Sverige anser kommunen att Inlandsbanan har ett stort strategiskt värde. Därför förordar kommunen att Inlandsbanan ska utgöra riksintresse för kommunikation. (anmärkning; Trafikverket har under granskningstiden, den 26 september 2022, beslutat att Inlandsbanans sträckning Hoting–Gällivare ska utgöra riksintresse för kommunikationer).

Inlandsbanan AB ägs av de 19 kommuner som finns utmed banan. Bolaget ska på uppdrag av ägarna driva och förvalta Inlandsbanan på sträckan Kristinehamn – Gällivare, 130 mil, samt anslutande järnvägar. Infrastrukturutvecklingen ska ske efter kommunernas och näringslivets behov. Det ska skapas förutsättningar för en miljövänlig, samhällsekonomisk och företagsekonomisk lönsam trafik. Bolaget ska också aktivt verka för att skapa möjligheter för kollektiv persontågtrafik på sådana sträckor där möjligheter kan ges som alternativ till annan kollektivtrafiklösning.

Förutom Inlandsbanan finns även banan Hoting–Forsmo i kommunen. Hoting–Forsmo är en icke elektrifierad bana med manuell trafikledning samt godstrafik. Den utgör en tvärbana mellan Inlandsbanan och Ådalsbanan. Spåret håller en låg standard men är viktig för industrin, framför allt för timmer och massavedstransporter till industrierna längs kusten. Banan bör även, liksom Inlandsbanan, utgöra ett viktigt intresse för Försvarsmakten. (anmärkning; Trafikverket har under granskningstiden, den 26 september 2022, beslutat att järnvägen Hoting–Forsmo ska utgöra riksintresse för kommunikationer).

Vägtrafik

Allmänna vägar

Det allmänna vägnätet är relativt väl utbyggt. Totalt finns nästan 150 mil allmänna vägar i kommunen. Nyanläggningar av vägar sker dock mycket sparsamt. På många vägsträckor är underhållet dessutom väldigt eftersatt. Behovet av att förbättra vägnas standard är mycket stort. I kommunen finns en stor andel grusvägar och vägar med otillräcklig bärighet, ibland under vissa delar av året. Behovet av förbättringar och underhåll av vägnätet är uppenbart.

E45 är Sveriges längsta väg. Den sträcker sig från Göteborg i söder till Övre Soppero i norr. Söder om Sverige fortsätter E45 till Italien. Väg E45 ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägnas i det nationella stamvägnätet är av särskild

nationell betydelse. Delen mellan Göteborg och Gällivare ingår även i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse.

E45, Inlandsvägen, är ett viktigt turisttrafikstråk och förbindelse från Väst- och Sydsverige och Danmark till Norrlands inland. Den utgör även ett viktigt transportstråk från norra Sverige/Nordnorge och för transporter inom Norrlands inland för såväl gods- som persontransporter. Vägen har många viktiga kopplingspunkter till Inlandsbanan och är rekommenderad färdväg för farligt gods. Härvid är det extra viktigt att vägen håller en bra vägstandard, då avstånden är långa och transporter av farligt gods förekommer.

I Strömsunds kommun går Inlandsvägen bland annat igenom tätorterna Hammerdal, Strömsund och Hoting. Här blandas genomfartstrafiken med gång- och cykeltrafik, samt med lokal centrumtrafik. Det är mycket viktigt att vägkorsningar hastighetsbegränsningar och övergångsställen utformas så att olycksriskerna minimeras.

Väg E45 är utpekad som riksintresse för kommunikation.

Väg 346 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Vägen är del av en viktig förbindelse mellan kusten (Sundsvall/Härnösand) och norra Jämtland/Västerbotten. Den är dessutom ett stråk för godstransporter nationellt och regionalt i öst-västlig riktning i norra Jämtland. Vägen har koppling till järnvägen Forsmo–Hotingbanan och är rekommenderad färdväg för farligt gods.

Väg 346 är utpekad som riksintresse för kommunikationer. (anmärkning; Trafikverket har under granskningstiden, den 26 september 2022, beslutat att väg 346 inte längre utgör riksintresse för kommunikationer).

Väg 342, Vildmarksvägen, via bland annat Strömsund och Gäddede, är en viktig transportled i öst-västlig riktning, framför allt för transporter mellan Norge och Sverige. Denna väg är även av stort intresse för de som besöker kommunen. Norrut från Gäddede fortsätter Vildmarksvägen över kalfjäll, vid Stekenjokk, och vidare in i Västerbotten till Klimpfjäll i Vilhelmina kommun. Denna väg är en av Sveriges högst belägna vägar, 876 meter över havet. Vägen är stängd under vinterhalvåret, men öppnas under juni månad och är en mycket stor turistattraktion.

Väg 344, sträcker sig från Krokoms kommun, passerar Hammerdal och fortsätter längs Ammerån ner till Överammer, där den ansluter till väg 87. Den är 117 kilometer lång.

Vägen är en viktig transportled från kommunen mot kusten (Sundsvall). Den är också ett viktigt turiststråk, med vackra vyer och närhet till Ammerån.

Väg 345, går mellan Strömsund och Ramsele, 63 kilometer lång. Även den är en viktig transportled mot kuststäderna från Strömsund. Sträckningen mellan Strömsund och Ulriksfors förses för närvarande med gång- och cykelbana.

Väg 331 går mellan Timrå (i Västernorrlands län) och Backe. Längden är 199 kilometer, inklusive den sträcka som delas med riksväg 87. Vägen hör till den kortaste och snabbaste vägen mellan Stockholm, eller Sundsvall, och kommunens norra och nordöstra delar, samt större delen av Västerbottens inland.

Kommunala vägar

Kommunen ansvarar för 120 kilometer vägar. Dessa är till största delen lokaliserade inom tätortsområden. År 2011 gjordes en besiktning av vägarna, för att konstatera deras status. En mycket stor del av de besiktigade vägarna konstaterades vara i behov av åtgärder relativt omgående. För att klara en upprustning av samtliga kommunala vägar behöver kommunen under många år framöver avsätta betydande belopp för detta. Kommunens ambition är att upprustningen kommer att fortgå i takt med de ekonomiska förutsättningarna.

Enskilda vägar

De enskilda vägarna inom kommunen omfattar en total längd av ca 650 mil. Vägarna utgör en viktig länk i det lokala kommunikationsnätet genom att de sammanbinder många allmänna vägar. De enskilda vägarna är också betydelsefulla ur miljösynpunkt eftersom de förkortar resvägarna samt utgör en viktig förutsättning för att behålla en levande landsbygd och ett fungerande näringsliv. En del av de enskilda vägarna har statsbidrag för underhåll och snöröjning.

Markbehov för transportsektorn

I Region Jämtland-Härjedalens Länstransportplan för Jämtlands län 2018–2029 har följande strategiska markbehov för transportsektorn (gång- och cykelvägar) identifierats.

- Strömsund–Ulriksfors, längs väg 345, fem kilometer (pågår, beräknas klart 2022).
- Gäddede längs Jormvägen.

I den Nationella transportplanen finns gång- och cykelvägar för såväl Hammerdal som Hallviken upptagna och ligger nu i en planläggningsprocess. Dessutom tar planen upp sträckan Strömsund–Tullingsås i planeringen.

När gång- och cykelvägarna kommer att byggas avgörs löpande under planperioderna. Det är viktigt att kommunen har mark i beredskap för anläggande av framtida gång- och cykelvägar.

Strategiska markbehov därutöver:

- E45, genomfart Hoting kan bli strategiskt markbehov.
- Gång- och cykelväg Strömsund–Strand.

Säkerhetszoner järnvägar och vägar

Generellt bör inte ny bebyggelse tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägens spårmitt.

Enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter 2008:1 får byggnader eller någon byggnadsdel av säkerhetsskäl normalt inte förekomma inom fem meter från del av järnvägsanläggningen som kan föra högspänning.

Säkerhetszonernas bredd för vägar är beroende av tillåten hastighet. Följande säkerhetszoner gäller:

- 50 kilometer per timme: Minst tre meter.
- 70 kilometer per timme: Minst sju meter.
- 90 kilometer per timme: Minst nio meter.
- 110 kilometer per timme: Minst elva meter.

För byggnad/anläggning eller åtgärd inom säkerhetszonen krävs tillstånd från Trafikverket. Tillstånd krävs för till exempel skyltar, reklam, staket, grävning, upplag och andra liknande anordningar.

Generellt gäller tolv meter byggnadsfritt avstånd till väg, enligt 47 §, väglagen (1971:948).

Enligt särskilt beslut av länsstyrelsen gäller 30 meter byggnadsfritt avstånd från E45. (Länsstyrelsen är beslutande efter samråd med Trafikverket).

Person- och godstransporter

Ställningstagande person- och godstransporter:

- Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig och attraktiv för alla grupper i samhället.
- Den omfattande transittrafiken längs E45 med lastbilar bör i huvudsak överföras till Inlandsbanan.

- Gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar måste prioriteras i kommunens tätorter.
- Kommunen ska verka för att prioritera anslutningsparkeringar.
- Utbyggnad av ladd infrastruktur för elfordon ska prioriteras i samhällsplaneringen.
- Kommunen ställer sig positiv till utbyggnad av, och ökad tillgång till, tankställen för förnyelsebara drivmedel.

Bakgrund kollektivtrafik

Ett långsiktigt hållbart och trafiksäkert kollektivtrafiksystem bör eftersträvas. Detta är av stor betydelse för trygghet och val av bostadsort.

Enligt lagstiftning för kollektivtrafiken (SFS 2010:1065) ska det finnas en regional kollektivtrafikmyndighet, RKM, i varje län. RKM har ansvaret för att samordna, planera, upphandla och marknadsföra kollektivtrafiken i Jämtlands län. RKM ska även upprätta ett trafikförsörjningsprogram för regionen. I programmet ska mål för den regionala trafiken fastställas. Ett trafikförsörjningsprogram för 2021–2026 är upprättat av Region Jämtland-Härjedalen.

Det är viktigt att skapa goda förutsättningar för användning av kollektivtrafik. Vid planering måste hänsyn tas för att tillgodose behovet av anslutningsparkeringar, gång och cykelvägar och liknande, så kollektivtrafiken blir attraktiv och tillgänglig. Då järnvägen nyttjas mer frekvent för godstrafik kan den bli aktuell även för persontrafik.

Privat trafik

Med kommunens stora yta, och en utspridd befolkning, kommer den privata trafiken fortsatt att vara omfattande. Nya former för arbete, hemarbete, kan förvisso minska transportererna något, men för möjligheter att ta sig till handelscentra och knutpunkter för kollektivtrafik kommer allt jämt privat trafik att utgöra en betydande del av transportererna. För att möjliggöra en förändrad fordonsflotta måste infrastrukturen för utbyggnad av ladd stolpar för elbilar påskyndas. Norrlands inland saknar i dag förutsättningar för att på ett bra sätt kunna gå över till elbilsanvändning, då ladd infrastrukturen är undermålig.

Godstransporter

I och genom kommunen sker en omfattande transport av råvaror och varor från skogsbruk och annat näringsliv. För att godstransportererna ska fungera på ett bra sätt är det av stor vikt att kommunens vägstandard är hög. En stor del av den trafik som idag ut-

förs av lastbil bör kunna föras över till transport via järnväg. Detta är ett transportalternativ med betydligt lägre miljöpåverkan. I kommunen behövs en utbyggnad av fler omlastningsstationer för järnväg för att detta ska få god genomslagskraft.

Trafiksäkerhet

Trafikriskerna ökar med den växande trafiken på det nationella vägsystemet. Samtidigt är det mycket viktigt för tillgängligheten att det glest befolkade inlandet kan nå andra kommuncentra och länets huvudort Östersund inom rimliga pendlingstider. Regionförstoring får inte förhindras av för dålig hastighetsstandard, bristande underhåll eller låg säkerhet i systemet. Investeringar med målet att öka trafiksäkerheten behöver göras och dessa måste avvägas så att inte tillgängligheten försämras. Samtidigt bör också trafiksäkerhetsaspekterna ges en hög prioritet vid prövningen av plan- och byggnadsärenden.

Etableringar som skapar korsande trafik ska utformas så säkert som möjligt. I samband med detaljplanering för ny bebyggelse bör investeringar för ökad trafiksäkerhet säkerställas, i till exempel exploateringsavtal.

Gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar måste prioriteras i kommunens tätorter.

Snöskoter

Ställningstagande snöskoter:

- Ledsystemen för såväl vandring, skidåkning, ridning som skoter ska utvecklas.
- Samordningslösningar, tillsammans med föreningar, besöksnäringen med flera, som gagnar och ökar kvaliteter för det rörliga friluftslivet ska genomföras.
- Samordningslösningar med närliggande kommuner ska genomföras.
- Områden med såväl tillåten som förbjuden skotertrafik bör anvisas.
- Tysta områden bör beaktas i planeringen.

Bakgrund snöskoter

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

I Strömsunds kommun finns det cirka 200 mil skoterleder. Av dessa är cirka 70 mil på statens marker på renbetesfjäll. Det finns drygt 5 000 snöskotrar registrerade i kommunen. Till detta ska föras ett stort antal skotrar som besökare och fritidshusägare tar med sig då de besöker kommunen. Många skotrar nyttjas för yrkesutövning men den dominerande användningen är för fritidsbruk. Snöskoteråkning, ofta i kombination

med till exempel fritidsfiske, är en viktig del i fritidsutbudet för de som bor i kommunen eller kommer hit som turister. Den så kallade friåkningsleden med snöskoter på vissa fjällsluttningar är en starkt ökande verksamhet. Även uthyrning av snöskotrar är en verksamhet som ökar.

Kraven på skoterledernas sträckning och kvalitet ökar, särskilt i anslutning till tätorterna och i de områden där turismen utvecklas.

Inom fjällområdena är snöskotertrafiken reglerad genom leder och förbudsområden. Fler leder bör kunna anläggas och nyttjas genom anpassning och samråd med andra intressen. Dessutom bör ytterligare platser för friåkning kunna anvisas i mindre störningskänsliga områden.

Skoterledsfrågorna bör utredas och planeras med syftet att få en god funktion samtidigt som miljöintrången och störningar från skotertrafiken minimeras. Planeringsarbetet bör ske över hela kommunen och genomföras i ett brett samråd med berörda parter, bland annat företrädare för besöksnäring, rennäring, skoterklubbar och fastighetsägare. Planeringsarbetet bör innefatta transitleder, som gör det möjligt att färdas mellan platser såväl inom som utanför kommunen. Planeringsarbetet bör även innefatta att avlastnings- och parkeringsplatser för snöskotertransporter anordnas och att tillgänglighet för att till exempel tanka skotern finns på de platser som nyttjas mer frekvent av skoteråkare. Ledsystemet bör "kategoriseras" efter ledens standard, varvid brukaren på ett enkelt sätt kan avgöra ledens tillgänglighet. Ett bra utformat och rätt placerat ledsystem, terminaler på strategiska platser, åtkomlighet till service och tankställen där det miljömässigt är möjligt, genomtänkta regleringar där snöskotertrafik inte får förekomma eller där trafiken kanaliseras, bidrar till minskade konflikter samtidigt som också kvaliteten höjs på leder och andra anläggningar för snöskoteråkaren.

Hållbar snöskoterturism i Frostviken

Kommunfullmäktige har med beslut 2016 och 2018 reglerat snöskotertrafiken i ett cirka 100 000 hektar stort område i Frostviken. Regleringen har skett på uppdrag av markägarna, då skotertrafiken i området skapat olägenheter och förstörelse. Regleringen innebär ett generellt förbud mot snöskotertrafik, men öppnar samtidigt upp området för trafik på såväl leder som inom friåkningsområden under vissa givna förutsättningar. Regleringen möjliggör att god hänsyn kan tas till renskötsel, djurliv och turism. Området tillsynas och leder underhålls av "skotervärdar", som finansieras av avgifter som betalas av de som använder området för snöskotertrafik.

Teknisk försörjning

Avlopp

Ställningstagande avlopp:

- Vid ny bebyggelse krävs det att en godtagbar avloppslösning är möjlig.
- Kommunala avloppsanläggningar byggs, där fullmäktige beslutat om kommunalt verksamhetsområde, för att skapa goda hygieniska förhållanden.
- Kommunens avloppsledningsnät bör anpassas till förväntade klimatförändringar i enlighet med kommunens klimatanpassningsplan.
- De avloppsanläggningar som är undermåliga ska successivt ersättas eller förbättras.
- Fastställda verksamhetsområden för avlopp ska finnas i alla områden där kommunen har avloppsförsörjning. Inom verksamhetsområdet bör i princip samtliga fastigheter anslutas. Anslutning till kommunalt avloppsreningsverk är ett krav vid nybyggnation.
- Kommunen tar fram en plan för vatten och avlopp.
- Möjliga metoder för att nyttiggöra slam från slambehandlingsanläggningar ska utredas.

Bakgrund avlopp

Kommunalt avlopp

Knappt 70 procent av kommunens hushåll är anslutna till någon av de omkring 20 kommunala avloppsanläggningarna. Anläggningarna är av olika slag, med olika reningssteg. I de större orterna har oftast reningsverken mekanisk, biologisk och kemisk rening, medan de mindre anläggningarna, som endast har några tiotal hushåll anslutna, kan utgöras av en trekammarbrunn och/eller filterbäddar/infiltrationsdammar. Mottagarna är oftast orternas närliggande vattendrag, varav flertalet utgörs av vatten med god genomströmning. De flesta av industrierna i kommunen är anslutna till de kommunala reningsanläggningarna. Flertalet av de kommunala anläggningarna är dimensionerade för betydligt fler personer än de nu anslutna.

Det finns behov av stora investeringar i ombyggnad av kommunens avloppsledningsnät. Näten är till stora delar gamla och problem med såväl in- som utläckage finns. Dessutom finns det dräneringar för dagvatten påkopplade på avloppsnätet, varvid det i vissa situationer passerar för mycket vatten genom reningsverken, vilket medför att re-

ningen blir bristfällig och onödigt kostsam. Eventuella nyetableringar framför allt i turistområden kan kräva nya avloppslösningar. Även en anpassning av avloppsledningsnäten till förväntade klimatförändringar bör beaktas.

Privata gemensamhetsanläggningar

I kommunen finns även enskilda avloppsföreningar, där hushåll gått samman om en gemensam avloppsanläggning. Anläggningarna sköts och underhålls gemensamt i byn. Det förekommer svårigheter med skötseln av anläggningarna. Det kan bero på lågt intresse samt lite tid och dålig kompetens.

Enskilda avlopp

De fastigheter som inte är anslutna till det kommunala avloppsnätet har egna anläggningar. I kommunen finns det cirka 3 700 enskilda avlopp. De är i de flesta fall utförda som slamavskiljare med markbädd eller infiltrationsanläggning. Det finns även äldre lösningar, som under tid kan ha blivit förändrade och ombyggda och funktionen kan vara svår att bedöma. Ett arbete med att inventera dessa avlopp pågår. Avlopp som inte fungerar måste göras om för att minska miljöbelastningen. En väl utförd infiltrationsanläggning är i de flesta fall ett bra alternativ ur miljösynpunkt. Fortfarande finns hushåll som saknar fungerande avloppsanläggningar, vilket innebär att avloppsvattnet mer eller mindre orenat släpps ut i närliggande sjöar och vattendrag. Dessa bristfälliga anläggningar kan lokalt orsaka miljöproblem, som eventuell smittspridning, dålig lukt och övergödning.

Omhändertagande av slam

Tömning av slam från enskilda avloppsanläggningar sker under barmarksperioden. Slam från enskilda anläggningar och kommunens reningsverk avvattnas och komposteras tillsammans med träflis i slambehandlingsanläggningar, på fem olika platser i kommunen. Den färdiga komposten används som anläggningsjord för sluttäckning av gamla deponier. Avloppsslammet kan vara en framtida källa för biogasframställning och fosforåtervinning.

Avfall

Ställningstagande avfall:

- Kommunen ska, enligt avfallsplanen, i sin verksamhetsplanering: förebygga uppkomst av avfall, främja återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning för att minimera deponirester.

- Fler återvinningsstationer bör anläggas i kommunen. Stationerna ska vara lättillgängliga, välskötta och praktiskt utformade.
- Biologiskt avfall ska sorteras ut och användas till biogasframställning.
- Information ska öka kundernas medvetenhet om det farliga avfallet och om hur det ska hanteras.

Bakgrund avfall

Kommunens avfallsplan är från 2019. Avfallsplanen tar upp kommunens mål för avfallsområdet fram till 2022, samt hur dessa mål ska uppnås. Avfallsplanen ska bidra till att uppfylla det nationella och regionala arbetet för att nå miljömålen. Strömsunds kommun ska via avfallsplanen styra avfallshanteringen mot en resurshushållning baserad på kretsloppsprincipen. Kommunen ska verka för en ökad återanvändning och återvinning av material, samt verka för en minskning av nytt material som används i produktions- och konsumtionssystemen.

Insamling av hushållsavfall sker oftast med plastkärl. Tömning sker var 14:e dag, om kunden så önskar. Förutom en fast avgift betalar kunden för varje tömning som utförs. Från hösten 2023 ska kommunen dessutom samla in matavfall separat.

Kommunen har sex bemannade återvinningscentraler, där hushållen kan lämna in sitt grovavfall och farliga avfall. Dessutom finns en privat mellanlagringstation, vilken enbart tar emot avfall från företag. Utsorterade material skickas för materialåtervinning. Trä flisas och skickas för energiutvinning, eller komposteras tillsammans med avloppsslam. Brännbart material skickas till förbränning i värmeverk. Farligt avfall skickas för omhändertagande. I kommunen finns det inte längre några avfallsdeponier i drift. Den deponirest som uppstår skickas till Östersunds kommuns deponianläggning.

Inom kommunen finns för närvarande 14 återvinningsstationer, där tidningar och förpackningar kan lämnas. Ansvaret för dessa stationer innehas av producenterna genom Förpacknings och tidningsinsamlingen (FTI). Från 1 januari 2022 är kommunen ansvarig för insamlingen av returpapper.

Energi

Ställningstagande energi:

- Energiförsörjningen ska präglas av miljövänliga och förnyelsebara energikällor.
- För att minska miljöpåverkan bör fjärrvärmeverken på sikt byta ut oljepannorna, som används för reserv och spetslast, mot biobränslepannor.
- Fjärr- och närvärmeverk, eldade med förnyelsebara bränslen, är bra alternativ för uppvärmning och tappvattenvärmning.

- Utbyggnad av ytterligare tankställen för förnyelsebara bränslesorter, exempelvis biogas, vätgas och el, bör eftersträvas, så att möjligheten för invånarna att skaffa miljöklassade fordon ökar.
- Kartläggning ske av både befintlig jordbruksmark och områden för nyodling som är lämpliga som omställningsytor för odling av grödor till biogasproduktion.
- Kommunen bör se över möjligheterna vad gäller användning av förnyelsebar energi för uppvärmning och drivmedel.
- Transmissionsledningar i kommunen behöver förnyas, troligen under planperioden, varvid markanspråket för dessa ledningar kan behöva ökas.
- Folkhälsomyndighetens och Strålsäkerhetsmyndighetens råd avseende magnetfältspolicy ska beaktas vid ny bebyggelse.
- Samråd med Svenska Kraftnät ska hållas vid planerade åtgärder och markarbeten inom 250 meter från transmissionsledningar och stationer.
- Avstånden mellan olika verksamheter och kraftledningar regleras i Elsäkerhetsverkets föreskrifter, vilka ska beaktas vid nyetableringar.

Bakgrund energi

Användning och produktion av energi i detta avsnitt avser i huvudsak energi för uppvärmning av bostäder och tappvatten, energi som fordonsbränsle och energi för elproduktion. Elproduktion från vindkraft och vattenkraft i kommunen behandlas under egna rubriker i översiktsplanen.

Inom Strömsunds kommun produceras mycket mer energi i form av el och biobränsle än vad som förbrukas inom kommunen.

I framtiden kommer sannolikt alternativa uppvärmningssystem och elproduktion, från till exempel bränsleceller (vätgas) och solenergi, att vara vanligt både i små- och storskalig produktion, för att kunna klara omställningen från dagens fossila energikällor. Att fritt kunna välja energialternativ ger möjligheter för tekniken att utvecklas.

Fjärrvärme

Fjärrvärmeverken i Strömsunds kommun drivs av det kommunägda fjärrvärmebolaget Jämtlandsvärme AB (under hösten 2022 kommer bolaget att byta namn till Strömsunds energi AB). Fjärrvärmeverken eldar i huvudsak biprodukter från skogsnäringen, vilket är både miljövänligt och ekonomiskt. Eftersom materialet kommer från det lokala skogsbruket, blir transporterna korta och därmed såväl kostnaderna som utsläppen små. Reserv och spetslast (vid kall väderlek när pannorna inte klarar av att värma upp systemet tillräckligt med skogsråvara) utgörs till cirka 95 procent av bioolja som är förnybar och framställs ur råvaror från växtriket och har 50 procent lägre klimatpåverkan än fossila motsvarigheter.

Fjärrvärmeverken är placerade i Strömsund, Hammerdal, Hoting, Backe, Rossön, Kyrktåsjö och Gäddede. Näten är dimensionerade för anslutning av fler abonnenter. Kunder utgörs av såväl privata som offentliga fastighetsägare. Olika typer av byggnader är anslutna till näten, till exempel privata villor, flerbostadshus, industrier och kyrkobyggnader.

För att säkerställa framtida värmeleveranser till befintliga och nya kunder har bolaget beslutat att investera i en ny fjärrvärmearläggning i Strömsund. Planen är att anläggningen ska kunna tas i drift 2022/2023. Den nya anläggningen byggs på en ny plats, vid industriområdet i Strömsund, där det finns stora ytor för upplag av biobränslen, något som saknas vid nuvarande anläggning. Kapaciteten på den nya pannan blir cirka åtta megawatt och det motsvarar uppvärmning av cirka 800 villor. Bränslet i den nya pannan blir i huvudsak biobränsle från skogen. En ny produktionsanläggning kommer även att medföra ett minskat uttag av spetslast.

Solenergi

Solenergi kan generellt utvinnas på två olika sätt, antingen med en solfångare eller med solceller sammansatta till solpaneler. Det som skiljer dessa tekniker åt är att solfångaren genererar värme medan solcellen genererar elektricitet.

Solfångaren består av slingor med vätska eller vakuumrör som värms upp när den träffas av solstrålarna. Värmen lagras i en ackumulatortank. Därifrån skickas vattnet ut till husets element eller används till att värma tappvattnet.

Solcellerna skiljer sig mot solfångarna då solcellerna alstrar en elektrisk spänning och ström när de träffas av solljuset. Flera solceller kan kopplas ihop och bildar då en solpanel. De senaste åren har solcellstekniken utvecklats och systemen har blivit billigare. Det blir allt vanligare att enskilda och företag installerar solcellsanläggningar på sina hustak. Husägaren blir då en så kallad "mikroproducent". Elektriciteten som bildas kan användas i det egna hushållet/företaget, levereras ut på elnätet, eller till att ladda batterier, varvid elektriciteten kan användas när den behövs. Solceller är även ett användbart alternativ då elektricitet behövs i icke nätanslutna områden, till exempel vissa fritidshus.

Geoenergi

Geoenergi är till största delen solenergi som lagras i markytan, eller i vatten, men också lite värme från jordens inre. Energin hämtas ur berget, marken eller vattnet med hjälp av borrhål eller nedgrävda slingor och värmen tas om hand av värmepumpar och värmeväxlare, för att kunna värma bostäder och tappvatten. Bergvärme kallas det när ett borrhål försörjer den enskilda villan. Borrhålslager är flera hål som kopplas ihop till

en bergsvolym och används till att värma och kyla större fastigheter. Under sommaren lagras värmen som sedan används på vintern medan kylan från vintern lagras för att ge kyla under sommaren. För att lagra värme och kyla i berg borrar djupa hål vars djup bestäms utifrån energibehovet och de geologiska förutsättningarna. Vid jordvärme tas energin ur markens ytliga lager och sjövärme utvinns ur vattnet.

Förnyelsebart bränsle

Skogsbränsle, energiskog, slaktavfall och halm är exempel på biomassa som har stor potential i framtidens energisystem. Fortsatt ökade oljepriser och utfasning av fossila bränslen, gör bioråvaran attraktiv. Exempel på alternativa bränslen är etanol i E85 och hydrerad vegetabilisk olja, HVO. HVO kan användas som ersättning av dagens diesel. Fördelen med dessa bränslen är att de kan utvinnas från flera olika bioråvaror, till exempel skogsråvara.

Biogas

Biogas är ett förädlad biobränsle och är i princip samma produkt som naturgas, men till skillnad från naturgas, som har ett fossilt ursprung, ingår biogasen i det naturliga kretsloppet. Biogas kan framställas ur organiskt material. Gasen kan användas till uppvärmning och/eller elproduktion. Biogas är även användbar som råvara till fordonsbränsle. I Strömsunds kommun finns det en stor potential för att odla olika typer av grödor på åkermark som inte används för livsmedelsproduktion. De odlade produkterna kan sedan användas för framställning av biogas. Även restprodukter från olika verksamheter kan utgöra en råvara för biogasproduktion.

Vätgas

Dagens vätgasproduktion domineras av processer baserade på fossila råvaror, framför allt naturgas. I en mer miljövänlig variant, elektrolys, kan vätgas framställas genom att spjälka vattenmolekyler till vätgas och syre med hjälp av el, till exempel från vindkraft. Vätgasen kan sedan användas som drivmedel i bränslecellsfordon.

Kraftnät

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

I kommunen finns ett antal transmissionsledning, såväl 400 kilovolt som 220 kilovolt. Ledningarnas sträckning finns redovisat på karta. Kommunen avser följa de försiktighetsprinciper som myndigheter rekommenderar. I Svenska Kraftnäts Systemutvecklingsplan 2022–2031 framgår inga framtida planer för ytterligare transmissionsnät i kommunen.

Transmissionsnätets mark- och vattenanspråk utreds för närvarande för riksintresseanspråk av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Då det visat sig att det invid kraftledningar sker en elektrostatisk uppladdning av föremål och personer som uppehåller sig i luftledningens närhet, rekommenderar kommunen i enlighet med Svenska Kraftnäts rekommendationer, att alla metalliska byggnadsdelar som exponeras för kraftledningens elektromagnetiska fält ska skyddsjordas inom ett område av 20 meter från kraftledningens närmsta spänningssatta del.

Dricksvatten

Ställningstagande dricksvatten:

- Boende i kommunen ska ha tillgång till tjänligt dricksvatten.
- Kommunens dricksvattenanläggningar ska anpassas till förväntade klimatförändringar i enlighet med klimatanpassningsplanen.
- De i kommunen förekommande vattentäkterna och potentiellt framtida vattentäkter ska värnas och beaktas i samhällsplaneringen.
- Fastställda verksamhetsområden för vatten ska finnas i alla områden där kommunen har dricksvattenförsörjning. Inom verksamhetsområdet bör samtliga fastigheter anslutas.
- Plan för nödvatten och/eller reservvatten ska upprättas för alla tätorter i kommunen.
- Fastställda vattenskyddsområden ska finnas för alla kommunala vattentäkter som försörjer fler än 20 personer.
- Kommunen ska verka för att även vattenföreningarnas vattentäkter skyddas av vattenskyddsområden.
- Kommunen tar fram en plan för vatten och avlopp.

Bakgrund dricksvatten

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Dricksvatten utgör grunden för folkhälsa, livsmedelsproduktion och ekonomisk tillväxt. Kommunens arbete med skyddande och planering för dricksvatten är därför mycket viktigt.

Den kvantitativa tillgången på vatten är mycket god inom Strömsunds kommun. Däremot finns områden, företrädesvis i glesbygd där dricksvattenkvaliteten inte är tillfredsställande. Att dricksvattnet på många ställen inte är bra beror bland annat på att vattnet innehåller stora mängder mineral – främst järn och mangan, men även fluorid på 70

vissa platser. I borrhade brunnar kan även svavelväte och radon förekomma. I ytvattentäkterna kan det alltid finnas risk för biologiska föroreningar.

De flesta (75 procent) av de som bor i kommunen får sitt vatten från någon av de 18 kommunala vattentäkterna. Strömsunds tätort, Backe, Rossön, Hammerdal och Hoting försörjs med vatten från grundvattenanläggningar medan Gäddede försörjs med kommunalt dricksvatten från en ytvattentäkt. Ytterligare tolv kommunala dricksvattenanläggningar med grundvattentäkter finns i mindre byar.

I vissa fall har dricksvattenförsörjningen säkrats genom bildande av gemensamhetsanläggningar, vattenföreningar, varav vissa försörjs med ytvatten och andra med grundvatten. I glest befolkade områden sker vattenförsörjningen främst genom egna vattenanläggningar, eller med endast några få hushåll tillsammans. I de flesta fall används då grävda eller borrhade brunnar, men även andra lösningar förekommer, till exempel kallkällor och ytvatten från sjöar och bäckar.

Enligt Vattenmyndighetens åtgärdsplan behöver kommunerna inrätta vattenskyddsområden för kommunala dricksvattentäkter. Vattenskyddsområden har som syfte att skydda vattnet mot föroreningar och annan negativ påverkan, både för dagens vattenförsörjning och för framtiden. Vattenskyddsområdena avgränsas geografiskt och skyddsföreskrifter för varje område anges. Kommunerna behöver också se till att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än tio kubikmeter per dag, har god kemisk och kvalitativ status och ett långsiktigt skydd. I kommunen finns sju vattenskyddsområden. Av dessa bedöms fyra skyddsområden vara relevanta, medan de andra tre behöver uppdateras. För övriga kommunala vattentäkter finns det en plan, där kommunen arbetar fram vattenskyddsområden för täkter som försörjer fler än 20 personer. Det är länsstyrelsen som slutligen fastställer vattenskyddsområdet. Avsikten är att samtliga kommunala vattenverk som försörjer fler än 20 personer ska ha fastställda vattenskyddsområden senast 2027. När det gäller större vattenföreningar avser kommunen att utreda hur kommunen kan medverka till att föreningarna skyddar sina vattentäkter.

Dagvattenhantering

Ställningstagande dagvattenhantering:

- Kommunen avser ta fram en dagvattenstrategi.
- Dagvatten ska vara en naturlig del i planeringen och utvecklingen av nya exploateringsområden. Dagvattenplaneringen ska utgå från områdets naturliga förutsättningar.

- Vid ny exploatering ska det eftersträvas att området inte släpper ifrån sig mer dagvatten än vad det gjorde före exploateringen.
- Öppna dagvattensystem bör eftersträvas då de är mindre sårbara vid extrema nederbördstillfällen och för att öppna vattenytor kan tillföra positiva värden.
- Principen för att hantera dagvatten är att i första hand behandla och omhänderta dagvatten lokalt, genom rening, fördröjning och infiltration. I andra hand avleds vattnet till annan plats för eventuell rening och flödesutjämning. I sista hand avleds återstående vatten kontrollerat till ett vattendrag.
- Andelen hårdgjorda ytor bör minskas och vattengenomsläppliga beläggningar prioriteras i bebyggelseområden.
- Grönstrukturer i tätorterna ska prioriteras.

Bakgrund dagvattenhantering

Dagvatten bildas av nederbörd i form av regn, smältvatten eller tillfälligt framträngande grundvatten vilket rinner på mark, i diken eller genom ledningar till sjöar och vattendrag. Flödena av dagvatten varierar kraftigt beroende på vädret. Det är viktigt att arbeta strukturerat med omhändertagande av dagvatten framför allt av två anledningar. För det första kan stora flöden av dagvatten leda till översvämningar, vilket utgör en risk för människor och kan leda till skador på infrastruktur och bebyggelse. För det andra kan dagvatten föra med sig förorenade ämnen ut i sjöar och vattendrag, vilket kan leda till en försämrad miljö kvalitet.

Stora flöden av dagvatten hanteras i tät bebyggelse oftast med hjälp av dagvattenledningar som företrädesvis leds ut direkt till ett närliggande vattendrag. För att undvika risker med en för stor belastning i dagvattenledningar används även öppna dagvattenlösningar med diken och eventuellt dammar, som dels fördröjer dagvattnet och som med hjälp av växter och andra lösningar i viss mån kan rena dagvattnet. Den här typen av lösningar skulle kunna utformas med estetiska kvaliteter för att öka attraktiviteten i naturområden.

Kommunens dagvattenhantering behöver ses över. I planeringen ska hänsyn tas till kommande klimatförändringar och framtida exploateringar. Kommunen avser ta fram en dagvattenstrategi. I väntan på denna är det viktigt att dagvattenfrågan prioriteras i all planering, vid upprättande av detaljplaner, bygglov och vid andra exploateringar.

Digital infrastruktur

Ställningstagande digital infrastruktur:

- Möjlighet till mobila tjänster av god kvalitet i hela kommunen bör eftersträvas.

- Möjlighet för snabbt bredband med åtkomst till Internet i hela kommunen bör eftersträvas.
- I samband med expansion/nybygge och liknande, bör områden och fastigheter förberedas för infrastruktur som motsvarar gällande standard genom anläggande av tomma rör för nya fiberanslutningar.
- Där det är möjligt, upplåta mark för kanalisation av fiber.
- Hög driftsäkerhet, till exempel genom redundans, i fibernätet ska eftersträvas.

Bakgrund digital infrastruktur

Tillgång till elektronisk kommunikation, fast och mobil telefoni samt tillgång till Internet är en av förutsättningarna för ett fungerande och attraktivt samhälle. Tillgång till säker och snabb kommunikation är därför av mycket stor vikt för:

- Trygghet i form av larm, inom vård och omsorg och vid kontakt med myndigheter.
- Näringsliv i form av betalningstjänster, marknadsföring, utvinning av naturresurser, besöksnäring, jordbruk, skogsnäring och rennäring. I kommunen sker detta ofta utanför tätorterna.
- Att leva och bo i form av studier, attraktivt boende såväl permanent- som fritidsboende.

Idag finns det begränsningar i både täckning och kapacitet i bredband och mobila tjänster för den kommunikation som samhällets olika system kräver. Regeringens målsättning är att till år 2023 bör alla ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.

Till år 2025 är regeringens mål att alla bör ha tillgång till snabbt bredband:

- 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 gigabit per sekund.
- 99,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 megabit per sekund.
- 100 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 megabit per sekund.

Tillgång till bredband och mobila tjänster följs upp varje höst via Post- och telestyrelsens bredbandskartläggning. Statistiken sammanställs och publiceras under våren nästkommande år. Den senast publicerade statistiken är från mätningen som genomfördes oktober 2020.

Andel hushåll i Strömsunds kommun enligt definitionen ”i absolut närhet till fiber”:

- 64 procent av hushållen har tillgång till 1 gigabit per sekund.
- 64 procent av hushållen har tillgång till 100 megabit per sekund.
- 75 procent av hushållen har tillgång till 30 megabit per sekund.

Kartläggning av mobilnätets yttäckning visar att 82 procent av hushållen har tillgång till mobil telefoni och 99 procent av hushållen har tillgång till fast telefoni via mobilnätet.

Mobiltelefoni

Det är operatörernas ansvar att bygga ut mobiltelefonnätet. Då detta sker på marknadens villkor finns det områden i vår kommun som helt saknar mobiltäckning. Det mobila nätet används även för mobilt bredband.

Utvecklingen går mot alltmer avancerade telefoner med surfmöjlighet. Detta skapar stora kapacitetsbehov i det mobila telefonnätet. Speciellt under turistsäsonger märks en tydlig kapacitetsbrist, eftersom fler användare använder mobilnätet under dessa perioder. Mobiloperatörer kommer att stänga ner 2G- och 3G-näten successivt de kommande åren. Övergången till modernare teknik ska ske successivt och skapa mer kapacitet i näten.

Bredband

Bredband är ett begrepp för anslutning till Internet genom att använda olika kommunikationssystem. Bredbandsmålen är teknikneutrala vilket innebär att anslutningen kan ske genom fast eller trådlös teknik.

Fiberanslutning är en fast och stabil uppkoppling som möjliggör bredband i väldigt höga hastigheter. Det finns fiber till (i vissa fall förbi men inte inkopplad) alla kommunens tätorter. I några tätorter behöver fibernätet byggas ut ytterligare för att skapa möjligheter till anslutning av hushåll och företag. Fortsatt utbyggnad av det kommunala stadsnätet styrs av (kommunens) investeringsutrymme. De medel som finns behöver fokuseras till de områden där de bidrar med mest samhällsnytta och når flest medborgare och företag. Fortsatt spridning av stadsnätet till landsbygdsområden är en utmaning och styrs av möjligheten till bidrag, kommunens investeringsutrymme samt medborgarnas intresse av att ansluta sig till nätet. Det finns behov av fiberinvesteringar från marknadsaktörer.

Mobila system, möjliggör internetanslutning där täckning finns. Kapaciteten varierar från någon megabit per sekund upp till tiotals megabit per sekund i det nuvarande 4G-nätet. Aviserat teknikskifte i mobilnäten de närmaste åren kommer att innebära ökad kapacitet och ökade hastigheter i näten.

Kommunen har flera roller som påverkar bredbandsutbyggnaden, dels en övergripande roll som markägare och tillståndsgivare, samt en roll som nätägare för det kommunala stadsnätet.

Region Jämtland-Härjedalen tog fram en bredbandsstrategi för länet 2019. Kommunens bredbandsstrategi uppdaterades 2021.

Strategierna ska bland annat ge vägledning vid beslut om stöd till bredbandsutbyggnad. Utbyggnaden i vissa orter kan finansieras om det finns många anslutna som betalar sin anslutningsavgift. Kostnaderna för utbyggnad av fibernät till mindre orter och på landsbygden är så stora att det inte är möjligt utan olika slags stöd. Stöden kan vara från EU, staten, kommunal finansiering eller genom att använda bygdeavgiftsmedel och återbäring från vindkraft.

Bebyggelseområden

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Med en gles befolkning (en invånare per kvadratkilometer) och cirka 60 procent av befolkningen boende i tätorter, finns det stora obebodda områden i kommunen. Den största tätorten är Strömsund, kommunens centralort, belägen vid Ströms Vattudal och har drygt 3 700 invånare. Andra tätorter är Hammerdal, cirka 1 200 invånare, Hoting, cirka 700 invånare, Backe, drygt 500 invånare, Rossön, knappt 400 invånare och Gäddede, cirka 350 invånare.

Samtliga tätorter har omfattande service- och fritidsutbud. Tätorterna har kommunalt vatten och avlopp.

Cirka tio procent av kommunens invånare är bosatta i små byar (50 till 200 invånare) och cirka 30 procent är bosatta i ännu glesare befolkade områden.

Utveckling av bebyggelseområden bör ske i anslutning till befintlig bebyggelse, såväl i kommunens tätorter som på landsbygden.

Med utgångspunkt i mål på nationell, regional och lokal nivå har bostadssituationen i Strömsunds kommun analyserats i en Riktlinje för bostadsförsörjning, antagen 2017. Riktlinjen ger en bild som beskriver behov av bostäder för olika grupper som i dag bor i kommunen. Behoven är beskrivna både utifrån dagens situation och med tanke på den förväntade befolkningsutvecklingen samt befolkningens framtida fördelning, storlek och sammansättning. Då arbetsmarknaden i kommunen ökar bedöms möjligheten till inflyttning som god – om det finns attraktiva bostäder. Riktlinjerna för bostadsförsörjning beskriver också att antal aktiviteter som bör genomföras under perioden 2017 till 2025 för att möta behoven av bostäder.

Sammanhållen bebyggelse

Miljö- och byggnämnden beslutade den 15 juni 2011 (§ 50), om att följande områden ska gälla som helt eller delvis sammanhållen bebyggelse. Vissa områden omfattas dessutom av detaljplan:

- Alanäs, Ankarede, Backe, Dalhem, Fyrås, Gåxsjö, Gäddede, Görvik, Hallviken, Hamnerdal, Harrsjön, Havsnäs, Hoting, Jormvattnet, Kyrktåsjö, Lidsjöberg, Nedre Lillviken, Norråker, Näsvisken, Rossön, Sikås, Siljeåsen, Solberg, Stora Blåsjön, Storstviken, Strömsund, Tullingsås, Ulriksfors, Vängel, Västra Karbäcken, Öhn.

Ställningstagande bebyggelse i tätort:

- Planberedskap skapas för att kunna tillgodose efterfrågan på tomter, för både bostäder och industri, främst i kommunens sex tätorter.
- Markanvändning och förutsättningar för bebyggelse regleras närmare i befintliga och i framtida detaljplaner.
- Tätorterna vårdas, så att skolmiljöer, service och bostadsområden får så hög kvalitet att det blir en positiv utvecklingsfaktor.
- Goda miljöer skapas för äldre, samt för personer med funktionsvariationer.
- Ny bostadsbebyggelse bör lokaliseras till attraktiva lägen med god tillgänglighet till skola och service.
- Bostadsområden, centrumområden, parker och annan allmän utemiljö ska utformas så att den upplevs som trygg och säker.
- Vid nyetableringar bör befintlig infrastruktur som vägar, vatten och avlopp användas i möjligaste mån.
- Industriområden bör förläggas med närhet till infrastruktur (vatten, avlopp, vägar, järnvägar, elkraft och bredband).
- Industriområden ska förläggas med avstånd till bostadsområden för att minimera störningar (till exempel buller) och risker (till exempel brand och utsläpp), samtidigt så nära bebyggelseområden att möjligheter för pendling, gång- och cykelbanor är goda.
- Industriverksamheter bör i möjligaste mån förläggas på mark som inte har andra markanvändningsintressen, till exempel naturvård, livsmedelsproduktion eller rekreationsområden för allmänheten.
- Den strategiska miljöbedömningens föreslagna utredningar och försiktighetsåtgärder för industriområden ska beaktas.
- Många detaljplaner i kommunen är gamla och inaktuella och behöver förnyas.
- För områden som saknar detaljplan och områdesbestämmelser beskrivs det i översiktsplanen, för respektive tätort, vilken särskild hänsyn som ska tas vid prövningen av tillkommande bebyggelse.
- Ny detaljplan bör upprättas vid ny sammanhållen bebyggelse, ny enstaka byggnad vars användning får betydande inverkan på omgivningen, byggnad som ska förläggas inom ett område där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse.

- Nybyggnationer ska undvikas nära vattendrag där klimatförändringarna kan antas påverka vattenflöden. Hur långt ifrån dessa vattendrag det är lämpligt med nybyggnation ska avgöras i varje enskilt fall.
- Vid etableringar av högre byggnader (över 45 meter) inom sammanhållen bebyggelse ska samråd ske med Trafikverket och Försvarsmakten. Samråd ska ske med Luftfartsverket om byggnadsobjektet är högre än 20 meter.
- Råd för vägar och gators utformning, VGU, från Trafikverket ska följas.
- Kommunen ska samråda med Trafikverket vid planläggning och lovprövning kring järnvägar och vägar (säkerhetsavstånden i VGU används). Är dessa av riksintresse ska Trafikverket höras som berörd granne vid lovprövningen.
- Kommunen avser utreda behovet av fördjupade översiktsplaner för vissa områden i kommunen under kommande planeringsperiod.
- Kommunen ställer sig positiv till att det anordnas odlingslotter i eller i anslutning till kommunens tätorter.
- Vissa grönytor i kommunens tätorter kan med fördel omvandlas till ängsmark.
- Tillkommande bebyggelse, samt mark- och vattenanvändning ska främja integration.

Bakgrund bebyggelse i tätort

Strömsund

Strömsund är kommunens centralort och ligger 100 kilometer norr om Östersund. Omkring 1300-talet byggdes den gamla kyrkan i Strömsund (numera ersatt av en ny). Då fanns det endast sju gårdar i församlingen. I början av 1900-talet fick Strömsund järnvägsförbindelse genom Inlandsbanan. Vid denna tid bodde cirka 1 000 personer i Strömsund, som redan då hade en ansenlig mängd industrier, främst inom trävarutillverkning.

Strömsund fick gymnasium 1961, numera Hjalmar Strömerskolan.

På 1970-talet beslutade riksdagen att ett så kallat industricentrum skulle förläggas till Strömsund som en satsning för att främja industrietableringar på orten.

Strömsund hade förr karaktären av en småstad genom de affärs- och bostadshus från 1800-talets senare del som fanns utmed Storgatan. Vissa mindre nybyggnationer skedde vid Storgatan under 1950-talet, bland annat uppfördes Strömsunds kommunalhus 1958. 1960- och 70-talets så kallade "saneringar" förändrade dock detta mycket radikalt, eftersom merparten av de äldre trähusen revs.

Strömsund fick i samband med detta ett nytt affärscentrum kring det då skapade Vattudalstorget. De äldsta kvarvarande stora stenhusen, förutom Ströms kyrka, är Grand Hotell från 1909 och Tingshuset, som invigdes 1911 och är ritat av den kände arkitekten Frans Wallberg.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till cirka 3 700 personer.

Nästan hela centralorten omfattas av detaljplan. En fördjupad översiktsplan över Strömsunds tätort antogs år 2002. Strömsund omfattas inte av något riksintresse enligt miljöbalken.

Byggklara tomter finns inom tätorten, framför allt i Strömsunds nordvästra del. Utrymme för utökad bostadsbebyggelse i strandnära lägen finns också i anslutning till tätorten. Exempelvis vid Strand och norr därom, mellan Strömsund och Ulriksfors men även norr och söder om Näsvisken, (se avsnittet om landsbygdsutveckling i strandnära lägen).

Byggklara tomter för industrietableringar finns i mindre omfattning inom industriområdet mellan Strömsund och Ulriksfors. Område för nya industrietableringar skulle kunna förläggas norr om Strömsunds tätort väster om E45, samt öster om befintligt industriområde mellan Ulriksfors och Risselås.

Rekommendationer för bebyggelse Strömsund:

- Bebyggelse regleras av detaljplaner.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Peka ut nya områden för industri.
- Ytterligare rekommendationer finns i den fördjupade översiktsplanen över Strömsunds tätort, 2002.

Hammerdal

Hammerdal är beläget vid Hammerdalssjön, omkring 30 kilometer söder om Strömsund. Hammerdal var ända fram till kommunsammanslagningen 1974 centralort i en egen kommun, Hammerdals kommun.

Bland viktigare industrier kan, förutom den dominerande träindustrin, några hustillverkningsföretag nämnas.

Hammerdal var länge kyrkligt centrum för norra Jämtland. Det ursprungliga samhället finns framför allt kring Hammerdals kyrka.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till cirka 1 200 personer.

Hela tätorten omfattas av detaljplan. En fördjupad översiktsplan över Hammerdals tätort antogs år 1995. Norra delen av Hammerdal ligger inom riksintresseområde för friluftsliv. Hammerdalssjön omfattas av Natura 2000.

Det finns tomter att bygga på inom tätorten. Tomterna är spridda i tätorten men ligger i huvudsak i de södra delarna, längs Hammerdalssjön.

Möjligheter för utökning av industriområden finns norr om Hammerdal, i anslutning till vägen mot Sikås, samt väster om samhället, vid redan befintliga industrier.

Rekommendationer för bebyggelse Hammerdal:

- Bebyggelse regleras av detaljplaner.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Ytterligare rekommendationer finns i den fördjupade översiktsplanen över Hammerdal, 1995.
- Bebyggelse nära Hammerdalssjöns vattensystem kan påverkas av höga vattenflöden (se ställningstagande för bebyggelseområden, samt rekommendationer i avsnittet om klimatanpassningar, anpassning i fysisk planering).

Hoting

Hoting är en gammal industriort och stationssamhälle vid Inlandsbanan och E45, cirka 50 kilometer nordöst om Strömsund.

Innan järnvägen kom till Hoting fanns här endast ett tiotal gårdar. Under 1900-talets första hälft växte ett nytt samhälle fram med affärer, caféer, hotell och bostadshus.

2020 bodde cirka 700 personer i Hoting.

Hela tätorten omfattas av detaljplan. I området finns många förekomster av fornlämningar, främst stenåldersbosättningar.

Tomter att bebygga finns inom tätorten. Framför allt i Hotings norra del finns ett stort antal tomter.

I anslutning till industriområdet i Hoting finns utrymme för expansion av industrimark väster om industriområdet.

Rekommendationer för bebyggelse Hoting:

- Bebyggelse regleras av detaljplaner.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Bebyggelse nära Hotingsjön kan påverkas av höga vattenflöden (se ställningstagande för bebyggelseområden, samt rekommendationer i avsnittet om klimatanpassningar, anpassning i fysisk planering).

Backe

Backe ligger cirka 50 kilometer öster om Strömsund. Orten ligger i landskapet Ångermanland, men tillhör sedan 1974 Jämtlands län. Backe har utvecklats ur en kyrkby med medeltida anor och blev tidigt ett handelscentrum i området. Under slutet av 1800-talet utvecklades området ytterligare med anledning av skogsindustrin. Flera byggnader från den tiden finns fortfarande kvar. I Backe finns ett före detta länslasarett som byggdes på 1960-talet. Numer finns här en läkarbemannad hälsocentral och ett äldreboende.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till drygt 500 personer.

Nästan hela Backes tätort omfattas av detaljplan. Området omfattas inte av något riksintresse.

Det finns tomter att bygga på inom tätorten. I huvudsak är tomterna lokaliserade till Backes sydöstra delar.

Utökning av industrimark är lämpligt att göra utanför Backes sydöstra del.

Rekommendationer för bebyggelse Backe:

- Nästan hela tätorten omfattas av detaljplan vilken reglerar bebyggelse.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Bebyggelse nära Fjällsjälven kan påverkas av höga vattenflöden (se ställningstagande för bebyggelseområden, samt rekommendationer i avsnittet om klimatanpassningar, anpassning i fysisk planering).

Rossön

Rossön ligger cirka 45 kilometer öster om Strömsund. År 1925 nådde järnvägen Hoting-Forsmo Rossön och därmed flyttades handel och andra verksamheter till det förut obebbyggda området kring järnvägsstationen. Östra delen av Rossöns samhälle blev därmed

bygdens nya handelscentrum. Vid sidan om jord- och skogsbruket har tillverkningsindustrin haft stor betydelse för orten genom åren. Geografiskt är tätorten med sina centrumfunktioner utspridd över en stor yta.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till knappt 400 personer.

Vissa delar av Rossöns tätort omfattas av detaljplan. En fördjupad översiktsplan över Rossöns tätort antogs år 1995. Rossöns tätort omfattas inte av något riksintresse.

Det finns tomter att bygga på spridda områden inom tätorten.

Lämplig industrimark kan förläggas norr om Rossön, ovanför Bölen.

Rekommendation för bebyggelse Rossön:

- Vissa delar av tätorten omfattas av detaljplan vilken reglerar bebyggelse.
- Den del av Rossön samhälle som inte är detaljplanelagt bör detaljplaneläggas om ytterligare bostadshus etableras.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Ytterligare rekommendationer finns i den fördjupade översiktsplanen över Rossön, 1995.
- Bebyggelse nära Bodumsjön och Bölessjön kan påverkas av höga vattenflöden (se ställningstagande för bebyggelseområden samt rekommendationer i avsnittet om klimatanpassningar, anpassning i fysisk planering).

Gäddede

Gäddede ligger i ett fjällandskap cirka 13 mil nordväst om Strömsund och fem kilometer öster om norska gränsen.

Under 1800-talet växte Gäddede fram som ett administrativt och kommersiellt centrum i Frostvikenområdet. Bebyggelsen växte framför allt under 1900-talets första hälft. Det byggdes bostadshus, elevhem, sjukstuga, pensionat, caféer och affärer. Efter 1950 tillkom även större flerfamiljshus och hyreslägenheter.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till cirka 350 personer.

Hela Gäddede tätort omfattas av detaljplan. Hela tätorten omfattas av riksintresse för rörligt friluftsliv.

Det finns tomter att bygga på inom tätorten, i huvudsak i Gäddedes västra delar.

Expansion av industrimark är lämpligt i Gäddedes nordöstra del, i anslutning till redan befintliga industrier.

Rekommendationer för bebyggelse Gäddede:

- Bebyggelse regleras av detaljplaner.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.

Bebyggelse i landsbygd

Ställningstagande bebyggelse i landsbygd:

- Kommunen ska medverka till att det underlättas för ny bebyggelse där det är lämpligt.
- Ny bebyggelse måste ta hänsyn till landskapsbild och värdefulla natur- och kulturmiljöer samt jordbrukets behov och möjligheter till utveckling.
- Vid ny bebyggelse ska vatten och avlopp lösas på ett långsiktigt och hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.
- De allmänna intressen som angivits i de olika områdenas rekommendationer ska beaktas.
- Vid etableringar av högre byggnader än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse och högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse ska samråd ske med Trafikverket och Försvarsmakten. Samråd ska ske med Luftfartsverket för byggnadsobjekt högre än 20 meter även inom sammanhållen bebyggelse.
- Råd för vägar och gators utformning, VGU, från Trafikverket ska följas.
- Kommunen ska samråda med Trafikverket vid planläggning och lovprövning i närheten av järnvägar och vägar (använd säkerhetsavstånden i VGU). Är dessa av riksintresse ska Trafikverket höras som berörd granne vid lovprövningen.

Bakgrund bebyggelse i landsbygd

En stor del av kommunens bebyggelse utanför tätorterna är spridd i mindre byar eller grupper av gårdar. Idag bor omkring 40 procent (cirka 4 600 personer) av befolkningen utanför tätorterna.

Landsbygden erbjuder oftast stora möjligheter till att skapa ett attraktivt och naturnära boende. Landsbygden med dess invånare och företag, är en tillgång för hela kommunen. För en fortsatt attraktiv landsbygd och för att värna jordbruksnäringens nuvarande drift och utveckling genom exempelvis möjlighet till utökning av åkerarealen är

det viktigt att nya bostäder placeras i anslutning till befintliga byar och tidigare bosättningar.

Strömsunds kommun har goda förutsättningar för att öka fritidshusbebyggelsen. På sikt kanske fritidshusägarna väljer att bosätta sig permanent i kommunen. Planberedskap krävs för sådan bebyggelse.

Behovet av gemensamma anordningar ökar med en bebyggelsekoncentration. Ofta behövs gemensamma lösningar för vatten, avlopp och vägar. Tillgången till dricksvatten samt möjligheter att omhänderta avloppsvatten och avfall är särskilt viktiga förutsättningar. Om efterfrågan på ny bebyggelse i något område blir stor, så motiverar detta att detaljplan eller en fördjupad översiktsplan upprättas. Om behovet att reglera framtida bebyggelse begränsar sig till ett fåtal frågor kan eventuellt områdesbestämmelser användas.

Inom tätorterna regleras byggnaders placering och utseende i detaljplaner och plan- och bygglagens generella regler. På landsbygden utanför detaljplanelagt område finns inte samma konkreta riktlinjer. Flera åtgärder kan här tillåtas utan att bygglov krävs.

Nedan beskrivs ett antal av de allmänna intressen som särskilt ska/bör beaktas vid handläggning av ärenden i respektive område.

Stora Blåsjön

Stora Blåsjön är en av kommunens viktigaste turistorter, med bland annat skidbacke, affär, restaurang, ett mindre hotell och fritidshusbebyggelse. Området är under expansion och det har byggts flera nya fritidshus i området de senaste åren. Centrala byn omfattas av detaljplan och har gemensamt vatten och avlopp.

Rekommendationer för bebyggelse Stora Blåsjön:

- Ny bebyggelse bör regleras av detaljplaner.
- En markreserv för eventuella permanentbostäder bör finnas.
- Hotell och andra övernattningsmöjligheter för korttidsboende ska prioriteras.
- Den befintliga anläggningen för gemensamt avlopp har inte tillräcklig kapacitet om området växer ytterligare. Möjligheter för nytt/utökat avlopp bör utredas för att skapa möjligheter till utveckling.

Jorm

I byarna Jormlien och Jormvattnet finns en värdefull landskapsbild med så kallad lidbebyggelse (gårdarna är i huvudsak lokaliserades på torra höjdlägen, med odlingarna nedanför i sydslutningar). Fritidshusbebyggelsen är utspridd och omfattande, särskilt i

Jormvattnet. Här finns några turistiska anläggningar, bland annat ett mindre hotell. Gemensamt vatten och avlopp saknas.

Rekommendationer för bebyggelse Jorm:

- Ny bebyggelse bör placeras med stor hänsyn till landskapsbilden.
- Nya hus bör byggas som kompletteringar till befintliga bebyggelsegrupper.
- I de tätast bebyggda delarna måste vatten- och avloppsfrågor lösas innan ny bebyggelse tillåts.
- Markreserv för permanentbostäder bör beaktas.

Norråker

Norråker omfattas av detaljplan, med viss markreserv för permanentbostäder. Kommunalt vatten och avlopp finns.

Rekommendationer för bebyggelse Norråker:

- Befintlig detaljplan bedöms vara tillräcklig.
- Om bebyggelseutvecklingen ökar kan detaljplanen behöva utvidgas för bland annat ny bostadsmark.

Kyrktåsjö

Samhället omfattas av detaljplan, som innehåller några obebyggda bostadstomter. Kommunalt vatten och avlopp finns. Ett antal kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Kyrktåsjö ska beaktas i planeringen.

Rekommendationer för bebyggelse Kyrktåsjö:

- Detaljplanen är inaktuell och bör förnyas. Detta är lämpligt om nya bostäder ska byggas.

Alanäs

Alanäs kyrka, belägen på en udde i Flåsjön, är omgiven av bebyggelse och odlingar. Bebyggelsemiljön kring kyrkan är av riksintresse för kulturmiljövård. Byn har gemensamhetsanläggningar för vatten och avlopp.

Rekommendationer för bebyggelse Alanäs:

- Bebyggelsemiljön i området ska bevaras.

- Särskilda skyddsbestämmelser i form av områdesbestämmelser bör upprättas. Bestämmelserna bör omfatta bevarandet av nuvarande bebyggelse till den ursprungliga miljön.

Strand

Strand är en kulturhistoriskt värdefull miljö, med flera byggnader och gårdsgreper värda att bevara. Bebyggelsemönstret är enhetligt och de flesta gårdarna ligger utmed bygatan åtskilda av öppen mark. Gemensamt vatten och avlopp finns. 1982 gjordes en översiktlig planutredning över byn, i syfte att lokalisera ny bebyggelse till lämpliga platser, huvudsakligen i byns södra och norra delar.

Rekommendationer för bebyggelse Strand:

- Den översiktliga planutredningen från 1982 ska ligga till grund för bebyggelseutvecklingen.
- Goda möjligheter för ny, attraktiv bebyggelse finns norr om byn.
- Inom byn kan enstaka nya bostadshus medges, under förutsättning att de placeras och utformas med stor hänsyn till miljön. Särskilt viktigt är att behålla bebyggelsemönstret och inte tillåta bebyggelse som täpper till luckorna mellan gårdarna. Ny bebyggelse bör här ske som komplettering till befintliga gårdsgreper.

Öhns by

Öhn är den största ön i sjön Ströms Vattudal. Det är en gammal kulturbygd med anor från medeltiden. Förutom permanentboenden finns en omfattande fritidshusbebyggelse i området. Gemensamt vatten finns inom delar av byn. Gemensamt avlopp saknas.

Rekommendationer för bebyggelse Öhns by:

- Eventuell ny bebyggelse prövas med hänsyn till möjligheter för godtagbart vatten och avlopp.

Tullingsås

De centrala delarna av Tullingsås by omfattas av detaljplan. De äldre delarna av byn utgör en kulturhistoriskt värdefull miljö, med flera byggnader värda att bevara. Byn har ett gemensamt dricksvattennät. Delar av byn är anslutna till gemensamt, kommunalt, avlopp.

Rekommendationer för bebyggelse Tullingsås:

- Gällande detaljplan följs.

- Ett större bebyggelsetillskott i byn är inte lämpligt, med hänsyn till kulturmiljön.
- Eventuell ny bebyggelse bör i möjligaste mån lokaliseras till byns nordvästra del, där kulturvärden och jordbruksintressen är mindre uttalade.

Öjarn

Öjarn är belägen i Ammeråns vattensystem, som är intressant för såväl rörligt friluftsliv som för naturvård. Området kännetecknas av ett speciellt moränlandskap. Öarna i sjön omfattas av ett skydd för landskapsbilden. Området har en omfattande fritidsbebyggelse. Gemensamma vatten- och avloppslösningar saknas.

Rekommendationer för bebyggelse Öjarn:

- Vid lokalisering av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till naturvård, friluftsliv och landskapsbilden.
- Mellan byvägen och sjön bör fritidsbebyggelse endast medges i form av kompletteringar till befintliga bebyggelsegrupper.

Rörström

Rörström ingår i ett område med riksintresse för naturvård. På Holmen mitt i älven finns ett flertal fritidshus.

Rekommendationer för bebyggelse Rörström:

- Bebyggelsen på Holmen bör inte förtätas ytterligare, på grund av behovet av friytor, vatten- och avloppssituationen samt Rörströmsälvens Natura 2000-område.

Fyrås, Grenås, Gåxsjö, Gärdnäs, Görvik, Ringvattnet, Rudsjö, Sikås, Solberg och Yxskaftkälén

Är alla välbevarade byar med vackra landskaps- och gårdsbilder. I de flesta byarna är stora delar angivna som värdefulla kulturhistoriska miljöer. Här finns omväxlande odlingsmarker med gårdsstrukturer, omgivna av större skogsområden.

Rekommendationer för bebyggelse Fyrås, Grenås, Gåxsjö, Gärdnäs, Görvik, Ringvattnet, Rudsjö, Sikås, Solberg och Yxskaftkälén:

- Vid lokalisering av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till naturvård, friluftsliv samt landskapsbilden.

Areella näringar

Skogsnäring

Ställningstagande skogsnäring:

- Skogens och skogsmarkens värde för produktion ska värnas, samtidigt som den biologiska mångfalden ska bevaras, samt kulturmiljövärden och sociala värden tillgodoses.
- Den del av den fjällnära skogen som är klassad som produktiv skogsmark bör kunna brukas i likhet med annan produktiv skogsmark.
- Skogsbruk på tätortsnära skogsmark och områden som nyttjas för natur, kultur- och friluftsintrassen ska bedrivas med hänsyn till dessa intressen.
- All kommunägd skog ska i möjligaste mån skötas så att den ger en hållbar och god avkastning, då skogsnäringen är en mycket viktig näring i kommunen.
- Kommunen bör rekreationsanpassa sitt skogsbruk.

Bakgrund skogsnäring

Kommunens landyta utgörs av 77 procent skog. Av denna klassas drygt 650 000 hektar som produktiv skogsmark, vilket är mer än hälften av kommunens yta. En del av denna areal är avsatt för bland annat naturvård i form av reservat och andra formella skydd. Virkesförrådet uppskattas i medeltal till cirka 130 kubikmeter skog per hektar (m³sk/ha) för den produktiva skogsmarken. Detta ger ett sammanlagt virkesförråd av totalt 80 miljoner skogskubikmeter. Tillväxten i skogen är ungefär 2 miljoner skogskubikmeter per år. Avverkningen under 2000-talet har legat mellan 5000 och 6000 hektar per år inom kommunen. Skogsråvaran är av stor vikt för näringsliv och ger många arbetstillfällen i kommunen.

Skogsfastigheterna i kommunen ägs av drygt 3500 skogsägare, varav cirka 40 procent är kvinnor och 60 procent är män. Andelen kvinnliga skogsägare har ökat under de senaste tio åren. Drygt hälften av fastigheterna ägs av personer boende utanför kommunen, andelen har ökat under de senaste tio åren. Knappt 200 000 hektar ägs av enskilda skogsägare medan resterande, drygt 400 000 hektar ägs av privata aktiebolag, eller utgörs av allmänna skogar (knappt 100 000 hektar).

I kommunen finns det enligt beräkning cirka 350 000 hektar fjällnära skog. Fjällnära skog definieras och avgränsas i Skogsstyrelsens författningssamling, Förordning om gränserna för fjällnära skog, (SKSFS 1991:3). Till grund för gränsdragning ligger biologiska, ekonomiska och tekniska förhållanden. Av den fjällnära skogen utgörs 15–20 procent av produktiv skogsmark. Även den fjällnära skogen är viktig för kommunen ur

produktionssynpunkt och bör därför kunna brukas i likhet med annan produktiv skogsmark.

I orternas närhet finns ofta skogsområden, "tätortsnära skog", som nyttjas till bland annat rekreation och undervisning. Dessa områden är viktiga såväl för de närboende som för verksamheterna vid daghem och skolor. På flera orter har markägare avsatt så kallade "skolskogar".

Skogsbruket är tillsammans med rennäringen det mest arealberoende markanvändningsintresset i Strömsunds kommun. Intressekonflikter förekommer delvis. De motstående intressena är störst gentemot rennäring, naturvård och friluftsliv.

Miljöhänsynen vid skogliga åtgärder regleras i § 30 skogsvårdslagen, (1978:429). Denna hänsyn ska tas vid all skötsel av skog även på mark som inte är skogsmark. I första hand ska hänsyn tas till de arter som är rödlistade enligt Naturvårdsverket. Hänsynen skall utformas så att den biologiska mångfalden gynnas så mycket som möjligt. Myndigheterna har möjlighet att bilda formella skydd på speciellt skyddsvärda områden. De verktyg som Skogsstyrelsen har är biotopskydd och naturvårdsavtal, medan länsstyrelsen beslutar om naturreservat.

Inom kommunen fanns det i oktober 2021, enligt Naturvårdsverkets "Skyddad natur", 54 naturreservat med en sammanlagd yta på cirka 130 000 hektar varav cirka 20 procent utgörs av produktiv skogsmark. Drygt 50 områden var 2021 skyddade via skogligt biotopskydd och ytterligare några tiotal områden, i kommunen, var skyddade via naturvårdsavtal. Den största delen av skydden berör mark som saknar skogligt produktionsintresse. Trots det är cirka fem procent av all produktiv skogsmark i kommunen formellt skyddad. Till detta kommer frivilliga avsättningar av skogsmark, från skogsbolag och privatpersoner. Kommunen anser att såväl stora arealer som en stor andel av de i kommunen belägna produktiva skogarna nu omfattas av ett formellt skydd.

Framtida klimatförändringar kan antas öka tillväxten i skogen, beroende på en längre vegetationsperiod och en ökad nederbörd. Detta bör kunna öka det årliga uttaget ur skogen i kommunen. Klimatförändringarna kan även ha en negativ effekt vad gäller till exempel stormfälld skog och angrepp av skadeinsekter. Dessutom kan vissa arter med specifik anpassning till nuvarande klimat komma att minska i antal, medan andra, idag mer sydliga arter, kan komma att etableras här. Det kan även förväntas en lägre kvalitet på virket, på grund av den ökade tillväxten. Dessutom är sannolikheten stor att avverkningar kommer att försvåras då den frusna markens och skogsbilvägarnas bärighet inte förväntas bli lika långvariga på grund av minskad tjäle.

Inriktningen i skogsbruket har under 2000-talet förändrats mot något ökad produktion. Det är mycket diskussioner om bland annat dikesrensningar, gödsling, markavvattning

och trädslagsval. Ytterligare en förändring som skett är det ökade uttaget av grenar och toppar, grot, främst i samband med förnyrningsavverkningar. Att ta tillvara dessa "skogsbiprodukter" är ett sätt att använda hela trädets biomassa. Kommunens värmeverk eldas i huvudsak med dessa biprodukter från skogsbruket.

För att även i framtiden kunna bedriva skogsbruk på ett hållbart sätt i kommunen är det önskvärt med en upprustning av vissa vägar med dålig bärighet. För att underlätta transporter från kommunen till industrier är det även viktigt att järnvägsnätet underhålls och förnyas, samt att omlastningsstationer till järnväg finns på strategiska platser i kommunen. En ökad transport på järnväg skulle minska den negativa miljöpåverkan som lastbilstransporter av virke har.

Jordbruk

Ställningstagande jordbruk:

- Det är angeläget att ett aktivt jordbruk finns i kommunen och ges förutsättningar för att utvecklas. Detta med tanke på jordbruket som näring, men också med tanke på att landskapet hålls öppet så att det blir trevligt att bo i byarna även i fortsättningen. Ett öppet landskap är också en värdefull tillgång för besöksnäringen.
- Det är viktigt att all brukningsvärd åkermark förbehålls jordbruk. Detta bevarar även handlingsfrihet för framtiden.
- Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk, i enlighet med 3 kap. 4 § miljöbalken, (Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse).
- Ett hållbart jordbruk och lokal förädling bör stödjas. Det är önskvärt att utveckla mjölk- och köttproduktionen med betande djur.
- Småskaligt jordbruk, som i kombination med andra näringar kan skapa utkomst-möjligheter, bör stödjas. I kommunens turistområden bör initiativ tas till en samverkan mellan jordbruk och turistnäring.
- Produktion av närproducerade livsmedel är av stor vikt för matförsörjningen, i enlighet med livsmedelsstrategin.

Bakgrund jordbruk

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Kommunens jordbruk är framför allt lokaliserade kring de stora vattendragen och sjöarna. Jordbruket i Strömsunds kommun hade sin största omfattning under 1950-talet.

Då var det också en av de viktigaste näringarna i bygden. 1951 brukades knappt 12 000 hektar jordbruksmark och det fanns över 6 000 kor i kommunen. Jordbruket präglade levnadssätt och kultur och har skapat ett speciellt landskap i många delar av kommunen.

År 1991 fanns det cirka 400 registrerade jordbruksföretag i kommunen. 5 000 hektar åker- och betesmark brukades med ett djurantal om cirka 1 700 kor, varav 1 500 mjölkkor, samt 900 får. År 2020 fanns det 226 registrerade jordbruksföretag i kommunen. Av dessa brukade 153 företag mindre än tio hektar åkermark, 51 stycken mellan tio och 50 hektar och 22 företag brukade mer än 50 hektar åkermark. Medelåldern för jordbruksföretagarna är 57 år och 31 procent av jordbruksföretagarna är över 65 år, vilket är högre än genomsnittet i Sverige. Totalt brukades det år 2020 knappt 4 000 hektar åkermark och drygt 1 200 hektar betesmark i kommunen. Detta är en minskning av totalt brukad mark med 8 procent sedan 2010. Dessutom har andelen betesmark ökat från 18 procent till 25 procent. Av den totalt brukade arealen var cirka 17 procent anmäld för ekologisk produktion. Det fanns samma år knappt 1 000 kor, varav 353 mjölkproducerande, och 1 100 får i kommunen.

Jordbrukets betydelse som näring i kommunen har minskat och färre familjer lever i dag enbart på jordbruk. Jordbruket bedöms ändå spela en viktig roll för landsbygdens utveckling. I kombination med andra näringar kan det ge bidrag till utkomst. Dessutom märks det en ökad efterfrågan på lokalt producerade produkter och det mathantverk som finns i Jämtland är en ökande verksamhet. Det är också av värde att landskapet hålls öppet.

Av siffrorna ovan framgår att stora arealer av tidigare odlad mark nu ligger i träda eller håller på att återbeskogas. Ett framtida användningsområde för denna mark skulle kunna vara produktion av grödor för biogasframställning. En sådan produktion skulle medföra ett bra underlag för lokalt producerad biogas, samt medföra att marken hålls i hävd.

Norrlands inland har sämre förutsättningar för att bedriva jordbruk än andra delar av Sverige. Det beror dels på klimatet men också på de långa avstånden, vilket bland annat innebär att transporter blir dyrare och att det blir svårare att samverka med andra brukare när det till exempel gäller maskiner. För att kompensera för detta finns olika former av jordbruksstöd, vilka i huvudsak finansieras via EU kommissionen.

Eftersom jordbruket minskat i omfattning har konkurrensen med andra intressen i de flesta områden blivit mindre. I de områden där jordbruk drivs är det naturligtvis angeläget att vid beslut om andra markanvändningsintressen ta särskild hänsyn till jordbruket. I områden med goda jordar finns skäl att i möjligaste mån undvika att marken

långsiktigt tas i anspråk för andra ändamål. Ett motiv för detta är att det kan vara svårt att förutsäga framtiden. Det är troligt att ett förändrat klimat och andra globala förhållanden kommer att skapa nya, bättre förutsättningar för en utökad jordbruksproduktion i kommunen. Det är också viktigt för framtiden att produktion av livsmedel i möjligaste mån sker i närområdet, för att minska transporter och därmed belastningen på klimatet.

Rennäring

Ställningstagande rennäring:

- Rennäringens marker i Strömsunds kommun ska bestå för att tillförsäkra utrymme och skapa utvecklingsmöjligheter för rennäringen.
- Intrång bör undvikas i områden som är avsatta som riksintressen för rennäringen. Hänsyn ska tas till konsekvenser för renskötselns hela årscykel.
- Initiativ att utveckla rennäringen i kombination med besöksnäringen bör stödjas.
- Samtliga ärenden som berör samebyarna ska skickas för samråd.

Bakgrund rennäring

Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet. Renskötseln är en extensiv näring och är därför i behov av stora betesarealer.

Rennäringen regleras i rennärlagen (1971:437) där samernas rättigheter har fått den sammanfattande beteckningen renskötselrätt. Den ger samer rätt att använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. Rätten bygger på urminnes hävd och är grundlagsskyddad. Den tillkommer det samiska folket och får utövas av den som är medlem i sameby.

Renens levnadssätt gör den beroende av speciella beten under olika tider av året, därför vandrar den i ett mer eller mindre bestämt mönster mellan de olika betesområdena. Varje betesområde har unika egenskaper som gör det värdefullt under vissa perioder av året. Betesområdena kan därför inte ersätta varandra.

Renskötseln är också känslig för påverkan av olika naturförhållanden, som till exempel väderlek, snö- och isförhållanden, varvid alternativa betesområden är av stor vikt. Rovdjuren kan medföra stora lokala problem för rennäringen, såväl vad gäller predation, som störningar under framför allt känsliga tider för renarna. Under de senaste åren upplever samebyarna ett ökat rovdjurstryck i kommunen.

Rennäringen tillämpar ett växelbruk av markerna för att de i perioder ska få ligga i träda och återhämta sig efter att renarna betat där. Därför använder inte samebyn

hela betesområdet varje år, utan växlar mellan betesmarkerna. Genom samhällsutvecklingen har tidigare enhetliga betesområden splittrats sönder och kan idag inte användas för effektiv rennäring, vilket orsakar stora problem, då ytorna där det går att bedriva renskötsel hela tiden minskar. För rennäringen är det främst den ökade fragmentiseringen av landskapet som orsakar problem då betesmarkerna styckas upp. Rennens naturliga vandringsmönster, som styrs av årstider, väder och tillgång på bete störs, vilket kan skapa stress hos renarna. Förflyttningarna mellan årstidslanden försvåras och tillgången till alternativa betesområden begränsas. Tillgången till större, sammanhängande vinterbetesmarker är ofta avgörande för hur många renar samebyn kan hålla, vilket gör att många och stora etableringar inom vinterbeteslandet kan bli att samebyns renbestånd måste minskas. I takt med att de marker som samebyn använder vintertid behöver återhämta sig ökar behovet av alternativ betesmark.

Betesområden

Inom renbetesfjällen får renskötsel bedrivas året runt både enligt hävd och gällande lagstiftning. Dessa marker benämns för rennäringens åretruntmarker och är indelade i samebyar. Utanför åretruntmarkerna har samebyarna rätt till bete på marker som utgörs av privat- eller bolagsmarker tiden 1 oktober–30 april. Samebyarna i kommunen använder betesmarker ända ner till kusten vid Bottenhavet.

Sameby

Begreppet sameby betyder dels en indelning i ett geografiskt område och dels en administrativ och ekonomisk samarbetsorganisation. Samebyn består av ett antal rennäringföretag av varierande storlek och antal. En gruppansvarig renskötare sköter vanligen renar åt flera renägare som inte själva arbetar aktivt inom renskötseln (så kallade skötesrenar). Inom en sameby finns flera gruppansvariga renskötare. Samebyn är också en juridisk person som för sin egen talan till exempel inför domstol.

Sametinget anger att det finns fyra samebyar med åretrunt-marker i Strömsunds kommun.

- Voernese: Tio gruppansvariga renskötare. Får ha högst 2 300 renar i vinterhjorden. Areal 18 586 kvadratkilometer.
- Ohredahke: Fem gruppansvariga renskötare. Får ha högst 3 500 renar i vinterhjorden. Areal 10 229 kvadratkilometer.
- Raedtievaerie: Fem gruppansvariga renskötare. Får ha högst 2 500 renar i vinterhjorden. Areal 15 235 kvadratkilometer.
- Jijnjevaerie: Tio gruppansvariga renskötare. Får ha högst 4 800 renar i vinterhjorden. Areal 22 507 kvadratkilometer.

Miljöbalken och rennäringen

I miljöbalken och i plan- och bygglagen har rennäringens viktigaste områden ställning som riksintressen. En viktig avsikt med kommunens översiktsplan är att redovisa hur man avser att hantera olika riksintressen. I 3 kap. 5 § miljöbalken anges det att "mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen skall skyddas mot dessa åtgärder".

Områden som är av riksintresse för renskötseln redovisas på följande karta:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Redovisningen omfattar bland annat flyttleder, övernattningsbeten, samlingsställen, svåra passager, speciella betesområden, kalvningsområden, områden kring anläggningar (slakt-, kalvmärknings- och skiljningshagar) och så vidare.

Aktuella markanvändningsproblem

I renskötselområdet kan konflikter mellan rennäringen och övrig markanvändning bli aktuella. Detta gäller fram för allt:

- Skogsbruksåtgärder av större omfattning som till exempel kalhuggning, markberedning, skogsgödsling och skogsbilvägar.
- Verksamheter av större omfattning som till exempel torvtäkter, grustäkter, samt verksamheter som gruvidrift, vattenkraftsutbyggnad, bebyggelse, turism och vindkraftverk.

För att lösa eventuella konflikter som kan uppstå mellan de olika markanvändningsintressena är samrådsformen det naturliga tillvägagångssättet.

Viktiga begreppsförklaringar

Flyttlederna visar de flyttningar som företas med renhjordarna mellan olika betesområden vid de olika årstiderna. Alternativa flyttleder måste finnas att tillgå eftersom vädrets växlingar kan påverka flyttningarna. I 95 § rennäringslagen (1971:437) finns bestämmelser som anger att flyttvägar inte får stängas av, samt att man inte får skrämra, ofreda eller driva bort renar som uppehåller sig inom områden där renskötsel är tillåten.

Arbetshagar är den samlande beteckningen för kalvmärknings-, slakt- och skiljningshagar. En del hagar används också för av- och pålastning av renar vid lastbilstransporter. Även tillfälliga hagar sätts upp när det behövs.

Övernattningsbete används under flyttning av renhjordar mellan olika betesområden. Dessa är betydelsefulla eftersom de ger renarna viktiga betes- och viloplatser under de påfrestande flyttningarna. Övernattningsbeten används årligen då renar drivs genom markförflyttning.

Svår passage är beteckning för särskilt känsliga genom- och överfarter där förutsättningarna för genomflyttning av en renhjord är begränsade. Exempel på svåra passager är järnvägar, trafikerade vägar, tät bebyggelse, dammar och sjöregleringar. Det är viktigt att de områden som är i direkt anslutning före och efter en svår passage skyddas mot ingrepp eftersom dessa områden har en avgörande betydelse för genomflyttningen.

Vattenbruk

Ställningstagande vattenbruk:

- Då förutsättningarna för vattenbruk inom kommunen är goda bör fiskodlingar med modern teknik, som ger minsta möjliga påverkan, kunna etableras.
- Kommunen ska förebygga eventuella problem genom att vara restriktiv med att tillåta ny bebyggelse eller annan exploatering som kan försvåra för verksamheten, i direkt anslutning till befintliga anläggningar.
- Opåverkade vattenområden med en ursprunglig fauna samt skyddsvärda fiskebestånd ska undantas från fiskodling.
- Kommunen ska uppmuntra till att förädling av den i kommunen odlade fisken sker i närområdet.

Bakgrund vattenbruk

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Vattenbruksnäringen i Sverige är liten, såväl med internationella mått som i jämförelse med våra grannländer. För närvarande importerar det stora mängder odlad fisk till Sverige. Matfiskproduktionen i Sverige skattas till 9 900 ton i beräknad hel färskvikt (2020).

Regeringen ser vattenbruket som en framtidsbransch, som ”både bidrar till arbete och tillväxt i hela landet, att nationella miljömål nås och att vi får en förbättrad tillgång till fisk och skaldjur. Med teknikutveckling och innovation, exempelvis vattenbruk på land, menar Regeringen, att produktionen av fisk och andra produkter kan komma närmare konsumenterna. Odlad fisk är dessutom effektiv i fråga om matproduktion, vilket innebär ett relativt mindre ekologiskt fotavtryck från produktionen”.

Odling i kassar vanligast

Det vanligaste sättet att odla matfisk är i så kallade kassar. Detta innebär att fisken odlas i stora eller mindre nätkassar i en sjö eller vid en kust. För 2020 skattades antalet kassar i Sverige till knappt 400 stycken med en sammanlagd volym på drygt 600 000 kubikmeter. Matfisk kan även odlas på land i bassänger, samt i så kallade recirkulerande system. Antal bassänger i Sverige skattades till nästan 300 stycken med en total volym på 4 000 kubikmeter. Antalet recirkulerande system skattades till 41 stycken med en total volym på 5 000 kubikmeter.

I Strömsunds kommun finns goda förutsättningar för fiskodling. Ett antal sjöar håller tillräckligt stor yta, god vattenomsättning, goda pH-värden och ett vatten som tål ett visst näringstillskott utan att påverkas negativt. Dessutom är de reglerade vattnens ekosystem redan störda och kan därmed avses mindre skyddsvärda ur naturvårdssynpunkt. Negativa faktorer är den korta odlingssäsongen (låg temperatur), långa avstånd till marknaden och eventuella skyddsvärda vatten (fiskeribiologiska skäl och naturvårdsskäl). Noteras bör dock att en art som röding gynnas av den låga temperaturen och kan ha god tillväxt även under vinterhalvåret.

God ekologisk potential

De stora reglerade sjöarna i Strömsunds kommun är klassade som kraftigt modifierade vatten enligt vattendirektivet. För sådana vatten gäller inte miljö kvalitetsnormen god ekologisk status utan i stället normen god ekologisk potential. God ekologisk potential innebär att vattnen ska uppnå den bästa ekologiska status som är möjligt utan det leder till betydande negativ påverkan på produktionen av vattenkraft. Den kemiska statusen i dessa sjöar betraktas som god, förutom vad gäller förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskreds i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten). Näringshalten är normalt lägre än vad som bedöms vara ett naturligt tillstånd, vilket har tolkats som att utrymme finns för näringstillförsel från till exempel fiskodling, utan att den kemiska statusen försämras. Sedan några år tillbaka ligger Sveriges största fiskodlingsföretag lokaliserat i Ströms Vattudal (Gärdsnäs och Äspnäs) med en produktion av cirka 3 000 ton regnbågslox och röding per år. Dessutom finns det en mindre fiskodling i kommunen.

Flera lämpliga odlingsjöar

2011 inleddes EU-projektet Aquabest (Regionförbudet i Jämtlands län) med målsättningen att lokalisera ett tiotal lämpliga, större fiskodlingsplatser i länet med hjälp av framför allt GIS-metodik. I analysens rangordning av de 20 mest lämpade odlingsjöarna i Jämtlands län är sju sjöar belägna i Strömsunds kommun: Ströms Vattudal,

Kvarnbergsvattnet, Hetögeln, Flåsjön, Svaningssjön, Tåsjön och Fågelsjön. Strömsunds kommun har valt att prioritera Ströms Vattudal och Tåsjön. Hetögeln, Fågelsjön och Svaningssjön ingår i Ströms Vattudals vattensystem, där det redan finns en mycket stor odling lokaliserad. Etablering av ytterligare odlingar i detta vattensystem bör därför ske med stor restriktivitet, med beaktande av såväl den totala näringsbelastningen på vattensystemet Ströms Vattudal, som på eventuella risker med smittspridning. Kvarnbergsvattnet utgör dricksvattentäkt för Gäddede, samt avvattnas i Ströms Vattudal. Hela sjön ingår i Gäddede vattenskyddsområde och vattenintaget ligger nära sjöns utlopp, varvid risk för påverkan på dricksvattnet inte kan uteslutas. Dessutom förekommer en liten skyddsvärd stam av uppströms lekande röding i sjön. På grund av dessa skäl kan Kvarnbergsvattnet anses olämpligt för fiskodlingsverksamhet. Även Flåsjön, med låg vattengenomströmning, värdefulla naturliga fiskbestånd samt flera användare av sjön som ytvattentäkt gör sjön olämplig för vattenbruk. Möjligheterna för vattenbruk i Tåsjöns vattensystem bör kunna utredas vidare.

Jakt

Ställningstagande jakt:

- Jakten utgör för många som bor i eller besöker kommunen en av de viktigaste fritidsaktiviteterna.
- Möjligheterna att bedriva jakt bör utnyttjas bättre och spridas till fler, eftersom tillgången till jaktmarker är god.
- Kommunen värnar om god viltvård, så att livskraftiga viltstammar kan upprätthållas.
- För jakten viktiga områden, med vildmarkskaraktär, bör skyddas i den kommunala planeringen.
- Jaktturism bör uppmuntras.

Bakgrund jakt

Jakten är i fjällkommunerna en väsentlig del av livskvaliteten för en stor del av befolkningen, oberoende av yrke och sysselsättning. Den ingår i ett livsmönster på ett alldeles särskilt sätt, i ett område där jakten varit en kultur och en tradition under många generationer. Även möjligheten att kunna äta kött från vilt har ett stort värde. Möjligheterna till att bedriva jakt i kommunen är goda.

1 692 personer, nästan 15 procent av befolkningen, varav 221 kvinnor löste statligt jaktkort 2020/21. Detta kan jämföras med att knappt 3 procent av Sveriges totala befolkning löste jaktkort och av dessa var endast knappt 8 procent kvinnor. Andelen kvinnor som löser statligt jaktkort i kommunen har ökat från 9 procent till 13 procent de

senaste tio åren. Av de som jagar i kommunen finns dessutom ett stort antal som inte är bosatta i kommunen.

Jakt och viltvård kräver samverkan, över ägo gränserna, så att viltstammarna kan förvaltas på ett bra sätt. Samhället stödjer detta på olika sätt, bland annat genom lagstiftning om viltvårdsområden, älgskötselområden och älgförvaltningsområden. Vanligen är jakten organiserad "byavis". På detta vis har jakten även en stor social betydelse.

Älgjakten är den ekonomiskt mest betydelsefulla jakten. Inom Strömsunds kommun skjuts cirka 1800 älgar per år (jaktåret 2020/21). Av dessa är 35 % kalvar. Under de senaste tio åren har det totala antalet skjutna älgar minskat (2500 jaktåret 2010/11). Även andelen skjutna kalvar (40 procent jaktåret 2010/11) har minskat. Bara köttvärdet av älgjakten torde uppgå till cirka 15 miljoner kronor per år.

Länsstyrelsen säljer cirka 1 500 jaktdagar för småvilt per år på statens marker i kommunen.

Efterfrågan på jakt tillfällen ökar. Jakten och då särskilt småviltjakten är totalt sett underutnyttjad. Det finns utrymme för fler jägare. Dock måste hänsyn tas till de variationer i vilttillgång som många småviltpopulationer uppvisar. En välorganiserad jakt ger möjligheter att erbjuda fler jägare jakt tillfällen. Det torde även finnas ett ökat utrymme för jaktturism med betalande jaktgäster. Möjligheten till småviltjakt i fjällområdet är en resurs både för ortsbor och för turistnäringen.

Fiske

Ställningstagande fiske:

- Ett förhållningssätt bör eftersträvas, där fiskbestånden vårdas och nyttjas på ett sådant sätt att en god avkastning kan förutses, samtidigt som värdefulla egenskaper hos de naturliga bestånden säkerställs för framtiden.
- Goda möjligheter till fiske, för såväl boende som för besökande, är en viktig del av livskvaliteten, som i sin tur kan motverka utflyttning från regionen och stimulera till nysatsningar inom företagande och andra verksamheter.
- De fiskevårdande åtgärdernas mål är att skydda och tillvarata fisket som resurs. Fisket blir då en utvecklingsfaktor för såväl ortsbefolkning som för fisketurismen i kommunen.
- Återställning av vattendrag påverkade av människan, till exempel flottleder, till ett mer naturligt tillstånd ska stödjas.
- Kommunens bör uppdatera sin fiskeplan.
- Kommersiellt fiske i kommunens sjöar bör vara en möjlighet.

Bakgrund fiske

Fiskbestånden i sjöar och vattendrag inom Strömsunds kommun utgör en värdefull förnyelsebar naturtillgång för boende i kommunen och samtidigt är de ett viktigt underlag för besöksnäringen. För att nå en positiv utveckling både för de boende och för de besökande, krävs en väl fungerande mottagningsapparat, i form av information och service.

Fisket i kommunen förvaltas av ett 30-tal fiskevårdsområdesföreningar, samt flera andra organisationer, till exempel fiskesamfällighetsföreningar och fiskeklubbar. På renbetesfjällen förvaltas fisket till största delen av länsstyrelsen. De olika organisationernas arbete utgör grunden för fiskevårdsarbetet i kommunen, varvid det är av stor vikt att värna om och stötta dessa i det fiskevårdande arbetet.

Totalt säljs cirka 20 000 fiskekort (från en dag till årskort) årligen i Strömsunds kommun. Den samlade årliga intäkten till fiskevårdsorganisationerna ligger runt två miljoner kronor. Medlen används till stor del i det lokala fiskevårdsarbetet.

Återställning av förstörda fiskvandringvägar och lekplatser för fisk är viktiga fiskevårdande åtgärder för att återskapa naturligt förnyande fiskbestånd i vattendragen.

Vid eventuell utsättning av fisk bör genetisk hänsyn tas, för att behålla lokalt särpräglade fiskstammar. Detta gäller val av art, populationsval, samt principer för produktion av sättfisk.

Kommunens fiskeplan är upprättad 1992. Planen innehåller ett handlingsprogram med förslag på riktlinjer och åtgärder för att skydda fiskeresurserna samt att åstadkomma en ökning av fisketurismen i kommunen.

Hästnäring

Ställningstagande hästnäring:

- Ridleder i olika delar av kommunen bör utvecklas. Goda möjligheter till ridning, för såväl boende som för besökande, är en viktig del av livskvaliteten, som i sin tur kan motverka utflyttning från regionen och stimulera till nysatsningar inom företagande och andra verksamheter. Speciellt viktigt är ridleder i anslutning till kommunens tätorter.
- Att ge ökade möjligheter till att kunna bedriva häst- och ridsport, kan vara ett sätt att få yngre kvinnor att stanna i kommunen.

Bakgrund hästnäring

Den svenska hästnäringen har under det senaste halvsekleet genomgått stora förändringar. Från att tidigare ha spelat en stor roll inom jord- och skogsbruk, försvarsmakt samt transportväsende har hästnäringen allt mer utvecklats till att vara en besöksnäring.

Hästar och hästsport utgör i dag en av våra populäraste fritidssysselsättningar. Hästen används således främst vid ridning, körning och turism samt inom rid-, trav- och galoppens olika tävlingsdiscipliner. Hästar används även inom vissa delar av skogsbruket, främst inom det privata tätortsnära skogsbruket.

Att skatta antalet hästar i kommunen är svårt men viss ledning kan fås av "Hästar och anläggningar med hästar 2016, Jordbruksverket". Denna statistik visar att det i Jämtlands län finns drygt 50 hästar per 1 000 invånare, för riket är samma siffra 34. Om antalet hästar i länet är någorlunda jämnt fördelat skulle detta innebära mer än 600 hästar i Strömsunds kommun.

Hästnäringen är i dagsläget viktig för kommunen ur flera perspektiv:

- Ekonomisk potential för landsbygdsutvecklingen med besöksnäring, evenemang (exempelvis Hotingtravet), förenings- och näringsverksamheter (exempelvis avel och uppfödning, veterinärer, hovslagare, foder och uppställningsplatser).
- Miljömässig potential där hästen bidrar som betande djur till ett öppet landskap.
- Jämställdhet då häst- och ridsport är ett stort fritidsintresse för många människor dock med en stor andel unga kvinnor. Riksidrottsförbundet uppger i statistik, från 2019, att ridsporten har näst högst andel kvinnor (92 procent) av alla Sveriges idrottsförbund. I kommunen är det endast Strömsunds Ridklubb som har en flickdominerad verksamhet (fler än 60 procent flickor) av totalt nästan 20 ungdomsföreningar. Av ridklubbens medlemmar är 97 procent kvinnor. Goda möjligheter till häst- och ridsport kan vara en viktig faktor för unga kvinnor att stanna kvar i kommunen.
- Hälsoperspektiv, utövande av ridsport ger möjligheter till såväl motion som olika typer av rehabilitering.

Områden för produktion

Vindkraft

Ställningstagande vindkraft:

- Detta avsnitt ersätter "Tillägg till översiktsplan – vindkraft" från 2019.

- Kommunen ställer sig positiv till utbyggnad av vindkraft i de utpekade områdena (bilaga 5).
- Kommunen hanterar nya vindkraftsetableringar, inom ej utpekade områden, individuellt, utifrån ställningstaganden i punkter nedan och gällande lagstiftning kring kommunens roll i tillståndsprövningen.
- Vad avser byggnation i övriga områden ska ingen vindkraft byggas fjällnära, eller inom områden med utpekade motstående riksintressen, nationalparker, naturreservat eller Natura 2000-områden.
- Nya vindkraftverk ska byggas längre än 1 000 meter från befintliga bostadshus.
- Områden som ska byggas ut ska utnyttjas så resurseffektivt som möjligt, med hänsyn tagen till gällande riktvärden för buller och skuggor. Kommunen är positiv till "generationsskifte" inom redan befintliga vindparker.
- Kommunen ska verka för införande av händelsestyrd hinderbelysning i såväl provning som tillsyn.
- Kommunen ska förhålla sig till de värden och riktlinjer som Naturvårdsverket har publicerat i "Vägledning om buller från vindkraftverk" från 1 december 2020 vid bedömning av om ett område bedöms lämpligt för etablering.
- Kommunen ska arbeta för att vindkraftsetableringar, samt utbildningar, ger så stor lokal nytta som möjligt vid uppbyggnad, drift och nedmontering av anläggningar.

Bakgrund vindkraft

Planeringsförutsättningar

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Regeringen har pekat ut vindkraft som en viktig energikälla för att reducera utsläppen av växthusgaser och för att klara en övergång till förnybar energiproduktion. Flera myndigheter delar på ansvaret för att främja planeringen av vindkraft. Den kommunala översiktsplanen har här en viktig roll.

Strömsunds kommun har överlag sett goda vindförhållanden och goda förutsättningar för etablering av vindkraft. Vindkartan visar på att det finns många bra vindlägen dels i högfjällsområdena, men också på flera platser i skogslandet. För att ett område ska bedömas ha goda vindförhållanden ska det blåsa mer än 7,2 meter per sekund i årsmedelvind, på 100 meters höjd ovan mark (Energimyndighetens kriterier för utpekande av riksintresse för energiproduktion från vindkraftverk.)

Energimyndigheten har pekat ut sju områden som är av riksintresse för energiproduktion från vindkraftverk i Strömsunds kommun. Alavattnet-Havsnäs, ett område väster

om Hammerdal, två områden mot gränsen till Ragunda kommun, ett område norr om Tåsjö, samt två områden väster om Fyrås.

Sedan 2005 har kommunen haft fördjupade översiktsplaner för vindkraft. 2019 uppdaterades planerna, som ett tillägg till den kommunövergripande översiktsplanen. Syftet med uppdateringen var inte att peka ut nya områden utan att bedöma de redan utpekade områdenas lämplighet och fastställa kommunens ställningstaganden utifrån teknikutvecklingen.

Frostberget är utpekat som riksintresse för energiproduktion men är inte ett utpekat område för storskalig vindkraft i denna plan. Riksintresset har tillkommit efter det att de tidigare planerna antogs och har därför inte varit en del av den demokratiska process som föregick dessa. Den medborgarundersökning som utfördes 2019, i enlighet med den kommunövergripande planen, ger inte underlag för att peka ut ytterligare områden. Kommunen har därför valt att inte peka ut Frostberget för storskalig vindkraft i planen. Området ingår dock i de övriga områdena där kommunen enligt ställningstagande kan tillåta utbyggnad så länge det inte finns motstående riksintressen som kan påverkas negativt av en vindkraftsutbyggnad.

Vindkraft i landskapet

Utbyggnaden av vindkraft förändrar landskapet. Det är av största vikt att förändringen genomförs medvetet med hänsyn till varje landskaps unika betydelse idag och i framtiden. En stor omsorg måste läggas vid planering av både vindkraftsparker och enstaka verk. Naturmiljöerna har stor betydelse för allmänhetens vardagsliv och fritid. Därför är det viktigt att förändringen av landskapet sker i en demokratisk process där olika anspråk och synsätt kan komma fram. Detta är viktigt både för att få en god hushållning med landskapets värden, men också för att få acceptans hos en bredare allmänhet för utbyggnad av vindkraften. Kumulativa effekter på landskapsbilden bör beaktas vid tillståndsgivningen, så att berörda byar får en acceptabel landskapsbild.

Rennäringens påverkan av vindkraft finns beskrivet i Vindvals studie från 2015 "Hur påverkar vindkraft i driftsfas renarnas val av betesområde – konsekvenser för renen och den samiska renskötseln". Ett hållbart och långsiktigt brukande av mark för rennäringen, speciellt med hänsyn till pågående klimatförändringar, innebär att ingen vindkraft bör byggas där påverkan på rennäringen är omfattande. Ställningstaganden rörande rennäring finns i avsnittet om rennäring.

Vindkraft i Strömsunds kommun

I Strömsunds kommun är merparten av de anvisade områdena för storskalig vindkraftsproduktion redan etablerade (byggda eller tillståndsgivna), vid denna plans upprättande. Kommunen tillhör de kommuner i landet med mest produktion av vindkraftsel. I november 2021 fanns 151 färdigbyggda verk och elva stycken under uppförande. När dessa är byggda kommer de tillsammans att producera cirka 1 500 gigawattimmar el årligen. Det räcker i så fall till elförbrukning i 75 000 villor (värme och hushållsström), eller att driva 500 000 elbilar som kör 2 000 mil per år. Dessutom fanns det 12 stycken tillståndsgivna ej påbörjade verk och 15 stycken under samråd.

Anvisade områden för storskalig vindkraft i kommunen är utpekade på följande karta och finns även beskrivna i bilaga 5:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Kommunen har valt att i denna plan endast peka ut de områden som utgör riksintresse för energiproduktion, eller redan är ianspråktagna/innehar tillstånd för exploatering. Det innebär att de tidigare utpekade områdena Bleka, Lövberget och Mångmansberget, som var upptagna i tidigare plan, tas bort som utpekade områden för storskalig vindkraftsproduktion.

Eventuella nya vindkraftsetableringar, inom ej utpekade områden, är möjliga att genomföra under förutsättning att etableringen följer de villkor som redovisas i denna plan. Detta ger en möjlighet till etableringar utanför riksintresseområdena, eller de av kommunen utpekade områdena.

Teknikutvecklingen har varit stor inom vindkraftsbranschen. Trenden har gått mot högre torn, större rotordiametrar och ökad produktion per vindkraftverk. Teknikutvecklingen har inneburit att de äldre vindkraftverken i kommunen kan vara ekonomiskt lönsamma att byta ut. Sådana generationsskiften kan öka producerad vindkraftsel utan att ytterligare områden tas i anspråk.

Enkätundersökning

I början av 2019 lät kommunen utföra en enkät bland boende berörda av vindkraftsetableringar, samt en slumpvis utvald referensgrupp i kommunen. 82 av totalt 467 utskickade enkäter besvarades (svarsfrekvens 18 procent). Utvärderingen genomfördes av en extern aktör, i enlighet med ställningstagandet i översiktsplanen från 2014:

”Då vindkraften redan fått ta i anspråk delar av kommunens areal, anvisad för vindkraft, bör inga ytterligare nya vindkraftsområden för storskalig vindkraftsproduktion anvisas, före en utvärdering av hur de byggda verken upplevs och vilka konsekvenser de medför genomförts”.

Utvärderingen visade bland annat att en majoritet av de svarande (64 procent) inte ansåg sig störda av vindkraftverken, oavsett avstånd till dessa. Av de som har fler än tio vindkraftverk i sin närhet (inom fem kilometer) upplever sig 45 procent vara störda. 30 procent av de svarande är positiva till att det byggs fler verk i kommunen, 23 procent anser att det är tillräckligt som det är nu och 16 procent anser att det inte borde ha byggts någon vindkraft i kommunen. Den som vill ta del av undersökningen kan kontakta miljö- och byggavdelningen via kommunens växel.

Hänsyn vid prövning

Vid tillståndsprövning eller anmälningsplikt enligt miljöbalken samt vid bygglovsprövning enligt plan- och bygglagen, ska den som ansöker om att få bygga vindkraftverk kunna visa att projektet är förenligt med denna plan. Förutom kommunala planer behöver sökanden även visa att projektet är förenligt med Försvarmaktens intressen, elektroniska kommunikationssystem, kraftnätsägare, natur- och kulturvärden, geotekniska förutsättningar och eventuella andra intressen. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken, inga projekt kan tillåtas om de medför att en miljö kvalitetsnorm överskrids.

Vattenkraft

Ställningstagande vattenkraft:

- Ingen ytterligare utbyggnad av vattenkraft tillåts i oreglerade sjöar, vattendrag samt outbyggda och/eller oreglerade vattendragssträckor. Dock bör det ges möjlighet till mikrokraftverk (mindre än 100 kilowatt) om dessa inte kräver dämning och inte ger en märkbar påverkan på berört ekosystem.
- Effektivisering av uttaget i ianspråktagna vattenvägar bör medges.
- Kommunen ställer sig positiv till att vandringsvägar för fiskar och andra vattenorganismer anläggs.
- Det är viktigt att miljö kvalitetsnormen god ekologisk potential uppnås i de vatten som är kraftigt modifierade på grund av vattenkraft.

Bakgrund vattenkraft

Utbyggnaden av vattenkraften har under en period gett sysselsättning och stimulerat industriell utveckling i kommunen. Vattenregleringen i de stora magasinerna är dessutom viktig för kraftverk belägna längre nedströms i vattensystemen. Uppdämningar och överledningar av vattendrag har dock medfört kraftig påverkan på vattenmiljöns flora och fauna, samt på omgivande natur. Inom Strömsunds kommun är merparten av den möjliga vattenkraften utbyggd. Den enskilt största anledningen till att sjöar och

vattendrag i Strömsunds kommun inte uppnår god ekologisk status är flödesförändringar och vandringshinder orsakade av vattenreglering.

I juni 2020 beslutade regeringen om en plan som anger en nationell helhetssyn när det gäller att vattenkraften ska ges moderna miljövillkor, med största möjliga nytta för vattenmiljön och för nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. Utifrån planen kommer alla vattenkraftverk i Sverige att prövas. Enligt tidsplanen kommer de vattenkraftverk som finns i Strömsunds kommun att prövas åren 2027 till 2033.

De kvarvarande rinnande vattendragen har fått ökad betydelse för områdets ekologi, naturskönhet och rekreationsvärde. De opåverkade vattendragen är också en värdefull tillgång för fritidsfisket och därmed också för utveckling av besöksnäringen. En fortsatt utbyggnad skulle medföra en ytterligare utarmning av denna ytterst betydelsefulla miljö. I kommunen skyddas följande vattendrag från vattenreglering enligt miljöbalken: inom Indalsälvens vattensystem Ammerån uppströms Överammer, inom Ångermanälvens vattensystem, Lejarälven, Storån uppströms Klumpvattnet, samt Rörströmsån.

Gruvdrift

Ställningstagande gruvdrift:

- Gruvdrift skapar en möjlighet att stärka näringslivet och öka antalet arbetstillfällen i kommunen. Samtidigt måste detta ske med befogad hänsyn till andra näringars och miljöskyddets intressen.
- Uranbrytning ska inte tillåtas i kommunen.

Bakgrund gruvdrift

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Berggrunden i Strömsunds kommun består till cirka 80 procent av mer eller mindre kraftigt förskiffrande och veckade fjällbergarter. Fjällbergarterna finns från norska gränsen i väster fram till en ungefärlig gräns vid E45 i öster. Fjällbergarterna har genom storskaliga överskjutningar åt öster transporterats upp på den relativt plana urbergsytan i de östra delarna av kommunen. Urberget består till största delen av stora granitområden med mellanliggande områden med omvandlade (metamorforiserade) sedimentära bergarter. I dessa bergarter finns också vissa inlagringar av basiska och sura vulkaniska bergarter. De kända malmförekomsterna innehåller framför allt metallerna bly, zink, koppar, silver och guld, men även mer sällsynta metaller som till exempel vanadin.

Stekenjokk (även i Vilhelmina kommun) samt Granberget är av Sveriges geologiska undersökning utpekade som riksintresse avseende värdefulla ämnen eller material, enligt 3 kap. 7 § andra stycket miljöbalken.

Idag finns inga gruvor i drift i kommunen. Bearbetningskoncession är beviljad för Bellviksberg (till 2027) och Granberget (till 2033). Dessutom är det ansökt om bearbetningskoncession för Stekenjokk (där gruvdriften upphörde 1988). Ärendet är för närvarande under handläggning av Bergsstaten. Länsstyrelsen i Jämtlands län har tillstyrkt bearbetningskoncessionen medan Länsstyrelsen i Västerbottens län arbetar med ansökan om att få bedriva verksamhet inom ett Natura 2000-område, för att eventuellt kunna tillstyrka ansökan. För att kunna öppna gruvan krävs dessutom ett tillstånd för miljöfarlig verksamhet, efter det att Bergsstaten beviljat bearbetningskoncession.

Undersökningstillstånd är beviljade av Bergsstaten på sex platser i kommunen. Kartan redovisar alla nu aktuella, beviljade undersökningstillstånd:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Eventuella tillstånd som tillkommit senare finns redovisade på Bergsstatens hemsida.

Det är troligt att gruvnäringen och verksamheter knutna till denna framåt i tiden kommer att vara viktiga delar av kommunens näringsliv. En analys behöver göras för att ta till vara de möjligheter en gruvverksamhet kan skapa. Till exempel kan nya utbildningar behövas för att tillgodose arbetskraftsbehovet inom gruvsektorn.

Berg- och grustäkter

Ställningstagande berg- och grustäkter:

- Uttag av naturgrus ska begränsas, särskilda skäl ska finnas för täktverksamhet av naturgrus. Detta enligt 9 kap. 6f § miljöbalken.
- Täktägare ska efterbehandla/återställa avslutade täkter så att de blir väl anpassade till kringliggande landskap och om det är möjligt även gynna hotade arter och biologisk mångfald i samband med efterbehandlingen.
- Täkterna ska förläggas så att buller, damning, föroreningar och andra olägenheter minimeras, samt skyddsvärda områden undantas.

Bakgrund berg- och grustäkter

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Täktverksamhet, det vill säga uttag av berg och lösa avlagringar (grus, sand, sten, morän, lera, jord och så vidare) för olika ändamål, finns i kommunen både som kommersiella täkter av berg, grus och morän samt som husbehovstäkter.

Uttag av berg och lösa avlagringar har i regel alltid ett syfte. Uttagen av material är viktiga för samhället, konstruktion av vägar och vägunderhåll, tillverkning av betong och andra byggnadsändamål med mera. Olika kvaliteter på materialet har olika avsättningsområden.

Inom ramen för det nationella miljömålet "God bebyggd miljö" och "Grundvatten av god kvalitet" har riksdag och regering tydligt visat på vikten av att skydda naturresursen naturgrus (naturligt sorterade jordarter) i landet. Målet syftar till att naturgrusavlagringar ska finnas kvar som grundvattenmagasin, insatsvara för vissa angelägna användningsområdet och som en del i natur- och kulturlandskapet. Inventering av grusförekomster i kommunen genomfördes 1994 av länsstyrelsen (Grus- och bergförekomster i Strömsunds kommun).

Torvtäkter

Ställningstagande torvtäkter:

- Torvbrytning av odlingstorv, på redan dikad torvmark skulle kunna vara möjlig förutsatt att biologisk mångfald på landskapsnivå sätts i fokus vid val av brytningsobjekt och efterbehandling.
- Eventuella täkter ska förläggas så att buller, damning, föroreningar, urlakning till närliggande vattendrag och andra olägenheter minimeras, samt skyddsvärda områden undantas.
- Myrar upptagna i Naturvårdsverkets myrskyddsplan, samt myrar som uppfyller något av de angivna kriterierna i bakgrundstextens sista stycke, ska undantas från torvbrytning.
- Det är av stort värde att låta myrar vara orörda, då de fungerar som näringsfällor och koldioxidsänkor, samt dämpar höga vattenflöden, vilket förväntas bli vanligare i framtiden på grund av klimatförändringarna.

Bakgrund torvtäkter

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Torv är en inhemsk naturtillgång som bryts som energitorv eller odlingstorv. Användningsområdena är framför allt som bränsle i el- och värmekraftverk, jordförbättring och strömmaterial. Andra användningsområden för torv är sanerings- eller filtermaterial,

fibermaterial och byggnadsmaterial. Energitorv klassas som ett fossilt bränsle, varvid det bör ersättas med andra, förnyelsebara, energikällor.

I Sverige bryts två till tre miljoner kubikmeter torv per år (0,7 miljoner kubikmeter energitorv och 1,9 miljoner kubikmeter odlingstorv). De senaste tio åren har brytningen av energitorv minskat med cirka 70 procent medan brytningen av odlingstorv under samma tid ökat med drygt 50 procent. Energitorven svarar endast för 0,3 procent av Sveriges totala energitillförsel. I Jämtlands län finns 33 tillstånd för miljöfarlig verksamhet (5 500 hektar) för torvtäkter, varav en i Strömsunds kommun (Långmarksflon, tillstånd till och med 2027).

I Strömsund finns stora arealer torvmark, cirka 26 000 hektar öppen myr och cirka 150 000 hektar skogsmyr (ofta myrmark som dikats för skogsproduktion och som allmänt anses ha låga naturvärden).

Torvmark definieras som ett markområde med ett torvlager på minst 30–40 centimeter. Detta uppkommer oftast på myrmarker (våta torv- eller fastmarker med liten skogsproduktion). En torvmarks tillväxt är i medeltal cirka 0,5 millimeter per år i höjled. Bildandet av nuvarande torvmarker har således skett under flera tusen år.

En myr utgör en del i ett hydrologiskt system som påverkar den närliggande fastmarken och har en reglerande funktion på vattenmängd och vattenkvalitet längre ner i vattensystemet. Myrar bidrar med svämskog och höga vattenflöden, vilket skapar speciella habitat. På så vis utgör myren en del i skogens landskapsmosaik. Många skogsarter använder myrar under delar av sin livscykel. Vissa arter är specifika för vissa typer av myrar, varför fördelningen av myrar och myrtyper i landskapet är viktig för spridningen av dessa arter.

Under 1800-talet och början av 1900-talet dikades många myrar ut, för att användas som jordbruksmark, torvtäkt eller för att beskogas. I dag är det viktigt att låta myrarna vara orörda och få återgå till sitt ursprung, då de är viktiga vattenreservoarer och näringsfällor, vilket innebär att myrarna kan minska näringsläckage ut i våra vattendrag, samt förhindra kraftiga vattenflöden som kan medföra översvämningar.

En torvtäkt innebär ett ekosystemsifte. Under täktperioden på 10 till 30 år finns inte mycket liv på torvmarken. När täkten sedan ska avbrytas är exploatören skyldig att genomföra en efterbehandling. Det vanligaste är att man skapar en våtmark eller planterar skog, men även jordbruk eller återskapande av myrmark med torvbildning kan vara möjlig efterbehandling.

Ett antal myrar i Strömsunds kommun är beskrivna i Naturvårdsverkets myrskyddsplan (2007), vilken föreskriver skydd för ytterligare åtta myrområden i kommunen. Dessutom ska myrar som uppfyller något av följande kriterier undantas från torvtäkter:

- Områden som inte har påverkats nämnvärt av dikning och som därmed behållit sina myrkvaliteter.
- Skogar där successionen har gått långt efter dikning och där det har utvecklats lövträd och död ved.
- Dränerade myrar med ett glest trädskikt som inte har svarat på dräneringsåtgärden och därför har betydelse som refuger för gammelskogsarter.
- Vattensamlingar i igenväxta diken och äldre diken med rinnande vatten med bäckliknande miljöer.

Riksintressen, LIS och andra värden

De digitala kartor som hör till Översiktsplanen finns på kommunens webbplats. Samtliga i kommunen utpekade riksintressen finns i kartmaterialet.

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Bilagorna återfinns i slutet av Översiktsplanen.

Ställningstagande riksintressen:

- Samtliga riksintresseanspråk ska beaktas vid eventuella exploateringar.
- Hänsyn ska även tas till exploateringar, utanför riksintresseområdena, som indirekt kan påverka de värden som riksintressena skyddar.
- Vid avvägning mellan motstående riksintressen ska företräde ges åt det som på bästa sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt.
- I de fall där ett riksintresse enligt 3 kap. och riksintresse enligt 4 kap. står i konflikt med varandra ska normalt företräde ges åt riksintresset enligt 4 kap.

Riksintressen

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen kan pekas ut som områden av riksintresse. Områden av riksintresse är ett av miljöbalkens styrmedel för hushållning med mark- och vattenområden.

Områdena kan vara viktiga av olika skäl. Det kan exempelvis vara så att områdena innehåller naturvärden eller kulturvärden som är så ovanliga att de gör områdena viktiga för hela landet. Men det kan också vara så att områdena är viktiga för att de ska användas till någon exploatering, till exempel för vägar, järnvägar eller någon energianläggning (till exempel vindkraft). Områdena kan också vara viktiga för någon näring som rennäringen eller fisket.

I 3 kap. 6 § miljöbalken står det "Områden som är av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön." Om ett allmänt intresse pekats ut som riksintresse får ingen exploatering ske som påtagligt kan skada värdet av riksintresset. Riksintressen kan utgöras av antingen ett bevarandebalansintresse eller ett nyttjandebalansintresse och ska skyddas för att så långt som möjligt bevaras opåverkade eller som en strategisk resurs. De grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden anges i första avdelningen 3 kap. miljöbalken. Här anges vilka nyttjande och bevarandebalansintressen som är eller kan utpekade vara av riksintresse.

Områden värda att bevara enligt miljöbalken:

- Stora oexploaterade områden: Ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdets karaktär. Kan vara stora sammanhängande områden på landsbygden.
- Ekologiskt särskilt känsliga områden: Ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Gäller främst områden med instabila produktionsförhållanden och områden med växt- och djurarter som är hotade eller sällsynta, samt områden som i övrigt är särskilt ömtåliga och har stora ekologiska värden.
- Områden av betydelse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv: Kan gälla områden viktiga för fågelliv, växtliv, möjligheter att ströva fritt, badmöjligheter med mera.

Nyttjandebalansintressen värda att bevara enligt miljöbalken:

- Jordbruksmark och skogsmark: Jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Betydelsefull skogsmark ska så långt som möjligt skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada ett rationellt skogsbruk.
- Fiske, vattenbruk och rennäring: Betydelsefulla områden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringarnas bedrivande.
- Ämnen och material: Betydelsefulla områden ska skyddas mot åtgärder som kan göra det svårt att använda resursen.

- Produktion och försörjning: Områden som är betydelsefulla för energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning och avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett användande.
- Totalförsvaret: Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen.

Riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken

I Strömsunds kommun finns följande riksintressen utpekade enligt 3 kap. miljöbalken.

Rennäringen (3 kap. 5 § miljöbalken)

Mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot åtgärder. Viktiga områden som kan ha status som riksintressen är flyttleder, övernattningsbeten, naturliga samlingsställen, svåra passager, speciella betesområden, områden kring anläggningar samt renhagar. Läs mer under rennäring.

Anmärkning: länsstyrelsen bedömer, i sitt granskningsyttrande, att riksintresset för rennäring enligt 3 kap. 5 § miljöbalken riskerar att inte tillgodoses, i förhållande till utpekade LIS-områden.

Naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken)

Områden som pekats ut som riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken motsvarar de mest värdefulla naturområdena i ett nationellt perspektiv. De ska också representera huvuddragen i den svenska naturen. Se vidare under naturvård.

Friluftsliv (3 kap. 6 § miljöbalken)

För att ett område ska vara av riksintresse för friluftslivet ska det ha stora friluftslivsvärden sett i ett nationellt perspektiv på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Praktiskt taget hela den svenska fjällkedjan är idag riksintresse för friluftslivet. Naturvårdens och friluftslivets områden av riksintresse sammanfaller ofta. För friluftslivets intressen är det av särskild vikt att beakta orörda naturområden och att skydda värdefulla kulturmiljöer. Det är också viktigt att beakta strandskyddets syften.

I den översyn av riksintressen för friluftsliv som genomförs har Strömsunds kommun fört fram att området söder om Backe bör pekas ut som riksintresse för friluftsliv. Området är välbesökt för fiske, vandring och naturstudier. I området finns dessutom en så

kallad bifurkation, som flyter mellan Faxälven och Fjällsjöälven. Ett antal hållmålningar utgör en viktig attraktion för besökare. Ett väl utbyggt vandringsledssystem finns dessutom inom området. Läs mer under friluftsliv.

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § miljöbalken)

Riksintressen för kulturmiljövårderna är ett urval av miljöer som ska representera hela landets 10 000-åriga historia från stenålder till nutid. Läs mer under kulturmiljö.

Värdefulla ämnen eller material (3 kap. 7 § miljöbalken)

Mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa. Områden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material som är av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som avses i första stycket. Läs mer under gruvdrift.

Kommunikationer (3 kap. 8 § miljöbalken)

Trafikverket ska efter samråd med länsstyrelser, Boverket och andra berörda myndigheter lämna uppgifter om områden som Trafikverket bedömer vara av riksintresse för kommunikationer. Riksintressen för anläggningar för kommunikationer ska enligt 3 kap 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Trafikverket pekar ut anläggningar av riksintresse för väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Läs mer under kommunikationer.

Energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken)

Riksintressen för energiproduktion är ett planeringsunderlag som möjliggör att de områden som har bäst förutsättningar för vindbruk och bästa vindresurserna kan användas till framtida vindkraftsetableringar och en effektiv markanvändning. Dessa anspråk på mark- och vattenområden har hög status vid en framtida prövning och kan vägas mot andra intressen med ett nationellt perspektiv. Läs mer under vindkraft.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

Riksintresset för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset. Läs mer under Försvarsmaktens intresse.

Riksintressen utpekade enligt 4 kap. miljöbalken

I lagtexten (4 kap. miljöbalken) namnges ett antal områden som har så stora natur- och kulturvärden att de i sin helhet är av riksintresse. Det gäller främst större kust-, skärgårds- och fjällområden samt älvar. Dessa områden får inte utsättas för exploatering som påtagligt skadar dessa värden. De namngivna älvarna och älvsträckorna får inte byggas ut eller regleras för vattenkraftändamål. Samtidigt hindrar bestämmelserna inte att tätorterna och det lokala näringslivet utvecklas i de här områdena, om andra lämpliga alternativ saknas.

Rörligt friluftsliv (4 kap. 2 § miljöbalken)

Inom fjällvärlden i kommunen ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömning om exploateringsföretag eller andra får lov att göra ingrepp i miljön. Läs mer under friluftsliv.

Obrutet fjäll (4 kap. 5 § miljöbalken)

Delar av fjällvärlden har tagits i anspråk för vägar, mineralutvinning, vattenkraftsutbyggnad och turistanläggningar. Tidigare sammanhängande områden har därigenom delats upp vilket skadat djurlivet, renskötseln och fjällvandringsturismen. För att skydda kvarvarande sammanhängande områden är delar av fjällen avgränsade och utpekade som så kallade "obrutna fjällområden". Läs mer under obrutet fjäll.

Vattendrag (4 kap. 6 § miljöbalken)

I Strömsunds kommun finns ett antal vattendrag med tillhörande vattenområden utpekade som riksintressen. I dessa vattendrag, som är namngivna i miljöbalken, får inte vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverföring för kraftändamål utföras.

De berörda vattendragen i Strömsunds kommun är:

Ammerån, Lejarälven, Storån uppströms Klumpvattnet, Långselån–Rörströmsälven.

Naturvård

Ställningstagande naturvård:

- Värdefulla naturområden ska, i tillräcklig omfattning, skyddas och bevaras.
- Kommunen anser att de i kartan redovisade riksintresseanspråken för naturvård och Natura 2000-områdena är rimliga. Kommunen avser tillgodose riksintresseanspråken genom hänsynstagande vid planläggning och lovprövning via samråd med biolog.

- Åtgärder inom ett Natura 2000-område ska samrådas med länsstyrelsen. Även åtgärder utanför området, som kan påverka Natura 2000-området indirekt ska samrådas med länsstyrelsen.
- Handläggningsrutiner bör upprättas, för detaljplaner, bygglov med mera, i Natura 2000-områden och dess omgivning.
- Lämplig fjällnära skog ska kunna användas som produktiv skogsmark.
- Kommunen ska i möjligaste mån beakta grön infrastruktur i planeringen, samt värna och vårda ekosystemtjänster.
- När ett område är aktuellt för exploatering ska det först undersökas om där finns artrika områden, rödlistade arter, våtmarker eller andra naturvärden.

Bakgrund naturvård

Kommunen har många områden och miljöer med stora naturvärden. Naturreservat, Natura 2000-områden och riksintressen för naturvård. Det finns även skyddsvärda naturområden med andra typer av skydd.

Naturvärden har skydd i miljöbalken. Där sägs bland annat att naturvärden som har betydelse från allmän synpunkt ska, så långt möjligt, skyddas mot åtgärder som skadar naturmiljön. Beträffande områden som är av riksintresse för naturvård är lagen starkare formulerad. Det föreskrivs att dessa områden ska skyddas.

För mer utförlig beskrivning av de olika områdena hänvisas till Naturvårdsverkets databas "Skyddad natur".

Riksintresse för naturvård

Vissa områden och företeelser har bedömts vara speciellt värdefulla och klassats som riksintressanta. Detta gäller i princip hela fjällområdet men även ett flertal naturskogsområden, vattendrag, geovetenskapliga lokaler, våtmarksområden och växtlokaler.

Vilka områden som är av riksintresse för naturvården bestäms av Naturvårdsverket i samråd med bland annat länsstyrelsen och kommunen. Naturvårdens intressen bevakas på riksnivå av Naturvårdsverket och på regional nivå av länsstyrelsen. På lokal nivå har kommunen ansvaret för naturvårdsfrågorna.

Inom Strömsunds kommun är 27 områden (cirka 300 000 hektar) eller objekt utpekade som riksintressen för vetenskaplig naturvård den 1 november 2021. Bilaga 2 ger en kort sammanfattning av vad som motiverar riksintresset. För mera utförlig beskrivning, av respektive område, se Naturvårdsverkets "Skyddad natur".

Natura 2000-områden (4 kap. 8 § miljöbalken)

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest skyddsvärda naturområden. Syftet är att värna om vissa naturtyper samt växt- och djurarter som medlemsländerna kommit överens om att skydda. Varje land ansvarar för skyddet och vården av sina områden så att deras naturvärden bevaras.

Områden vars natur är värdefull ur ett EU-perspektiv ska alltså ingå i Natura 2000, vilket innebär att de klassas som områden med särskilda skydds- eller bevarandevärden. Dessa områden ska ha en bevarandeplan som pekar ut naturvärdena och beskriver vad som krävs för att värdena långsiktigt ska kunna finnas kvar. Bevarandeplaner för Natura 2000-områdena finns på länsstyrelsens hemsida. Åtgärder inom ett Natura 2000-område kan kräva tillstånd från länsstyrelsen. Ofta sammanfaller Natura 2000-områdena med riksintressen naturvård och/eller andra områdesskydd. Bilaga 3 redovisar de 45 Natura 2000-områden som fanns i kommunen den 1 november 2021.

Övriga naturvårdsintressen

Myndigheterna har möjlighet att bilda formella skydd på vissa speciellt skyddsvärda områden. De verktyg som Skogsstyrelsen har är biotopskydd och naturvårdsavtal. I oktober 2021 fanns det drygt 50 biotopskyddsområden omfattande nästan 300 hektar produktiv skogsmark. Cirka 400 hektar skogsmark var skyddad genom några tiotal naturvårdsavtal.

Inom Strömsunds kommun fanns den 1 november 2021 dessutom 54 naturreservat med en sammanlagd yta på cirka 130 000 hektar. I de flesta fall sammanfaller områden med övriga naturvårdsintressen med Natura 2000 områden och/eller områden med riksintresse för naturvård. I naturreservatet Skåarnja är en del av reservatet dessutom avsatt som fågelskyddsområde, med beträdnadsförbud viss tid av året.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Grön infrastruktur är ett nätverk av mer eller mindre naturliga områden som tillhandahåller olika ekosystemtjänster på motsvarande sätt som den "grå infrastrukturen" av exempelvis vägar, avlopp och elnät tillhandahåller andra typer av tjänster. Ett ekosystem är en sammanhållen enhet inom naturen och kan bestå av en skog, en sjö eller ett hav. Ekosystemtjänster är de funktioner hos ekosystemen som gynnar människor. Det vill säga de tjänster som naturen tillhandahåller som förbättrar människors välmående och livsvillkor. Dessa tjänster produceras av ekosystemen och är gratis, men ger välbefinnande genom upplevelser, hälsa och ekonomi i samhället. Exempel på ekosystemtjänster är skydd mot naturkatastrofer som översvämningar och jordskred, vattenrening via till exempel våtmarker eller musslor, grönytor för rekreation, reducering av partikelhalter och växthusgaser.

Kulturmiljö

Ställningstagande kulturmiljö:

- Kulturmiljöerna har stor betydelse för bygdens identitet och är en resurs som ska tas till vara.
- Vid upprättande och ändring av planer och prövning av bygg- och rivningslov bör särskild hänsyn tas till kulturmiljövårdens intressen.
- Ett kulturmiljöprogram bör upprättas. Kulturmiljöprogrammets inventeringar och värderingar ska användas för att skydda och värna kommunernas kulturhistoriskt värdefulla miljöer.
- Inventeringarna som är gjorda får, till dess ett kulturmiljöprogram är upprättat, tillsammans med den vägledning som ges i översiktsplanen vara underlag för beslut.
- Vid eventuella exploateringar, enskilda bygg- eller rivningslov, inom riksintresseområden för kulturmiljövård, bör områdesbestämmelser upprättas och samråd med länsstyrelsen ske, för att tillgodose kulturmiljövårdens intressen.
- Eventuell ändring av ett byggnadsminne kräver länsstyrelsens tillstånd.

Bakgrund kulturmiljö

Begreppet kulturmiljö är omfattande och avser vanligtvis den miljö som formats av människan; byggnader, kulturlandskap och fornlämningar.

Strömsunds kommun har en lång och omväxlande historia. Allt sedan inlandsisen drog sig tillbaka har människor använt landskapet. Resultatet av denna process finner man överallt i form av olika kulturlämningar och kulturmiljöer. Men människans påverkan på landskapet varierar, liksom fördelning och typer av kulturlämningar, från odlingsbygderna i söder till fjälltrakterna i norr.

I Strömsunds kommun finns spår från stenåldern fram till 2000-talets exploateringar. Dessa kulturmiljöer berättar för oss om hur samhället vuxit fram och ger boende en identitet och känsla för vår hembygd. Historiska miljöer ger kommunen karaktär och en känsla av sammanhang och kontinuitet.

För att säkerställa att även kommande generationer har en intressant kulturmiljö att identifiera sig med är det viktigt att vi alla tar ansvar för vår miljö. Genom att ha en god kunskap och förståelse för vår hembygd, där vi bor och verkar, kan vi alla, såväl enskilda som myndigheter, se till att bevara dem. Kulturmiljön är inte statisk utan förändras ständigt genom de avtryck varje generation sätter.

Äldre bebyggelsemiljöer kan erbjuda unika förutsättningar och ge mervärden för nya verksamheter. Förändring och förnyelse kan bidra till att hålla kulturmiljöer levande.

Kulturmiljöer som är karaktäristiska för Strömsunds kommun profilerar dessutom kommunen gentemot andra kommuner och är viktig för kulturturismen.

Riksintresse kulturmiljövård

Vissa områden i kommunen har så stora värden att de bedömts som riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Områdena är av olika karaktär och skulle kunna sammanföras i tre kategorier, fornlämningsrika områden, enstaka gårdar i fjällmiljö och bebyggelsemiljöer i byar och kring kyrkor.

Fornlämningsrika områden

De fornlämningsrika områdena är dels av samiskt ursprung inom sjöområden i fjällen, dels i anslutning till de stora sjöarna i kommunens östra del:

- Hamptjärn, samisk kulturmiljö
- Maskien, samisk kulturmiljö
- Uretjukke, fornlämningsmiljö och vistemiljö
- Hotingssjön, fångstmiljö
- Fångsjön, fångstmiljö
- Russfjärden-Hallviken, fångstmiljö

Hänsynstagande fornlämningsrika områden

- Områdena omfattas av skyddsbestämmelserna i kulturmiljölagen (1988:950) och har därigenom ett starkt skydd som direkt berör fornlämningen. Dessutom omfattas områdena av strandskyddsbestämmelser enligt miljöbalken. Kommunen kommer normalt inte att tillåta ny bebyggelse eller andra åtgärder som kan påverka fornlämningarna eller miljön i dess närhet.
- Kommunen ska samråda med länsstyrelsen om eventuella exploateringsåtgärder eller bebyggelse kan vara förenligt med riksintresset för kulturmiljövård.

Enstaka gårdar i fjällmiljö utgörs av

- Väktarmon, ensamgårdar i fjällbygd
- Leipikvattnet, ensamgårdar i fjällbygd
- Sör-Blåsjön, nybygge i fjällbygd

Hänsynstagande enstaka gårdar i fjällmiljö

- Kommunen ska vara restriktiv till ny bebyggelse eller andra åtgärder som kan påverka miljön i anslutning till dessa områden. Eventuellt nyttillkommande bebyggelse ska anpassas i utförande och form till lokal byggnadstradition. Dessa gårdar och bebyggelsegrupper har ett dominerande läge i landskapet. Det är av stor vikt att de öppna markerna bibehålls inom dessa miljöer.
- Kommunen ska samråda med länsstyrelsen om eventuella exploateringsåtgärder eller bebyggelse kan vara förenligt med riksintresset för kulturmiljövård.

Bebyggelsemiljöer i byar och kring kyrkor

- Ankarede kapell, kyrkstad
- Vikens kapell, kapellmiljö
- Svaningen-Stor Ringsjön, skogsbruksmiljö
- Alanäs kyrka, bygdecentrum

Hänsynstagande bebyggelsemiljöer i byar och kring kyrkor

- Dessa områden omfattar ett flertal byggnader och fastigheter. För att kunna bevara bebyggelsemiljön bör särskilda skyddsbestämmelser i form av områdesbestämmelser antas. Bestämmelserna bör omfatta bevarandet av nuvarande bebyggelse till den ursprungliga miljön.
- Kommunen ska samråda med länsstyrelsen om inriktningen på områdesbestämmelserna, samt om eventuella exploateringsåtgärder eller bebyggelse kan vara förenligt med riksintresset för kulturmiljövård.

Byggnadsminne

Ett byggnadsminne utgörs av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar i Sverige som byggnadsminnesförklarats enligt bestämmelser i kulturmiljölagen, (1988:950). Byggnadsminne betraktas vanligen som det starkaste kulturhistoriska skyddet bebyggelse i Sverige kan ha.

I kommunen finns det sex platser som är upptagna som byggnadsminnen.

- Hoting 1:32: Fyra bostadshus från 1900-talets början, belägna i Hoting.
- Lövöns gamla kraftverk: Nio byggnader från 1904, belägna i Ströms socken.
- Näsets såg: Två byggnader från 1920-talet, belägna i Rossön.
- Trångåsen: Bondgård med 14 byggnader från 1820-talet, belägna i Ströms socken.
- Backe kägelbana: Kägelbana från 1888, belägen i Backe.

Områdena finns utmärkta på kartan: [Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Hänsynstagande byggnadsminne

- Vid planläggning och bedömning av bygglov med mera, som kan påverka dessa kulturmiljöer ska kommunen ta hänsyn till det kulturhistoriska värdet.
- Även åtgärder som inte är bygglovspliktiga, till exempel fasadförändringar på byggnader som inte omfattas av detaljplan, ska göras med varsamhet, så att byggnaderna inte förvanskas.
- Eventuell ändring av ett byggnadsminne kräver länsstyrelsens tillstånd.

Regionalt och lokalt intresse

Strömsunds kommun har, förutom de ovan angivna riksintressena och byggnadsminnena, flera områden av stort värde regionalt och lokalt, avseende kulturmiljövård. Områdena finns beskrivna i "Kulturmiljöer i Strömsunds kommun" Kulturhistorisk utredning 46, Jämtlands läns museum, 2001. Kommunens fornminnen finns redovisade i Riksantikvarieämbetets databas, Fornsök.

Friluftsliv

Ställningstagande friluftsliv:

- Syftet med riksintresseområdena för friluftsliv och rörligt friluftsliv är att i så stor utsträckning som möjligt göra dem tillgängliga för friluftsliv och aktiviteter.
- Friluftsfrågorna är en viktig del i att förverkliga kommunens vision och utvecklingsstrategi.
- Kommunen bör, tillsammans med lämpliga aktörer, fortsätta att verka för att vårda, värna och visa naturområden med höga värden för friluftslivet.
- Utpekade friluftsområden ska vara tillgängliga för allmänheten, och det ska finnas god standard på vistelseområden såsom rastplatser, raststugor, leder, etcetera.
- Översiktsplanens utpekade LIS-områden ger möjligheter att stärka riksintressena för friluftsliv och rörligt friluftsliv, genom att utveckla besöksnäring, näringsliv och service i kommunen.
- Kommunen ser vikten av tydliga beskrivningar av intressanta besöksområden och bevarande av landskapsbilden.

Bakgrund friluftsliv

Med friluftsliv menas vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling. Redan idag finns ett välutvecklat friluftsliv i flertalet områden som har besökare från kommunen eller av turister. I flera fall gör vandrings-, skid- och skoterleder områdena tillgängliga.

Områdena spelar en viktig roll för att kommunen ska kunna erbjuda ett rikt fritidsliv och uppfyllelse av visionen om möjligheter till meningsfulla aktiviteter och upplevelser, samt att kommunen ska vara attraktiv att besöka.

Skyddade områden för friluftslivet

Kommunen rymmer ett flertal områden av staten utpekande som riksintresse för rörligt friluftsliv. Enligt 4 kap. miljöbalken är kommunens fjällområde av riksintresse med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns där. Inom fjällvärlden i kommunen ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömning om exploateringsföretag eller andra får lov att göra ingrepp i miljön. Rörligt friluftsliv avser friluftaktiviteter som kan utövas med stöd av allemansrätten. Hit räknas till exempel bad, strövande, bär- och svampplockning, utflykter till naturområden, men inte till exempel golf, jakt, motorsport, eller verksamhet inom tätort (till exempel friluftsbad och motions slingor).

I stort sett samma område är även utpekade som riksintresse för friluftsliv, enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Dessutom är ett område som omfattar de övre delarna av Ammerån utpekade enligt samma bestämmelse. För att ett område ska vara av riksintresse för friluftslivet ska det ha stora friluftslivsvärden sett i ett nationellt perspektiv på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Naturvårdens och friluftslivets områden av riksintresse sammanfaller ofta.

Stora opåverkade områden

Ställningstagande stora opåverkade områden:

- Stora opåverkade områden ska beaktas i planering och bör i rimlig omfattning undantas från exploatering.

Bakgrund stora opåverkade områden

3 kap. 2 § miljöbalken anger:

”Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.”

Tanken bakom 3 kap. 2 § miljöbalken är att det finns ett värde i sig att större sammanhängande landsbygdsområden som ännu inte är påverkade av exploatering kan behålla sin opåverkade karaktär. Ett värde av betydelse för bevarande av biotoper för biologisk

mångfald, för friluftslivet, för bevarande av kulturarvet, för visuell, ljudmässig och annan ostördhet men också för jord- och skogsbruket, landskapsbilden i stort och som en långsiktig hushållning med mark- och vatten.

I Strömsunds kommun saknas program för stora opåverkade områden. Detta är inget prioriterat område. Det finns stora opåverkade områden i kommunen. En stor del av kommunens yta är redan avsatt med olika typer av skydd. Naturreservat, Natura 2000-områden och/eller obrutet fjäll, riksintresseområden för rennäring, rörligt friluftsliv och naturvård är några av de skydd som säkerställer att stora opåverkade områden i kommunen kommer att bevaras.

Obrutet fjäll

Ställningstagande obrutet fjäll:

- Kommunen ska följa bestämmelserna i ärenden och planläggning.

Bakgrund obrutet fjäll

Inom de fjällområden som finns namngivna i 4 kap. 5 § miljöbalken, får bebyggelse och anläggningar komma till stånd endast om det behövs för rennäringen, den bofasta befolkningen, den vetenskapliga forskningen eller det rörliga friluftslivet. Andra åtgärder inom områdena får vidtas endast om det kan ske utan att områdenas karaktär påverkas.

Bestämmelsen innebär att mark- och vattenresurserna inom dessa områden, de obrutna fjällområdena, ska användas på ett sådant sätt att områdenas karaktär bevaras. Det grundläggande i avgränsningen av de obrutna fjällområdena är att områdena i princip saknar vägar och järnvägar. För att bevara orördheten bör huvudprincipen vara att nya vägar och järnvägar inte får anläggas. Undantag som kan bli aktuella är till exempel vägar som behövs för enstaka fastigheter eller för rennäringen.

I Strömsunds kommun klassas Frostviken-Borgafjällen och Hotagen som obrutet fjäll enligt miljöbalken. De omfattas därför av bestämmelserna ovan.

Bostadsnära natur

Ställningstagande bostadsnära natur:

- Bostadsnära natur av hög kvalitet ska vara nåbar för alla, oavsett kön, etnicitet, funktionsvariation, socioekonomisk status och ålder.

- Vid planering av nya bostadsområden ska ett bevarande av angränsande naturområden och grönytor bland bebyggelsen prioriteras.
- I planeringsarbetet ska trygga miljöer utformas för alla, oavsett kön.

Bakgrund bostadsnära natur

Miljömålet "God bebyggd miljö", innebär bland annat att städer och tätorter ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. I planeringen ska grön- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden bevaras, vårdas och utvecklas.

Med bostadsnära natur menas grön- och vattenområden inom 300 meter från befintliga bostäder och anläggningar. Forskning har visat att det för rekreation och välbefinnande finns behov av natur inte bara nära bostäder utan också nära arbetsplatser, äldreboenden, daghem och skolor. Detta är särskilt viktigt för grupper som barn, personer med funktionsvariationer, sjuka, äldre och socioekonomiskt svaga. Hundägare är en annan grupp som använder den bostadsnära naturen mycket.

Kvinnor upplever i högre grad än män otrygghet i sin närmiljö. Bostadsnära natur bör så långt det är möjligt göras trygg, växtlighet bör inte få skymma sikten och frekventa gångstråk bör förses med bra belysning.

Bostadsnära natur kan vara både planlagd (av kommunen planerad för exempelvis byggnation av bostadsområde) och inte planlagd mark.

Tätorterna i Strömsunds kommun är förhållandevis små och tillgången till bostadsnära natur är relativt god i och omkring de flesta av orterna. Likväl är det viktigt, av skäl angivna ovan att befintlig tätortsnära natur värnas.

Strandskydd

Ställningstagande strandskydd:

- Område som behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna ska alltid beaktas.
- Vid dispens från strandskyddet ska en tomtplatsavgränsning anges, där det är möjligt.
- LIS-områden för landsbygdsutveckling i strandnära områden ska anvisas i översiktsplanen.
- Ett eventuellt upphävande av strandskyddet, beslutat av länsstyrelsen, kan ske om området har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

- Ett upphävande av strandskyddet i detaljplan får göras om området behövs för att tätorten ska kunna växa välplanerat och området saknar värdefull natur.

Bakgrund strandskydd

Stränder har många olika värden och funktioner. Den öppna landskapsbilden och möjligheten till olika slags aktiviteter bidrar till höga upplevelsevärden vilket gör stränder viktiga för friluftsliv och besöksnäring. Närheten till vatten innebär ofta en stark attraktionskraft till stränderna som boendemiljöer för människan men stränder är också viktiga livsmiljöer för djur och växter.

Strandskyddet har funnits i olika tappning sedan 1950, och 1975 kom det att bli generellt i hela Sverige. Strandskyddet innebär att det i strandskyddsområdet är förbjudet att exempelvis uppföra byggnationer. Strandskyddet är generellt och gäller inom 100 meter från strandlinjen, på land och i vattnet, och gäller alla sjöar och vattendrag. Strandskyddet syftade från början till att trygga allmänhetens tillgång till stränder för olika typer av friluftsliv. Nu mer syftar det också till att bevara land och vattenområden för att ge goda livsvillkor för växter och djur.

Det differentierade strandskyddet

Det finns dock möjlighet att genom dispens i samband med bygglov eller upphävande genom en bestämmelse i detaljplan, göra undantag från strandskyddet under förutsättning att så kallade särskilda skäl råder. De särskilda skälen är angivna i 7 kap. 18c § miljöbalken. Sedan strandskyddslagstiftningen förändrades 2009 är ett sådant skäl att en exploatering eller byggnation får ske i ett område som är lämpligt för utveckling av landsbygden, om det är utpekade i översiktsplanen.

Syftet med det differentierade strandskyddet är att aktivt dra nytta av de platsspecifika konkurrensfördelar som ett vattennära läge kan innebära för både verksamheter och bostäder. Det innebär att det allmänna utvecklingsintresset ska vägas mot den allmänsrettliga tillgängligheten till stränderna och djur- och växtlivets levnadsvillkor. En förutsättning för att kommunen ska kunna peka ut LIS-områden är att det fortfarande finns god tillgång till strandområden för allmänheten och goda livsvillkor för växt- och djurlivet vid stränder.

Strandskyddsbestämmelserna bidrar till utveckling av landsbygden genom att strandnära verksamheter och bebyggelse blir möjliga i särskilt utpekade områden, det vill säga LIS-områden. Där får det beaktas som ett särskilt skäl om byggnationer, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till att långsiktigt stimulera landsbygdsutvecklingen. Att kommunen använder detta särskilda skäl ska godkännas av staten. Det sker genom länsstyrelsens granskningsutlåtande som tillhör översiktsplanen. Strandskyddet gäller

fullt ut inom LIS-områdena även efter att översiktsplanen är antagen, så länge ingen dispens getts eller strandskyddet har upphävts.

Upphävande av strandskyddet

Sedan 2014 har länsstyrelsen möjlighet att upphäva strandskyddet vid mindre sjöar (mindre än en hektar) och mindre vattendrag (smalare än två meter). Upphävandet kan ske efter ansökan från enskild eller från kommunen.

Strandskyddet kan även upphävas i en detaljplan, om området behövs för att tätorten ska kunna växa välplanerat. Samtidigt är stränderna en mycket värdefull resurs som tätortsnära natur. Strandskyddsområden med särskilt värdefull natur är inte aktuella att upphäva strandskyddet för.

Fri passage

Ett beslut om dispens från eller upphävande av strandskyddet gäller inte för det område närmast strandlinjen som behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet enligt 7 kap. 18f § miljöbalken. Bestämmelsen gäller inte anläggningar eller byggnationer vars funktion kräver att även detta område tas i anspråk.

En avgränsning för den fria passagen, enligt 7 kap. 18f § miljöbalken, ska vara platsanpassad och kan exempelvis vara naturliga höjdskillnader, en väg eller tydligt avgränsade bostadstomter som indikerar allmänhetens tillgänglighet till stranden. Det finns därmed ingen anledning att fastställa ett generellt avstånd från strandlinjen att tillämpa, utan hänsyn till fri passage ska beaktas och avstånd ska bedömas i alla efterföljande ärenden om planläggning eller bygglov. Tillämpningen av "fri passage" säkerställer att strandskyddets syften tillgodoses även efter exploatering och byggnationer inom strandskyddat område.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS

Ställningstagande landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS:

- I Strömsunds kommun är allt utom de sex tätortsområdena att betrakta som landsbygd vid tillämpning av kriterierna för LIS.
- Exploatering i ett LIS-område är att betrakta som strategisk landsbygdsutveckling vilket är ett väsentligt samhällsintresse.
- Sammanhängande opåverkade stränder ska fortsatt vara tillgängliga för allmänheten och utgöra goda livsmiljöer för djur- och växtlivet.

- LIS ska ge möjlighet för nya idéer och etableringar som utvecklar näringslivet på landsbygden.
- LIS ska stödja befintlig bebyggelsestruktur i befintliga sociala och kulturella sammanhang och landsbygder.
- Alla typer av bostäder bedöms kunna bidra till utveckling på landsbygden.
- Kommunen är generellt sett positiv till anläggningar och anordningar som gynnar allmänhetens tillgänglighet till vatten- och strandområden.
- Riksintresse för rennäring ska beaktas och vid eventuell dispensprövning inom LIS-områden, som berör riksintresse rennäring, ska det alltid genomföras samråd med berörd sameby.

Bakgrund landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS

För att främja utvecklingen på landsbygden finns det möjlighet att tillämpa ett differentierat strandskydd. Det gör det möjligt att ta tillvara strändernas attraktionskraft för att utveckla landsbygden.

Sedan den 1 juli 2009 ska kommunen i översiktsplanen redovisa avgränsade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-områden), där det får beaktas som ett särskilt skäl för dispens om en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden.

I 7 kap. 18e § miljöbalken anges vad som avses med ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Följande kriterier måste vara uppfyllda för att ett område ska pekas ut som LIS-område:

1. Området är lämpligt för utvecklingen av landsbygden.
2. Området är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.
3. Området har endast en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften i eller i närheten av tätorter.

Utpekandet av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge ska ske på ett sådant sätt att det långsiktiga skyddet av strändernas natur- och friluftsvärden upprätthålls. Det ska fortfarande finnas god tillgång till strandområden för allmänheten och förutsättningar för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. För att trygga allmänhetens tillgång till fria stränder och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten ska det alltid finnas ett område för fri passage.

Passagen bör anpassas för syftet. För rekreation och friluftsliv är det viktigt att den fria passagen inte bara består av smala passager utmed strandlinjen utan i sig är områden som i storlek gör dem lämpliga för ändamålet. Utformningen av den fria passagen är av

stor vikt. Vid mer sammanhållen bebyggelse kan den fria passagen utformas som ett parkstråk. Vid mer gles bebyggelse, som enskilda hus, bör hänsyn tas till det lokala landskapet och strandens utseende. I områden som är av stor vikt för det rörliga fri-luftslivet bör den fria passagen hållas delvis fri från vegetation för att säkra framkomlighet. Ju smalare passagen är, desto tydligare bör gränsen mellan privat och allmänt område vara utformad. Översiktsplanens redovisning ska vara vägledande när man prövar dispenser från strandskyddet och upphävande av strandskyddet i detaljplan.

Länsstyrelsen har en viktig roll vid bedömningen genom att ge råd och stöd till kommunerna men också genom att granska om kommunernas förslag stämmer överens med kriterierna för LIS-områden.

Enligt vattendirektivets åtgärdsprogram behöver kommunerna utveckla sin planläggning och prövning så att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds. Vid utpekandet av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge måste hänsyn därför tas till risken för att vattnets status försämras.

I Strömsunds kommun finns det 12 332 kilometer strand längs sjöar och större vattendrag bredare än sex meter. Stränder längs små vattendrag, bäckar och diken är inte medräknade i siffran. Av dessa stränder är 94 procent opåverkade av bebyggelse. I ett regionalt perspektiv har kommunen cirka 20 procent av Jämtlands läns stränder och cirka 2,5 procent av Sveriges stränder. Detta med en befolkning motsvarande drygt 0,1 procent av Sveriges befolkning.

I Strömsunds kommun ser vi ett stort värde i att kunna använda även de strandnära områdena som en viktig resurs för att utveckla och bibehålla attraktionskraften för landsbygden. Samtidigt är det av stor vikt att även de intressen som rör natur- och fri-luftsliv i kommunen upprätthålls.

Definitioner

Landsbygd

Det finns ingen definition i strandskyddslagstiftningen för begreppen landsbygd och landsbygdsutveckling. Istället lämnas bedömningen i dessa frågor till kommunerna, för att strandskyddet sett över hela riket ska bli mer differentierat utifrån lokala och regionala förhållanden.

Det finns flera olika definitioner för landsbygd i andra sammanhang. Enligt Glesbygdsverket räknas orter med mer än 3 000 invånare till tätorter. Det skulle innebära att endast Strömsund skulle falla under begreppet tätort. SCB:s definition av tätort är en

ort som har mer än 200 invånare och mindre än 200 meter mellan husen. Då faller desto fler orter i kommunen under begreppet tätort.

I planarbetet har kommunen bedömt att de orter som utgör tätorter är Backe, Gäddede, Hammerdal, Hoting, Rossön och Strömsund. Övriga delen av kommunen anses utgöra landsbygd.

Strandnära utvecklingsområden

Med åtgärder som främjar landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses sådana åtgärder som långsiktigt kan antas ge positiva sysselsättningseffekter, öka serviceunderlaget samt stärka befintliga kommunikationer och infrastrukturer. Sådana situationer kan till exempel uppstå i samband med etablering av en turistanläggning, en verksamhet, eller vid tillkomst av bostäder för permanent- eller fritidsboende.

Kriterier för LIS

Varje LIS-område som pekas ut ska uppfylla krav enligt miljöbalken samt plan- och bygglagen. Utveckling i dessa LIS-områden får inte ha negativ inverkan på strandskyddets syften. En dispensansökan inom ett utpekad LIS-område bör utredas utifrån kommunens LIS-kriterier. Dessa kriterier ska även kunna användas efter att planen har vunnit laga kraft och en ansökan kommer in för ett område som inte är utpekad.

För att kunna åberopa LIS som särskilt skäl vid dispensgivande eller upphävande av strandskyddet måste den föreslagna åtgärden eller exploateringen uppfylla minst ett av följande kriterier:

- Verksamhet som vinner uppenbara fördelar av att ligga vid vattnet och bidrar till en långsiktig utveckling av bygden vad gäller ekonomi, serviceunderlag eller arbetstillfällen.
- Enskilda permanent- och fritidsboenden i nära anslutning till redan befintlig bostadsbebyggelse, som därigenom bidrar till ett förbättrat serviceunderlag.
- Mindre anläggningar för småskalig turism, till exempel uthyrningsstugor, bryggor, vindskydd, som utgör ett komplement till en befintlig verksamhet.

Geografiskt utpekade LIS-områden

De områden där kommunen bedömer att strandnära bebyggelse bidrar till landsbygdsutveckling i strandnära lägen har prioriterats utifrån nedanstående urvalskriterier.

Om ärendeprovningen gäller uppförande av enstaka permanent- eller fritidsboenden med tillhörande komplementbyggnader ska beaktas om huset eller husen avses placeras i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. I glest bebyggda områden kan ett hus

anses ligga i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse om avståndet är mindre än 200 meter.

Ett lämpligt område för större turistanläggningar (till exempel hotell, camping, upplevelseanläggningar och konferensanläggningar), anläggningar för småskalig turism (till exempel jakt- och fiskecamper, stugbyar, bad och båtplatser) och småskalig livsmedelsproduktion (till exempel fiskodling) behöver inte uppfylla samma urvalskriterier som ett lämpligt område för bostäder. En turistverksamhet eller småskalig livsmedelsproduktion skulle kunna bidra till landsbygdsutveckling även om den inte har tillgång till service eller ligger i anslutning till befintlig bebyggelse.

De LIS-områden som pekats ut i kommunen har därför utgått från lämpliga etableringar för enstaka permanent- och fritidsboenden och inte för turistanläggningar och andra verksamheter. Detta eftersom dessa områden är svåra att peka ut, då man i förväg inte vet var en exploatör finner intresse av att utveckla en verksamhet. En ärendeprövning av dessa områden ska ske genom LIS-kriterierna.

Urvalskriterier – lämpliga områden

- Området är beläget i anslutning till befintliga byar och bebyggelsestråk.
- Området har närhet till eller bedöms ha möjlighet till att förstärka underlag för service (till exempel handel, skola, äldreomsorg, sjukvård, kollektivtrafik) och leda till positiva sysselsättningseffekter.

Urvalskriterier – olämpliga områden

- Riksintressen och naturreservat som bedöms lida skada av exploatering.
- Tätortsnära strandområden.
- Vattenskyddsområden.
- Helt oexploaterade sjöar.
- Områden där risk för ras, skred och översvämningar råder.
- Sjöar och vattendrag inom områden för storskalig vindkraftsutbyggnad, utpekade i översiktsplanen.
- Värdefulla ängs- och betesmarker.
- Värdefulla våtmarker.
- Övriga områden med stora värden för natur, kultur, försvarsmakten eller friluftsliv.
- Badplatser.
- Värdefulla natur- och friluftsområden utpekade av medborgarna.
- Områden där exploatering innebär risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte uppfylls.

Föreslagna LIS-områden, samt områden olämpliga som LIS-områden redovisas i kartan:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Vid åtgärder i anvisade områden längs Ammeråns Natura 2000-område (Hammerdalssjön) kan tillstånd behövas från länsstyrelsen.

Vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för vatten

Ställningstagande vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för vatten:

- Vattendirektivet ska uppfyllas vid all planläggning, tillståndsgivning och byggande.
- Vid ny bebyggelse och markanvändning ska det alltid säkerställas att detta inte försämrar miljö kvaliteten för berörda vattenförekomster.
- Vid fysisk planering i anslutning till vattenförekomster som riskerar att inte uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten ska det säkerställas att den nya bebyggelsen inte riskerar att försämra miljö kvaliteten för vattenförekomsterna.
- Vid upprättande av detaljplan, eller vid en större exploatering, ska områdets eventuella vattenförekomster provtas för relevanta miljögifter, i enlighet med kommunens handläggarrutiner, för att kunna bedöma planens/exploaterings påverkan att uppnå miljö kvalitetsnormerna.
- Nuvarande och framtida grundvattenförekomsters skyddsbehov ska alltid beaktas vid fysisk planering och prövning av lov och tillstånd.

Bakgrund vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för vatten

Miljö kvalitetsnormer regleras i miljöbalken, och syftet är att reglera den kvalitet på miljön som ska uppnås till en viss tidpunkt. Miljö kvalitetsnormer för vatten omfattar bestämmelser för sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten.

Inom arbetet med vattenförvaltningen tas med jämna mellanrum fram underlag för miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster i Sverige. De senaste besluten om nya miljö kvalitetsnormer, inklusive tillhörande åtgärdsprogram och statusklassning togs år 2021. Miljö kvalitetsnormerna för vatten anger bland annat föroreningsnivåer för metaller, organiska miljögifter och näringsämnen samt störningsnivåer av fysiska ingrepp på vatten som kan orsaka problem för biologisk mångfald eller den naturliga vattenreningen. Vattendirektivet säger att alla sjöar och vattendrag ska uppnå god ekologisk status. Om det inte är möjligt ska de i stället uppnå god ekologisk potential. Aktuell status/potential och miljö kvalitetsnormer för sjöar, vattendrag och grundvatten finns redovisade på Vatteninformationssystem Sverige, VISS. På Havs- och vattenmyndighetens hemsida finns förklaringar till vattendirektivets innehåll och begrepp.

I Strömsunds kommun finns drygt 1 100 sjöar och vattendrag som omfattas av vattendirektivet. De vatten i kommunen som inte uppnår god ekologisk status gör detta nästan uteslutande på grund av flödesförändringar och vandringshinder. Orsaken till dessa problem är reglering för produktion av vattenkraft. Alltså är det generellt inte exploateringar i kommunen som idag orsakar försämringar av vattenkvaliteten. I tätorterna är det dock viktigt att arbeta aktivt med dagvattenåtgärder och förbättringar av de allmänna vatten- och avloppssystemen för att undvika en försämring av vattenkvaliteten.

De stora reglerade sjöarna i Strömsunds kommun är klassade som kraftigt modifierade vatten enligt vattendirektivet. För sådana vatten gäller inte miljökvalitetsnormen god ekologisk status utan i stället normen god ekologisk potential. God ekologisk potential innebär att vattnen ska uppnå den bästa ekologiska status som är möjligt utan det leder till betydande negativ påverkan på produktionen av vattenkraft. Den kemiska statusen i dessa sjöar betraktas som god, förutom vad gäller förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten). Enstaka vattenförekomster har i VISS fått statusen måttlig när det gäller näringsämnen. Klassningen grundar sig dock på påverkansanalys utan några data som grund. Med kännedom om dessa vattenförekomster och de källor till påverkan som finns i avrinningsområdena, bedömer Strömsunds kommun klassningen som mycket osäker.

Eftersom vattnets naturliga gränser inte följer administrativa gränser eller plangränser är det viktigt att ta hänsyn till hela vattnets avrinningsområde vid planering av den fysiska miljön. Påverkan på vatten ackumuleras, vilket kan innebära större problem nedströms om det finns många olika utsläppskällor uppströms, se vidare avsnittet Regionala och mellankommunala frågor. Strömsunds kommun ligger högt och i början av avrinningsområdena vilket innebär det att det finns en förhållandevis låg kumulativ påverkan på vattnet i kommunen.

Grundvattenförekomster värderas utifrån kvantitativ och kemisk status. I Strömsunds kommun har alla grundvatten god kemisk status och god kvantitativ status.

För att lyckas med att uppnå de satta miljökvalitetsnormerna tar vattenmyndigheterna fram åtgärdsprogram som ska följas av kommunerna. Strömsunds kommun omfattas av åtgärdsprogrammen för Bottenhavets vattendistrikt. Bland de åtgärder som har ålagts kommunerna finns bland annat:

- Att kommunerna ska bedriva tillsyn, enligt miljöbalken, för att minska utsläppen av näringsämnen och förorenande ämnen, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster, i sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

- Att kommunerna ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen.
- Att kommunerna ska upprätta och utveckla planer för vatten, avlopp och dagvatten för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

I översiktsplanen ska det framgå att hänsyn har tagits till vatten på ett sätt så att den fysiska planeringen kan bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan uppnås, samt hur underlaget från den regionala vattenförsörjningsplanen synliggörs och används. Detta finns vidare beskrivet i avsnitten Dagvattenhantering, Förorenade områden, Avlopp, Dricksvatten, Vattenbruk, Vattenkraft, Torvtäkter och Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS.

Försvarets intresse

Ställningstagande försvarets intresse:

- Samråd ska genomföras med Försvaretsmakten för objekt högre än 20 meter utanför, och högre än 45 meter inom, sammanhållen bebyggelse.
- Om det finns anledning att tro att ett riksintresse för Försvaretsmakten, som inte redovisas öppet kan påverkas av en åtgärd, ska samråd ske med Försvaretsmakten.

Bakgrund försvarets intresse

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem.

I Strömsunds kommun finns inga riksintressen för Försvaretsmakten som kan redovisas öppet. Inom kommunen kan de riksintressen som inte redovisas öppet påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt så som master och vindkraftverk. Därför bör Försvaretsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana ärenden enligt plan- och bygglagen. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför, och högre än 45 meter inom, sammanhållen bebyggelse.

Bilagor

Bilaga 1 – Arbetsgång

Mandatperioden 2019–2022 beslutar kommunfullmäktige att den kommunövergripande översiktsplanen ska uppdateras, KF 2021-02-18 § 5.

Under våren 2021 tillsätts en arbetsgrupp med Susanne Hansson (kommunalråd), Mats Gärd (kommunalråd), Lars Andreasson (ordförande miljö- och byggnämnden), Magnus Svensson (vice ordförande miljö- och byggnämnden), Håkan Bredin (planingenjör) och Anders Bergman (extern konsult). Gruppen har uppdraget att revidera översiktsplanen med utgångspunkt från tidigare antagen plan.

I maj 2021 genomförs ett förberedande möte med länsstyrelsen, där det bland annat diskuteras möjligheter för en digitalisering av översiktsplanen.

Gruppen träffas regelbundet under hösten och konsulten redigerar texterna utifrån framkomna diskussioner och önskemål. Arbetet utgår till stor del från nuvarande översiktsplan, "Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse för kommunerna i Jämtlands län, del 1" och "Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse för Strömsunds kommun, del 2".

I slutet av november 2021 finns ett planförslag till ny översiktsplan för Strömsunds kommun upprättat.

I december 2021 hålls ett förberedande samråd med länsstyrelsen i Jämtlands län och i januari 2022 presenteras planförslaget översiktligt för länsstyrelsen.

Planförslaget anpassas enligt tillgänglighetsdirektivet av en kommunikatör och en strategisk miljöbedömning till översiktsplanen upprättas av en miljöinspektör.

I februari 2022 godkänner kommunstyrelsen samrådsförslaget och beslutar att det ska skickas ut för samråd (KS 2022-02-22 §43). Förslaget finns tillgängligt i kommunhuset, kommunens bibliotek och på kommunens webbplats. Samrådsförslaget skickas dessutom ut till andra myndigheter, bransch- och intresseorganisationer, lokala föreningar och grupper. Samrådstiden är satt till sista maj 2022.

Under våren 2022 genomförs samrådsmöten i Gäddede, Strömsund, Backe, Hoting och Hammerdal. Dessutom hålls ett digitalt samrådsmöte. Vid mötena presenteras planen översiktligt och planförhållandena i de specifika områdena tas upp. Stort fokus läggs på planens skrivningar om klimatanpassning och klimatrelaterade risker. I början av maj presenteras planen för samebyarna i kommunen, vid ett samråd. Samråd med länsstyrelsen genomförs i början av maj, med fokus på länsstyrelsens samrådsyttrande.

Under juni 2022 upprättas en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen redovisar de framkomna synpunkterna och redovisar de förslag som dessa gett anledning till.

Planförslaget ändras efter samrådsredogörelsen och ett nytt planförslag färdigställs. Kommunstyrelsen beslutar den 30 augusti (KS 2022-08-30, §136) att planförslaget ska läggas ut för granskning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900). Granskningstiden sätts från den 2 september till den 3 november. Vid granskningstidens slut har åtta yttranden kommit in till kommunen, varav länsstyrelsens yttrande dessutom innehåller yttranden från ytterligare fem myndigheter. De inkomna yttrandena sammanställs i ett granskningsutlåtande, vilket redovisar de framkomna synpunkterna och de förslag dessa gett anledning till. Planen färdigställs, med några mindre ändringar, och den kommunövergripande översiktsplanen lämnas till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige för beslut om antagande.

Bilaga 2 – Riksintresse för vetenskaplig naturvård

Följande 27 områden var i november 2021 klassade som riksintresse för vetenskaplig naturvård. Här ges en kort sammanfattning av vad som motiverar riksintresset. För en utförlig beskrivning hänvisas till Naturvårdsverkets databas ”Skyddad natur”.

Frostvikenfjällen (cirka 233 000 hektar)

- Riksvärde: Fjällandskap, skogslandskap, odlingslandskap, vattendrag, sjö, myrkomplex.

Beskrivning Frostvikenfjällen

Frostvikenfjällen är ett utpräglad lågfjällsområde som genomkorsas av skogklädda dalgångar. Skogsmyrlandskap respektive kalfjäll upptar ungefär lika stora arealer inom fjällområdet.

Bjurälven–Korallgrottan (cirka 8 000 hektar)

- Riksvärde: Fjällandskap, skogslandskap, odlingslandskap.

Beskrivning Bjurälven–Korallgrottan

Bjurälven har två delsträckor som hydrologiskt sett är mycket olika. Den ena sträckan visar ett underjordiskt lopp, längs den andra sträckan rinner älven helt ovan jord i ett meandrande lopp. I Bjurälvens dalgång finns ett av landets bäst utbildade karstlandskap vars utformning troligen är unik i landet. Bland formerna märks slukhål, jättegrytor, doliner och långa grottsystem. Sveriges längsta kända grotta, Korallgrottan, ligger några kilometer söderut.

Vegetationen i området är omväxlande. Älven omges till större delen av flera olika skogstyper. Ett myrområde täcker de högre delarna av älvens delta i Leipikvattnet. Området uppvisar en krävande och artrik flora med sällsynta inslag.

Jormli–Blåsjöfjällen (cirka 14 000 hektar)

- Riksvärde: Fjällandskap, skogslandskap.

Beskrivning Jormli–Blåsjöfjällen

Området utgörs av omväxlande fjälltoppar och dalgångar. Berggrunden består av parallella band av fjällfylliter vilket ger landskapet ett mönster med två topografiska huvudriktningar. Dalgångarna är fyllda med finkornig morän som ger upphov till djupa bäckraviner. Nästan hälften av alla skogar inom området är ängsskogar. Barrskogarna

består övervägande av gran medan ängsbjörkskogen har en mer varierad artsammansättning. På kalvfället är den artrika fjällsippheden vanlig.

Fågelberget (507 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Fågelberget

Fågelberget har en mycket markerad profil betingad av amfibolitberggrund tillhörande Seveskållan. Måktiga talusbildningar har byggts upp nedanför stupen mot söder och Ströms Vattudal. Talusbildningen är aktiv. Berget är ett typiskt sydväxtberg. Här växer arter som alm, hägg, sötväppling och myskmadra.

Abborrfallet (6 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Abborrfallet

Abborrfallet är en berggrundslokal som visar en skärning i underkambriska och underordoviciska sedimentbergarter. Det är en viktig referenslokal.

Grubbmyran (567 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap, våtmarkslandskap.

Beskrivning Grubbmyran

De östra delarna av Grubbmyran består av en öppen strängflarkmyr, de övriga delarna är mer trädrika. Myrområdet är ett bra exempel på skog-myrmosaik. Området är värdefullt för fågellivet. Bland arterna märks storspov, småspov, myrsnäppa, svartnäppa och blå kärrhök. Myren är i stort sett opåverkad av dikning.

Gråberget–Hotagsfjällen (cirka 120 000 hektar, även i Krokoms kommun)

- Riksvärde: Fjällandskap, skogslandskap, odlingslandskap, sjö, våtmarkslandskap, myrkomplex.

Beskrivning Gråberget–Hotagsfjällen

Området är ett av södra fjällregionens viktigaste tillhåll för hotade djurarter, till exempel kungsörn, jaktfalk, utter, fjällräv och björn. Stor-Fulvurn är en av länets mest artrika

fjällsjöar med ett omfattande fiskbestånd. Området Gråberget-Hotagsfjällen är småbrutet med många skogbevuxna små höjder med mellanliggande sjöar och vattendrag.

Bellvikssjön–Rörströmssjön (cirka 3000 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Bellvikssjön–Rörströmssjön

Mellan Bellvikssjön och Rörströmssjön löper en vacker långsträckt ås. Smala åspartier omväxlar med åsansvällningar. Vid sidan av åsen har glacifluvialt material avsatts i form av större öar. Åsen uppvisar intressanta formationer som har uppmärksamats av flera forskare.

Storflon (484 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap, våtmarkskomplex, kärrkomplex

Beskrivning Storflon

Storflon är en långsmal myr som ligger parallellt med Malmsjön 11 km öster om Strömsund. Avvattning sker via bäckar västerut. Berggrunden består av granit. Det anslutande lösa jordtacket är av sandig och moig morän. I området finns strängflarkärr, topogent kärr, nordlig och plan mosse, tjärn och sumpskogspartier.

Objektet i sin helhet är stort och mångformigt. Här finns flera olika myrtyper representerade som är vanligt förekommande i regionen. De väldigt blöta kärrytorna magasinerar stora mängder vatten. Hela myren är relativt orörd vilket stärker dess höga naturvärde.

Ammerån–Storån–Öjån (cirka 22 000 ha, även i Krokoms och Ragunda kommuner)

- Riksvärde: Älvdal, vattendrag, våtmarkslandskap, våtmarkskomplex, sjö.

Beskrivning Ammerån–Storån–Öjån

Ammeråns vattensystem omfattar ett väsentligen opåverkat naturområde. Ån tillhör ett av landets få kvarvarande vattendrag med hög buffertkapacitet. Storån och Öjån dränerar ett antal vildmarkssjöar, passerar den centraljämtländska kambrosilurslätten och fortsätter utan några egentliga sjömagasin fram till Hammerdalssjön. Söder om Hammerdalssjön fortsätter sedan Ammerån.

Gisselåmyren–Nordvattnet (152 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap, våtmarkskomplex.

Beskrivning Gisselåsmyren–Nordvattnet

Nordvattnet och Gisselåsmyren ligger i ett myrrikt område fem kilometer nordnordväst om Fagerdal. Objektet är detaljerat beskrivet av Gunnar Boberg 1930. Berggrunden består av Andersöskiffer. Den anslutande fastmarken består av moig morän och grus. I objektet ingår blekesjö, öblandmyr och topogent kärr.

Gisselåsmyren är en av Norrlands mest väldokumenterade myrar (Boberg 1930) vars utvecklingshistoria och vegetations samhällen är detaljerat beskrivna. Myren har därför ett stort vetenskapligt värde för framtida myrforskning och uppföljningar rörande dikningseffekter.

Långvattnet (281 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Långvattnet

Långvattenfältet är ett randdelta som ingår i ett stort glacifluvialt åssystem. Inom fältet finns fossila dyner, parallella åsar, tvärryggar, sedimentplatåer, kullar, dödisgröpar, åsgravar och dräneringsfårar. Området är av intresse för den geovetenskapliga forskningen.

Kälaslätten (371 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap, myrkomplex.

Beskrivning Kälaslätten

Kälaslätten är ett sammanhängande myrområde med en rik provkarta på de myrelement som är karakteristiska för siluområdet. Områdets topografi är mycket omväxlande. Fastmattekärr dominerar men i området finns även väl utvecklade källkärr med källkupoler, starkt sluttande kärr, sumpskogar samt källor, dråg och bäckar. Av speciellt intresse är Stormyrens väl differentierade hydrologi.

Tåsjö–Saxån (15 hektar)

- Riksvärde: Jordartsstratigrafi.

Beskrivning Tåsjö–Saxån

Referenslokal för interstadiala stadiet.

Tåsjöberget (19 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Tåsjöberget

Objektet består av tre delobjekt på respektive 7, 8 och 4 hektar. Delobjekten är referenslokaler för berggrundstratigrafi.

Lillvattenflon–Kråkflon (cirka 1 700 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Lillvattenflon–Kråkflon

Lillvattenflon–Kråkflon ligger i ett myrrikt område sju kilometer sydväst om Lövberga. Berggrunden består av granit och den anslutande fastmarken av sandig och moig morän. Objektet avvattnas via bäckar och tjärnar åt sydost. De ingående våtmarkstyperna är plan mosse, sträng-flarkkärr, öppna och trädäckta topogena kärr, soligena kärr, blandmyrmosaik och sumpskogar.

Objektet i sin helhet är stort och mycket mångformigt. Den mosaikartade blandningen av de olika myrtyperna gör objektet variationsrikt och bidrar till de mycket höga naturvärdena.

Björnåflon–Raskflon (750 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Björnåflon–Raskflon

Björnå- och Raskflon ingår i ett myrrikt område, relativt centralt i Jämtland. Värdet av de kalkrika kärren, bitvis också av blekeutfällningsområden, är dels botaniskt, dels är det en god representant för de unika jämtländska kalkkärren.

Ruven N Yxskaftekälen (17 hektar)

- Riksvärde: Våtmark.

Beskrivning Ruven N Yxskaftekälen

Objektet utgör ett mycket fint exempel på en helt orörd och naturlig blekesjö med anslutande kalkkärr och källa. Området har därmed ett högt representativt värde. Blekesjön hyser dessutom rödlistade kransalger. Områdets orördhet, representativitet och

förekomsten av rödlistade arter gör att området har mycket höga naturvetenskapliga värden.

Ramsflon (241 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Ramsflon

Objektet i sin helhet är orört och mångformigt med flera i regionen vanligt förekommande våtmarkstyper representerade.

Bodflon, Fagerdal (460 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Bodflon, Fagerdal

Objektet är stort och relativt mångformigt där flera vanligt förekommande våtmarkstyper finns representerade. Den rika förekomsten av fastmarksholmar ger upphov till långa kantzoner och är således ekologiskt värdefullt.

Borgflon (63 hektar)

- Riksvärde: Våtmark.

Beskrivning Borgflon

Objektet har, med avseende på den mycket rika myrbräckaförekomsten, mycket höga botaniska värden. Kärret är dessutom artrikt och bedöms vara av stor betydelse för de fyra rödlistade arterna som förekommer i området. Myren är dessutom mångformig med öppna och trädbevuxna partier, blekegöl och dråg. Kärret är från artbevarandepunkt ett mycket skyddsvärt objekt. De naturvetenskapliga värdena överväger nackdelarna med de felaktigt utförda avverkningarna inom objektet och på den anslutande fastmarken och objektet har således mycket höga naturvärden.

Bodflon (58 hektar)

- Riksvärde: Våtmark.

Beskrivning Bodflon

Saknas.

Jormön (199 hektar)

- Riksvärde: Naturbetesmark.

Beskrivning Jormön

Hela ön är 200 hektar stor och nyttjas som skogbeklädd betesmark. Betesdriften på ön går långt tillbaka i tiden. Redan vid avvitringsmätningen 1833 beskrivs betet som medelgott. Bebyggelse finns dokumenterad sedan 1870 (eventuellt även tidigare) och vid Laga Skiftet 1890 är gränserna för de uppodlade markerna jämförbara med dagens. Skogsmarken beskrivs då noggrant i små skiften bland annat med avseende på betet.

Tokbäckfloarna (cirka 1 000 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Tokbäckfloarna

Myren är mångformig med många fastmarksholmar varav endast ett fåtal är påverkade av skogsbruket och därav har myren ett högt representativt värde.

Åsjömyren (418 hektar)

- Riksvärde: Myrkomplex.

Beskrivning Åsjömyren

Hela objektet bedöms ha höga naturvärden, i första hand med avseende på objektets storlek. Den stora andelen öppna vattenytor är värdefullt för fågellivet samtidigt som det har stor ekologisk betydelse och bidrar till områdets variation.

Myr O Bodtjärnen (186 hektar)

- Riksvärde: Backkärr.

Beskrivning Myr O Bodtjärnen

Objektet är ett mycket välutbildat och tydligt backkärr som har höga morfologiska värden. Myren har därmed ett mycket högt representativt värde vilket stärks av områdets orördhet. Kärrret är också botaniskt intressant med tanke på den rika förekomsten av myrlilja. Myren ligger mycket naturskönt och bjuder på en vidsträckt utsikt över Frostvikens skogar och fjäll.

Rosenbergsråkarna (63 hektar)

- Riksvärde: Rikkärr.

Beskrivning Rosenbergsråkarna

Rikkärren är en mosaik av öppna kalkkärr, trädkärr och källor med små lokala inslag av fastare mark. Oavsett markfuktigheten är vegetationen artrik och tydligt kalkgynnad med en mängd kalkindikerande arter.

Bilaga 3 – Natura 2000-områden

I kommunen var följande 45 områden klassade som Natura 2000-områden i november 2021.

Namn	Typ	Storlek (hektar)	Övrigt
Ammerån	Vattendrag	4 093	Även i Krokoms och Ragunda kommuner
Bjurälven–Korallgrottan	Vattendrag, grotta, fjäll	5 638	
Bodflyn Fyrån	Våtmark	57	
Bollsberget	Skog	332	
Borgflon	Våtmark	34	
Fastermyrtjärnen Södra Ön	Blekesjö	1	
Frostvikenfjällen	Fjäll, skog, vattendrag, sjö, myrkomplex	93 793	
Grenås Öjän	Gräsmark	1	
Gråberget–Hotagsfjällen	Fjällområde	118 040	Även i Krokoms
Gröndalen Frostviken	Vattendrag, skog	29	
Hagamarken Solberg	Skog, våtmark	45	
Hostån	Våtmark	35	
Hällingsåfallet	Kanjon	16	
Höjden Äspnäs	Skog	144	
Jormön	Skogsbete	199	
Kalvhallbäcken	Skog, artlokal	25	

Namn	Typ	Storlek (hektar)	Övrigt
Kattögeltjärn	Skog, våtmark	796	
Kullflon–Nyflon	Våtmark, skog	3 640	Även i Krokomb
Kälaslätten	Skog	374	
Källberget–Storberget	Skog	220	
Käringmyren–Järvnäs-berget	Skog, våtmark	21	
Laholmsnåset, västra	Skog, våtmark	95	
Lerdalsälven–Tvårlidå	Vattendrag, skog	70	
Malmån	Skog, våtmark	117	
Mellanmyran–Abborrholmberget	Skog, våtmark	35	
Mjövattenberget	Skog	76	
Nåverkålsbodarna, myr norr om	Våtmark	32	
Ol-Nilskojan	Skog	163	
Rosenbergsråkarna	Våtmark, skog	90	
Rörströmsälven (Jämtlands län)	Vattendrag	1 933	
Saxvattnet	Skog, våtmark	5 372	
Siljeåsberget	Skog, våtmark	119	
Siljeåsen; Ersta–Enrisvägen	Skog, våtmark	323	
Sjulsåsen	Skog, klippvägg	1	

Namn	Typ	Storlek (hektar)	Övrigt
Sprötberget–Bodberget	Skog	148	
Stenflon Grenåskilen	Våtmark	29	
Stensjön Svansele	Skog, våtmark	1 440	
Stikkenjukke (Saxån)	Vattendrag	77	
Stormyrhögen	Skog	36	
Svedjeflon–Sidflon	Våtmark, skog	169	
Sälgåsen	Skog	11	
Tannsjö	Skog	16	
Tjärflon Hostån	Våtmark	71	
Vackermynen	Våtmark	124	
Vallån Frostviken	Vattendrag, skog	187	

Bilaga 4 – LIS-områden

I arbetet med att ta fram lämpliga LIS-områden i kommunen har framför allt medborgardialogerna använts. Under hösten 2012 besöktes de fem större orterna i kommunen.

Inbjudan till medborgardialogerna hade tidigare skett via annonser i dagstidningar, affischering samt annons via kommunens webbplats.

Dialogerna leddes av en moderator. Mötet inleddes med en kort genomgång av vad en översiktsplan är och vad den har för syfte. Därefter redogjordes det för vad ett LIS-område är och varför dessa kan pekas ut i en översiktsplan.

Mötesdeltagarna gavs därefter möjlighet att på kartor markera, i deras tycke, områden lämpliga som LIS-område, samt områden icke lämpliga som LIS-områden. Under arbetet med framtagandet av översiktsplanen har det dessutom inkommit ett mindre antal "medborgarförslag" till lämpliga platser för LIS-områden i kommunen. Samtliga av medborgarna utpekade LIS-områden och icke lämpliga LIS-områden har därefter ritats in på karta. De aktuella inritade områdena har därefter granskats utifrån de uppsatta urvalskriterierna för LIS, vilka anger såväl lämpliga som olämpliga områden.

Urvalskriterier – Lämpliga områden

- Området är beläget i anslutning till befintliga byar och bebyggelsestråk.
- Området har närhet till eller bedöms ha möjlighet till att förstärka underlag för service (det vill säga handel, skola, äldreomsorg, sjukvård, kollektivtrafik etcetera) och leda till positiva sysselsättningseffekter.

Urvalskriterier – Olämpliga områden

- Riksintressen och naturreservat som bedöms lida skada av exploatering.
- Tätortsnära strandområden.
- Vattenskyddsområden.
- Helt oexploaterade sjöar.
- Områden där risk för ras, skred och översvämningar råder.
- Sjöar och vattendrag inom områden för storskalig vindkraftsutbyggnad utpekade i den fördjupade översiktsplanen för vindkraft.
- Värdefulla ängs- och betesmarker.
- Värdefulla våtmarker.
- Övriga områden med stora värden för natur, kultur, försvarsmakten eller friluftsliv.
- Badplatser.

- Värdefulla natur- och friluftsområden utpekade av medborgarna.
- Områden där exploatering innebär risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte uppfylls.

De områden som medborgarna pekade ut men som inte uppfyllde kriterierna för lämpliga områden har tagits bort. Det gäller även områden som var olämpliga utifrån kriterierna. Här nedanför listas de borttagna områdena samt skälen till borttagandet.

De områden som tagits bort i arbetet med denna plan är markerade med (2022).

De områden som pekats ut och uppfyller ovan angivna kriterier redovisas på karta:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Borttagna LIS-områden

Ankarvattnet

Mellan Ankarvattnet och Ankarvattnsliden är det en längre sträcka obebyggt. Där finns riksintresse friluftsliv och rörligt friluftsliv. Bättre då att peka ut i närhet av befintlig bebyggelse.

Daimadalens naturreservat (2022)

Borttaget den tidigare utpekade delen, som nu ligger inom den nya delen av reservatet.

Lerdalsälven–Tvärlidån

Olämpligt ur naturvårdssynpunkt. Natura2000-område.

Söder om Tväråliden (2022)

Riksintresse naturvård 100 meter väster om stranden. Vattenskyddsområde för Gäddede vattentäkt. Längre obebyggd sträcka.

Jormlien–Åsarna

Delar som är helt obebyggda nedanför Åsarna verkar terrängen olämplig för bebyggelse. Form av sanddyner. Mossaflon och längs Tvärlidån är utpekade Natura 2000-område samt värdefull våtmark.

Storön (nedanför Jorm)

Norra delen helt obebyggd.

Vågen och Bränna (Kvarnbergsvattnet)

Delar som är borttagna är områden där ny bebyggelse inte bedöms vara i anslutning till befintliga byar och bebyggelsestråk. Det är längre obebyggda sträckor.

Mitt över vattnet från Vågen och Bränna

Någon enstaka gård i övrigt obebyggt.

Lerdalsälven–Tvärlidån

Naturvärden.

Björkvattnet

Västra sidan obebyggd och har värdefulla våtmarker.

Nordöst om Gäddede

Obebyggt område, vattentäkt.

Sydväst om Gäddede

Till en början detaljplan, senare obebyggt, någon enskild gård vilken inte är en anslutning till byar och bebyggelsestråk.

Risnäs (norr och söder om)

Skyddat med ängs- och betesmark. Liten del blir utpekad LIS. Norr och söder om Risnäs är obebyggt.

Norr om Svaningen

Obebyggda områden.

Korsselet

Område där ny bebyggelse inte bedöms vara i anslutning till befintliga byar och bebyggelsestråk.

Holmtjärnen

Endast en gård vid hela sjön. Kan inte anses som by eller bebyggelsestråk.

Södra delen av Renåsjön

100 till 150 meter kring fornminnen borttaget.

Nordvästra delen av Flåsjön

100 till 150 meter kring fornminnen borttaget.

Havsnäs Kalkberget (2022)

Den tidigare utpekade delen, som nu ligger inom den nya delen av naturreservatet är borttagen.

Gärdsnäs

Ett litet område är borttaget på grund av ängs- och betesmark.

Äspnäs

Ett litet område är borttaget på grund av ängs- och betesmark.

Söder om Äspnäs (vid Allåns mynning) (2022)

Området ligger inom riksintresse för rennäringen. Flyttled och flyttbete.

Norr om Ulriksfors (Gamla sulfittfabriken) (2022)

Området är under utredning för förorenad mark. Området bör detaljplaneläggas vid en eventuell exploatering.

Näsviken (2022)

Området ingår i detaljplanerat område.

Renålandet

Västra sidan av sjön är obebyggd förutom en gård som inte kan anses utgöra by eller bebyggelsestråk.

Norr om Rörström

Riksintresse naturvård samt obebyggt.

Rörströmsälven

Tre Natura 2000-områden.

Norr om Tåsjö samhälle (2022)

Gränsar i norr till redan befintligt LIS-område. Det aktuella området ingår i kommande tertiära zon för vattenskyddsområde Tåsjön.

Lidsjöberg

Del av norra delen utgör ängs- och betesmark.

Renåsjön

Södra delen fornlämningar.

Ringvattnet

Obebyggda strandremsor. För långt från förtätning av bebyggelse.

Björksjönäset

Södra delen obebyggd. Långt från bebyggelsestråk.

Rossön (vid Hagaviken)

Grundvattenmagasin.

Stamsele–Stamåsen

Det ena området obebyggt, det andra har några enstaka bodar som inte kan utgöra bebyggelsestråk.

Söder om Backe samhälle (omkring Sågen)

Detaljplan.

Backe vid Backesjön och söder om den, i samhället (2022)

Områdena ingår delvis i redan detaljplanelagda områden. Vattenskyddsområde för Backe vattentäkt. Tätortsnära och eventuell översvämningsrisk.

Johannesberg (väster om Backe)

Översvämningsrisk, 100-års flöde.

Silsjönäs/Sil/Noret

Borttagna områden har översvämningsrisk, 100-års flöde.

Rudsjö

Obebyggd längre sträcka.

Silsjön

100 till 150 meter kring fornminnen borttaget.

Saxån norr om Norråker

Översvämningsrisk, naturvärden.

Gåxsjö

148

Längre sträcka obebyggd.

Bilaga 5 – Områdesbeskrivningar utpekade vindkraftsområden

Havsnäs

Området ligger mellan Ströms Vattudal och Flåsjön cirka 15 kilometer norr om Strömsund. Havsnäs omfattar cirka 2 200 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2005. Området, samt området runt Havsnäs vindpark är utpekade som riksintresse för vindbruk. Området är delvis ianspråktaget. I den södra delen av det utpekade området överlappar det ett riskintresseområde för rennäring för Ohredahke sameby. Området beskrivs på Sametingets karttjänst som ett uppsamlingsområde för ren. Rakt igenom området går det en flyttled. I den del som redan är utbyggd finns ett naturreservat.

Stamásen

Området ligger på gränsen mot Sollefteå kommun cirka 25 kilometer sydost om Strömsund. Stamåsen omfattar cirka 970 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Området är inte utpekade som riksintresse för vindbruk. Området är tillståndsgiven och delvis utbyggt. Inom området finns delområden med höga naturvärden.

Raftsjöhöjden

Området ligger strax norr och öst om Raftsjöhöjden cirka 15 kilometer väster om Hammerdal. Raftsjöhöjden omfattar cirka 250 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Området runt Raftsjöhöjden är riksintesseområde för vindbruk. Området är ianspråktaget där några vindkraftverk är uppförda sedan flera år tillbaka. Området tangerar ett riksintresse för naturvård vilket också är naturreservat och Natura 2000-område.

Åskälen

Området ligger mot gränsen till Östersunds kommun cirka tio kilometer sydväst om Hammerdal. Åskälen omfattar cirka 5 400 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Det utpekade området runt Åskälens vindkraftspark är riksintresse för vindbruk. I den nordvästra delen av området finns ett naturreservat kring Skarpåsbodarna. I området finns även andra delområden med höga naturvärden och kulturhistoriska objekt. Området är ianspråktaget.

Bodhögarna

Området ligger mot gränsen till Ragunda kommun cirka 20 kilometer öster om Hammerdal. Bodhögarna omfattar cirka 1 600 hektar och fanns med i tidigare fördjupad

översiktsplan för vindbruk från 2009. Det utpekade området runt Bodhögarnas vindpark är riksintresse för vindbruk. I området finns tillstånd för en vindkraftpark, men det är ännu inte ianspråktaget. I det östra hörnet av området överlappar det med riksintresseområdet för rennäring. Inom området finns flera nyckelbiotoper och kulturhistoriska objekt.

Ögonfågeln

Området ligger mot gränsen till Sollefteå och Ragunda kommuner cirka 25 kilometer öster om Hammerdal. Ögonfågeln omfattar cirka 930 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Det utpekade området runt Ögonfågeln vindkraftspark är även riksintresse för vindbruk. Området är ianspråktaget. En liten del av det västra hörnet av Ögonfågeln vindpark överlappar med riskintresseområde för rennäring, där delar av området är ett uppsamlingsområde för rennäringen. Inom området finns även några nyckelbiotoper redovisade.

Bilaga 6 – Strategisk miljöbedömning av översiktsplan

1. Sammanfattning av reviderad översiktsplan

Kommunens nuvarande översiktsplan är från 2014. För den innevarande perioden har både Länsstyrelsen Jämtlands län och Strömsunds kommun bedömt att delar av planen behöver uppdateras och förnyas. Den reviderade planen syftar till att skapa beredskap inför den framtida utvecklingen och kunna hantera idéer, krav, möjligheter och hot som dyker upp.

Under arbetet med förslaget till översiktsplan har utvecklingsfrågor inom områdena näringsliv, industri och upplevelser identifierats.

Översiktsplanen redovisar de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid fortsatt planering, kommunens ställningstagande till riksintresseanspråken och gällande miljökvalitetsnormer. Dessutom redovisas hur kommunen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta mål för en hållbar utveckling. Planen tydliggör hur den bebyggda miljön i kommunen ska utvecklas och bevaras. I den reviderade översiktsplanen pekas nya industriområden ut och förändringar rörande utpekade områden för storskalig vindkraft lämnas. I planen redovisas även nya och ändade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

2. Inledning

Kommunens nuvarande översiktsplan är från 2014. (Strömsunds kommun, 2014) För den innevarande perioden bedömde både länsstyrelsen och kommunen att delar av planen behöver uppdateras och förnyas. Den uppdaterade översiktsplanen syftar till att skapa beredskap inför den framtida utvecklingen och kunna hantera idéer, krav, möjligheter och hot som dyker upp.

I både plan- och bygglagen (2010:900) samt miljöbalken (1998:808) finns det krav på att denna typ av vägledande dokument ska genomgå en strategisk miljöbedömning. För de delar av planen som kan väntas medföra en betydande miljöpåverkan ska metoden för miljökonsekvensbeskrivning användas. (Sveriges Riksdag, 2010) (Sveriges Riksdag, 1998)

Vid en genomlysning av ställningstagandena i den nya översiktsplanen konstateras att många kan samverka och stödja varandra. Det finns dock vissa ställningstaganden som riskerar att motverka varandra. Dessa ställer högre krav på hur de hanteras i kommande planering och ärendehantering från kommunens sida. Risken för konflikt mellan olika ställningstaganden finns i huvudsak inom områdena Areella näringar och Besöksnäring.

Stora delar av översiktsplanen har en övergripande karaktär eller är vägledande vid lokaliseringar. De delar som kan anses vara vägledande för en myndighet vid tillståndsprövning avses medföra betydande miljöpåverkan. (Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, 2005) (Miljö- och energidepartementet, 2017) Vid arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har översiktsplanen från 2014 samt tillägget om vindkraft från 2019 används som nollalternativ. (Strömsunds kommun, 2014) (Strömsunds kommun, 2019) Detta innebär att konsekvensbeskrivningen har fokuserat på de ändringar som tillförs till den nya översiktsplanen. I planen identifieras betydande miljöpåverkan i avsnitten om förslag till nya industriområden, ändring av utpekade områden för storskalig vindkraft samt förslag på nya och ändrade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

3. Strategisk miljöbedömning

I 6 kap. 3 § miljöbalken framgår att en strategisk miljöbedömning ska ske om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med strategisk miljöbedömning är att genomförandet av planen så långt det är möjligt kommer att främja en hållbar utveckling inom kommunen. (Sveriges Riksdag, 1998)

I arbetsprocessen strategisk miljöbedömning identifieras, beskrivs och bedöms miljöeffekterna vid arbetet och inför beslut om planer. (Naturvårdsverket, u.d.) Den strategiska miljöbedömningen belyser frågorna från flera håll. Efter varje påstående i denna handling finns i regel en källhänvisning. Källhänvisningen är tänkt att vara en väg för ytterligare kunskap och argument i den demokratiska planprocessen.

4. Översiktsplanens ställningstaganden

Översiktsplanen innehåller många ställningstaganden inom flera olika intresseområden. Vid en översiktlig genomgång av dessa konstateras att det inom vissa områden finns större risker för konflikter jämfört med andra. Vid genomgången uppmärksammas även att flera ställningstaganden kan samverka. Detta bör ge en positiv effekt. De motverkande ställningstagandena ställer högre krav på hur dessa hanteras i kommande planering och ärendehantering från kommunens sida. Dessa kommenteras översiktligt här nedan.

4.1 Risk för motstående ställningstaganden inom avsnittet "Areella näringar"

Under rubriken "Areella näringar" återfinns ställningstaganden rörande flera intresseområden. Några av kommunens ställningstaganden kring skogsbruket riskerar att motverka ställningstaganden knutna till rennäringen. I en rapport från SLU beskrivs hur rennäringen och skogsbruket kan påverka på varandra. Som exempel lyfts skogsbrukets inverkan på förekomsten av lavar och möjligheten att nyttja flyttleder samtidigt

som renarna kan ha en direkt påverkan på skogen återväxt. (Horstkotte & Djupström, 2021) Sametinget konstaterar att bra samverkansformer mellan skogsbruket och rennäringen krävs för att båda ska kunna bedriva sin respektive näring. (Sametinget, 2021) Även vissa ställningstaganden som kommunen gjort rörande jakt riskerar att motverka delar av ställningstagandena knutna till rennäringen. Detta är bland annat beroende av nuvarande och framtida tolkningar av lagstiftning inom de olika områdena. Så sent som maj 2021 beslutade regeringen om ett kommittédirektiv i syfte att ta fram förslag till en ny renskötsellag. I uppdraget påpekas bland annat att förslaget ska vara förenligt med Högsta domstolens slutsatser i Girjasdomen. (Regeringen, Näringsdepartementet, 2021)

4.2 Risk för motstående intressen inom avsnittet "Besöksnäring"

Under rubriken med ställningstaganden för besöksnäring återfinns en viss risk för motstående intressen. Detta då kommunen både förespråkar skydd av natur- och kulturområden samtidigt som en utveckling av leder och skoterturism förespråkas. I vissa fall skulle detta kunna leda till intressekonflikter.

4.3 Risk för motstående intressen inom avsnitten "Areella näringar" och "Besöksnäring"

Bland kommunens ställningstaganden rörande avsnittet "Areella näringar" och avsnittet "Besöksnäring" finns viss risk för motstående intressen. Som exempel ses intresset att skydda orörda naturområdet jämfört med ställningstagandena för skogsbruket. Även kommunens ställningstaganden kring utveckling av leder och skoterturism riskerar att motverka ställningstaganden rörande rennäringen. (Sametinget, 2021)

4.4 Risk för motstående intressen inom avsnitten "Areella näringar" och "Kommunikationer"

Bland kommunens ställningstaganden rörande avsnittet "Areella näringar" och "Kommunikationer" har det också identifierats några risker för motstående intressen. Önskemålen om att utveckla ledssystem för både vandring, skidåkning, ridning och skoter skulle i vissa fall kunna leda till motsättningar rörande vissa ställningstaganden rörande rennäring och jakt.

5. Det tredimensionella begreppet hållbar utveckling

Enligt 6 kap. miljöbalken syftar den strategiska miljöbedömningen av kommunala planer till att fånga upp miljöfrågor och på så sätt främja en hållbar utveckling av samhället. I miljöbalkens portalparagraf, 1 kap. 1 § miljöbalken, anges bland annat att en hållbar utveckling innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Mark, vatten och övrig fysisk miljö ska användas så att en

långsiktig god hushållning tryggas utifrån en ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt. (Sveriges Riksdag, 1998)

Begreppet hållbar utveckling framlades först av Brundtlandkommissionen 1987 genom följande uttalande:

”En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.”

För att göra definitionen mer konkret talar man om ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. (KTH, 2021)

Som en utveckling och förtydligande av temat hållbar utveckling antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för en hållbar utveckling i september 2015. (Regeringskansliet, 2016) De 17 målen och 169 delmålen i Agenda 2030 syftar till att förverkliga alla människors mänskliga rättigheter. De är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling; den ekonomiska, sociala och den miljömässiga. (Regeringskansliet)

Bildtext: Bilden är en illustration från Regeringskansliet utifrån de globala målen för hållbar utveckling; ”Ingen fattigdom”, ”Ingen hunger”, ”God hälsa och välbefinnande”, ”God utbildning för alla”, ”Jämställdhet”, ”Rent vatten och sanitet för alla”, ”Hållbar energi för alla”, ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”, ”Hållbar industri, innovationer och infrastruktur”, ”Minskad ojämlikhet”, ”Hållbara städer och samhällen”, ”Hållbar konsumtion och produktion”, ”Bekämpa klimatförändringarna”, ”Hav och marina resurser”, ”Ekosystem och biologisk mångfald”, ”Fredliga och inkluderande samhällen”, ”Genomförande och globalt partnerskap”. (Regeringskansliet, 2016)

5.1 Miljömålen

De globala målen för hållbar utveckling är övergripande. För att beskriva översiktsplanens påverkan på miljön och med hänsyn till 6 kap. 11 § miljöbalken har de nationella miljömålen använts. De har funnits sedan 1999 och kan ses som den ekologiska dimensionen av de globala målen för hållbarhet i Agenda 2030. Systemet med miljömål består av ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. (Naturvårdsverket, u.d.)

Generationsmålet är av mer övergripande karaktär för den svenska miljöpolitiken och kan ses som vägledande för alla nivåer i samhället:

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökande miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” (Naturvårdsverket, u.d.)

Nedan följer en översiktlig summering över de miljömålen som har beröringspunkter i översiktsplanen. De ställningstaganden som skulle kunna bidra positivt till utvecklingen av dessa mål kommenteras.

Begränsad klimatpåverkan

Riksdagen definierar miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan” som:

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen finns flera ställningstaganden som kan påverka miljömålet positivt. Under rubriken ”Kommunikationer” förespråkas att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig och attraktiv för alla grupper i samhället. Planen lyfter även fram att gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar tillsammans med anslutningsparkeringar måste prioriteras i tätorterna. Kommunen anser även att en utbyggnad av infrastruktur för laddning av elfordon behöver prioriteras i samhällsplaneringen samt ställer sig positiv till utbyggnad av tankställen för förnyelsebara drivmedel. Under avsnittet för ”Teknisk försörjning” föreslås att fjärrvärmeverk på sikt ska byta ut oljepannor mot biobränslepannor. Det betonas även att kommunen bör se över möjligheterna till användning av förnyelsebar energi för uppvärmning och som drivmedel.

Frisk luft

Riksdagen definierar miljömålet "Frisk luft" som:

"Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen samverkar vissa ställningstaganden under rubriken "Miljö- och riskfaktorer" med miljömålet. Kommunen förtydligar i sitt ställningstagande att det i planläggningen av exempelvis ny bebyggelse ingår att bevaka att bebyggelseutvecklingen inte medför att gällande miljö kvalitetsnormer för luft överskrids. Kommunen avser dessutom att verka för att ett stöd för utbyte av äldre vedpannor införs. Ställningstagandet kommer som ett resultat av den undersökning som Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) gjort om benso(a)pyren och partiklar från småskalig vedeldning. Denna studie genomfördes bland annat i Backe och Hoting. En av slutsatserna i rapporten var att det inte gick att utesluta att miljö kvalitetsnormen för benso(a)pyren kunde överskridas i Backe, i närheten av fastigheter med gamla vedpannor med dålig förbränning. (Andersson, Arvelius, Jones, Kindell, & Leung, 2019)

Giftfri miljö

Riksdagen definierar miljömålet "Giftfri miljö" som:

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystem är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns under rubriken "Miljö- och riskfaktorer" ställningstaganden som rör förorenad mark. Kommunen pekar där på att miljö- och byggnämndens strategi för prioritering av arbetet med förorenade områden ska följas samt att föroreningar alltid ska beaktas vid eventuella exploateringar. Det framkommer även att allvarliga risker inom förorenade områden ska åtgärdas.

Säker strålmiljö

Riksdagen definierar miljömålet "Säker strålmiljö" som:

"Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns under rubriken "Miljö- och riskfaktorer" ställningstaganden som rör radonsäkert byggande och information om mätningar av radon i inomhusluft. Kommunen pekar även på vikten av att sträva efter en variation av områden med sol

och skugga för att begränsa exponeringen av UV-strålning vid planering av barns utemiljöer. Under rubriken "Teknisk försörjning" finns det bland annat i ställningstagandena om att Folkhälsomyndighetens och Strålsäkerhetsmyndighetens råd avseende magnetfältpolicy ska beaktas vid ny bebyggelse.

Ingen övergödning

Riksdagen definierar miljömålet "Ingen övergödning" som:

"Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen har kommunen lämnat några ställningstaganden under avsnittet "Teknisk försörjning" som kan samverka med miljömålet. Kommunen förespråkar att enskilda avloppsanläggningar som är undermåliga succesivt ska ersättas eller förbättras. Det klargörs även att fastighetsbildning för bebyggelse kräver att möjligheten till avlopp kan lösas.

Levande sjöar och vattendrag

Riksdagen definierar miljömålet "Levande sjöar och vattendrag" som:

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och dess variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturvärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns några ställningstaganden som kan vara positiva för miljömålet. Kommunen anser under rubriken "Areella näringar" att en etablering av fiskodling med modern teknik som ger minsta möjliga påverkan kan vara möjlig. Samtidigt påpekas att opåverkade vattenområden med en ursprunglig fauna samt skyddsvärda fiskebestånd ska undantas från fiskodling. Kommunen lyfter även vikten av att stödja återställning av vattendrag som människan påverkat, exempelvis flottleder. Bland ställningstagandena under avsnittet "Områden för produktion" ställer sig kommunen positiv till att vandringsvägar för fisk och andra vattenorganismer anläggs. Kommunen framhåller även att ingen ytterligare utbyggnad av vattenkraft tillåts i oreglerade sjöar och vattendrag samt outbyggda vattendragssträckor. Det är även viktigt att miljö kvalitetsnormen god ekologisk potential uppnås i de vatten som är kraftigt modifierade på grund av vattenkraft. Under avsnittet "Riksintressen, LIS och andra värden" betonar kommunen vikten av att alltid ta hänsyn till områden som behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten och för att bevara goda livsvillkor för djur och växtliv.

Grundvatten av god kvalitet

Riksdagen definierar miljömålet "Grundvatten av god kvalitet" som:

"Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen finns det under rubriken "Teknisk försörjning" flera ställningstaganden som kan gynna miljömålet. Skyddet av grundvatten lyfts fram genom att befintliga vattentäkter och potentiellt framtida vattentäkter ska värnas och beaktas i samhällsplaneringen. Kommunen slår även fast att det ska finnas fastställda vattenskyddsområden för alla kommunala vattentäkter som försörjer fler än 20 personer. Kommunen har också för avsikt att utreda på vilket sätt den kan medverka till att vattenföreningarna skyddar sina vattentäkter.

Myllrande våtmarker

Riksdagen definierar miljömålet "Myllrande våtmarker" som:

"Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen finns några ställningstaganden som kan påverka miljömålet. Under rubriken "Besöksnäring" påtalar kommunen att skyddet av orörda naturområden ska bestå. I avsnittet "Områden för produktion" slår kommunen fast att det är av stort värde att låta myrar vara orörda då de fungerar som näringsfällor och dämpar höga vattenflöden.

Levande skogar

Riksdagen definierar miljömålet "Levande skogar" som:

"Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen finns några ställningstaganden som kan stödja miljömålet. Under rubriken "Besöksnäring" påtalar kommunen att skyddet av orörda naturområden ska bestå. I avsnittet "Areella näringar" slår kommunen fast att skogen och skogsmarkens värde för produktion ska värnas samtidigt som den biologiska mångfalden ska bevaras.

Ett rikt odlingslandskap

Riksdagen definieras miljömålet "Ett rikt odlingslandskap" som:

"Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen finns några ställningstaganden som kan stödja miljömålet. Under rubriken "Areella näringar" lyfter kommunen vikten av ett aktivt jordbruk i kommunen. Både jordbruket i form av näring och det öppna landskapet framhålls. I planen slås även fast att brukningsvärd åkermark ska förbehållas jordbruket.

Storslagen fjällmiljö

Riksdagen definierar miljömålet "Storslagen fjällmiljö" som:

"Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dess värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar. (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns några ställningstaganden som kan vara positiva utifrån miljömålet. I avsnittet "Besöksnäring" påtalar kommunen att skyddet av orörda naturområden ska bestå. Under rubriken "Områden för produktion" slår kommunen fast att ingen vindkraft ska byggas fjällnära.

God bebyggd miljö

Riksdagen definierar miljömålet "God bebyggd miljö" som:

"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional miljö. Natur och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns flera ställningstaganden som är positiva utifrån miljömålet. I avsnittet "Besöksnäring" framhåller kommunen att skyddet av kulturhistoriskt värdefull samisk och nybyggarkultur ska bestå. Enligt ställningstagande under rubriken "Areella näringar" har kommunen för avsikt att rekreationsanpassa sitt skogsbruk.

Under rubriken "Miljö-och riskfaktorer" lyfts vikten av att undvika olämpliga lokaliseringar med hänsyn till ras, skred, erosion och översvämningsrisker. Buller och vibrationsberäkningar ska genomföras vid planering av bostäder eller verksamheter i närheten av kommunikationsleder. Även förekomsten av grönområden för att hantera dagvatten lyfts fram. I avsnittet "Bebyggelseområden" slår kommunen fast att industriområden ska förläggas med avstånd till bostäder för att minimera störningar och risker. I avsnittet "Områden för produktion" lämnas ett ställningstagande om att nya vindkraftverk ska byggas mer än en kilometer från befintliga bostadshus. Under området "Teknisk försörjning" lyfts frågan om fler återvinningsstationer i kommunen och

kommunens möjlighet att förebygga uppkomst av avfall samt främja återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning.

Ett rikt växt- och djurliv

Riksdagen definierar miljömålet "Ett rikt växt och djurliv" som:

"Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd." (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen finns några ställningstaganden som stödjer detta miljömål. Under rubriken "Besöksnäring" skriver kommunen att skyddet av orörda naturområden ska bestå. I avsnittet "Områden för produktion" slås fast att områden som är aktuella för exploatering kommer att utredas vad avser artrika områden, rödlistade arter, våtmarker med mera.

5.2 Sociala och ekonomiska konsekvenser

I "Folkhälsoprogram för Strömsunds kommun" konstateras att en god folkhälsa är en förutsättning för en hållbar utveckling samtidigt som även en hållbar utveckling och tillväxt är en förutsättning för god hälsa. (Strömsunds kommun, 2021) För att beskriva översiktsplanens påverkan på sociala och ekonomiska aspekter har jämförelser med kommunens prioriterade områden i "Folkhälsoprogram för Strömsunds kommun åren 2021–2025" gjorts.

Tidiga livets villkor

I folkhälsoprogrammets avsnitt "Tidiga livets villkor" har kommunen ett inriktningsmål som syftar till att barn och ungdomar har trygga och goda uppväxtvillkor. I målet påtalar kommunen att förhållanden under barn- och uppväxtåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Barn och unga anses vara en av de viktigaste målgrupperna inom folkhälsoarbetet. (Strömsunds kommun, 2021)

I översiktsplanen stöds folkhälsoprogrammets inriktningsmål genom ställningstaganden under rubriken "Utbildning och kompetensförsörjning". Där framhålls att skolan ska samverka med föräldrar, närings-, kultur- och föreningsliv. I avsnittet "Bebyggelseområden" anger kommunen att tätorterna ska vårdas så att bland annat skolmiljöer och bostadsområden får en så hög kvalitet att de blir en positiv utvecklingsfaktor. Bostadsområden, centrumområden, parker och annan allmän utemiljö ska även utformas

så att den upplevs trygg och säker. Under rubriken "Riksintressen, LIS och andra värden" framhåller kommunen att bostadsnära natur av hög kvalitet ska vara nåbar för alla samt att bevarande av angränsande naturområden ska prioriteras vid planering av nya bostadsområden. Det betonas även att trygga miljöer för alla, oavsett kön, ska utformas i planeringsarbetet.

Utbildning och arbete

I folkhälsoprogrammets avsnitt "Utbildning och arbete" har kommunen ett inriktningsmål om att alla ska ha ekonomisk och social trygghet. I målet påtalar kommunen att både hälsa och medellivslängd till stor del följer människors roll i arbetslivet. Detta har ofta ett samband med utbildningsnivån. Utbildning stärker den enskilda individen och ökar möjligheten till delaktighet och inflytande. (Strömsunds kommun, 2021)

I översiktsplanen stöds folkhälsoprogrammets inriktningsmål genom ställningstaganden under rubriken "Utbildning och kompetensförsörjning". Där framhålls att samverkan ska finnas mellan gymnasieutbildning och universitet/högskola. Det lyfts även fram att vuxenutbildningen i samverkan med andra ska erbjuda flexibla lärmiljöer. I avsnittet "Näringsliv" påtalas bland annat att kommunen ska bidra till att säkra framtida kompetensförsörjning.

Hälsofrämjande miljö

Under folkhälsoprogrammets avsnitt "Hälsofrämjande miljö" återfinns ett inriktningsmål om att det i kommunen ska finnas miljöer som underlättar hälsosamma levnadsvanor och främjar social gemenskap. I målet lyfter kommunen fram att människors levnadsvanor kan påverkas dels genom miljöer som underlättar hälsosamma levnadsvanor och dels genom att individen stärks till att göra bra val. (Strömsunds kommun, 2021)

I översiktsplanen kan ställningstagandet från avsnittet "Besöksnäring" som rör utvecklandet av skid-, vandrings- och cykelleder stödja folkhälsoprogrammets inriktningsmål. Även ställningstaganden från avsnittet "Tillgänglighet" kan samverka med inriktningsmålet. Under rubriken "Kommunikationer" pekar kommunen på behovet av gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar. Detta ställningstagande skulle även kunna bidra till inriktningsmålet. Under rubriken "Areella näringar" slås också fast att kommunen bör rekreationsanpassa sitt skogsbruk. I avsnittet om Riksintressen, LIS och andra värden påtalar kommunen bland annat att bostadsnära natur av hög kvalitet ska vara nåbar av alla.

Delaktighet och inflytande i samhället

I folkhälsoprogrammets avsnitt "Delaktighet och inflytande i samhället" har kommunen ett inriktningsmål som innebär att alla känner delaktighet och har inflytande över den egna livssituationen och i samhället. I målet lyfts fram att delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. (Strömsunds kommun, 2021)

I detta fall finns inget enskilt ställningstagande i översiktsplanen som direkt lyfter detta inriktningsmål. Arbetsprocessen kring översiktsplanen som bland annat innefattar samråd med allmänheten innan planen färdigställs och antas samverka dock med detta inriktningsmål.

Alkohol, narkotika, tobak, doping och spel

I folkhälsoprogrammets avsnitt "Alkohol, narkotika, tobak, doping och spel" har kommunen ett inriktningsmål som innebär ett minskat bruk av alkohol och tobak och ett samhälle fritt från narkotika, doping och spelberoende. (Strömsunds kommun, 2021) I översiktsplanen finns inga ställningstaganden som direkt kan knytas till detta inriktningsmål.

6 Miljökonsekvensbeskrivning

I 6 kap. miljöbalken beskriver lagstiftaren den strategiska miljöbedömningen av planer och program. Arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen är en del av detta. Generellt kan sägas att miljökonsekvensbeskrivningen ska fokusera på den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen kan tänkas ha. (Sveriges Riksdag, 1998)

Översiktsplanen har en övergripande inriktning. Miljökonsekvensbeskrivningen kommer utifrån detta även den att hålla en generell och översiktlig inriktning med vissa mer detaljerade inslag. Som nollalternativ i miljökonsekvensbeskrivningen används kommunens översiktsplan från 2014 (Strömsunds kommun, 2014) samt tillägget om vindkraft från 2019 (Strömsunds kommun, 2019). Planen som denna miljökonsekvensbeskrivning berör innehåller ändringar av översiktsplanen från 2014 och tillägget 2019. Miljökonsekvensbeskrivningen kommer att fokusera på de ändringar som kan tänkas medföra en betydande miljöpåverkan.

Under varje rubrik kommer en sammanfattning tillsammans med beskrivningar av området, effekter och vilka nationella miljömål som kan tänkas beröras vid planens genomförande. Vidare kommer planens föreslagna ställningstaganden att jämföras mot andra alternativ som hanterats inom planarbetet för att belysa andra möjligheter.

Riksintressen

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen pekas ut som områden av riksintresse. I miljöbalkspropositionen anges bland annat att bestämmelserna om riksintressen i 3 kap. och 4 kap. miljöbalken är avvägningregler. Dessa ska användas vid situationer då samhället har väsentliga intressen att bevaka från markpolitiska utgångspunkter. Riksintressena redovisar vilka intressen som bedöms ha särskild betydelse för samhällsutvecklingen och ska ges företräde framför andra intressen när markanvändningsfrågor ska avgöras. (Miljödepartementet, 1997)

Vid en genomgång av översiktsplanen noteras att flera av ställningstagandena stärker riksintressena i kommunen. Kommunen förespråkar även att Inlandsbanan ska betraktas som riksintresse. Sammantaget anser kommunen inte att översiktsplanen anses motverka riksintressena. Om konflikter uppstår mellan olika riksintressen ska 3 kap. 10 § miljöbalken användas och hänsyn tas till både ekologiska, sociala, kulturella och ekonomiska aspekter. (Sveriges Riksdag, 1998) (Miljödepartementet, 1997)

I de delar av översiktsplanen som bedömts medföra betydande miljöpåverkan kommer de berörda riksintressena att kommenteras under respektive rubrik i miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljökvalitetsnormer

Med utgång från 5 kap. miljöbalken finns det förordningar och föreskrifter om miljö kvalitetsnormer för buller, utomhusluft och vattenkvalitet. Gemensamt för samtliga miljö kvalitetsnormer är att de utgår från tillståndet i miljön och vad människor förväntas kunna utsättas för utan att ta för stor skada. (Miljödepartementet) (Naturvårdsverket, u.d.) (Vattenmyndigheterna, u.d.) Vid en bedömning konstateras att det i huvudsak är miljö kvalitetsnormerna för vattenkvalitet som kan beröras av översiktsplanen. Samtliga sjöar och vattendrag som har en fastställd miljö kvalitetsnorm återfinns i Vattenmyndigheten för Bottenhavets föreskrifter (22FS 2021:5) om kvalitetskrav för vattenförekomster i Bottenhavets vattendistrikt. (Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt, 2022) samt i Vatteninformationssystem Sverige (fortsättningsvis kallad VISS). Databasen VISS ges ut i samarbete med Länsstyrelserna, Vattenmyndigheterna och Havs och vattenmyndigheten. (Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten, u.d.)

Vid genomgång av ställningstagandena i översiktsplanen har endast ett fåtal beröringspunkter med miljö kvalitetsnormerna för vattenkvalitet identifierats. Vid avsnittet "Miljö- och riskfaktorer" lyfts kommunens möjlighet att agera förebyggande i planeringen vad gäller exempelvis dagvattenlösningar. Under rubriken "Teknisk försörjning" lämnas bland annat ställningstaganden rörande avlopp och dagvatten. Under rubriken

”Områden för produktion” har förslag på ställningstaganden knutna till vattenkraft tagits fram. Förslagen lämnas bland annat utifrån att de sjöar och vattendrag i kommunen som inte uppnår god ekologisk status eller god ekologisk potential gör det i huvudsak på grund av flödesförändringar och vandringshinder, till stor del på grund av vattenkraft.

För de delar av den föreslagna översiktsplanen som medför betydande miljöpåverkan har de berörda miljö kvalitetsnormerna avgivits under kommande sidor i miljökonsekvensbeskrivningen.

Betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska det vid framtagande av planer och program som medför betydande miljöpåverkan genomföras en strategisk miljöbedömning. (Sveriges Riksdag, 1998) (Miljödepartementet) I 2 § miljöbedömningsförordningen framgår det att en översiktsplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. (Miljödepartementet) Utifrån författningsmotiven till miljöbedömningsförordningen och tidigare förarbeten noteras att den del av planen som är vägledande för en tillståndsmyndighet när den ska fatta beslut om tillstånd anses falla under begreppet betydande miljöpåverkan (Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, 2005) (Miljö- och energidepartementet, 2017)

Vid genomgång av den nya översiktsplanen jämfört med kommunens översiktsplan från 2014 utkristalliserar nedanstående delar som studeras vidare i en miljökonsekvensbeskrivning på kommande sidor:

6.1 Bebyggelseområden; industriområden

6.2 Områden för produktion; ändring av utpekade områden för storskalig vindkraft

6.3 Riksintressen, LIS och andra värden; nya och ändrade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

De utpekade områdena för vattenbruk är de samma som i översiktsplanen från 2014 och tas därför inte upp i denna miljökonsekvensbeskrivning.

6.1 Bebyggelseområden; industriområden

I översiktsplanen pekas nya industriområden ut i anslutning till tätorterna inom kommunen. I planen specificeras inte vilken typ av industriverksamhet som områdena anses vara lämpade för. Vid framtagande av förslagen har närhet till infrastruktur (vatten, avlopp, vägar, järnvägar, elkraft och bredband), avstånd till bostadsområden (för att minska risk för störningar och för god möjlighet att cykla eller promenera till arbetsplatsen) och förekomsten av mark som saknar andra markanvändningsintressen varit styrande.

6.1.1 Påverkan från ett industriområde

Beroende på vilken verksamhet som bedrivs inom ett industriområde kan påverkan på miljön och människors hälsa variera.

Ljud kan orsaka störningar

Naturvårdsverket beskriver att olika störningar i form av oönskat ljud, buller, kan uppstå ifrån fordon och olika typer av maskiner samt fläktar. Olika typer av ljud och olika kvalitet på ljudet inverkar på hur ljudet upplevs och hur stor störning det kan orsaka. Även andra faktorer som exempelvis tid på dygnet och attityden till bullerkällan kan påverka upplevelsen av störning. Buller kan på kort sikt leda till bland annat koncentrationssvårigheter och sömnstörningar hos de utsatta. På längre sikt kan risken för hjärt- och kärlsjukdomar öka. (Naturvårdsverket, u.d.) Boverket beskriver i "PBL kunskapsbanken" att ljudstörningar kan till viss del förebyggas genom utformning av anläggningar och planering av verksamheten. Risken för störningar från industribuller regleras både genom plan- och bygglagen samt miljöbalken. Vid prövning av exempelvis bygglov för ny industri eller ny bostad i närheten av industri ska detta hanteras i prövningen. (Boverket, 2020)

Utsläpp till luft

Naturvårdsverket beskriver att industrier kan bidra med utsläpp till luft exempelvis i form av rökgaser, ämnen som ventileras bort från någon tillverkningsprocess eller vid händelse av brand. Utsläpp till luft kan bestå av föroreningar i gasform eller som partiklar i luften. Luftföroreningar kan påverka både människors hälsa och miljön. De kan orsaka hjärt- och kärlsjukdomar samt luftvägssjukdomar hos människor. I miljön kan de orsaka växtskador, korrosion, nedsmutsning, övergödning, försurning och klimatförändringar. (Naturvårdsverket, u.d.) Barn är i regel känsligare för luftföroreningar än vuxna. (Naturvårdsverket, u.d.) I miljön kan luftföroreningar orsaka växtskador, korrosion, nedsmutsning, övergödning och klimatförändringar. (Naturvårdsverket, u.d.) För utomhusluft finns det miljö kvalitetsnormer för kväveoxider, partiklar, marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. (Naturvårdsverket, u.d.)

Utsläpp till mark och vatten

Utsläpp till mark och vatten från ett industriområde kan ske i form av dagvatten och avloppsvatten. Vid händelse av driftstörning eller olycka kan föroreningar oavsiktligt släppas ut till mark och vatten. Föroreningar i miljön kan vara både organiska ämnen och oorganiska ämnen. Effekterna som dessa föroreningar kan orsaka har stor variation. Ämnenas egenskaper, vilka mängder som släpps ut och vilka halter det ger upphov

till är avgörande. (Naturvårdsverket, u.d.) En förorenings spridning i mark varierar beroende på förorenings karaktär och markens egenskaper samt hydrologin i området.

Ljutföroeningar

I vissa fall kan även ljus från en anläggning bidra till störningar. Inom ett industriområde kan en verksamhet behöva använda stark belysning utomhus nattetid. Sveriges Lantbruksuniversitet beskriver i sin kunskapsbank att ljutföroeningar kan ha negativa effekter på både biologisk mångfald, ekosystem och människors hälsa. För nattaktiva djurarter kan belysning leda till ökad predation, svårigheter att hitta föda, ändrade konkurrensförhållanden eller att djur lockas till farliga miljöer. Effekterna varierar beroende på ljusstyrkan och ljusets riktning, polarisering och flimmer. (SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet, 2020)

6.1.2 Utpekade industriområden

Industriområde öster om Backe

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet öster om Backe markerat i rött.

Det utpekade industriområdet ligger i direkt anslutning till väg 346 och järnvägen, drygt 550 meter sydost från korsningen vid väg 346 och Kuskvägen. Området flyttades drygt trehundra meter i sydostlig riktning efter synpunkter i samrådet. Enligt SGU:s jordartskarta utgörs marken av lera – silt. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) Området består av skogsmark och öppen mark. I Skogsstyrelsens karttjänst uppges marken i huvudsak vara frisk eller frisk-fuktig med inslag av vissa fuktiga områden. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Industriområdet ligger precis utanför ett område som markeras som ett kärnområde av riksintresse för rennärning på Sametingets karta med riksintres-

sen för Ohredahke sameby. (Sametinget, 2009) I kartan för samebyns strategiska områden redovisar Sametinget att området är ett uppsamlingsområde. (Sametinget, 2017)

I VISS karta redovisas att det föreslagna området ligger inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Tomasselet. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS anges att den ekologiska potentialen för vattenförekomsten är måttlig och den uppnår ej god kemisk status med anledning av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Det föreslagna industriområdet ligger utanför det fastställda skyddsområdet för vattentäkten. Vattenskyddsområdet med skyddsföreskrifter fastställdes av Länsstyrelsen Jämtlands län december 2020 (diarienummer 513-2585-2017). (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2020)

Industriområde vid Jormvägen, Gäddede

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet vid Jormvägen i Gäddede markerat i rött.

Det utpekade industriområdet öster om Gäddede utgörs av två delområden i anslutning till befintlig industri längs Jormvägen. Området ligger ungefär 250 meter från korsningen Strömsvägen-Brogatan-Jormvägen. Närmaste bostäder ligger cirka 60 meter söder och sydväst om området. Det norra delområdet ligger ungefär 170 meter från Kvarnbergvattnets strand. Marken består enligt SGU:s jordartskarta i huvudsak lera – silt, en liten del av området är klassat som morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I skogsstyrelsens karttjänst benämns marken i det norra området som frisk med vissa inslag av frisk-fuktig. Det södra området utgörs av frisk mark. (Skogsstyrelsen) Det norra området ligger enligt Riksantikvarieämbetets karttjänst Fornsök drygt 150 meter öster om en fornlämning i form av en boplats. (Riksantikvarieämbetet, u.d.)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Området

ligger dock inom riksintresseområdet för rörligt friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över samebyars områden ligger det utpekade området inom rensköt-
selområde. ~~berör det föreslagna området inget markintresse för rennäringen.~~
(Sametinget, 2022)

Enligt vattenkartan i VISS berör det utpekade industriområdet ingen vattenförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Närmaste vattenförekomst är Kvarnbergsvattnet, 170 meter väster ut. Kvarnbergsvattnet redovisas som ett kraftigt modifierat vatten med otillfredsställande ekologisk potential. Vattenförekomsten uppnår ej en god kemisk status med anledning av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Under planarbetets gång modifierades det norra delområdet något. Delar av det ursprungliga förslaget låg inom den sekundära zonen av Gäddede vattenskyddsområde. Den sekundära zonen av vattenskyddsområdet utgörs av ett område belägen mellan 50 och 100 meter från Bodbäcken. Vattenskyddsområdet beslutades av Länsstyrelsen Jämtlands län i oktober 2016 (diarienummer 513-6973-213). (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2016) Kommunen ansåg att det var olämpligt att förlägga delar av ett nytt industriområde inom vattenskyddsområdet. Den del av det föreslagna området som låg inom vattenskyddsområdet togs bort.

Industriområde väster om Hammerdal

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet väster om Hammerdal markerat i rött.

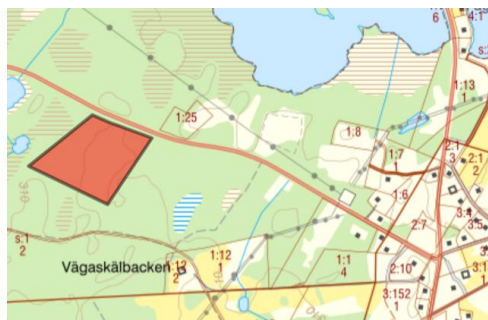
Det utpekade området ligger norr och söder om en befintlig industritomt med hustillverkning, i slutet av Järnvägsgatan. Området ligger ungefär 500 meter väster om korsningen Storgatan och Edevägen och cirka 100 meter väster om närmaste bostäder. Marken utgörs enligt SGU:s jordartkarta av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges

geologiska undersökning) I dagsläget består området i huvudsak skogsmark. I Skogsstyrelsens karttjänst bedöms marken som frisk till frisk – fuktig med fuktiga stråk. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg berör området inget naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets kartor över Jijnjevaeries riksintresseområden och strategiska områden berör området inget sådant område. (Sametinget, 2012) (Sametinget, 2015)

Ett vattendrag, troligen ett grävt dike, går genom hela området. Detta innebär även att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. Området avvattas via Fyrån ner till Hammerdalssjön, men ligger inte inom något redovisat avrinningsområde i VISS. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Hammerdalssjön är en del av Natura 2000-området Ammerån. (Naturvårdsverket)

Industriområde vid Sikåsvägen, Hammerdal

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet vid Sikåsvägen i Hammerdal markerat i rött.

Det utpekade området ligger cirka 900 meter väster om korsningen Storgatan och Sikåsvägen, på södra sidan om Sikåsvägen. Närmaste bostad ligger ungefär 300 meter sydost om området. Området ligger cirka 350 meter sydväst om Hammerdalssjön. Marken utgörs enligt SGU:s jordartkarta av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I dagsläget består området i huvudsak av skogsmark. I Skogsstyrelsens karttjänst bedöms marken som frisk till frisk – fuktig. (Skogsstyrelsen) Cirka 40 meter väster om området ligger en liten tjärn. Detta innebär även att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken.

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" utgör Hammerdalssjön en del av Natura 2000-området Ammerån samt berörs av riksintressena naturvård och friluftsliv. (Naturvårdsverket) I Sametingets karta för rennäringens riksintresseområden inom Jijnjevaerie sameby framgår att en flyttled av riksintresse följer Hammerdalssjön.

(Sametinget, 2012) I Sametingets karta som redovisar Jijnjevaeries strategiska platser har flyttleden norr om det utpekade industriområdet markerats som en svår passage. (Sametinget, 2015)

Enligt VISS karta ligger området inom tillrinningsområdet för vattenförekomsten Hammerdalssjön. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomstens ekologiska status redovisas i VISS som måttlig och den kemiska statusen uppnår ej god på grund av kvicksilver och bromerade difenyletrar. (Gränsvärdena för kvicksilver och bromerade difenyletrar överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Industriområde i västra Hoting

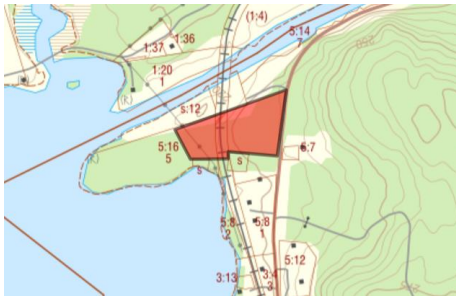
Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet i västra Hoting markerat i rött.

Det utpekade industriområdet ligger vid järnvägen i närheten av Listvägen 7. Området ligger knappt 100 meter väster om närmaste bostadshus som är ett hyreshus. Enligt SGU:s jordartskarta består marken av morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsens karttjänst benämns marken som frisk med vissa inslag av frisk-fuktig. Runt vattendraget som går igenom området markeras marken som fuktig. (Skogsstyrelsen) Detta innebär även att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken.

I Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" framkommer att området inte berörs av något riksintresse för naturvård eller friluftsliv, naturreservat eller Natura 2000-område. (Naturvårdsverket) Sametingets karta för Voernes strategiska områden och riksintresseområden redovisar att inget sådant område för rennäringen berörs. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2010)

På VISS vattenkarta ligger industriområdet inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Grundfjärden. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS benämns vattenförekomsten som kraftigt modifierad med otillfredsställande ekologisk potential. Vattenförekomsten uppnår ej en god kemisk status med anledning av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Industriområde norr om Rossön

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet norr om Rossön markerat i rött.

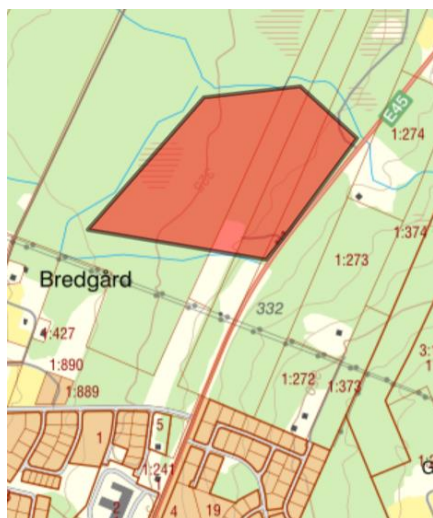
Det utpekade industriområdet i närheten av Rossön ligger ungefär 1 kilometer sydväst om Borgforsens kraftverk direkt väster om väg 993 och på båda sidor om järnvägen. Området ligger ungefär 50 meter väster om närmaste bostadshus. Närheten till Bölesjön och Näsån innebär att den östra delen av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. Marken utgörs enligt SGU:s jordartskarta av postglacial sand – grus. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsen karttjänst benämns marken i huvudsak som frisk. (Skogsstyrelsen) En möjlig fornlämning i form av boplats finns enligt "Fornsök" markerad i närheten av det sydöstra hörnet av det föreslagna industriområdet. (Riksantikvarieämbetet, u.d.)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Det föreslagna området berör inget riksintresseområde eller strategiskt område för Ohredahke sameby enligt Sametinget. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2017)

Enligt VISS karta ligger det utpekade industriområdet delvis inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Näsån. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Enligt VISS är det en naturlig vattenförekomst som håller en otillfredsställande ekologisk status och ej uppnår god kemisk status med anledning av bromerad difenyleter och kvicksilver

(Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS; Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Området ligger även delvis inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Nörd-Vangen. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Detta anses i VISS vara ett kraftigt modifierat vatten med otillfredsställande ekologisk potential som ej uppnår god kemisk status med anledning av bromerad difenyleter och kvicksilver. (VISS Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Industriområde norr om Strömsund

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet norr om Strömsund markerat i rött.

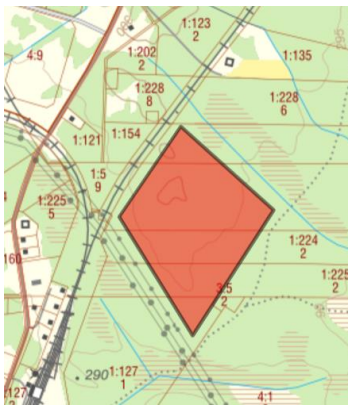
Det utpekade området norr om Strömsund ligger längs E45, på den västra sidan av vägen. Området ligger ungefär en och en halv kilometer norr om rondellen vid Lövbbergavägen och Alanäsvägen. Närmaste bostäder ligger drygt 200 meter söder om området samt knappt 100 meter öster om området. I utkanterna söder, väster och norr om området går vattenförande diken, detta innebär att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. I jordartskartan från Sveriges geologiska undersökning (SGU) anges att marken består av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) Området är kringskuret av vattendrag eller grävda diken och består av skogsmark. I Skogsstyrelsens karttjänst Skogliga grunddata bedöms marken som frisk och frisk – fuktig. Den västra delen av området markeras som fuktig och blöt. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" berörs inget naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket)

Sametingets karta över rennaringens markanvändning visar att området ligger inom renskötseområde. ~~inte omfattas av någon sameby.~~ (Sametinget, 2022)

Området ligger enligt "Enkla vattenkartan" i VISS inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Ströms Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS beskrivs Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst där den ekologiska potentialen redovisas som otillfredsställande och den kemiska statusen bedöms som ej god. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Industriområde öster om Strömsund

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet öster om Strömsund markerat i rött.

Det utpekade industriområdet öster om Strömsund ligger i anslutning till Inlandsbanan, cirka 500 meter norr om stationsområdet i Ulriksfors. Närmaste bostäder ligger cirka 250 meter norr och väster om området. 50 meter norr om området går ett vattenförande dike. Detta innebär att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. SGU:s jordartskarta anger att marken består av morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) Marken utgörs av skogsmark. I Skogsstyrelsen skogliga grunddata bedöms marken i området som frisk samt frisk – fuktig. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg berör området inget naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Sametingets karta över rennaringens markanvändning visar att området ligger inom renskötseområde. ~~inte omfattas av någon sameby.~~ (Sametinget, 2022)

Området ligger enligt VISS karta inom avrinningsområdet för Faxälven. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS beskrivs Faxälven som en kraftigt modifierad vattenförekomst som har otillfredsställande ekologisk potential och som ej uppnår god kemisk status. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

6.1.3 Miljömål

En hel del av de störningar, exempelvis buller och ljus, som kan uppstå ifrån ett industriområde kan förebyggas genom en god lokalisering. Utpekandet av nya industriområden i den nya översiktsplanen berör därmed i första hand miljömålet ”God bebyggd miljö”. I målet anger riksdagen bland annat att byggnader och anläggningar ska lokaliseras på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. (Naturvårdsverket, u.d.)

6.1.4 Nollalternativ

I kommunens översiktsplan från 2014 finns inga utpekade industriområden. (Strömsunds kommun, 2014) För att öka möjligheten att nå kommunens Vision 2040 finns det fördelar med att redovisa möjliga platser för industriområden i översiktsplanen.

6.1.5 Alternativa industriområden

I arbetet med översiktsplanen och den strategiska miljöbedömningen har även några alternativa industriområden diskuterats. Dessa redovisas här för att tydliggöra kommunens val under arbetet och för att möjliggöra en transparent diskussion under planprocessen.

Alternativt industriområde söder om Hammerdal

Ursprungligen föreslogs ett industriområde söder om Hammerdal drygt 1 kilometer söder om korsningen Storgatan och Edevägen. Det var placerat i direkt anslutning till E45 och ett befintligt byggföretag, väster om vägen. Förslaget låg cirka 100 meter sydost och 100 meter nordväst om bostäder, mer eller mindre omgivet av jordbruksmark. Marken utgörs enligt SGU:s jordartskarta av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsen karttjänst bedöms marken som frisk till frisk – fuktig med ett fuktigare stråk i den sydvästra delen. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst ”Skyddad Natur” berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv.

(Naturvårdsverket) Enligt Samtingets kartor över riksintresseområden och strategiskt viktiga områden för Jijnjevaerie sameby finns inget sådant område i anslutning till området. (Sametinget, 2012) (Sametinget, 2015)

Enligt VISS ligger inte området inom något redovisat avrinningsområde. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige). Närmaste vattenförekomst är Fyrån som ligger cirka 750 meter västerut. I VISS anges att Fyrån har en måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Området plockades bort under arbetets gång på grund av närheten till bostäder på båda sidor om området och den ökande risken för störningar. Bostäderna i området är redan i dagsläget påverkade av verksamheter i närområdet. Även närheten till den kringliggande jordbruksmarken gjorde att förslaget utgick. Kommunen har gjort flera ställningstaganden i den föreslagna översiktsplanen som syftar till bevarande av jordbruksmark och utveckling av ett hållbart jordbruk. Det är tveksamt om förläggandet av ett industriområde i direkt anslutning till jordbruksmark kan anses överensstämma med intentionen i dessa ställningstaganden.

Alternativt industriområde vid Stationsvägen, Backe

Ursprungligen föreslogs ett industriområde sydost om Backe, i direkt anslutning till befintlig timmerterminal (tidigare sågverk) med närhet till både järnväg och väg. Området låg uppskattningsvis cirka 150 meter nordost om närmaste bostad. Marken består enligt SGU:s jordartskarta i huvudsak av isälvssediment. Formationen är även ett grundvattenmagasin. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsen karttjänst benämns marken i huvudsak som frisk med vissa torra områden. (Skogsstyrelsen) Riksantikvarieämbetet redovisar en övrig kulthistorsk lämning i form av en kolningsanläggning, cirka 70 meter söder om det södra hörnet på det föreslagna industriområdet. (Riksantikvarieämbetet, u.d.). Närmaste fornlämning i form av en boplats, ligger cirka 150 meter söder om området. (Riksantikvarieämbetet, u.d.)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Området ligger inom ett riksintresse för rennäringen i form av en svår passage och ett kärnområde för Ohredahke sameby. (Sametinget, 2009)

I VISS anges att området tillhör vattenförekomsten Bäckatorpet som är ett grundvattenmagasin i form av sand- och grusförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I den bästa delen av grundvattenmagasinet finns mycket goda eller utmärkta

uttagmöjligheter av vatten. Den kemiska och den kvantitativa statusen bedöms båda som god. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Området togs bort med anledning av att det kan vara olämpligt att förlägga ett nytt industriområde på ett grundvattenmagasin med genomsläpplig mark. Det är även svårt att bedöma om ett nytt industriområde skulle kunna samverka med riksintresset för rennärning i området. Området är redan i dagsläget markerat som en svår passage för rennärningen. Etableringen strider mot de föreslagna ställningstagandena om rennärning där det bland annat framhålls att intrång bör undvikas i områden som är avsatta som riksintressens för rennärningen.

Samrådsförslaget till industriområde öster om Backe

Det i samrådet föreslagna industriområdet låg direkt anslutning till väg 346 och järnvägen, drygt 250 meter sydost från korsningen vid väg 346 och Kuskvägen. Området flyttades efter att det i samrådet påpekats att det låg för nära befintliga elljusspår, skolskog, fotbollsplan med mera.

Enligt SGU:s jordartskarta utgörs marken av lera – silt. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) Området består av skogsmark och öppen mark. I Skogsstyrelsens karttjänst uppges marken i huvudsak vara frisk eller frisk - fuktig med inslag av vissa fuktiga områden. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv.

(Naturvårdsverket) Industriområdet ligger precis utanför ett område som markeras som ett kärnområde av riksintresse för rennärning på Sametingets karta med riksintressen för Ohredahke sameby. (Sametinget, 2009) I kartan för samebyns strategiska områden redovisar Sametinget att området är ett uppsamlingsområde. (Sametinget, 2017)

I VISS karta redovisas att det föreslagna området ligger inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Jansjönoret. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS anges att den ekologiska statusen för vattenförekomsten är måttlig och den uppnår ej god kemisk status med anledning av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Enligt uppgifter i vattenkartan i VISS tangerar även området grundvattenmagasinet Backe-Fjällsjö som är en urbergsförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk och god kvalitativ status. Grundvattenmagasinet används av kommunen som vattentäkt till Backe samhälle. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Det föreslagna industriområdet ligger utanför

det fastställda skyddsområdet för vattentäkten. Vattenskyddsområdet med skyddsföreskrifter fastställdes av Länsstyrelsen Jämtlands län december 2020 (diarienummer 513-2585-2017). (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2020)

Alternativt industriområde väster om Sikås

Under arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har även ett område väster om Sikås diskuterats. Området ligger i anslutning till området vid den före detta sågen. Järnväg finns i anslutning till området. Närmaste bostäder ligger cirka 200 meter norr om den gamla sågen. Enligt SGU:s jordartskarta utgörs marken av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsen skogliga grundkarta är omgivande mark, öster och väster om det gamla sågverksområdet, markerad som fuktig och blöt. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" berörs varken naturreservat, Natura 2000-områden eller något riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets kartor över riksintresseområden och strategiska platser för Jijnjevaerie sameby berörs inget sådant område för rennaringen. (Sametinget, 2012) (Sametinget, 2015)

Området ligger inom avrinningsområdet för Sågbäcken. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas att vattenförekomsten har måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk potential på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Markförhållandena runt sågverkstomten är inte optimala för en etablering av ett nytt industriområde. Däremot skulle en etablering av verksamhet inom det redan befintliga sågverksområdet vara möjlig. En etablering av verksamhet inom en redan befintlig industritomt kan inte anses som ett nytt industriområde. Området pekades därför inte ut i översiktsplanen.

6.1.7 Slutsatser

Då inga särskilda industri typer finns angivna i planförslaget kan bara en generell bedömning av påverkan från de föreslagna industriområdena göras. Om ett ianspråktagande av något av de föreslagna industriområdena blir aktuellt kommer en noggrannare bedömning av miljöpåverkan att genomföras. Vid framtagande av detaljplaner genomförs en utredning i form av lämplighetsprövning enligt 3 kap. 1 § miljöbalken enligt miljö- och byggavdelningens rutiner. I behovsbedömningen undersöks bland annat projektets effekter på skyddade områden, riksintressen och naturvärden. Bedömning

utgår från projektets påverkan, mark, vatten, luft och klimat samt växt- och djurliv. Effekter så som buller och vibrationer, ljussken, hälsa och säkerhet hanteras. Även frågor rörande förändringar av landskapsbilden, rekreativsmöjligheter och kulturmiljö tas upp i bedömningen. Om det vid utredningen framkommer att genomförandet av detaljplanen skulle medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. 3 § miljöbalken genomföras. (Sveriges Riksdag, 1998) Den fortsatta utredningen inom detaljplanearbetet kan även hantera frågan om möjligheten till dispens enligt strandskyddsbestämmelserna vidare i de fall detta krävs. Kommunen har möjlighet att genom bestämmelser i detaljplan upphäva strandskyddet under förutsättning att särskilda skäl finns enligt 7 kap. 18c–d § miljöbalken. (Naturvårdsverket 2012) I de fall planerad verksamhet inom industriområdet omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 9 kap. 6 § miljöbalken tillkommer även en fortsatt prövning rörande eventuell miljöpåverkan från anläggningen. För att förebygga, motverka och förhindra störningar från verksamheter behöver bygglovsprövningen samverka i detalj med ärendehanteringens enligt miljöbalken.

6.2 Områden för produktion; ändring av utpekade områden för storskalig vindkraft

Strömsunds kommun har sedan tidigare haft två fördjupade översiktsplaner om vindkraft; "Vindkraft i Strömsunds kommun" från 2005 och "Vindkraft i Strömsunds kommun, södra delen" från 2009. 2019 reviderades dessa i form av ett tillägg till översiktsplanen från 2014. Revideringen medförde att två utpekade områden utgick samtidigt som ett resurseffektivt nyttjande av områdena framhölls. (Strömsunds kommun, 2019) I den nya översiktsplanen som ersätter tidigare planer inom området pekas nu endast de områden som utgör riksintresse för energiproduktion-vindbruk eller redan är ianspråktaga för etablering ut.

6.2.1 Påverkan från storskalig vindkraft

Utbyggnad av vindkraft kan bidra till att uppfylla flera av våra nationella miljö kvalitetsmål. Vindkraftverk kan dock ha en påverkan på människor genom att de hörs och påverkar landskapsbilden. Vindkraft kan också påverka arter och naturmiljöer. För att studera vindkraftens påverkan på människor, natur och miljö driver Energimyndigheten och Naturvårdsverket forskningsprogrammet Vindval. (Naturvårdsverket, u.d.)

Påverkan på människor

I Vindvals syntesrapport "Vindkraftens påverkan på människors intressen" konstaterar författarna bland annat att vindkraftverk upplevs som störande av en del av dem som bor i närheten. Störningarna rör i regel buller, visuell påverkan, varningsbelysning och rörliga skuggor. Indirekta hälsoeffekter av vindkraft har kunnat påvisas i form av en ökad förskrivning av antidepressiva mediciner och sömnmedel. I vissa studier har samband mellan vindkraftsbuller och självrapporterad sömnstörning redovisats, i vissa studier har detta samband inte funnits.

Bullerstörningar från vindkraftverk beror för det mesta på ett upprepat susande, svishande eller dunkande ljud orsakat av rotorbladens rörelse genom luften. Andelen störda av buller ökar med ljudnivån från vindkraftverken. Författarna menar att jämfört med andra bullerkällor är andelen störda av vindkraftverk högre vid samma ljudnivåer. Anledningen till detta är inte utredd. Det finns teorier om att orsaken kan vara att vindkraftverken ofta byggs i områden med lite annat omgivningsbuller samt att vindkraftverken även kan ha en negativ inverkan på landskapsbilden.

Rörliga skuggor kan uppstå när rotorbladen skymmer solen. Dessa kan upplevas mycket störande både utomhus och inomhus. Författarna till rapporten konstaterar att det finns teknik som kan minska dessa effekter. Eftersom klagomål ändå förekommer kan det tyda på att tekniken antingen inte fungerar fullt ut eller att den inte används i tillräckligt stor utsträckning. (Bolin, Hammarlund, Mels, & Westlund, 2021)

Påverkan på däggdjur på land

Inom Vindval har även flera studier på hur renar och renskötseln påverkas av vindkraft genomförts. Hittills har det visat sig att påverkan från vindkraft varierar mellan olika studieområden, årstider och väderförhållanden. Forskarna har konstaterat att renarna kan få sämre betesro i anslutning till vindkraftsanläggningar. Då vindkraftverken byggs i höglänta områden skapas problem, särskilt i perioder med dåliga snöförhållanden. I en studie konstaterades att renarna undvek vindparkerna under kalvnings- och höstperioden men fortsatte att nyttja de höglänta områdena under sommaren. (Naturvårdsverket, u.d.)

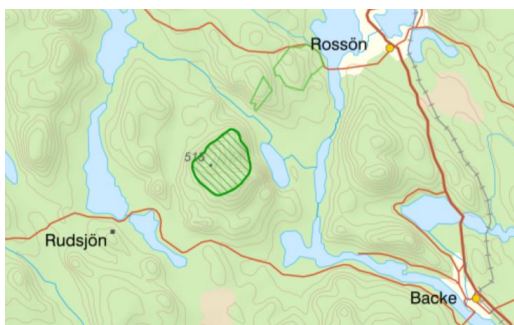
Påverkan på fåglar och fladdermöss

I Vindvals uppdaterade syntesrapport "Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss" menar författarna att vindkraft generellt sett är ett större problem för fladdermöss än för fåglar. Gemensamt för de fåglar och fladdermöss där det finns risk för påverkan på populationsstorleken är att de kan få svårt att kompensera för en ökad dödlighet. Studier har visat att vindkraftverkens läge ofta har betydelse. (Rydell, Ottvall, Pettersson, & Martin, 2017)

6.2.2 Ändringar av utpekade områden för storskalig vindkraft

I översiktsplanen ingår ändringar i form av att några områden som tidigare varit utpekade för storskalig vindkraft utgår. Här följer en beskrivning av de tre områden som utgår.

Bleka

Bildtext: Kartbild där området Bleka är streckat i grönt.

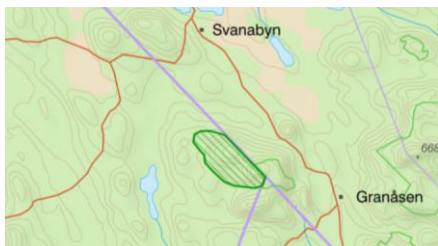
Området runt Bleka har varit utpekad för storskalig vindkraft, senast i tillägget till översiktsplan från 2019. (Strömsunds kommun, 2019) Det ligger ungefär nio kilometer sydväst om Rossön och tre kilometer nordost om Rudsjön. Området är inte utpekad som riksintresse för vindbruk enligt Vindbrukskollen, en karttjänst som ges ut av Länsstyrelserna i samarbete med Energimyndigheten. (Länsstyrelserna, u.d.) Området ligger drygt tre kilometer från närmaste bebyggelse i Rudsjön.

Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" redovisar att området inte påverkas av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintressen för naturvård och friluftsliv. (Naturvårdsverket) Inget riksintresse eller strategiskt område för Ohredahke sameby redovisas i Sametingets karta för samebyns strategiska områden. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2017)

Ett projekteringsområde över Bleka ligger inlagt i karttjänsten Vindbrukskollen. (Länsstyrelserna, u.d.) En exploatör hade avgränsningssamråd enligt 6 kap. 29 § miljöbalken med kommunen och Länsstyrelsen i början på 2020. Bolaget hade för avsikt att ansöka om tillstånd till en vindpark om 15 vindkraftverk inom och i anslutning till området. Samrådet vintern 2020 syftade till att klagöra utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Ärendet hos miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, hade ärendenummer MIL.2020.92. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun) Kommunfullmäktige beslutade 9 juni 2021, § 45 och § 46, att avslå två medborgarförslag med begäran om att kommunen skulle besluta att avstyrka etableringen av vindkraftverk vid Bleka. I beslutet framkom dock att

kommunen skulle ta medborgarförslagets synpunkter i beaktande om eller när frågan blir aktuell för beslut. (Kommunfullmäktige, Strömsunds kommun, 2021)

Lövberget

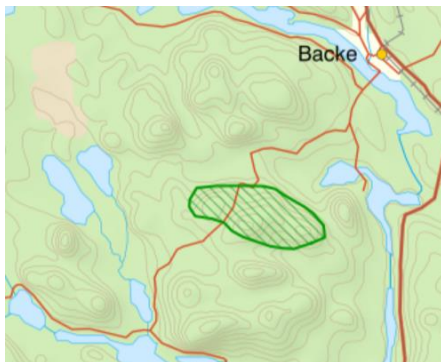

Bildtext: Kartbild där området Lövberget är streckat i grönt, kommungränser markeras i lila och naturreservat med gröna linjer.

Området Lövberget har tidigare varit ett utpekade område för storskalig vindkraft, senast i tillägget till översiktsplanen från 2019. (Strömsunds kommun, 2019) Området ligger i kommunens östra hörn och gränсар direkt mot Dorotea och Sollefteå kommun. Lövberget ligger cirka en och en halv kilometer från bebyggelsen i Berg. Området har inte tagits i anspråk av någon exploatör och är enligt karttjänsten Vindbrukskollen inte utpekade som riksintresse för vindbruk. (Länsstyrelserna, u.d.)

I Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" redovisas att området gränсар direkt mot naturreservat i både Dorotea och Sollefteå kommun. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets kartor över riksintresseområden och strategiska områden för samebyn Vilhelmina södra finns inget sådant område för rennärigen vid Lövberget. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2012)

Mångmansberget

Området Mångmansberget har varit utpekade som område för storskalig vindkraft, senast i tillägget till översiktsplan 2019. (Strömsunds kommun, 2019) Det ligger drygt en och en halv kilometer sydost om Silsjönäs och fem kilometer nordost om Vängel. Ingen

exploatör har tagit området i anspråk. Närmaste bostadshus, vid Vängelbodarna, ligger drygt en kilometer från Mångmansberget. Området är enligt karttjänsten Vindbrukskol-len inte utpekade som riksintresse för vindbruk. (Länsstyrelserna, u.d.)

Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" redovisar att området inte påverkas av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintressen för naturvård och friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets kartor över Ohredahkes riksintresseområden och strategiska områden berörs Mångmansberget inte av något sådant för rennär-ingen. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2017)

6.2.3 Miljömål

Vissa störningar från vindkraftverk exempelvis buller och viss skuggbildning kan förebyggas genom en god lokalisering. Utpekandet av områden för storskalig vindkraft berör på det sättet miljömålet "God bebyggd miljö". I målet anger riksdagen bland annat att byggnader och anläggningar ska lokaliseras på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

(Naturvårdsverket, u.d.) I den nya översiktsplanen återfinns ställningstaganden som rör lokalisering av vindkraftverk.

Miljömålet "Ett rikt växt- och djurliv" kan påverkas eftersom vindkraftverk kan ha inverkan på framförallt fladdermöss och fåglar. I Vindvals uppdaterade syntesrapport om vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss påpekas att man för att minska risken för negativ påverkan från vindkraftverk på fåglar i första hand bör undvika att bygga anläggningar på fågelrika platser, särskilt områden som används under häckning, övervintring eller rastning under flyttning. Den viktigaste åtgärden att skydda fladdermöss vid vindkraftverk är att anpassa driften av vindkraftverken. (Rydell, Ottvall, Pettersson, & Martin, 2017) Utifrån detta konstateras att det krävs inventeringar av varje enskilt område för att om möjligt bedöma de exakta riskerna med lokaliseringen. Detta kommer att prövas vidare i samband med varje enskild tillståndsprövning enligt miljöbal-ken.

6.2.4 Nollalternativ

I kommunens översiktsplan från 2014 och tillägget för vindkraft som antogs 2019 var de tre områdena Bleka, Lövberget och Mångmansberget utpekade för storskalig vindkraft. (Strömsunds kommun, 2014) (Strömsunds kommun, 2019) Ändringen innebär inte att kommunen per automatik förbjuder vindkraft i dessa områden. Bland ställningstagandena för vindkraft i den nya översiktsplanen anges att kommunens ska hantera nya vindkraftsetableringen inom ej utpekade områden individuellt och enligt gällande lagstiftning kring kommunens roll i tillståndsprövningen.

6.2.5 Alternativt område för storskalig vindkraft

Här nedan följer en beskrivning av området Frostberget. Området är ett riksintresseområde för vindbruk som kommunen valt att inte peka ut i sin ändring av översiktsplanen. (Länsstyrelserna, u.d.) Även vid antagandet av tillägget till översiktsplanen 2019 valde kommunen att avstå ifrån att peka ut området. 2019 motiverades detta utifrån att riksintresseområdet Frostberget hade tillkommit efter det att den fördjupade översiktsplanen för vindkraft antogs 2009. Uppdraget vid arbetet med tillägget till översiktsplanen 2019 fokuserade på teknikutvecklingen i branschen och en översyn om redan utpekade områden fortfarande var lämpliga. (Strömsunds kommun, 2019)

Frostberget

Frostberget är enligt karttjänsten Vindbrukskoll utpekade som riksintresse för vindbruk. (Länsstyrelserna, u.d.) Området ligger drygt nio kilometer nordost om Kyrktåsjö och 400 meter väster om gränsen till Dorotea kommun.

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" berörs det inte av något naturreservat, Natura 2000-område, riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Området ligger ungefär två kilometer från ett naturreservat. (Naturvårdsverket) Karttjänsten för mineralrättigheter från Sveriges geologiska undersökning (SGU) visar att området ligger ungefär två kilometer från en beviljad bearbetningskoncession. (SGU, Sveriges geologiska undersökning, 2021) Området berörs inte av något riksintresseområde eller strategiskt område för rennäringen enligt Sametingets kartor för Voernese sameby. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2010)

Utifrån landskapets utformning kan man anta att ett ianspråktagande av området skulle ha störst effekt på boende i Dorotea kommun.

6.2.6 Slutsatser

Vid en jämförelse mellan nollalternativet och översiktsplanen är det svårt att bedöma om ändringen har bättre förutsättningar att leda till en hållbar utveckling. Enligt ställningstagande i översiktsplanen ska kommunen hantera ansökningar om nya vindkraftsetableringar inom ej utpekade områden individuellt. Vid bedömning kommer kommunen att utgå från övriga ställningstaganden i planen som rör vindkraft samt gällande lagstiftning rörande exempelvis kommunens roll i tillståndsprövningen.

I SOU 2021:53, "En rättssäker vindkraftsprövning", lämnade utredningen förslag till ändringar rörande kommunens lokaliseringsbesked för vindparker. Utredningen var ute på remiss under 2021. Det har ännu inte fattats något beslut om ändringar i lagstiftningen exempelvis rörande kommunens lokaliseringsbesked. (Statens offentliga utredningar, 2021)

6.3 Riksintressen, LIS och andra värden; LIS-områden

I översiktsplanen ska kommunen redovisa avgränsade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (fortsättningsvis kallade LIS-områden). Om en byggnad, verksamhet eller åtgärd inom dessa områden kan bidra till utvecklingen av landsbygden får kommunen betrakta detta som ett särskilt skäl för att medge dispens från strandskyddet. Detta förtydligas i Naturvårdsverkets vägledning om strandskydd.

(Naturvårdsverket, u.d.)

6.3.1 Påverkan vid strandskyddat läge

Stränder har ett värde ur många perspektiv, ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt. Landskapet, natur och kulturmiljön och möjligheterna till olika aktiviteter gör stränderna attraktiva. Den strandnära zonen är även värdefull för många djur och växter. Övergången mellan land och vatten ger förutsättningar för en mångfald av livsmiljöer och funktioner. Vid ianspråktagande av ett strandområde finns risk att dessa värden blir påverkade på ett eller annat sätt. Strandskyddet i miljöbalken har till uppgift att bevara den allemansrättsliga traditionen för allmänheten med tillgång till stränder samt att skydda växt- och djurlivet i dessa miljöer. Detta beskrivs bland annat av Naturvårdsverket i handboken "Strandskydd – en vägledning för planering och prövning".

(Naturvårdsverket, 2012)

6.3.2 Nya LIS-områden och ändringar av områden

De redovisade LIS-kriterierna i den nya översiktsplanen skiljer sig inte från kriterierna i kommunens översiktsplan 2014. Även urvalskriterierna för geografiskt utpekade LIS-områden är de samma som i kommunens översiktsplan från 2014. (Strömsunds kommun, 2014) I den nya översiktsplanen har några nya områden lagts in och två befintliga områden har ändrats, dessa beskrivs här nedan.

Bonäset med omnejd

I den nya planen pekar kommunen ut ett LIS-område längs delar av västra stranden till Bammen, mellan Bråket förbi Lillsvedviken och Bonäset och nästan fram till utloppet av Bambäcken. Önskemålet kom ursprungligen från en privatperson och finns antecknat i miljö- och byggavdelningens ärende med diarienummer 2018.397. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2018) Sedan översiktsplanen från 2014 finns det även ett LIS-område längs stranden mitt emot Bonäset, runt Äspnäs. (Strömsunds kommun, 2014)

Det nya LIS-området berörs enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintressen för Raedtivaerie

omfattas ett område runt Bonäset av riksintresseområde för rennärning. (Sametinget, 2015) I kartan över Raedtivaeries strategiska områden redovisar Sametinget att riksintresset utgörs av en flyttled. (Sametinget, 2010)

Området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Ströms Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Görviksjön

Miljö- och byggnämnden beslutade 4 december 2014, § 85, att bevilja en strandskyddsdispens vid Görviksjöns strand med stöd av kommunens kriterier för LIS, diarienummer 2014.1089. Länsstyrelsen Jämtlands län upphävde kommunens beslut att bevilja strandskyddsdispensen 13 juni 2017, diarienummer 526-8845-14. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2014) I planen pekas nu området längs delar av stranden mellan Sundkvisttorpet och Brännbodarna i den norra delen av Görviksjön ut som ett nytt LIS-område.

Området berörs enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Området berörs inte av något riksintresse för rennärning enligt Sametinget karta för riksintresseområden för Raetievaerie sameby. (Sametinget, 2015). Jijnjevaerie sameby har en flyttled av riksintresse som sträcker sig över de södra delarna över sjön. (Sametinget, 2012)

I VISS redovisas Görviksjön som en naturlig vattenförekomst med måttlig ekologisk status. Vattenförekomsten uppnår inte en god status på grund av sjöns morfologiska tillstånd orsakade av okända och föråldrade flottleder eller kvarndammar. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) På VISS-hjälp förklaras det morfologiska tillståndet som en beskrivning av vattenförekomstens fysiska form; exempelvis djupförhållanden, bottensubstrat, erosionsformer och åtgärder skapande av människan. (VISS, Vatteninformationssystem, u.d.) Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Kyrktåsjö, södra stranden

I översiktsplanen pekar kommunen ut ett område vid Tåsjöns norra strand, från utkan-
ten av södra Kyrktåsjö och ner till det sedan tidigare fastställda LIS-området. Området
har föreslagits som LIS-område av Centerpartiet och finns registrerat i miljö- och bygg-
avdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds
kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" ligger området inte inom något
naturresevat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller natur-
vård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för Voer-
nese sameby framgår att området inte berörs av något riksintresse för rennæring.
(Sametinget, 2009)

Enligt kartan i VISS ligger området vid stranden av vattenförekomsten Tåsjön. (VISS,
Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Tåsjön som en kraftigt modifierad
vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vat-
tenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av
bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsværdena för bromerad difenyleter och
kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.)
(VISS; Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Enligt VISS karta ligger det föreslagna
LIS-området även på avrinningsområdet till vattenförekomsten Tåsjön. (VISS,
Vatteninformationssystem Sverige)

Ottsjön

Miljö- och byggnämnden beslutade 4 december 2014, § 86, att bevilja en strand-
skyddsdispens vid Ottsjöns strand med stöd av kommunens kriterier för LIS, diarienum-
mer 2014.0997. Länsstyrelsen Jämtlands län godkände kommunens beslut att bevilja
strandskyddsdispensen 9 juni 2017, diarienummer 526-8844-14. I skriftväxlingen mel-
lan kommunen och Länsstyrelsen angav kommunen att området ska föras in som LIS-
område i översiktsplanen vid næsta revision. Detta tog Länsstyrelsen tog fasta på i sitt
beslut. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2014) I den nya översikts-
planen redovisas nu LIS-området. Det ligger längs stranden av den södra delen av Ott-
sjön i anslutning till en gård.

Området berörs enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad Natur" inte av något
naturresevat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv.
(Naturvårdsverket) På Sametinget karta för Jijnjevaeries riksintressen finns markerat
ett riksintresse som sträcker sig längs hela det föreslagna LIS-området. I kartan för sa-
mebyns strategiska områden redovisar Sametinget en flyttled i området. (Sametinget,
2012) (Sametinget, 2015)

I VISS redovisas Ottsjön som en naturlig vattenförekomst med måttlig ekologisk status. Vattenförekomsten uppnår inte en god status på grund av sjöns morfologiska tillstånd orsakade av okända och föråldrade flottleder eller kvarndammar. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) På VISS-hjälp förklaras det morfologiska tillståndet som en beskrivning av vattenförekomstens fysiska form; exempelvis djupförhållanden, bottensubstrat, erosionsformer och åtgärder skapande av människan. (VISS, Vatteninformationssystem, u.d.) Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Ändring vid Ankarvattnet, naturreservatet Daimadalen

Sedan översiktsplanen 2014 antogs har naturreservatet Daimadalen utökats genom beslut från Länsstyrelsen Jämtlands län 6 maj 2019, diarienummer 511-487-2018. I samrådet inför beslutet angav kommunen att det fanns en avsikt att vid revidering av översiktsplanen ändra LIS-området för att undvika en överlappning med det utökade naturreservatet. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2019)

Det ändrade LIS-område vid Ankarvattnet ligger längs den östra stranden av Ankarvattnet. Sedan översiktsplanen från 2014 finns det även ett LIS-område vid den norra stranden av sjön, runt Ankarvattnet och utloppet av Lillvattnet. (Strömsunds kommun, 2014) Det föreslagna området berörs enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Området gränsar dock i söder mot Daimadalens naturreservat, den borttagna sträckan ligger inom reservatet. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintressen för Voernese ligger LIS-området precis vid gränsen av ett riksintresseområde för rennäring i form av ett kärnområde. (Sametinget, 2009) I kartan över Voernes strategiska platser redovisar Sametinget att riksintresset utgörs av ett uppsamlingsområde. (Sametinget, 2010)

Det ändrade LIS-området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Ankarvattnet. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ankarvattnet som en naturlig vattenförekomst med måttlig ekologisk status utifrån morfologi och konnektivitet. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) På VISS-hjälp förklaras det morfologiska tillståndet som en beskrivning av vattenförekomstens fysiska form; exempelvis djupförhållanden, bottensubstrat, erosionsformer och åtgärder skapande av människan. (VISS, Vatteninformationssystem, u.d.) VISS-hjälp förklarar begreppet konnektivitet som möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material både uppströms och nedströms. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status

på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Ändring vid Havsnäs, naturreservatet Kalkberget

Sedan översiktsplanen 2014 antogs har naturreservatet Kalkberget, strax norr om Havsnäs, tillkommit. Länsstyrelsen Jämtlands län tog beslut om bildande av reservatet 12 oktober 2021, diarienummer 511-1580-2018. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2021) I miljö- och byggavdelningens yttrande till Länsstyrelsen i samrådet angav kommunen att det planerade naturreservatet låg i anslutning till ett utpekad LIS-område vid Flåsjöns västra strand. Kommunen konstaterade att strandnära byggande i området i stort sett kommer att omintetgöras av naturreservatet. Miljö- och byggavdelningen meddelade att man vid nästa revidering av översiktsplanen kommer att verka för att LIS-området tas bort. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2019)

Det ändrade LIS-område vid Havsnäs ligger längs den västra stranden av Flåsjön. Ändringen innebär att den nordliga delen om området, vid Kalkbergsviken, tas bort. Sedan översiktsplanen från 2014 finns det även andra LIS-områden längs Flåsjöns stränder. Längre norrut på den västra stranden, vid Nyhamn och Västvik, finns två områden. I den norra delen av sjön från Gubbhögen till Siljeåsen finns ett utpekad LIS-område. Vid den östra stranden, från Risudden förbi Östra Havsnäs och upp till Stornäsudden finns ytterligare ett LIS-område. (Strömsunds kommun, 2014)

Det ändrade området berörs enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Längs den sträcka som tas bort som LIS-område ligger stranden mellan 10 till 50 meter från gränsen till naturreservatet. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintressen för Ohredahke ligger ett riksintresseområde för rennäring i form av flyttled längs sjöns västra strand. (Sametinget, 2009) I kartan över Ohredahkes strategiska platser redovisar Sametinget en svår passage som sträcker sig en bit söder om det borttagna LIS-området och förbi Nyhamn. (Sametinget, 2017)

Det ändrade LIS-området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Flåsjön. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Flåsjön som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

6.3.3 Miljömål

Ianspråktagande av de utpekade LIS-områdena kan i första hand beröra miljömålen "Levande sjöar och vattendrag", "Ingen övergödning" samt "Grundvatten av god kvalitet" genom uttag av vatten och utsläpp av avlopp. (Naturvårdsverket, u.d.) (Naturvårdsverket, u.d.) (Naturvårdsverket, u.d.) I områden som saknar kommunalt eller gemensamt avlopp råder anmälnings- och tillståndsplikt för avloppslösningar enligt 9 kap. miljöbalken. Även miljömålet "God bebyggd miljö" berörs både utifrån att landskapsbilderna kan förändras vid ianspråktagande av LIS-områdena och att byggnader i vissa fall kan medföra hälsorisker. (Naturvårdsverket, u.d.) Förebyggande arbete sker i samband med kommunens handläggning av bygglov och bygganmälan. Vissa LIS-områden kan även beröra miljömålet "Ett rikt odlingslandskap" eftersom de ligger i anslutning till jordbruksbygd. (Naturvårdsverket, u.d.) Bygglovsprövningen kan här utgöra en viktig styrfunktion för att exempelvis begränsa påverkan på landskapsbilden.

6.3.4 Nollalternativ

Inför arbetet med kommunens översiktsplan från 2014 togs kriterier för LIS och LIS-områden fram, dessa finns kvar även i den nya översiktsplanen. I översiktsplanen 2014 pekades flertalet av kommunens LIS-områden ut. (Strömsunds kommun, 2014) De flesta av de nu föreslagna och ändrande LIS-områdena har tillkommit efter ärenden och dialog med Länsstyrelsen.

6.3.5 Andra alternativ

I arbetet med ändringen av översiktsplanen har en översyn av de områden där allmänheten på olika sätt haft önskemål om nya LIS-områden. Några har pekats ut i den nya översiktsplanen och några förslag har förkastats under arbetets gång. Nedan följer en beskrivning av de förslag som diskuterats under arbetet med planförslaget.

Backe, Backesjön

Under arbetet med LIS-områden har en sträcka längs Backesjöns västra strand från Sjövägen och norrut till Kyrkvägen 3 diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020) Den södra delen av området ligger inom detaljplan B73 som fastställdes av Länsstyrelsen i Västernorrlands län 1974, ärende 082-5878-73. (Länsstyrelsen Västernorrlands län, 1974)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för

Ohredakhe sameby framgår att området inte berörs av något riksintresse för rennärings. (Sametinget, 2009)

Enligt VISS ligger området på grundvattenmagasinet Backe-Fjällsjö som är en urbergsförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk och god kvalitativ status. Grundvattenmagasinet används av kommunen som vattentäkt till Backe samhälle. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Utifrån beslutet om vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Backe grundvattentäkt ligger området inom primär skyddszon. Beslutet fattades av Länsstyrelsen Jämtlands län i december 2020, diarienummer 513-2585-2017. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2020).

Då området ligger inom primär skyddszon för vattenskyddsområdet och delar omfattas av detaljplan pekar kommunen inte ut området i planförslaget. Enligt kommunens urvalskriterier anses avsnitt inom vattenskyddsområden olämpliga som LIS-område. Bestämmelserna om LIS kan inte tillämpas på detaljplanelagda områden.

Backe, Backsjönoret

Under arbetet med LIS-områden har en sträcka längs Backsjönoret östra strand från Gamla vägen och söderut till Klintvägen 11 diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för Ohredakhe sameby framgår att området inte berörs av något riksintresse för rennärings. (Sametinget, 2009)

Enligt kartan i VISS ligger området på grundvattenmagasinet Backe-Fjällsjö som är en urbergsförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk och god kvalitativ status. Grundvattenmagasinet används av kommunen som vattentäkt till Backe samhälle. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Utifrån beslutet om vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Backe grundvattentäkt ligger den norra halvan av området inom sekundär skyddszon. Beslutet om vattenskyddsområde fattades av Länsstyrelsen Jämtlands län i december 2020, diarienummer 513-2585-2017. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2020)

Kommunen pekar inte ut området som LIS- område eftersom delar av området ligger inom sekundär skyddszon för vattenskyddsområde. Enligt kommunens urvalskriterier anses områden inom vattenskyddsområde olämpliga som LIS-område.

Kyrktåsjö, norra stranden

Under arbetet med LIS-områden har ett område vid Tåsjöns norra strand diskuterats. Den berörda stranden sträcker sig från utkanten av norra Kyrktåsjö och upp till Viken. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för Voernese sameby framgår att området inte berörs av något riksintresse för rennäring. (Sametinget, 2009)

Enligt VISS ligger området på grundvattenmagasinet Tåsjö som är en sand- och grusförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk och god kvalitativ status med mycket goda eller utmärkta uttagsmöjligheter. Grundvattenmagasinet används av kommunen som vattentäkt till Kyrktåsjö samhälle. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Området ligger inom det som enligt utredning förväntas kunna ingå i ett vattenskyddsområde för den kommunala vattentäkten enligt miljö- och byggavdelningens ärende 2014.0611. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2014)

Kommunen pekar inte ut sträckan som LIS- område eftersom det förväntas ingå i ett framtida vattenskyddsområde. Enligt kommunens urvalskriterier anses områden inom vattenskyddsområde olämpliga som LIS-område. Ett ställningstagande i den nya översiktsplanen anger att ska det finnas skyddsområden för alla kommunala vattentäkter som försörjer mer än 20 abonnenter.

Västra Lill-Jorm

Under arbetet med LIS-områden har ett område söder om Tvärålidsättern och öster om Norra Lillklumpen vid stranden av Lill-Jorm diskuterats. Området har föreslagits av en privatperson som LIS-område och finns antecknat i miljö- och byggavdelningens ärende med diarienummer 2018.397. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2018)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" ligger området inom riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv. Riksintresseområdet för naturvård ligger 100 meter väster om stranden. (Naturvårdsverket) Vid en jämförelse med Länsstyrelsen Jämtlands beslut om skyddsområde och skyddsföreskrifter för Gäddede ytvattentäkt (diari-

enummer 513-6973-2013) konstateras att området ligger inom tertiär zon i vattenskyddsområdet. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2016) Enligt Sametingets karta över riksintressen för Raetievaerie och Voernese konstateras att inget riksintresse för rennärningen berörs. (Sametinget, 2015) (Sametinget, 2009) I kartan för Voernes strategiska platser redovisar Sametinget ett uppsamlingsområde som sträcker sig ner till stranden av Lill-Jorm. (Sametinget, 2010)

Området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Lill-Jorm. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Lill-Jorm som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Kommunen anser att området var olämpligt som LIS-område. Vid en jämförelse mot kommunens kriterier för olämpliga områden konstateras att området ligger inom både riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv samt tangerar riksintresseområdet för naturvård. Stranden ligger även inom vattenskyddsområdet. Då strandskyddet syftar till att värna friluftslivet och ekologiska värden längs stränder blir det motsägelsefullt att peka ut ett LIS-område i detta område. Området består i huvudsak av en lång obebbyggd sträcka och kan därför inte heller uppfylla kommunens urvalskriterier för lämpliga LIS-områden.

Näsviken

Under arbetet med LIS-områden har ett område i Näsviken beläget vid stranden väster om Höganäsvägen och Wilsongränd diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över rennärningens markanvändning berörs inte Näsviken av någon sameby. (Sametinget, 2022) Området omfattas kommunens detaljplan B93, fastställd av Länsstyrelsen Jämtlands län 1979, diarienummer 11.082-977-78. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 1979)

Enligt VISS karta ligger området på vattenförekomsten Näsviken som är ett grundvattenmagasin i sand och grusförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) VISS uppger att den kemiska och kvalitativa statusen är god. Grundvattenförekomsten används även som kommunens råvattentäkt. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, 193

u.d.) Området ingår inte i vattenskyddsområdet enligt Länsstyrelsens föreskrift om skyddsområde och skyddsföreskrifter för kommunal grundvattentäkt på Långön. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2004) Området ligger vid stranden Ström-Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.). (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Området pekas inte ut som LIS-område. Området ligger inom detaljplan och bestämmelserna om LIS kan inte användas. Nuvarande vattenskyddsområde är framtaget enligt ett äldre vägledningsmaterial. Vid en översyn av vattenskyddsområdet är det inte omöjligt att skyddszonerna skulle utökas inom grundvattenförekomsten.

Rossön

I förslaget till översiktsplan som gick ut på samråd våren 2022 redovisades ett nytt LIS-område i Rossön vid Hagaviken, öster om Hällnäs vägen. Området utgår från planen efter Länsstyrelsens påpekanden i samrådsyttrandet.

Miljö- och byggnämnden beslutade 12 september 2019, § 38, (diarienummer 2019.0454) att bevilja en strandskyddsdispens i området med hänvisning till kommunens kriterier för LIS från översiktsplanen 2014. Länsstyrelsen Jämtlands län beslutade 25 september 2019 att det fanns förutsättningar för strandskyddsdispens i området, Länsstyrelsens diarienummer 526-6645-19. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2014)

Området berörs enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Det föreslagna LIS-området omfattas inte av vattenskyddsområdet för Rossöns grundvattentäkt. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2021) Området berörs inte av något riksintresse för rennäring enligt Sametingets kartor för riksintresseområden för Ohredahke. (Sametinget, 2009).

Området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Nörd-Vangen. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Nörd-Vangen som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Enligt VISS ligger det föreslagna LIS-

området även på ett grundvattenmagasin i en sand- och grusförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Den kemiska och kvantitativa statusen för grundvattenmagasinet bedöms vara god. Det framkommer av systemet att det finns goda eller utmärkta uttagsmöjligheter av vatten i den bästa delen av grundvattenmagasinet. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Ulriksfors

Under arbetet med LIS-områden har ett område i Ulriksfors från stranden vid brukshundklubben stuga och norrut fram till redan befintlig LIS-område diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur" ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över rennäringens markanvändning berörs inte området av någon sameby. (Sametinget, 2022)

Området ligger vid stranden och inom avrinningsområdet till Ström-Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Den tidigare sulfitfabrik som legat inom området har bidragit till föroreningar av marken. En huvudstudie rörande omfattningen av föroreningarna har pågått sedan 2019 och finns registrerad i miljö- och byggavdelningens ärende MIL.2019.867. Slutrapporten som visar på ett fortsatt behov av sanering av området redovisades till kommunen 31 januari 2022. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2019) Kommunen ansåg att området var olämpligt som LIS-område för tillfället. Detta särskilt med hänseende till ställningstagandet under rubriken om förorenade områden under rubriken "Miljö- och riskfaktorer" som säger att förorenad mark alltid ska beaktas vid eventuella exploateringar.

Söder om Äspnäs

Under arbetet med LIS-områden har en sträcka norr om Spettnäset och vidare norrut förbi utloppet av Allån diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-

område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för Ohredakhe sameby framgår att området ingår i ett riksintresse för rennäring. (Sametinget, 2009) Även i Sametingets karta över Raedtivaeries riksintresseområden redovisas området som riksintresseområde för rennäring. (Sametinget, 2015) I kartan för Ohredahkes strategiska platser redovisar Sametinget att riksintresseområdet utgörs både en flyttled och ett uppsamlingsområde. (Sametinget, 2017) I kartan för Raedtivaeries strategiska platser markerar Sametinget området som ett rastbete. (Sametinget, 2010)

Området ligger vid stranden Ström-Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Då området ligger inom riksintresseområde för rennäring i både egenskap av en flyttled, ett uppsamlingsområde och ett rastbete valde kommunen att inte peka ut området i planförslaget. Om riksintressen och naturreservat bedöms kunna lida skada av exploateringen ska området anses olämpligt enligt kommunens urvalskriterier.

6.3.6 Slutsatser

Möjligheterna att röra sig vid stränder och nyttja strandzoner för rekreation och rörligt friluftsliv kan i vissa fall förbättras med stöd av bestämmelserna om LIS. Detta gäller kanske särskilt för de som har begränsad rörlighet och de som på egen hand inte gör egna friluftaktiviteter. Bestämmelserna om LIS-områden skulle kunna göra det möjligt att anläggningar för småskalig turism skapas inom dessa områden.

De föreslagna LIS-områdena vid Ottsjön och Bonäset samt de ändrade LIS-områdena vid Ankarvattsliden och Kalkberget ligger inom eller i anslutning till riksintresseområden för rennäring. I kommunens ställningstaganden rörande rennäring framgår att samtliga ärenden som berör samebyarna ska skickas för samråd. Det blir därför rimligt att kommunen vid handläggning av en ansökan om att ta något av dessa områden i anspråk hör aktuell sameby. Detta då det kan finnas viss risk att nyttjande av stranden skulle kunna påverka riksintresset negativt. Beroende på tolkningar och kommande

praxis runt lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket kan skyldigheten att samråda med samebyar i dessa ärenden bli lagstyrd för kommunen från 1 mars 2024. (Sveriges Riksdag, 2022)

Delar av de föreslagna LIS-områdena ligger inom verksamhetsområde för kommunalt avlopp eller annan gemensam anläggning. För de allra flesta områdena är dock enda möjligheten att anlägga enskilda avloppsanläggningar. Eftersom utsläpp av avloppsvatten kräver tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken kommer dessa lokaliseringar att prövas i det enskilda fallet vad gäller risk för påverkan på vattenområdena. (Sveriges Riksdag, 1998)

7. Referenser

Andersson, S., Arvelius, J., Jones, J., Kindell, S., & Leung, W. (2019) Beräkningar av emissioner och halter av benso(a)pyren och partiklar från småskalig vedeldning - Luftkvalitetmodellering för Skellefteå, Strömsunds och Allingsås kommuner. Norrköping: SMHI, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. Hämtat från [SMHI Meterologi 164 BaP kommunvis uppföljning](#)

Bolin, K., Hammarlund, K., Mels, T., & Westlund, H. (2021). Vindkraftens påverkan på människors intressen. Vindval. Naturvårdsverket. Hämtat från [Vindkraft och människors intressen \(naturvardsverket.se\)](#)

Boverket. (den 28 oktober 2020). Regler och riktvärden för buller. Hämtat från PBL kunskapsbanken - en handbok om plan- och bygglagen: [Regler och riktvärden för buller - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Horstkotte, T. & Djupström, L. (maj 2021). Rennäring och skogsnäring i Sverige. Future Forest Rapportserie 2021:2. Umeå 2021: SLU, Future Forest. Hämtat från [ffrapport rennaring-och-skogsnaring-i-sverige 21-06-01 acr10.pdf \(slu.se\)](#)

Kommunfullmäktige, Strömsunds kommun. (den 9 juni 2021). Sammanträdesprotokoll kommunfullmäktige den 9 juni 2021. Strömsunds kommun. Hämtat från [KF 2021-06-09 § 43-79.pdf \(stromsund.se\)](#)

KTH. (den 11 juni 2021). Hållbar utveckling. Hämtat från Om KTH: [Hållbar utveckling KTH](#)

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 10 januari 1979). Förslag till ändring och utvidgning av byggnadsplan. Beslut, B3.

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 19 augusti 2004). Kungörelse om skyddsområde och skyddsföreskrifter för kommunal grundvattentäkt på Långön, Strömsunds kommun. 23 FS 2004:50 Hämtat från [Strömsunds vattenskyddsområde 2.pdf \(stromsund.se\)](#)

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 31 oktober 2016). Fastställelse av skyddsområde och skyddsföreskrifter för Gäddede ytvattentäkt, Gäddede 1:314, Strömsunds kommun. Diarienummer 513-6973-2013. Hämtat från [Fastställande av skyddsområde och skyddsföreskrifter för Gäddede ytvattentäkt 1_314.pdf \(stromsund.se\)](#)

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 6 maj 2019). Beslut om utökning av naturreservat Daimadalen.

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 14 december 2020). Beslut om fastställelse av vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Backe grundvattentäkt, Strömsunds kommun. Hämtat från [2582-2017 Beslut om fastställelse av vattenskyddsområde för Backe vattenverk Strömsunds kommun \(stromsund.se\)](#)

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 12 oktober 2021). Beslut för bildande av naturreservatet Kalkberget.

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 21 juni 2021). Beslut om fastställelse av vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Rossöns grundvattentäkt, Strömsunds kommun

Länsstyrelsen Västernorrlands län. (den 12 februari 1974). Byggnadsplanebestämmelser. B 73, ärende 082-5878-73.

Länsstyrelserna. (u.d.). Vindbrukskollen. Hämtad från Vindbrukskollen: [Vindbrukskollen \(lansstyrelsen.se\)](#) januari 2022

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2014) Ansökan om dispens från strandskyddet för ett fritidshus. Diarienummer 2014.0454.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2014) Ansökan om dispens från strandskyddet för nybyggnad av ett fritidshus. Diarienummer 2014.0997.

Miljö och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2014) Ansökan om dispens från strandskyddet för nybyggnad av ett fritidshus. Diarienummer 2014.1089.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2014) Förslag till vattenskyddsområden etapp 2, Kyrktåsjö. Diarienummer 2014.0611.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2018) Aktualitetsprövning av den kommunövergripande översiktsplanen, mandatperioden 2019–2022. Diarienummer 2018.397.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2019) Förorenad mark, bidragsansökan för huvudstudie.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2019). Planerat naturreservat Kalkberget. Förfrågan från Länsstyrelsen. Dnr 511-1580-2018.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2020). Centerpartiets förslag till kommunens LIS-områden 2020-12-11.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (u.d.). Samråd inför planerad vindpark, område Bleka. Ärendenummer MIL.2020.92.

Miljö- och energidepartementet. (den 1 juni 2017). Regeringens proposition 216/17:200 Miljöbedömningar. Hämtat från [Microsoft Word - Samlingsdokument \(regeringen.se\)](#)

Miljödepartementet. (den 4 december 1997). Regeringens prop. 1997/98:45 Miljöbalk. Del 2, författningskommentarer. Hämtat från [del-2 \(regeringen.se\)](#)

Miljödepartementet. (u.d.). Förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Hämtat från [Förordning \(2004:675\) om omgivningsbuller Svensk författningssamling 2004:2004:675 t.o.m SFS 2020:11 - Riksdagen](#)

Miljödepartementet. (u.d.) Miljöbedömningsförordning (2017:966) Hämtat från [Miljöbedömningsförordning \(2017:966\) Svensk författningssamling 2017:2017:966 t.o.m SFS 2020:694 - Riksdagen](#)

Naturvårdsverket. (2012) Strandskydd - en vägledning för planering och prövning. Naturvårdsverket. Hämtat från [Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen \(naturvårdsverket.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Barns hälsa och luftföroreningar. Hämtat från [Barns hälsa och luftföroreningar \(naturvårdsverket.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Begränsad klimatpåverkan. Hämtat från Sveriges miljömål: [Begränsad klimatpåverkan - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Ett rikt odlingslandskap. Hämtat från Sveriges miljömål: [Ett rikt odlingslandskap - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](#)

- Naturvårdsverket. (u.d.). Ett rikt växt- och djurliv. Hämtat från Sveriges miljömål: [Ett rikt växt- och djurliv - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/ett-rikt-vaext-och-djurliv)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Frisk luft. Hämtat från Sveriges miljömål: [Frisk luft - Sveriges miljömål \(sverigremiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/frisk-luft)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Generationsmålet. Hämtat från Sveriges miljömål: [Generationsmålet - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/generationsmalet)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Giftfri miljö. Hämtat från Sveriges miljömål: [Giftfri miljö - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/giftfri-miljo)
- Naturvårdsverket. (u.d.). God bebyggd miljö. Hämtat från Sveriges miljömål: [God bebyggd miljö - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/god-bebyggd-miljo)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Grundvatten av god kvalitet. Hämtat från Sveriges miljömål: [Grundvatten av god kvalitet - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/grundvatten-av-god-kvalitet)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Hälsoeffekter av buller. Hämtat från Naturvårdsverket: [Hälsoeffekter av buller \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/tema/halsoeffekter-av-buller)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Ingen övergödning. Hämtat från Sveriges miljömål: [Ingen övergödning - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/ingen-overgodning)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Levande sjöar och vattendrag. Hämtat från Sveriges miljömål: [Levande sjöar och vattendrag - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/levande-sjoar-och-vattendrag)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Levande skogar. Hämtat från Sveriges miljömål: [Levande skogar - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/levande-skogar)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Luftföroreningar och dess effekter. Hämtat från Naturvårdsverket: [Luftföroreningar och dess effekter \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/tema/luftforenaringar-och-dess-effekter)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Hämtat från Naturvårdsverket: [Miljökvalitetsnormer för utomhusluft \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/tema/miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Miljömål. Hämtat från Sveriges miljömål: [Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/miljomal)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Myllrande våtmarker. Hämtat från Sveriges miljömål: [Myllrande våtmarker - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/tema/myllrande-vatmarker)
- Naturvårdsverket. (u.d.). Skyddad natur. Hämtat från Naturvårdsverket: [Skyddad natur \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/tema/skyddad-natur)

Naturvårdsverket. (u.d.). Storslagen fjällmiljö. Hämtat från Sveriges miljömål: [Storslagen fjällmiljö - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

Naturvårdsverket. (u.d.). Strategisk miljöbedömning - kapitel 6 miljöbalken. Hämtat från Naturvårdsverket: [Strategisk miljöbedömning . miljöbedömning för planer och program \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Naturvårdsverket. (u.d.). Sveriges miljömål. Hämtat från Sveriges miljömål: [Sveriges miljömål - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

Naturvårdsverket. (u.d.). Säker strålmiljö. Hämtat från Sveriges miljömål: [Säker strålmiljö - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

Naturvårdsverket. (u.d.). Vindkraftens påverkan på däggdjur på land. Hämtat från Naturvårdsverket: [Vindkraftens påverkan på däggdjur på land \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Naturvårdsverket. (u.d.). Vindval. Hämtat från Naturvårdsverket: [Vindval \(naturvardsverket.se\)/](https://naturvardsverket.se/)

Naturvårdsverket. (u.d.). Vägledning strandskydd, Hämtat från Naturvårdsverket: [Om råden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Naturvårdsverket. (u.d.). Ämnesområde Miljöföreningar. Hämtat från Naturvårdsverket: [Miljöföreningar \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Regeringen, Miljö- och samhällsdepartementet. (2005) Författningsmotiv, Fm 2005:2 Förordning om ändring i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivning.

Regeringen, Näringsdepartementet. (den 20 maj 2011). Kommittédirektiv; En ny renskötsellagstiftning - det samiska folkets rätt till renskötelse, jakt och fiske. Dir 2021:335 Hämtat från Regeringen: [en-ny-renskotsellagstiftning-det-samiska-folkets-ratt-till-renskotelse-jakt-och-fiske-dir.202135.pdf \(regeringen.se\)](https://regeringen.se)

Regeringskansliet. (den 11 januari 2016). Agenda 2030 för hållbar utveckling. Hämtat från regeringskansliet: [Agenda 2030 för hållbar utveckling - Regeringen.se](https://regeringen.se)

Regeringskansliet. (den 19 januari 2016) Logotyp och ikoner. Hämtat från Regeringskansliet: [Logotyp och ikoner - Regeringen.se](https://regeringen.se)

Regeringskansliet. (u.d.). Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Hämtat från Regeringskansliet: [att-forandra-var-varld_agenda-2030-for-en-hallbar-utveckling.png.pdf \(regeringen.se\)](https://regeringen.se)

Riksantikvarieämbetet.(u.d). L1945:4321 Kolningsanläggning. Hämtat från Fornsök: [Fornsök \(raa.se\)](#)

Riksantikvarieämbetet. (u.d.). L1947:5023 Boplats. Hämtat från Fornsök: [Fornsök \(raa.se\)](#)

Riksantikvarieämbetet. (u.d.). L1948:9570 Boplats. Hämtat från Fornsök: [Fornsök \(raa.se\)](#)

Rydell, J. Ottvall, R., Pettersson, S., & Martin, G. (2017) Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss. Vindval. Hämtat från Naturvårdsverket: [Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss \(naturvardverket.se\)](#)

Sametinget. (den 29 april 2009). Rennäringens riksintressen inom Ohredahke sameby. Hämtat från Sámediggi: [151 ohredahke riks.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 20 februari 2009). Rennäringens riksintressen inom Vilhelmina södra sameby. Hämtat från Sámediggi: [140 vilhelmina sodra riks.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 7 juni 2009). Rennäringens riksintressen inom Voernese sameby (Före detta Frostvikens Norra sameby). Hämtat från Sámediggi: [150 voernese riks.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 28 december 2010). Strategiska områden Raedtievaerie sameby. Hämtat från Sámediggi: [152 raedtievaerie strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget, (den 18 oktober 2010). Strategiska områden Voernese sameby. Hämtat från Sámediggi: [150 voernese strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 10 april 2012). Rennäringens riksintressen inom Jijnjevaerie sameby. Hämtat från Sámediggi: [153 jijnjevaerie riks.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 14 juni 2012). Strategiska områden för Vilhelmina södras sameby. Hämtat från Sámediggi: [140 vilhelmina sodra strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 19 februari 2015). Rennäringens riksintressen inom Raedtievaerie sameby. Hämtat från Sámediggi: [152 Raedtievaerie riks.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 24 juni 2015). Strategiska områden Jijnjevaerie sameby. Hämtat från Sámediggi: [153 jijnjevaerie strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 22 december 2017). Strategiska områden för Ohredahke sameby. Hämtat från Sámediggi: [151 ohredahke strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 31 mars 2021) Renar och snöskoter. Hämtat från Sámediggi: [Renar & snöskoter - Sametinget](#)

Sametinget. (den 24 maj 2021) Rennäring och skogsbruk. Hämtat från Sámediggi: [Skogsbruk & rennäring - Sametinget](#)

Sametinget. (den 3 januari 2022). Rennäringens markanvändning. Hämtat från Sámediggi: [Kartor som underlag för planer - Sametinget](#)

SGU, Sveriges geologiska undersökning. (den 28 maj 2021). Kartvisaren Mineralrättigheter Hämtat från SGU: [SGUs Kartvisare](#)

SGU, Sveriges geologiska undersökning. (u.d.). Jordarter 1.1 miljon. Hämtat från SGU: [SGUs Kartvisare](#)

Skogsstyrelsen. (u.d.). Skogliga grunddata. Hämtat från Skogsstyrelsen: [Kartor \(skogsstyrelsen.se\)](#)

SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet. (den 16 november 2020) Ljusföroreningar - ett underskattat miljöproblem. Hämtat från SLU:s kunskapsbank: [<ljusföroreningar - ett underskattat miljöproblem Externwebben \(slu.se\)](#)

Statens offentliga utredningar. 82021). SOU 2021:53, En rättssäker vindkraftsprövning. Hämtat från Regeringskansliet: [En rättssäker vindkraftsprövning SOU 2021:53 \(regeringen.se\)](#)

Strömsunds kommun. (den 11 juni 2014). Översiktsplan Strömsunds kommun. Hämtat från Strömsunds kommun: [Översiktsplan 2014 webb.pdf \(stromsund.se\)](#)

Strömsunds kommun. (den 18 september 2019). Tillägg till Strömsunds kommuns Översiktsplan - Vindkraft. Hämtat från Strömsunds kommun: [Tillägg till Strömsunds kommuns Översiktsplan - Vindkraft.pdf \(stromsund.se\)](#)

Strömsunds kommun. (den 21 april 2021). Folkhälsoprogram för Strömsunds kommun-åren 2021–2025. Kommunfullmäktige 21 april 2021, § 26. Hämtat från Strömsunds kommun: [Folkhälsoprogram 2021 - 2025.pdf \(stromsund.se\)](#)

Sveriges Riksdag. (den 11 juni 1998). Miljöbalk SFS 1998:808 (ändringar t.o.m. SFS 2021:1018). Hämtat från Sveriges Riksdag: [Miljöbalken \(1998:808\) Svensk författningssamling 1998: 1998:808 t.o.m. SFS 2021:1018 - Riksdagen](#)

Sveriges Riksdag. (den 1 juni 2010). Plan- och bygglag SFS 2010:900 (ändringar t.o.m. SFS 2021:788). Hämtat från Sveriges Riksdag: [Plan- och bygglag \(2010:900\) Svens författningssamling 2010:2010:900 t.o.m. SFS 2021:788 - Riksdagen](#)

Sveriges Riksdag. (den 27 januari 2022). Lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket SFS 2022:66. Hämtat från Sveriges Riksdag: [Lag \(2022:66\) om konsultation i frågor som rör det samiska folket Svensk författningssamling 2022:2022:66 t.o.m. 2022:69 - Riksdagen](#)

Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt (den 21 januari 2022). Länsstyrelsen i Västernorrlands län (vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikts) föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Bottenhavets vattendistrikt. 22FS 2021:5. Hämtat från Länsstyrelsen Västernorrlands län: [22FS 2021:5 Länsstyrelsen i Västernorrlands län \(Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt\) föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Bottenhavets vattendistrikt \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna. (u.d.) Miljökvalitetsnormer för vatten, Hämtat från Vattenmyndigheterna: [Miljökvalitetsnormer för vatten Vattenmyndigheterna](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). VISS Vatteninformationssystem Sverige. Hämtat från VISS: [Välkommen till VISS \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Nörd-Vangen. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige [Nörd-Vangen - Sjö- VISS - VatteninformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Jansjönoret. Hämtat från VISS [Jansjönoret - Vattendrag - VISS - VatteninformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Morfologiskt tillstånd. Hämtat från VISS-Hjälp: [Morfologiskt tillstånd - Viss \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Ankarvattnet. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Ankarvattnet - Sjö - VISS - VatteninformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Backe-Fjällsjö. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Backe Fjällsjö - Grundvatten - VISS - VatteninformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Bäckatorpet. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Bäckatorpet - Grundvatten VISS -VattenInformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Enkla vattenkartan. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Enkla vattenkartan \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Faxälven. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Faxälven - Vattendrag - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Flåsjön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Flåsjön - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Fyrån. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Fyrån - Vattendrag - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Grundfjärden. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Grundfjärden - Sjö - VISS VattenInformationssystem Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Görviksjön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Görviksjön - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Hamnerdalssjön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Hamnerdalssjön - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Konnektivitet. Hämtat från VISS-Hjälp: [Konnektivitet - Viss \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Kvarnbergsvattnet / Ströms Vattudal. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Kvarnbergsvattnet / Ströms Vattudal - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Lill-Jorm. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Lill-Jorm - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Näsviken. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Näsviken - Grundvatten - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Ottsjön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Ottsjön - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Rossön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Rossön - Grundvatten - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Ströms Vattudal. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Ströms Vattudal - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Sågbäcken. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Sågbäcken - Vattendrag - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs- och vattenmyndigheten. (u.d.). Tomasselet. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Tomasselet - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Tåsjö. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Tåsjö - Grundvatten - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Näsån. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Näsån - Vattendrag - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Tåsjön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Tåsjön - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Granskningsutlåtande till planförslag för Strömsunds kommuns översiktsplan

Inledning	3
Inkomna yttranden	3
Allmänt och övrigt	4
Utvecklingsinriktning	4
Miljö- och riskfaktorer	6
Naturolyckor	6
Strålning	7
Kommunikationer	8
Energi	8
Bebyggelseområden	8
Skogsnäring	9
Jordbruk	10
Vindkraft	10
Gruvdrift	11
Torvtäkter	12
Riksintressen	12
Kulturmiljö	14
Bostadsnära natur	14
LIS-områden och strandskydd	15
Miljökvalitetsnormer	17
Försvarmaktens intresse	17
Konsekvensbeskrivning	18

Inledning

Förslaget till ny översiktsplan för Strömsunds kommun gick ut till samråd i början av mars 2022, efter ett beslut i kommunstyrelsen den 22 februari. Då samrådstiden var slut, den 31 maj, hade 21 yttranden kommit in. Samrådsredogörelsen redovisar de framkomna synpunkterna och de förslag som dessa gett anledning till.

Strömsunds kommun har tagit fram ett underlag för ny översiktsplan. Den nu gällande översiktsplanen är från 2014 och behöver revideras. Arbetet med att ta fram den nya planen påbörjades i april 2021. Tidiga samråd hölls med länsstyrelsen under planperioden. I slutet av februari beslutade kommunstyrelsen att planförslaget skulle skickas ut för samråd (KS 2022-02-22, §43). Den 8 mars skickades planförslaget, tillsammans med en strategisk miljöbedömning, ut för yttrande till kommunens invånare och enskilda via kommunens hemsida, andra myndigheter och bransch- och intresseorganisationer, lokala föreningar och grupper. Under samrådstiden hölls samrådsmöten i kommunens fem större orter. Även ett digitalt samrådsmöte genomfördes. Dessutom hölls samrådsmöten med samebyarna och länsstyrelsen under samrådstiden. Tiden för att lämna in yttranden gick ut den 31 maj 2022. Då hade 20 yttranden kommit in.

En samrådsredogörelse upprättades och kommunen bemötte de inkomna förslagen samt tog ställning till hur de skulle tillgodoses i den nya översiktsplanen. För synpunkter som inte kunde beaktas i planen har skälen för detta angetts i samrådsredogörelsen. Den 30 augusti 2022 godkände kommunstyrelsen samrådsredogörelsen och beslutade att den reviderade planen skulle ställas ut för granskning (KS 2022-08-30, §136), enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900). Kungörelse om granskning av planförslaget publicerades i länets tidningar och på kommunens officiella anslagstavla den 1 september. Granskningstiden har pågått från den 2 september till den 3 november. Sju yttranden har kommit in till kommunen under granskningstiden och ett yttrande strax efter granskningstidens utgång.

Granskningsutlåtandet redovisar de framkomna synpunkterna och redovisar de förslag som dessa gett anledning till.

Inkomna yttranden

1. 2022-10-28: Räddningstjänsten Jämtland
2. 2022-10-28: LRF:s kommungrupp i Strömsund
3. 2022-11-01: Östersunds kommun
4. 2022-11-01: Länsstyrelsen i Jämtlands län
 - a. Energimyndigheten

- b. Sametinget
 - c. Strålsäkerhetsmyndigheten
 - d. Svenska Kraftnät
 - e. Trafikverket
- 5. 2022-11-02: Jamtli
 - 6. 2022-11-03: Sollefteå kommun
 - 7. 2022-11-03: Vänsterpartiet i Strömsund
 - 8. 2022-11-07: Krokoms kommun

Allmänt och övrigt

3, 6, 7, 8

Östersunds kommun anser att deras synpunkter under samrådet har beaktats och har inget att erinra.

Föranleder ingen ändring i planen.

Sollefteå kommun har inget att erinra.

Föranleder ingen ändring i planen.

Vänsterpartiet i Strömsund vill att all kommunägd mark visas som ett skikt i kartan.

Förslag:

Ingen ändring. Den kommunägda marken finns redan som ett skikt i kartan.

Krokoms kommun skriver i sitt yttrande "planförslaget lyfter mellankommunal dialog vid behov på ett bra sätt". Förslaget "bedöms helt enkelt inte innehålla några stora punkter att anmärka på".

Föranleder ingen ändring i planen.

Utvecklingsinriktning

2, 7

LRF:s kommungrupp vill att livsmedelsproduktion ska finnas med under "Näringslivsutveckling".

Förslag:

Ingen ändring. I avsnittet näringslivsutveckling skriver kommunen fram vikten av företag som "bygger på förnyelsebara råvaror och förnybar energi". Detta inbegriper naturligtvis livsmedelsproducerande jordbruksföretag. Vidare skriver kommunen även om "grön omställning" i avsnittet, vilket jordbruksföretagen har en stor del i.

LRF:s kommungrupp vill även att "vägnätet" nämns under "Infrastruktur".

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att vikten av ett bra vägnät redan är framskrivet under infrastruktur, samt på flera andra ställen i planen. Under "Infrastruktur" står det till exempel: "Kommunen ska aktivt verka för att behålla och förbättra befintliga kommunikationer såsom flyg, buss, tåg, vägnät, mobiltelefoni och bredband".

LRF:s kommungrupp vill att "livsmedelsproduktion och energi" skrivs in under "Näringsliv och arbetsmarknad".

Förslag:

Ingen ändring. I avsnittet beskrivs hur kommunen avser arbeta med företagen i kommunen, för att utveckla samverkan. Här lyfts även grön omställning fram, varvid kommunen inte ser behov av att ytterligare lyfta fram specifikt livsmedelsproduktion och energi.

LRF:s kommungrupp vill att det under "Hållbarhet" lyfts ökad självförsörjning, inte minst av livsmedel.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att avsnittet väl visar på intentionen för en ökad självförsörjning. Till exempel står det att kommunen ska "Verka för en ökad grad av självförsörjning av energi, varor och tjänster" i avsnittet.

LRF:s kommungrupp anser att avsnittet om utveckling av bland annat jord och skog är bra.

Föranleder ingen ändring i planen.

Vänsterpartiet i Strömsund vill att kommunen utvecklar begreppet "cirkulär ekonomi", som nämns i planen under "Vision 2040".

Förslag:

Ingen ändring. Under Vision 2040 har kommunen översiktligt beskrivit hur man avser eftersträva att i möjligaste mån använda sig av en cirkulär ekonomi. Vidare finns det i skrivningen nämnt några möjligheter med cirkulär ekonomi, men också materialströmmar som är svåra/omöjliga att få att ingå i en cirkulär ekonomi. Stycket under Vision 2040 har getts samma utrymme som övriga stycken i visionen. Kommunen ser inte översiktsplanen som det dokument som ska utveckla begreppet cirkulär ekonomi ytterligare. Däremot är det av vikt att under översiktsplanens vision markera att cirkulär ekonomi ska eftersträvas.

Miljö- och riskfaktorer

1

Räddningstjänsten Jämtland vill att kommunen förtydligar skrivningen om farlig verksamhet/farlig anläggning.

Förslag:

Ändring i planen. Kommunen förtydligar skrivningen i texten.

Naturolyckor

4, Kommunen

Kommunen har uppmärksammat att det finns en "Förstudie och översiktlig kartering av stabilitet i raviner och slänter i morän och grov sedimentjord", utförd av SGI på uppdrag av MSB. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen kompletterar planförslaget med underlag avseende ras- och skredrisker som finns tillgängligt för att göra bedömningar på översiktsplanenivå.

Förslag:

Ändring i planen. Förstudien och översiktlig kartering av stabiliteten i raviner och slänter i morän och grov sedimentjord, utförd av SGI på uppdrag av MSB, redovisas i kartan.

Länsstyrelsen påtalar även att de eventuella risker som finns gällande ras, skred, erosion och översvämningar behöver utredas vidare i kommande detaljplaner och prövningar för de industritomter som pekas ut i översiktsplanen.

Förslag:

Ingen ändring. I planen, under avsnittet "Bebyggelseområden", finns redan ett ställningstagande som skriver fram detta. "Den strategiska miljöbedömningens föreslagna utredningar och försiktighetsåtgärder för industriområden ska beaktas".

Strålning

4c

Strålsäkerhetsmyndigheten ser positivt på att kommunen avser följa myndighetens rekommendationer.

Föranleder ingen ändring i planen.

Strålsäkerhetsmyndigheten anser att det bör redovisas magnetsfältsnivåer vid placering av nya elektriska anläggningar där magnetfältsnivån förväntas bli förhöjd, särskilt bör det vid planeringen beaktas teknikval och placering för att begränsa barns exponering för magnetfält. Det gäller också vid exploatering nära järnväg.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen hänvisar redan i avsnittet "Strålning" till Strålsäkerhetsmyndighetens rekommendationer vid samhällsplanering och byggande. Eventuella krav på mätningar av magnetfältsnivåer vid byggande hänskjuts till bygglovsprocessen.

Strålsäkerhetsmyndigheten ser positivt på att en kartläggning på högriskområden för radon har genomförts. Vidare ser man ett värde i att samla information och hänvisningar till regelverk om radon i översiktsplanen, så att man vid samhällsplaneringen har det på ett ställe.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen kan se ett värde i att samla denna typ av information i översiktsplanen. Samtidigt är det lätt att informationen ersätts av ny information och på så vis blir missvisande, om översiktsplanen inte ständigt revideras. En hänvisning till Strålsäkerhetsmyndigheten, där informationen alltid bör vara uppdaterad, anser kommunen i nuläget vara bättre än att lägga in informationen i planen. Kommunen tar med sig synpunkten till nästa revidering av översiktsplanen.

Strålsäkerhetsmyndigheten ser positivt på att vi avser följa myndighetens rekommendationer avseende UV-strålning.

Föranleder ingen ändring i planen.

Strålsäkerhetsmyndigheten ser positivt på att bakgrundsstrålning från Cesium-137 tas i åtanke i översiktsplanen samt att vi genomfört och redogjort för mätningar på vilt, fisk och svamp.

Föranleder ingen ändring i planen.

Kommunikationer

4, 4e

Länsstyrelsen och Trafikverket påtalar i sina yttranden att nya beslut om riksintressen har tagits under granskningstiden (26 september) för Inlandsbanan (Gällivare till Hoting), samt järnvägen Hoting till Forsmo. Vidare har riksintresseanspråket för väg 346 (Hoting till Junsele) tagits bort.

Förslag:

Ändring i planen. Kommunen för in som en anmärkning i planen att väg- och järnvägssträckningarna enligt ovan har fått ändrade riksintresseanspråk under granskningstiden, samt gör förändringar i kartan.

Länsstyrelsen påtalar att det bara är vid detaljplaneprovning som länsstyrelsen är samrådspart för att tillgodose riksintresseanspråket "Kommunikation", dock inte vid lovprovning.

Förslag:

Ändring i planen. Kommunen ändrar ställningstagandet under "Kommunikationer" till att samråd med länsstyrelsen endast avser detaljplaner.

Energi

4d

Svenska kraftnät är positivt till att vi beaktat deras synpunkter under samrådet.

Föranleder ingen ändring i planen.

Bebyggelseområden

2, 7

LRF:s kommungrupp vill att ställningstagandet "Industriverksamheter bör i möjligaste mån förläggas på mark som inte har andra markanvändningsintressen, till exempel naturvård eller rekreationsområden för allmänheten" kompletteras med livsmedelsproduktion.

Förslag:

Ändring i planen. Ställningstagandet kompletteras med livsmedelsproduktion.

Vänsterpartiet i Strömsund är positivt till det nya ställningstagandet att "Kommunen ställer sig positiv till att det anordnas odlingslotter i eller i anslutning till kommunens tätorter".

Föranleder ingen ändring i planen.

Vänsterpartiet i Strömsund vill att kommunen gör ett nytt ställningstagande i planen att "Tillkommande bebyggelse, samt mark- och vattenanvändning ska inte bidra till bostadssegregation eller annan segregation".

Förslag:

Ändring i planen. Under "Bebyggelseområden" läggs ett nytt ställningstagande in: "Tillkommande bebyggelse, samt mark- och vattenanvändning ska främja integration".

Skogsnäring

2, 4b

LRF:s kommungrupp i Strömsund har synpunkter på att ett ställningstagande omformulerats efter samrådet från "Skogen ska skötas så att den ger en uthållig och god avkastning" till "Skogens och skogsmarkens värde för produktion ska värnas, samtidigt som den biologiska mångfalden ska bevaras".

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att det förändrade ställningstagandet är tydligare och på ett bättre sätt visar intentionen med skogsbruket i kommunen.

Sametinget menar att följande ställningstagande bör tas bort: "Den del av den fjällnära skogen som är klassad som produktiv skogsmark bör kunna brukas i likhet med annan produktiv skogsmark".

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen ser ett värde i att även viss fjällnära skog ska kunna brukas. Kommunen har förtroende för att Skogsstyrelsen hanterar eventuella avverkningsanmälningar på ett bra sätt och, precis som Samedinget skriver, krävs det särskilda anmälningar vid avverkning av fjällnära skog.

Jordbruk

2

LRF:s kommungrupp anser att det är positivt att kommunen i planen lyfter fram värdet av de gröna näringarna, ett aktivt jordbruk och att jordbruksmarken ska värnas.

Föranleder ingen ändring i planen.

LRF:s kommungrupp har skrivit att ställningstagandet "En jordbruksproduktion med ekologisk inriktning och jämtländskt mathantverk bör stödjas" hellre borde formuleras som "Ett hållbart jordbruk och lokal förädling bör stödjas och med tillägget om betande djur".

Förslag:

Ingen ändring. I granskningsförslaget är ställningstagandet redan formulerat: "Ett hållbart jordbruk och lokal förädling bör stödjas. Det är önskvärt att utveckla mjölk- och köttproduktionen med betande djur". Detta ändrades på uppmaning av LRF under samrådet.

LRF:s kommungrupp skriver; "Då det finns begränsningar i att komma över fastigheter och där prioritering av boende för besöksnäring kan vara kontraproduktivt i förhållande till jordbrukets utveckling önskas ett tillägg om att kommunen ska verka för att möjliggöra detta".

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen har redan i ett ställningstagande skrivit: "I kommunens turistområden bör initiativ tas till en samverkan mellan jordbruk och turismnäring".

Vindkraft

4a

Energimyndigheten anser att Strömsunds kommun har en balanserad inställning till vindkraftsutbyggnad med väl förda resonemang gällande de möjligheter som finns i

dagsläget. Energimyndigheten välkomnar även kommunens positiva inställning till generationsväxling av äldre vindkraftverk.

Föranleder ingen ändring i planen.

Gruvdrift

7

Vänsterpartiet i Strömsund vill se att lokalbefolkningen ges större möjlighet att faktiskt påverka kommunens ställningstaganden till gruvbrytning.

Förslag:

Ingen ändring. I översiktsplanen har kommunen gjort två ställningstaganden, vad avser gruvdrift; "Gruvdrift skapar en möjlighet att stärka näringslivet och öka antalet arbetstillfällen i kommunen. Samtidigt måste detta ske med befo- gad hänsyn till andra näringars och miljöskyddets intressen" samt "Uranbryt- ning ska inte tillåtas i kommunen". Översiktsplanens ställningstaganden bes- lutas av kommunfullmäktige, där ledamöterna är demokratiskt valda, varvid befolkningen, via sina förtroendevalda, har möjlighet att påverka kommu- nens ställningstaganden.

Vänsterpartiet i Strömsund vill vidare att kommunen ska redogöra för vilka riksintres- sen som ska prioriteras vid frågan om gruvetablering.

Förslag:

Ingen ändring. Under avsnittet "Riksintressen" har kommunen i planen gjort ett ställningstagande: "Vid avvägning mellan motstående riksintressen ska företräde ges åt det som på bästa sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt".

Vänsterpartiet i Strömsund anser "att berörda samebyar ska ges tolkningsföreträde i avgörandet om vilka samverkansformer som är möjliga att använda i de fall som man försöker tillgodose såväl berörda samebyars intressen samt andra näringsintressen".

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att samverkansformer inte bör "beläggas" med tolkningsföreträde. Det medför, enligt kommunen, stor risk för att syftet med samverkan går förlorad. Kommunen ser inte heller detta som en fråga för översiktsplanen.

Torvtäcker

7

Vänsterpartiet i Strömsund vill att det i planen görs ett ställningstagande som "förordar att dikade torvmarker i första hand ska återvätas, restaureras eller på annat sätt återställas i sin funktion som koldioxidsänka". Vänsterpartiet menar också att all torvbrytning är oförenlig med cirkulär ekonomi, vilket kommunen tolkar som att ställningstagandet "Torvbrytning av odlingstorv, på redan dikad torvmark skulle kunna vara möjlig förutsatt att biologisk mångfald på landskapsnivå sätts i fokus vid val av brytningsobjekt och efterbehandling" ska tas bort från planen.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Kommunen vidhåller att brytning av odlingstorv, under vissa förutsättningar, ska kunna vara möjlig, enligt ställningstagandet ovan. Ställningstagandet under "Torvtäcker" formuleras om till "Det är av stort värde att låta myrar vara orörda, då de fungerar som näringsfällor och koldioxidsänkor, samt dämpar höga vattenflöden, vilket förväntas bli vanligare i framtiden på grund av klimatförändringarna".

Riksintressen

4, 4b

Länsstyrelsen bedömer att förslaget till översiktsplan riskerar att inte tillgodose riksintresse för rennäring enligt 3 kap. 5 § miljöbalken, detta i förhållande till utpekade LIS-områden. Länsstyrelsen menar att frågan om ett LIS-områdes lämplighet i förhållande till såväl allmänna intressen som riksintressen ska hanteras inom ramarna för översiktsplanprocessen. Detta för att översiktsplanen dels ska redovisa hur kommunen anser att berörda riksintressen ska tillgodoses, dels för att översiktsplanen ska fungera vägledande för kommande bygglovs- och dispensprövning.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Under avsnittet "Riksintressen" läggs det in en anmärkning om att länsstyrelsen bedömer att riksintresset för rennäring enligt 3 kap. 5 § miljöbalken riskerar att inte tillgodoses, i förhållande till utpekade LIS-områden. Kommunens intention är naturligtvis att tillgodose riksintresse för rennäring. Det finns i planen fyra nytillkomna LIS-områden, varav ett (Bonäset) berör riksintresset. Övriga LIS-områden är beslutade i den nuvarande översiktsplanen, från 2014, där länsstyrelsen inte hade några synpunkter på att riksintresset inte skulle tillgodoses. I samrådsprocessen fanns det önskemål om att området skulle göras ännu större, ända upp till Svaningen. Den

berörda samebyn hade i sitt samrådsyttrande inga synpunkter på det utpekade området. Däremot var man inte positiv till om det skulle skapas LIS-område på de vis som den föreslagna förlängningen av området skulle innebära. Kommunen valde utifrån detta att låta det utpekade området vara kvar i planen, men inte utökas.

Under avsnittet "Rennäring" finns ett ställningstagande "Samtliga ärenden som berör samebyarna ska skickas för samråd". För att ytterligare säkerställa att riksintresset tillgodoses skrivs ett nytt ställningstagande, under avsnittet "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS" in "Riksintresse för rennäring ska beaktas och vid eventuell dispensprövning inom LIS-områden, som berör riksintresse för rennäring, ska det alltid genomföras samråd med berörd sameby".

Sametinget menar att det är olämpligt att föreslå LIS-områden där det är områden av riksintressen för rennäringen, dit även flyttleder av riksintressen räknas. Flera av kommunens LIS-områden ligger i närheten eller vid flyttleder som också markerats som svår passage av samebyn. Sametinget menar att det kan bli en eskalerande påverkan i området.

Delvis ändring i planen. Kommunens intention är naturligtvis att tillgodose riksintresse för rennäring. Det finns i planen fyra nytillkomna LIS-områden, varav ett (Bonäset) berör riksintresset. Övriga LIS-områden är beslutade i den nuvarande översiktsplanen, från 2014. I samrådsprocessen fanns det önskemål om att området skulle göras ännu större, ända upp till Svaningen. Den berörda samebyn hade i sitt samrådsyttrande inga synpunkter på det utpekade området. Däremot var man inte positiv till om det skulle skapas LIS-område på de vis som den föreslagna förlängningen av området skulle innebära. Kommunen valde utifrån detta att låta det utpekade området vara kvar i planen, men inte utökas.

Under avsnittet "Rennäring" finns ett ställningstagande "Samtliga ärenden som berör samebyarna ska skickas för samråd". För att ytterligare säkerställa att riksintresset tillgodoses skrivs ett nytt ställningstagande, under avsnittet "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS" in "Riksintresse för rennäring ska beaktas och vid eventuell dispensprövning inom LIS-områden, som berör riksintresse för rennäring, ska det alltid genomföras samråd med berörd sameby".

Kulturmiljö

5

Jamtli har inkommit med ett yttrande, att "Synpunkterna lämnade i samrådet kvarstår".

Förslag:

Delvis ändring i planen. I Jamtlis samrådsyttrande framkom det två synpunkter på förändringar av planen.

För det första ville Jamtli att kommunen under rubriken "Hänsynstagande byggnadsminne" borde förtydliga att ändringar av ett byggnadsminne kräver länsstyrelsens tillstånd. Detta är ändrat i granskningsförslaget och ett ställningstagande under rubriken "Kulturmiljö" är skrivet i enlighet med Jamtlis förslag: "Eventuell ändring av ett byggnadsminne kräver länsstyrelsens tillstånd". Kommunen ser dock att meningen även kan läggas in i texten under "Hänsynstagande byggnadsminne".

Den andra synpunkten var att delar av de utpekade LIS-områdena berörs av kända fornlämningar och att dessa områden inte bör pekas ut som LIS-områden. Kommunen har bemött detta i samrådsredogörelsen och vidhåller detta även i granskningsutlåtandet, med citerad text från samrådsredogörelsen.

Ingen ändring. Kommunen är medveten om att vissa LIS-områden berörs av fornlämningar, och även av andra skyddsvärda miljöer/arter. Att peka ut LIS-områden och utesluta dessa miljöer i kartbilden skulle skapa en fragmentering, som skulle bli svår att hantera. Dessutom tillkommer ständigt nya skyddsvärda platser. Vid prövning av strandskyddsdispens, med LIS som särskilt skäl, görs alltid en översyn av fornlämningar, naturvärden, värden för allmänheten, skyddsvärda arter på platsen och så vidare, på samma vis som vid handläggning av andra strandskyddsärenden. Vid påverkan på området beviljas inte dispens, alternativt att en bedömning av hur man kan undvika påverkan görs tillsammans med länsstyrelsen."

Bostadsnära natur

7

Vänsterpartiet i Strömsund vill att det skrivs in ett ställningstagande i planen som innebär att de områden som idag nyttjas av kommuninnevånarna som rekreations- och fri-luftsområden avsätts för att utvecklas i allmänhetens intresse, vilket även påtalades i samrådsskedet.

14

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen vidhåller sin ståndpunkt från samrådet. I avsnittet "Bostadsnära natur" finns tre ställningstaganden som ska säkerställa att det finns bostadsnära natur i eller i närhet till kommunens tätorter. Samtliga tätorter i kommunen är omgivna av eller har närhet till flera naturområden och exploateringarna är inte i den omfattningen att detta ser ut att avsevärt förändras.

Vänsterpartiet i Strömsund vill vidare att det i planen använda begreppet "Bostadsnära natur" ändras till "Tätortsnära natur".

Förslag:

Ingen ändring. Bägge begreppen förekommer hos statliga myndigheter. Boverket använder "Bostadsnära natur", medan till exempel Naturvårdsverket oftast använder "Tätortsnära natur". Boverket är en nationell myndighet med ansvar för frågor som bland annat handlar om fysisk planering och byggande i tätort. Boverket beskriver bostadsnära natur "som mark som ska vara möjlig att nå till fots från bostaden och som består av olika typer av grönytor – alltifrån trädgården till ån som slingrar sig genom bostadsområdet.

Bostadsnära natur kan vara både planlagd (av kommunen planerad för exempelvis byggnation av bostadsområde) och inte planlagd mark". Kommunen har valt att i översiktsplanen använda begreppet "Bostadsnära natur" och ser ingen anledning att ändra det.

LIS-områden och strandkydd

4, 4b

Länsstyrelsen har, utöver vad gäller påverkan på riksintresse för rennäring, inga ytterligare synpunkter på hanteringen av LIS. I kommande prövningar av dispenser inom de utpekade områdena behöver påverkan i förhållande till strandkyddets syften hanteras och översiktsplanen utgör en god grund för sådana prövningar.

Föranleder ingen ändring i planen.

Sametinget ställer sig frågande till kommunens ställningstagande "Exploatering i ett LIS-område är att betrakta som strategisk landsbygdsutveckling vilket är ett väsentligt samhällsintresse" och menar att enligt proposition 1985/86:3 finns inte exploatering av LIS-områden med som väsentligt samhällsintresse. Propositionen nämner bostadsförsörjningsbehovet, lokalisering av bostäder och arbetsplatser nära varandra, att

skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem, samt säkerställa viktiga rekreationsintressen som väsentliga samhällsintressen.

Förslag:

Ingen ändring. I Strömsunds kommun har det länge varit svårt att få möjlighet att låna pengar för att bygga nytt. Bankerna har vid ett flertal tillfällen nekat lån, då banken bedömt att det färdiga huset är värt mindre än vad det kostat att bygga. Om husets läge bedömts varit attraktivt, till exempel strandnära, har däremot bankerna varit mer positiva till att bevilja lån. Kommunen ser alltså exploatering av LIS-områden som en möjlighet att skapa nya bostäder i kommunen, bostadsförsörjning. Vidare ställer sig kommunen frågande till Sametingets hänvisning till en proposition som tillkommit före begreppet LIS-område fanns.

Sametinget menar vidare att det är positivt att kommunen avser samråda med berörd sameby, i sådana fall där sameby berörs, men menar att de utpekade LIS-områdena borde diskuterats vid det samråd som hölls med samebyarna inför framtagandet av översiktsplanen.

Förslag:

Ingen ändring. Vid kommunens samråd med samebyarna, den 3 maj 2022, presenterades planen och dess intentioner. Bland annat visades LIS-områden och andra planerade åtgärder som kommunen bedömde kunna påverka samebyarna. Vid samrådet framkom inga synpunkter på de föreslagna LIS-områdena. Under samrådstiden fick kommunen in ett yttrande från en sameby. Inte heller i det yttrandet har man ifrågasatt de utpekade LIS-områdena. Det inkomna yttrandet var från den sameby som berörs av det nya LIS-området vid Bonäset.

Sametinget tar upp kommunens argumentation gällande LIS-områden, att kommunen har mycket stränder och vattendrag, och menar att kommunen härvid borde kunna undvika LIS-områden i utpekade områden för riksintressen rennäring.

Förslag:

Ingen ändring. Riksintressen för rennäring upptar en stor del av kommunens yta. Kommunen anser att även i de delar som utgörs av riksintressen rennäring måste viss exploatering kunna förekomma. LIS-områden ger en möjlighet till viss exploatering. Vidare vill kommunen påtala att många föreslagna LIS-

områden tagits bort i planeringsarbetet, flera av dessa områden berör riksintressen för rennärning. De borttagna LIS-områdena finns listade i översiktsplanens bilaga 4.

Sametinget ser med fördel att kommunen lägger in ett ställningstagande under LIS att riksintresset för rennärning ska beaktas och att samråd ska ske med berörda samebyar.

Förslag:

Ändring i planen. Kommunen skriver in ett nytt ställningstagande under "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS". "Riksintresse för rennärning ska beaktas och vid eventuell dispensprövning inom LIS-områden, som berör riksintresse rennärning, ska det alltid genomföras samråd med berörd sameby.

Miljö kvalitetsnormer

4

Länsstyrelsen påtalar att vid fysisk planering ska det alltid säkerställas att ny bebyggelse och markanvändning inte riskerar att försämra miljö kvaliteten för berörda vattenförekomster.

Förslag:

Ändring i planen. Ställningstagandet under miljö kvalitetsnormer formuleras om till: "Vid ny bebyggelse och markanvändning ska det alltid säkerställas att detta inte försämrar miljö kvaliteten för berörda vattenförekomster".

Länsstyrelsen påtalar att frågan om påverkan på miljö kvalitetsnormer behöver utredas vidare i kommande detaljplaner och prövningar för de industritomter som pekas ut i översiktsplanen.

Förslag:

Ingen ändring. I planen, under avsnittet "Bebyggelseområden", finns redan ett ställningstagande som skriver fram detta. "Den strategiska miljöbedömningens föreslagna utredningar och försiktighetsåtgärder för industriområden ska beaktas".

Försvarsmaktens intresse

4

Länsstyrelsen informerar om att Försvarsmakten i kommande prövningar kan komma att motsätta sig, alternativt ha synpunkter på, utformning av vindkraftsprojekt i delar

av de utpekade vindkraftsområdena, då uppförande av vindkraftverk i delar av de utpekade områdena riskerar att påtagligt skada riksintresse för totalförsvarets militära del, enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken. De aktuella områdena omfattas av sekretess.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen har i planen på flera ställen skrivit fram att samråd ska ske med Försvarmakten vid byggnationer av viss höjd och vid misstanke om att åtgärden kan beröra Försvarmaktens intressen.

Konsekvensbeskrivning

4b

Sametinget vidhåller sina ståndpunkter från samrådsyttrandet, gällande att de utpekade industriområdena i Gäddede, norr om Strömsund och öster om Strömsund ligger inom renskötselområde. Sametinget hänvisar till att "en samebys betesområde utgörs enligt 8 § rennäringslagen (1971:437) av byområdet och övriga områden som samebyn begagnar för renskötsel".

Förslag:

Ändring i planen. Texten i konsekvensbeskrivningen, gällande de ovan nämnda industriområdena, ändras till att dessa ligger inom renskötselområdet.

Sametinget ser med fördel att kommunen lägger in texter om hur renskötseln bidrar till miljömålen.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att rennäringen har fått relativt stort utrymme i planen. Avsnittet "rennäring" upptar drygt tre sidor, vilket är mer än andra "jämförbara näringar". I planen får man över 100 träffar då man söker på rennäring. Kommunen är vidare positiv till att beskriva hur renen bidrar till att uppfylla miljömålen och tycker det är synd att Sametinget inte förde fram detta under samrådsskedet, då det fanns större möjligheter att lägga in nya texter i planen. Kommunen tar med sig Sametingets synpunkt till nästa revidering av översiktsplanen.

Sametinget ser det som bra att motverkande ställningstaganden synliggörs i den strategiska miljöbedömningen.

Föranleder ingen ändring av planen.

Sametinget anser att konsekvenserna av hur exempelvis utpekade LIS-områden påverkar renskötseln ska fördjupas. Sametinget tycker inte att kommunens svar att skjuta frågan till senare prövningar är korrekt och relevant. Sametinget anser att översiktsplanen då förlorar sitt värde som övergripande dokument med vägledande funktion i kommande prövningar.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen är medveten om att vissa LIS-områden berörs av renskötseln. Att utreda hur samtliga LIS-områden påverkar rennäringen skulle vara både svårt och kostnadskrävande. Det är endast ett fåtal exploateringar inom LIS-områden varje år och kommunen anser att möjligheterna att hantera det enskilda ärendet, då det kommer upp, gör det enklare och mer resursbesparande. Vid prövning av strandskyddsdispens, med LIS som särskilt skäl, görs alltid en översyn av eventuella skydd och påverkan, på samma vis som vid handläggning av andra strandskyddsärenden. Vid bedömd påverkan på området beviljas inte dispens, alternativt att en bedömning av hur man kan undvika påverkan görs tillsammans med berörd sameby. Ställningstaganden för samråd med berörd sameby finns inskrivet under såväl "Rennäring" som "Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS".

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Samhällsenheten

Granskningsyttrande

Datum
2022-10-31

Ärendebeteckning
401-6393-22

Strömsunds kommun
plan@stromsund.se

Granskningsyttrande över översiktsplan för Strömsunds kommun

Beskrivning av ärendet

Strömsunds kommun har upprättat ett förslag till kommunomfattande översiktsplan. Planen är utställd för granskning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen, PBL (2010:900). Länsstyrelsen yttrade sig över samrådsversionen av planförslaget den 23 maj 2022.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska Länsstyrelsen under granskningstiden lämna ett granskningsyttrande över planförslaget.

Länsstyrelsen ska i yttrandet enbart ange om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Länsstyrelsen bedömer i huvudsak att de synpunkter som framfördes i samrådsskedet hanterats på ett bra sätt och att översiktsplanen utgör ett gott underlag för kommande prövningar av mark- och vattenanvändningen. Länsstyrelsen har några kvarstående synpunkter på planförslaget, som framgår av yttrandet nedan.

Riksintressen

Rennäring 3 kap. 5 § miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer att förslaget till översiktsplan riskerar att inte tillgodose riksintresse för rennäring enligt 3 kap. 5 § miljöbalken, detta i förhållande till

utpekade LIS-områden. Kommunen behöver ta hänsyn till riksintressena när LIS-områden pekats ut inom eller i anslutning till flyttleder. Detta gäller i synnerhet för de flyttleder som också utgör trånga passager och där ytterligare exploatering påtagligt kan försvåra bedrivandet av rennärning.

Frågan om ett LIS-områdes lämplighet i förhållande till såväl allmänna intressen som riksintressen ska hanteras inom ramarna för översiktsplanprocessen. Detta för att översiktsplanen dels ska redovisa hur kommunen anser att berörda riksintressen ska tillgodoses, dels för att översiktsplanen ska fungera vägledande för kommande bygglovs- och dispensprövning. Om de berörda LIS-områdena fortsatt ska pekats ut på det sätt som framgår av förslaget hamnar bedömningen om påverkan på riksintresset i den enskilda bygglovsprövningen.

Kommunikationer 3 kap. 8 § Miljöbalken

Den 26 september 2022 fattade Trafikverket beslut om nya och förändrade riksintresseanspråk. För Strömsunds kommun innebär beslutet att väg 346 mellan Hoting och gränsen till Västernorrlands län inte längre är av riksintresse. Inlandsbanan mellan Gällivare och Hoting har pekats ut som riksintresse, liksom järnvägslinjen mellan Hoting och Forsmo. Kommunen kan med fördel ändra redovisningen i översiktsplanens kart-del inför planens antagande.

Efter samrådet har kommunen ändrat ställningstagande rörande riksintresse för kommunikationer till att riksintressena tillgodoses genom samråd med länsstyrelsen vid planläggning och lovprövning. Länsstyrelsen är samrådspart vid detaljplanprövning, dock inte vid lovprövning, och ställningstagandet bör förtydligas i denna del.

Totalförsvaret 3 kap. 9 § Miljöbalken

Av länsstyrelsens granskningsyttrande över tillägg till översiktsplan för vindkraft från 2019 framgår att i delar av de utpekade områdena riskerar uppförande av vindkraftverk att påtagligt skada riksintresse för totalförsvarets militära del, enligt 3 kap 9 § andra stycket miljöbalken. De aktuella områdena omfattas av sekretess. Länsstyrelsen informerar därför om att Försvarsmakten i kommande prövningar kan komma att motsätta sig, alternativt ha synpunkter på utformning av vindkraftsprojekt i delar av de utpekade områdena.

Miljö kvalitetsnormer

Efter samrådet har kommunen arbetat vidare med hanteringen av vattenkvalitetsfrågor och miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster på ett bra sätt. Länsstyrelsen vill dock påtala att vid fysisk planering ska det alltid säkerställas att ny bebyggelse och markanvändning inte riskerar att försämra miljö kvaliteten för berörda vattenförekomster. Kommunens ställningstaganden bör förtydligas i denna del.

Länsstyrelsen vill vidare påtala att frågan om påverkan på miljö kvalitetsnormer behöver utredas vidare i kommande detaljplaner och prövningar för de industritomter som pekas ut i översiktsplanen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Länsstyrelsen har, utöver vad gäller påverkan på riksintresse för rennäring, inga ytterligare synpunkter på hanteringen av LIS. I kommande prövningar av dispenser inom de utpekade områdena behöver påverkan i förhållande till strandskyddets syften hanteras och översiktsplanen utgör en god grund för sådana prövningar.

Hälsa och säkerhet

Risk för naturolyckor, översvämning och erosion

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen kompletterar planförslaget med underlag avseende ras- och skredrisker som finns tillgängligt för att göra bedömningar på översiktsplanenivå. De eventuella risker som finns gällande ras, skred, erosion och översvämningar behöver utredas vidare i kommande detaljplaner och prövningar för de industritomter som pekas ut i översiktsplanen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med samhällsplanerare Frida Säwe som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Susanna Löfgren och enhetschef Ingrid Arltoft Henriksson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från nedanstående myndigheter:

Energimyndigheten, daterat 2022-10-10

Sametinget, daterat 2022-10-13

Strålsäkerhetsmyndigheten, daterat 2022-10-07

Svenska kraftnät, daterat 2022-10-10

Trafikverket, daterat 2022-10-13

KUNGÖRELSE

GRANSKNING AV ÖVERSIKTSPLAN FÖR STRÖMSUNDS KOMMUN

Ett förslag till ny översiktsplan för hela Strömsunds kommun har färdigställts under 2022. Planförslaget består av ett digitalt kartunderlag och en planbeskrivning med ett antal bilagor, bland annat en strategisk miljöbedömning.

Den nya översiktsplanen ska ersätta översiktsplanen från 2014.

Planförslaget visar hur kommunen vill utvecklas under de kommande tjugo åren med fokus på markanvändningen. Planen beskriver bland annat utveckling av bebyggelseområden och infrastruktur. Den ger även allmänna riktlinjer för hur värdefulla natur- och kulturmiljöer ska skyddas och var dispens från strandskyddet ska kunna ges med hänsyn till utveckling av landsbygden (LIS).

Samtliga planhandlingar och därtill hörande utredningar finns tillgängliga från den 2 september 2022 till den 3 november 2022 på följande platser:

Kommunhuset, Storgatan 15, 833 35 Strömsund, öppet måndag-torsdag 8-12, 13-17 och fredag 8-12, 13-16.

Kommunens bibliotek: Centralbiblioteket, Myrgatan 4, 833 24 Strömsund
 Backe bibliotek, Läkarvägen 22, 883 72 Backe
 Gäddede bibliotek, Storgatan 40, 833 61 Gäddede
 Hammerdals bibliotek, Storgatan 43, 833 41 Hammerdal
 Hotings bibliotek, Parkgatan 8, 833 51 Hoting

Strömsunds kommuns hemsida www.stromsund.se

Skriftliga synpunkter på planförslaget ska vara Strömsunds kommun tillhanda senast 3 november 2022, under postadress: Miljö- och byggavdelningen, Box 500, 833 24 Strömsund eller med e-post: plan@stromsund.se

Upplysningar om planförslaget lämnas av planingenjör Håkan Bredin tfn 0670-16388.

Strömsunds kommun

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.591

§ 193 Uppföljning av klimatanpassningsplan för Strömsunds kommun 2019-2030

Strömsunds kommun har i ett förvaltningsövergripande samarbete tagit fram en klimatanpassningsplan för kommunen. Planens syfte är att mildra negativa effekter och kostnader för kommunens verksamheter, men också att ta tillvara nya möjligheter, till följd av klimatförändringarna. Kommunfullmäktige beslutade, 18 september 2019 § 72, att godkänna klimatanpassningsplanen samt att uppföljning och redovisning skulle ske i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Uppföljning åtgärder

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen har tagit del av redovisningen samt beslutar att lämna ärendet vidare till kommunfullmäktige.
2. Kommunstyrelsen beslutar att nästa återrapportering ska ske senast inom två år från detta datum.

Diarienummer KS.2022.591

Uppföljning av klimatanpassningsplan för Strömsunds kommun 2019-2030

Bakgrund

Strömsunds kommun har i ett förvaltningsövergripande samarbete tagit fram en klimatanpassningsplan för kommunen. Planens syfte är att mildra negativa effekter och/eller kostnader för kommunens verksamheter, men också att ta tillvara nya möjligheter, till följd av klimatförändringarna. Kommunfullmäktige beslutade 2019-09-18 att godkänna klimatanpassningsplanen samt beslutade även att uppföljning och redovisning skulle ske i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Uppföljning och redovisning

Miljö- och byggavdelningen har samlat in återrapportering från kommunens förvaltningar om vilka åtgärder man har genomfört samt planerar att genomföra med anledning av klimatanpassningsplanen. Miljö- och byggavdelningen deltar i det regionala arbetet med klimatanpassningsplaner som drivs av LST. Miljö- och byggavdelningen ansvarar även för den nationella återrapporteringen via KLIRA-systemet till SMHI. Uppgifterna om åtgärder och planerade åtgärder utgör tillsammans en bedömning av våra sårbarheter som kan betraktas som säkerhetskänslig information. Återrapporteringen till SMHI sker därför via en krypterad sida. Återrapporteringen bör ej spridas i skriftlig form men kan visas på möten med kommunstyrelsen samt kommunfullmäktige.

Sammantaget

Åtgärder och planerade åtgärder fortgår. Ambitionsnivån styrs till stor del av hur mycket ekonomiska resurser man kan lägga på åtgärder. I en jämförelse med andra kommuner i länet ligger vi väl i framkant med såväl klimatanpassningsplan som åtgärder.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av föredragningen samt beslutar att lämna ärendet vidare till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen beslutar att nästa återrapportering ska ske senast inom två år från detta datum.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Miljö- och byggavdelning

Erik Casselbrant

miljö- och byggchef

Radetiketter

?

Elavbrott

Analys av risknivå vid exploateringar

Översvämningar

Anläggande av översvämningsytor

Översvämningar

Anpassning av förläggning och material till markrörelser

Översvämningar

Anpassning av reningsprocess

Bräddning

Inläckage från dagvattennätet

Ökad föroreningsrisk

Byte av råvattenkälla

Färre potentiella täkter

Försämrade grundvattenkvalitet

Vattenbrist

Ökat vattenbehov

Dimensionering av ledningsnät

Översvämningar

Fler säkerhetsbarriärer

Bekämpningsmedel

Enskilda avlopp

Föroreningar

Mikrobiologiska föroreningar, Bräddning i reningsverk

Saltning

Slam

Slam, Bräddning

Förstärkt råvattenskydd

Försämrade grundvattenkvalitet

Vattenbrist

Ökat vattenbehov

Hållbar dagvattenhantering

Inläckage från dagvattennätet

Källaröversvämningar

Minimera inläckage

Inläckage från dagvattennätet

Ny teknisk övervakning

Bekämpningsmedel

Enskilda avlopp

Föroreningar

Mikrobiologiska föroreningar, Bräddning i reningsverk

Slam

Slam, Bräddning

Säkerhets sedimentering

Bräddning

Tätare rensolning

Sedimentavlagringar i ledningsnätet
Upprättande av vattenskyddsområden
Försämrade grundvattenkvalitet
Utveckla ytvattenreningsverk
Färre potentiella täkter
Försämrade grundvattenkvalitet
Vattenbrist
Ökat vattenbehov
(tom)
(tom)

Totalsumma

Radetiketter

?

Elavbrott

Alternativa vägsträckningar

Oframkomliga vägar

Analys av risknivå vid exploateringar

Översvämningar

Anläggande av översvämningsytor

Översvämningar

Anpassa fjärrvärme även till fjärrkyla?

Ökat kylbehov

Anpassning av förläggning och material till markrörelser

Översvämningar

Anpassning av reningsprocess

Bräddning

Inläckage från dagvattennätet

Ökad föroreningsrisk

Anpassning av utsatta verk

Översvämning av dricksvattenverk (Hammerdal) och avloppsreningsverk (Gåxsjö)

Anpassningar, jfr utskott, verandor m m

Sönderblåsning

Begränsa/förbjuda övergödande verksamheter

Alg tillväxt

Behov av skuggiga platser

Ökad solexponering

Bekämpning av mygg

Ökade mängder mygg

Beredskap för skogsbränder

Fler skogsbränder

Förändrad artsammansättning

Bordsfläktar/AC aggregat

Ökad/förändrad arbetsbelastning för personal

Bra dimensionerat dagvattensystem

Källaröversvämningar

Brandredskap vid rast och grillplatser

Eld och grillningsförbud

Byte av råvattenkälla

Färre potentiella täkter

Försämrade grundvattenkvalitet

Vattenbrist

Ökat vattenbehov

Centrala kylsystem

Ökad/förändrad arbetsbelastning för personal

Dimensionering av ledningsnät

Översvämningar

Dimensionering av trummor för framtida flöden

Oframkomliga vägar

Evakueringsplaner (RSA?)

Försämrad framkomlighet
Fastställda, ev utökade vattenskyddsområden
Kemikalieurlakning
Fler säkerhetsbarriärer
Bekämpningsmedel
Enskilda avlopp
Föroreningar
Mikrobiologiska föroreningar, Bräddning i reningsverk
Saltning
Slam
Slam, Bräddning
Förstärkt råvattenskydd
Försämrad grundvattenkvalitet
Vattenbrist
Ökat vattenbehov
Handlingsplan för värmebölja/höga temperaturer
Ökad dödlighet för utsatta grupper
Hjälpa företagare med "barmarksalternativ"
Kortare skid- och skotersäsong
Hållbar dagvattenhantering
Inläckage från dagvattennätet
Källaröversvämningar
Identifiera föroreningskällor och riskområden
Ökad risk för smittat dricksvatten
Information
Allergier och infektioner ökar
Avfallsspridning
Elavbrott
Förlängd/förändrad pollenperiod
Hållbarhet för snölaster
Matförvaring
Psykiska påfrestningar, depressioner, ökad trötthet, infektioner, ökning av fallskador
Saknas tradition att hantera
Vattenbrist
Vissa sjukdomar ökar när badvattnets temperatur stiger
Ökat underhåll
Överkänslighetsreaktioner
Information om matlagning i naturen
Eld och grillningsförbud
Information till de med enskilda brunnar
Ökad risk för smittat dricksvatten
Information/riktlinjer för skogsbruk
Problem vid körning
Information/provtagning av badvatten
Sämre badkvalitet
Ingen nybyggnation i dessa områden
Översvämning av befintliga byggnader. Jfr Rossön, Rörström
Invallningar
Källaröversvämningar
Inventera/minimera risker för bräddning av avlopp

Smittspridning

Inventerat områden med bebyggelse, där det skulle kunna finnas risk för ras och skred, tillsammans med Inga kända, identifierade riskområden där det finns bebyggelse

Isolerande färg

Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnad

Isolerande fönster

Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnad

Klimatanläggningar för kyla (delvis)

Ökad inomhusvärme sommartid

Klimatanpassat byggmaterial

Ökat underhåll

Kvotering/reglering av markutnyttjande

Ökad sommarturism

Kylanläggningar

Förvaring och användning av läkemedel och omläggingsmaterial

Saknas tradition att hantera

Kylförvaring

Förlängd röttningsperiod

Markiser, persienner & mörkläggningsgardiner

Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnad

Minimera inläckage

Inläckage från dagvattennätet

Minska hårdgjorda ytor

Källaröversvämningar

Möjligheter att ta emot fjärrvärme vid elavbrott

Elavbrott

Ny teknisk övervakning

Bekämpningsmedel

Enskilda avlopp

Föroreningar

Mikrobiologiska föroreningar, Bräddning i reningsverk

Slam

Slam, Bräddning

Omprioriteringar i verksamheterna

Försämrad framkomlighet

Ökad/förändrad arbetsbelastning för personal

Planering vid nybyggnation

Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnad

Plantera in varmetåligare fiskarter??

Förändrade fiskbestånd

Redundans

Avbrott på gata markförskjutningar och sättningar

Regleringsområde för snöskoteråkning

Sårbarare mark

Reservkraft?

Överhettning av elcentraler - elavbrott

Reservvattentäcker

Kemikalieurlakning

Riktlinje för utevistelse

Ökad dödlighet för utsatta grupper

Rumsbyten

Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnad

Sandning

Hala vägar

Se över ventilplaceringar för källare

Källaröversvämningar

Skapa vattenskyddsområden

Ökad risk för smittat dricksvatten

Skuggiga miljöer - trädplantering

Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnad

Snålspolande duschar, toaletter m m

Vattenbrist

Snöröjning

Oframkomliga vägar

Spola, rengöra befintliga dagvattenledningar

Källaröversvämningar

Spånga leder

Känsligare mark

Säkerhets sedimentering

Bräddning

Tillvaratagande av regnvatten

Vattenbrist

Tätare renspolning

Sedimentavlagringar i ledningsnätet

Upprättande av vattenskyddsområden

Försämrade grundvattenkvalitet

Uppsättning av fågelholkar

Ökade mängder mygg

Utbildningsinsats för personal

Ökad/förändrad arbetsbelastning för personal

Utveckla ytvattenreningsverk

Färre potentiella täkter

Försämrade grundvattenkvalitet

Vattenbrist

Ökat vattenbehov

Vaccinationer

Borrelia, TBE, allergiska besvär och hudinfektioner ökar

Vaccinationskampanjer

Ökade mängder fästingar

Vädersäkra viktiga kulturmiljöer

Kulturmiljöer förstörs

Vägbulor som vattenstyrare

Källaröversvämningar

Väl dimensionerade vattenverk

Ökad vattenförbrukning

Återskapa/nyskapa våtmarker

Förändrad artsammansättning

Ökade resurser

Hala vägar

Oframkomliga vägar

(tom)

Fler och kraftigare stormar

Förändrad artsammansättning

Höjd luftfuktighet

Höjd trädgräns

Längre perioder av torka

Sämre vägar

Totalsumma

KLIMATFAKTOR/ EFFEKT	KONSEKVENNS & SÅRBARHET	TÄNKBARA ÅTGÄRDER	ANSVAR	Genomförda åtgärder	Planerade åtgärder
Värmeböljor	Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnader	Markiser, persienner & mörkläggningsgardiner	TSF	Markiser sattes upp på alla särskilda boenden 2018 - 2019	Finns inget inplanerat 2022-2026
Värmeböljor	Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnader	Planering vid nybyggnation, skuggiga miljöer - trädplantering	MoB, TSF		
Värmeböljor	Saknas tradition att hantera	Information, kylanläggningar	TSF	Inga nya kylanläggningar är installerade.	Inga nya kylanläggningar är inplanerade i perioden 2022-2026
Lågt grundvattenstånd	Vattenbrist	Förstärkt råvattenskydd	TSF	Fastställt vattenskyddsområde i delar utav kommunen. Jobbar med HACCP med riskbedömningar för vattenverk. Kontrollerar grundvattennivåer.	Fortsätta arbetet med vattenskyddsområden och fastställa HACCP för alla vattenverk. Köpa en till gemensam vattentank i länet.
Lågt grundvattenstånd	Försämrad grundvattenkvalitet	Förstärkt råvattenskydd	TSF	Fastställt vattenskyddsområde i delar utav kommunen. Jobbar med HACCP med riskbedömningar för vattenverk. Kontrollerar grundvattennivåer.	Fortsätta arbetet med vattenskyddsområden och fastställa HACCP för alla vattenverk.
Torka	Ökat vattenbehov	Förstärkt råvattenskydd	TSF	Fastställt vattenskyddsområde i delar utav kommunen. Jobbar med HACCP med riskbedömningar för vattenverk. Kontrollerar grundvattennivåer. Vattentank införskaffad.	Fortsätta arbetet med vattenskyddsområden och fastställa HACCP för alla vattenverk. Köpa en till gemensam vattentank i länet.
Värmeböljor	Ökat vattenbehov	Förstärkt råvattenskydd	TSF	Fastställt vattenskyddsområde i delar utav kommunen. Jobbar med HACCP med riskbedömningar för vattenverk. Kontrollerar grundvattennivåer. Vattentank införskaffad.	Fortsätta arbetet med vattenskyddsområden och fastställa HACCP för alla vattenverk. Köpa en till gemensam vattentank i länet.
Långvariga regn	Slam, Bräddning	Ny teknisk övervakning	TSF	Arbete med installation av styr- och övervakning på anläggningar pågår. Kontrollerad bräddning installeras.	Fortsätta arbetet med styr- och övervakning så alla anläggningar kopplas upp.
Skyfall	Slam	Ny teknisk övervakning	TSF	Arbete med installation av styr- och övervakning på anläggningar pågår. Kontrollerad bräddning installeras.	Fortsätta arbetet med styr- och övervakning så alla anläggningar kopplas upp.
Slamströmmar	Föroreningar	Ny teknisk övervakning	TSF	Arbete med installation av styr- och övervakning på anläggningar pågår. Kontrollerad bräddning installeras.	Fortsätta arbetet med styr- och övervakning så alla anläggningar kopplas upp.
Stormar	Elavbrott	Reservverk	TSF	Elverk köpta till de mest utsatta vattenverken. Åtgärder vidtagna vid kommunala fastigheter.	Fortsätter arbetet med översyn av VA-anläggningarna och komplettera med reservkraft vid behov. Fortsätter arbetet vid kommunala anläggningar.
Lågt grundvattenstånd	Försämrad grundvattenkvalitet	Upprättande av vattenskyddsområden	TSF		Finns redan på rad 6
Värmeböljor	Ökat kylbehov	Kylanläggningar	TSF	Se rad 4	Se rad 4
Brand	Eld och grillningsförbud	Information	KLF		
Översvämning (vattendrag)	Kemikalieurlakning	Fastställda, ev utökade vattenskyddsområden	TSF	Fastställt vattenskyddsområde i delar utav kommunen.	Fortsätta arbetet med nya vattenskyddsområden och uppdatering av gamla.
Torka	Ökad solexponering	Behov av skuggiga platser	VSF, BKU, TSF	Åtgärder gjorda på Tåsögården, Åshamra, Brismarksgården och vid Strömbacka/ Granbacken.	Pergola över alla förskolors sandlådor kommer att sättas upp under 2022.

Vegetationsperiod	Förlängd/förändrad pollenperiod	Pollenfilter	TSF	Filterbyten sker idag utifrån pollenperioden. Luftmätning har gjorts i skolors lokaler vad avser pollen. Bra resultat! Vi har genomgående hög filterklass.	Ev görs en ny uppföljning av pollenhalter i inomhusmiljöerna vid utgången av 2026
Torka	Längre perioder av torka	Slåtter på kommunalt ägd mark	TSF	Har arrenderats ut vid behov.	Rutiner finns för att arrendera ut vid behov.
KLIMATFAKTOR/ EFFEKT	KONSEKVENNS & SÅRBARHET	TÄNKBARA ÅTGÄRDER	ANSVAR		
Långvariga regn	Inläckage från dagvattennätet	Hållbar dagvattenhantering. Minimera inläckage	TSF	Renovering av dagvattenledningar.	Fortsätta renoveringar
Långvariga regn	Källaröversvämningar	Hållbar dagvattenhantering	TSF	Renovering av dagvattenledningar så att ledningarna tar undan. Åtgärder vidtagna vid vissa kommunala fastigheter	Fortsätta renoveringar. Det planeras för fler åtgärder vid kommunala fastigheter.
Skyfall	Inläckage från dagvattennätet	Hållbar dagvattenhantering. Minimera inläckage.	TSF	Renovering av dagvattenledningar.	Fortsätta renoveringar
Skyfall	Källaröversvämningar	Hållbar dagvattenhantering	TSF	Renovering av dagvattenledningar så att ledningarna tar undan. Åtgärder vidtagna vid vissa kommunala fastigheter.	Fortsätta renoveringar. Det planeras för fler åtgärder vid kommunala fastigheter.
Stormar	Elavbrott	Information	KLF		
Förändrat snötäck	Oframkomliga vägar	Ökad snöröjning	TSF	Rutiner för hur vi ska hantera ökade snömängder är framtagna.	Rutiner följs upp och revideras vid behov. Samt utrustning ses över och ev förnyas/förbättras.
Nollgenomgångar	Hala vägar	Ökad halkbekämpning	TSF	Rutiner för att hantera nollgenomgångar finns framtagna.	Följa utvecklingen och ev behov av ökade inköp av sand.
Översvämning (havsö)	Översvämning av dricksvattenverk (Hammerdal) och avloppsreningsverk (Gåxsjö)	Anpassning av utsatta verk	TSF	Vallar byggda vid Hammerdals vv och vid högt vattenstånd mäts nivån regelbundet.	
Översvämning (vattendrag)	Översvämning av befintliga byggnader. Jfr Rossön, Rörström	Ingen nybyggnation i dessa områden	MoB		
Översvämning (vattendrag)	Smittspridning	Inventera/minimera risker för bräddning av avlopp	TSF, MoB	Installerar styr-övervakning, bygger om anläggningar, installerad kontrollerad bräddning.	Fortsätter arbete med installation av styr- övervakning, fortsatta investeringar i anläggningar
Värmeböljor	Ökad/förändrad arbetsbelastning för personal	Bordsfläktar/AC aggregat. Omprioriteringar i verksamheterna.	VSF, BKU	Div åtgärder på personlig nivå, tex keps, vattenflaska och solkräm, fläktar inköpta. VSF: bordsfläktar/AC-aggregat finns i viss utsträckning, användning bedöms lokalt, risk smittspridning behöver beaktas, rutiner finns	
Värmeböljor	Ökad dödlighet för utsatta grupper	Handlingsplan för värmebölja/höga temperaturer. Riktlinje för utevistelse.	VSF, BKU	Handlingsplan med riktlinjeför utevistelse vid höga temperaturer, begränsa utevistelsen och solljus	
Långvariga regn	Ökad risk för smittat dricksvatten	Identifiera föroreningskällor och riskområden. Skapa vattenskyddsområden.	TSF, MoB	Fastställt vattenskyddsområde i delar utav kommunen. Jobbar med HACCP för vattenverk.	Fortsätta arbetet med vattenskyddsområden och HACCP.
Värmeböljor	Psykiska påfrestningar, depressioner, ökad trötthet, infektioner, ökning av fallskador	Information	KLF		
Värmeböljor	Ökad inomhusvärme sommartid	Klimatanläggningar för kyla	TSF	Inga nya klimatanläggningar är installerade	Inga nya kylanläggningar är inplanerade i perioden 2022-2026

Stormar	Försämrad framkomlighet	Omprioriteringar i verksamheterna	Alla		
Översvämning (vattendrag)	Ökad risk för smittat dricksvatten	Skapa vattenskyddsområden	TSF, MoB	Fastställt vattenskyddsområde i delar utav kommunen.	Fortsätta arbetet med vattenskyddsområden.

HUVUDGRUPP	SAMHÄLLSFUNKTION
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	UPPVÄRMNING
NATURMILJÖ, ARELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	STRANDNÄRA BEBYGGELSE
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	STRANDNÄRA BEBYGGELSE
NATURMILJÖ, ARELLA NÄRINGAR & TURISM	ARELLA NÄRINGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	AVLOPPSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	AVLOPPSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	AVLOPPSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	AVLOPPSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	AVLOPPSVATTEN
MÄNNISKORS HÄLSA	HÄLSOEFFEKTER

KLIMATFAKTOR/EFFEKT	KONSEKVENSN & SÅRBARHET
Värmeböljor	Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnader
Torka	Vattenbrist
Översvämning (hav/sjö)	Källaröversvämningar
Översvämning (vattendrag)	Källaröversvämningar
Förändrat snötäcke	Problem vid körning
Långvariga regn	Bräddning
Långvariga regn	Inläckage från dagvattennätet
Långvariga regn	Ökad föroreningsrisk
Skyfall	Inläckage från dagvattennätet
Skyfall	Ökad föroreningsrisk
Värmeböljor	Ökad/förändrad arbetsbelastning för personal

TÄNKBARA ÅTGÄRDER	ANSVAR	Var placera	Åtgärdstyp	Prio
Isolerande fönster				2
Information				2
Bra dimensionerat dagvattensystem				2
Bra dimensionerat dagvattensystem				2
Information/riktlinjer för skogsbruk		Ekosystemtjänster försv		2
Anpassning av reningsprocess				2
Anpassning av reningsprocess				2
Anpassning av reningsprocess				2
Anpassning av reningsprocess				2
Anpassning av reningsprocess				2
Anpassning av reningsprocess				2
Kylanläggningar				2

HUVUDGRUPP	SAMHÄLLSFUNKTION
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	UPPVÄRMNING
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DRICKSVATTEN
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	FÖRORENINGSSPRIDNING, AVFALL
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	FÖRORENINGSSPRIDNING, AVFALL
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	STRANDNÄRA BEBYGGELSE
MÄNNISKORS HÄLSA	SMITTSPRIDNING
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	KULTURMILJÖ
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	KULTURMILJÖ
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	KULTURMILJÖ
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	AREELLA NÄRINGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DAGVATTEN

TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DAGVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	FIBER
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	AVLOPPSVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DAGVATTEN
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	AVLOPPSVATTEN

KLIMATFAKTOR/EFFEKT	KONSEKVENSN & SÅRBARHET
Värmeböljor	Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnader
Lågt grundvattenstånd	Vattenbrist
Lågt grundvattenstånd	Försämrade grundvattenkvalitet
Nivåvariationer i grundvatten	Färre potentiella täkter
Torka	Ökat vattenbehov
Värmeböljor	Ökat vattenbehov
Förändrat snötäcke	Saltning
Långvariga regn	Slam, Bräddning
Skyfall	Slam
Slamströmmar	Föroreningar
Översvämning (vattendrag)	Mikrobiologiska föroreningar, Bräddning i reningsverk
	Bekämpningsmedel
	Enskilda avlopp
Stormar	Avfallsspridning
Översvämning (vattendrag)	Kemikalieurlakning
Översvämning (hav/sjö)	Källaröversvämningar
Värmeböljor	Förlängd röttningsperiod
Långvariga regn	Kulturmiljöer förstörs
Översvämning (hav/sjö)	Kulturmiljöer förstörs
Översvämning (vattendrag)	Kulturmiljöer förstörs
Stormar	Fler och kraftigare stormar
Långvariga regn	Översvämningar

Skyfall	Översvämningar
Ras och skred	Avbrott p g a markförskjutningar och sättningar
Skyfall	Bräddning
Slamströmmar	Sedimentavlagringar i ledningsnätet
Stormar	Elavbrott

TÄNKBARA ÅTGÄRDER	ANSVAR	Var placera: Åtgärdstyp	Prio
Isolerande färg			3
Byte av råvattenkälla. Utveckla ytvattenrening			3
Byte av råvattenkälla. Utveckla ytvattenrening.			3
Byte av råvattenkälla. Utveckla ytvattenrening.			3
Byte av råvattenkälla. Utveckla ytvattenrening.			3
Byte av råvattenkälla. Utveckla ytvattenrening.			3
Fler säkerhetsbarriärer			3
Fler säkerhetsbarriärer			3
Fler säkerhetsbarriärer			3
Fler säkerhetsbarriärer			3
Fler säkerhetsbarriärer, ny teknisk övervakning			3
Fler säkerhetsbarriärer, ny teknisk övervakning			3
Fler säkerhetsbarriärer		Kommunens ansvar?	3
Information			3
Reservvattentäkter			3
Se över ventilplaceringar för källare.			3
Kylförvaring			3
Vädersäkra viktiga kulturmiljöer			3
Vädersäkra viktiga kulturmiljöer			3
Vädersäkra viktiga kulturmiljöer			3
			3
Anläggande av översvämningssytor. Dimensionering av ledningsnät.			3

Anläggande av översvämningssytor. Dimensionering av ledningsnät.	3
Redundans	3
Säkerhetsdimensionering	3
Tätare renspolning	3
Reservekraft	3

HUVUDGRUPP	SAMHÄLLSFUNKTION
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV
MÄNNISKORS HÄLSA	HÄLSOEFFEKTER
MÄNNISKORS HÄLSA	UTOMHUS- OCH INOMHUSMILJÖ
MÄNNISKORS HÄLSA	SMITTSPRIDNING
MÄNNISKORS HÄLSA	SMITTSPRIDNING
MÄNNISKORS HÄLSA	SMITTSPRIDNING
MÄNNISKORS HÄLSA	UTOMHUS- OCH INOMHUSMILJÖ
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	NATURMILJÖ
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	NATURMILJÖ
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	NATURMILJÖ
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	NATURMILJÖ

NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	NATURMILJÖ
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	NATURMILJÖ
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	VÄGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	VÄGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	VÄGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	VÄGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	VÄGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	VÄGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	VÄGAR
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	VÄRMEBEHOV
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	STRANDNÄRA BEBYGGELSE
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	STRANDNÄRA BEBYGGELSE

KLIMATFAKTOR/EFFEKT	KONSEKVENSN & SÅRBARHET
Ökad vattentemperatur	Alg tillväxt
Översvämning (vattendrag)	Ökade mängder mygg
Förändrat snötäcke	Kortare skid- och skotersäsong
Värmeböljor	Sämre badvattenkvalitet
Ökad vattentemperatur	Förändrade fiskbestånd
Markfuktighet	Känsligare mark
Torka	Vattenbrist
Långvariga regn	Sämre vägar
Vegetationsperiod	Höjd trädgräns
Förändrat snötäcke	Ökad sommarturism
Vegetationsperiod	Ökade mängder fästingar
Översvämning (vattendrag)	Ökade mängder mygg
Vegetationsperiod	Överkänslighetsreaktioner
Vegetationsperiod	Allergier och infektioner ökar
Värmeböljor	Vissa sjukdomar ökar när badvattnets temperatur stiger
Lågt grundvattenstånd	Ökad risk för smittat dricksvatten
Värmeböljor	Borrelia, TBE, allergiska besvär och hudinfektioner ökar
Långvariga regn	Höjd luftfuktighet
Brand	Förändrad artsammansättning
Torka	Förändrad artsammansättning
Värmeböljor	Förändrad artsammansättning
Förändrat snötäcke	Förändrad artsammansättning

Vegetationsperiod	Förändrad artsammansättning
Översvämning (vattendrag)	Förändrad artsammansättning
Brand	Oframkomliga vägar
Ras och skred	Oframkomliga vägar
Stormar	Oframkomliga vägar
Långvariga regn	Oframkomliga vägar
Skyfall	Oframkomliga vägar
Översvämning (vattendrag)	Oframkomliga vägar
Stormar	Elavbrott
Översvämning (hav/sjö)	Källaröversvämningar
Översvämning (vattendrag)	Källaröversvämningar

TÄNKBARA ÅTGÄRDER	ANSVAR	Var placera	Åtgärdstyp	Prio
Begränsa/förbjuda övergödande verksamheter				4
Bekämpning av mygg				4
Hjälpa företagare med "barmarksalternativ"				4
Information/provtagning av badvatten				4
Plantera in värmetåligare fiskarter??				4
Spånga leder				4
Tillvaratagande av regnvatten				4
				4
				4
Kvotering/reglering av markutnyttjande				4
Vaccinationskampanjer				4
Uppsättning av fågelholkar				4
Information				4
Information				4
Information				4
Information till de med enskilda brunnar				4
Vaccinationer				4
				4
Beredskap för skogsbränder				4
Återskapa/nyskapa våtmarker				4
Återskapa/nyskapa våtmarker				4
				4

	4
	4
Alternativa vägsträckningar	4
Alternativa vägsträckningar	4
Alternativa vägsträckningar	4
Dimensionering av trummor för framtida flöden	4
Dimensionering av trummor för framtida flöden	4
Dimensionering av trummor för framtida flöden	4
Möjligheter att ta emot fjärrvärme vid elavbrott	4
Invallningar	4
Invallningar	4

HUVUDGRUPP	SAMHÄLLSFUNKTION	KLIMATFAKTOR	KONSEKVENSN & SÅRBARHET
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	UPPVÄRMNING	Värmeböljor	Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnader
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	UPPVÄRMNING	Värmeböljor	Ökad vattenförbrukning
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV	Torka	Vattenbrist
NATURMILJÖ, AREELLA NÄRINGAR & TURISM	TURISM & FRILUFTSLIV	Förändrat snötäcke	Sårbarare mark
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	RAS, SKRED & EROSION	Ras och skred	Inga kända, identifierade riskområden där det finns bebyggelse
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	STRANDNÄRA BEBYGGELSE	Översvämning (hav/sjö)	Källaröversvämningar
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	STRANDNÄRA BEBYGGELSE	Översvämning (vattendrag)	Källaröversvämningar

TÄNKBARA ÅTGÄRDEANSVAR Var placera? Åtgärdstyp|Prio

Rumsbyten	0
Väl dimensionerade vattenverk	0
Snålspolande duschar, toaletter m m	0
Regleringsområde för snöskoteråkning	0
Inventerat områden med bebyggelse, där det skulle kunna finnas risk för ras och skred, tillsammans med SIG. Identifiera områden i bygglovsprocessen	0
Spola, rengöra befintliga dagvattenledningar	0
Spola, rengöra befintliga dagvattenledningar	0

HUVUDGRUPP	SAMHÄLLSFUNKTION	KLIMATFAKTOR/EFFEKT
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	UPPVÄRMNING	Värmeböljor
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	ELSYSTEM, FIBER, VÄRME- OCH KYLBEHOV	Värmeböljor
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	BYGGNADSKONSTRUKTION	Stormar
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	BYGGNADSKONSTRUKTION	Förändrat snötäcke
BEBYGGELSE OCH BYGGNADER	BYGGNADSKONSTRUKTION	Långvariga regn
MÄNNISKORS HÄLSA	HÄLSOEFFEKTER	Värmeböljor
MÄNNISKORS HÄLSA	HÄLSOEFFEKTER	Värmeböljor
MÄNNISKORS HÄLSA	UTOMHUS- OCH INOMHUSMILJÖ	Vegetationsperiod
MÄNNISKORS HÄLSA	UTOMHUS- OCH INOMHUSMILJÖ	Värmeböljor
NATURMILJÖ, ARELLA NÄRINGAR & TURISM	ARELLA NÄRINGAR	Brand
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DAGVATTEN	Långvariga regn
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DAGVATTEN	Långvariga regn
TEKNISKA FÖRSÖRJNINGSSYSTEM/ INFRASTRUKTUR	DAGVATTEN	Skyfall

KONSEKVENSN & SÅRBARHET	TÄNKBARA ÅTGÄRDER	ANSVAR
Inga extrema platser identifierade i kommunen. Dock kan strålningsvärme uppkomma i vissa byggnader	Planering vid nybyggnation, skuggiga miljöer - trädplantering	MoB, TSF
Matförvaring	Information	BKU, TSF, \
Sönderblåsning	Anpassningar, jfr utskott, verandor m m	MoB, TSF
Hållbarhet för snölaster	Information	MoB, TSF
Ökat underhåll	Information, klimatanpassat byggmaterial	MoB, TSF
Ökad/förändrad arbetsbelastning för personal	Utbildningsinsats för personal	VSF, BKU c
Ökad/förändrad arbetsbelastning för personal	Kylanläggningar.	TSF
Förlängd/förändrad pollenperiod	Information	KLF
Förvaring och användning av läkemedel och omläggingsmaterial	Kylanläggningar	TSF, VSF
Fler skogsbränder	Beredskap för skogsbränder	TSF, KLF
Översvämningar	Analys av risknivå vid exploatering.	MoB
Översvämningar	Anpassning av förläggning och material till markrörelser.	TSF
Översvämningar	Analys av risknivå vid exploatering. Anpassning av förläggning och material till markrörelser.	MoB, TSF

Var placera? Åtgärdstyp Prio

2

VSF

2

2

2

2

o KLF

2

2

2

2

2

2

2

2

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.194

§ 194 Nyttjanderätts- och uppdragsavtal mellan Strömsunds kommun och Servanet AB

Kommunen är delägare i Servanet AB, kommunfullmäktige § 166/2013. Förutom styrande dokument i form av aktieägaravtal och bolagsordning finns ett nyttjanderätts- och uppdragsavtal mellan Strömsunds kommun och Servanet gällande vårt fibernät.

Avtalstiden för nuvarande nyttjanderätts- och uppdragsavtal löper ut den 31 december 2022, kommunstyrelsen § 230/2018 och kommunstyrelsens arbetsutskott § 232/2018.

Ett nytt avtalsförslag har varit på remiss och hanterats i kommunstyrelsen enligt § 114/2022.

Kommunen har fått ett nytt nyttjanderätts- och uppdragsavtal från Servanet för perioden 2023 till 2024 för godkännande och underskrift.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Följebrev till avtal
Nyttjanderätts och uppdragsavtal Servanet 2023-2024

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Godkänner nyttjanderätts- och uppdragsavtal.
2. Ge kommundirektören delegation att underteckna avtalet.

Diarienummer KS.2022.194

Nyttjanderätts- och uppdragsavtal 2023 - 2024 mellan Strömsunds kommun och Servanet AB

Beskrivning av ärendet

Kommunen är delägare i Servanet AB, kommunfullmäktige § 166/2013. Förutom styrande dokument i form av aktieägaravtal och bolagsordning finns ett nyttjanderätts- och uppdragsavtal mellan Strömsunds kommun och Servanet gällande vårt fibernät.

Avtalstiden för nuvarande nyttjanderätts- och uppdragsavtal löper ut den 31 december 2022, kommunstyrelsen § 230/2018 och kommunstyrelsens arbetsutskott § 232/2018.

Ett nytt avtalsförslag har varit på remiss och hanterats i kommunstyrelsen enligt § 114/2022.

Kommunen har fått ett nytt nyttjanderätts- och uppdragsavtal från Servanet för perioden 2023 till 2024 för godkännande och underskrift. Bilaga.

Förslag till beslut

1. Godkänner nyttjanderätts- och uppdragsavtal.
2. Ge kommundirektören delegation att underteckna avtalet.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Ann-Louise Hansson, Bredbandssamordnare

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen, Ann-Louise Hansson, Bredbandssamordnare

Bilagor

Följebrev

Nyttjanderätts- och uppdragsavtal Servanet 2023-2024

Strömsunds kommun

Nyttjanderätts och uppdragsavtal

På uppdrag av Servanets styrelse översänds två exemplar av Nyttjanderätts- och uppdragsavtal med bilagor, avseende Ert fibernät för perioden 2023 till 2024, för godkännande och påskrift. Efter Er påskrift önskar vi ett exemplar med bilagor i retur. Handlingarna återsänds i bifogat svarskuvert.

Med vänlig hälsning

Göran Sörell, vd

Servanet AB

NYTTJANDERÄTTIS- OCH UPPDRAGSAVTAL

Denna dag har Strömsunds kommun, org. nr. 212000-2486 nedan kallat Nätägaren och Servanet AB, org.nr 556765-9296, nedan kallat Servanet, träffat följande nyttjanderätts- och uppdragsavtal.

Nätägaren och Servanet benämns gemensamt för "Parterna" eller enskilt för "Part".

1. BAKGRUND OCH INLEDNING

- 1.1 Nätägaren har bland annat till uppgift att stimulera en positiv utveckling i Strömsunds kommun genom att där äga och tillhandahålla ett öppet och konkurrensneutralt kommunikationsnät huvudsakligen baserat på fiberoptiska förbindelser och nodutrymmen, men som även kan bestå av kopparförbindelser och radiolänkar (Passivt nät).
- 1.2 Enligt bolagsordningen har Servanet till uppgift att i inhyrda svartfibernet ansvara för nätens drift och utveckling samt försäljning av kommunikationslösningar i öppna konkurrenskraftiga Stadsnät. Servanet har förvärvat till nätet hörande anordningar och gjort egna investeringar i sådan utrustning (Aktiv utrustning). Passivt nät och Aktiv utrustning utgör tillsammans ett öppet kommunikationsnät (Stadsnät).
- 1.3 Servanet ägs av:

- Härnösands Energi & Miljö AB	org. nr. 556526-3745
- Ragunda kommun	org. nr. 212000-2452
- Strömsunds kommun	org. nr. 212000-2486
- Sundsvall Elnät AB	org. nr. 556502-7223
- Timrå kommun	org. nr. 212000-2395
- Ånge kommun	org. nr. 212000-2387
- 1.4 Nätägaren och Servanet har ett utvecklat samarbete för handhavande av Stadsnätet. För att utveckla samarbetet träffas nu ett nyttjanderätts- och uppdragsavtal mellan parterna som träder i kraft den 1 januari 2023, vari Servanet åtar sig att ombesörja drift, underhåll och reparationer samt att för egen räkning uppbära samtliga avgifter hänförliga till Stadsnätet.

2. NYTTJANDERÄTTSUPPLÅTELSE

- 2.1 Nätägaren upplåter härmed till Servanet exklusiv nyttjanderätt till Passivt nät. Upplåtelseobjektet med dess nuvarande utsträckning och omfattning preciseras i bifogade ritning (bilaga 1). Uppdraget omfattar såväl befintligt Passivt nät som under avtalstiden tillkommande ledningar med tillhörande anordningar.
- 2.2 Passivt nät upplåtes i befintligt skick.
- 2.3 Servanet äger ej rätt att helt eller delvis överlåta nyttjanderätten till annan utan Nätägarens skriftliga medgivande.

3. UPPDRAG

- 3.1 Nätägaren uppdrar åt Servanet och Servanet åtar sig att i enlighet med detta avtal och i den omfattning som därav framgår svara för att Stadsnätet utvecklas på ett för Nätägaren positivt sätt.
- 3.2 I uppdraget ingår att träffa avtal med företagskunder, privatkunder och leverantörer, inhämta yttranden och tillstånd för verksamheten, förhandla och träffa avtal om ledningsrätter eller servitut samt i övrigt svara för erforderliga myndighetskontakter.
- 3.3 I uppdraget ingår att ombesörja och bekosta drift, underhåll och reparationer hänförliga till Stadsnätet, samt att vid eventuell utbyggnad av nätet bevaka möjligheter till bidrag från PTS, EU eller andra.
Servanet är skyldiga att ombesörja och bekosta drift, underhåll och reparationer hänförliga till Stadsnätet, om inte Servanet visar att åtgärden beror på orsaker utanför Servanets kontroll och som inte skäligen kunde förväntas vid avtalets ingående och vars följder Servanet inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.
- 3.4 Till drift, underhåll och reparationer räknas ej de utgifter som kan uppstå till följd av att nätägaren nödgas genomföra betydande förändringar av det passiva nätet. Dessa utgifter är, till den del de ej förbättrar det befintliga nätets kapacitet, ej underlag för den nyttjanderättsavgift som beräknas enligt bilaga 2.
- 3.5 I uppdraget ingår att tillhandahålla Nätägaren kvalificerad kompetens för utveckling av verksamhet rörande Stadsnätet.
- 3.6 Servanet fastställer och uppbär för egen räkning samtliga avgifter hänförliga till Stadsnätet enligt detta avtal.

4. NYTTJANDERÄTTSAVGIFT

- 4.1 För nyttjande av Passivt nät erlägger Servanet till Nätägaren en årlig nyttjanderättsavgift som betalas kvartalsvis i efterskott.
Nyttjanderättsavgiften beräknas utifrån fastställda kostnadskomponenter (bilaga 2).
Nyttjanderättsavgiften justeras årligen utifrån kostnadskomponenternas förändring.
Nyttjanderättsavgiften för 2023 presenteras i bilaga 2.

5. ANSLUTNINGSAVGIFTER

- 5.1 Vid anslutning av friliggande bostadshus (villor) erlägger Servanet en anslutningsavgift till Nätägaren enligt bilaga 3.

6. STRATEGISKT INFLYTANDE FÖR NÄTÄGAREN

- 6.1 För att bibehålla en för Nätägaren väsentlig insyn i Stadsnätet i kommunen skall Servanet årligen informera Nätägaren om väsentliga nya överenskommelser och ändrade prisstrukturer samt rådgöra om eventuellt tillkommande åtaganden av ekonomisk betydelse för Servanet och Nätägaren.
- 6.2 Servanet skall under oktober månad före varje nytt verksamhetsår upprätta budget för egen verksamhet hänförlig till Stadsnätet samt lämna erforderligt underlag för Nätägarens budgetering av Passivt nät.
- 6.3 Samråd kring planerade, pågående och genomförda projekt skall genomföras varannan månad. Servanet skall samråda med Nätägaren inför beslut som påverkar investeringsplanen för passivt nät.
- 6.4 Servanet skall under september månad varje år till Nätägaren redovisa det bokförda värdet på tillgångar och skulder som härrör sig till rörelsen, det vill säga bokförda värdet på anläggningstillgångar, fastighetsnät och avbetalningsfordringar.

7. INVESTERINGAR I PASSIVT NÄT

- 7.1 Nätägaren beslutar om investeringar i Passivt nät och skall gentemot Servanet svara för finansiering av investeringarna.
- 7.2 Servanet skall senast under oktober månad före aktuellt verksamhetsår till Nätägaren redovisa plan för investeringar i Passivt nät under kommande verksamhetsår samt, om möjligt, för de kommande tre (3) åren.
- 7.3 I Servanets uppdrag ingår att svara för genomförande av åtgärder som investeringarna avser.

8. ANSVAR

- 8.1 Servanet ansvarar gentemot tredje man för skada som uppsåtlig eller av oaktsamhet vållas den som utnyttjar Servanets tjänster hänförliga till Stadsnätet.
- 8.2 Nätägaren ansvarar för utsättning av Passivt nät. Servanet ansvarar för att skador på Passivt nät repareras, på egen bekostnad om inte någon extern part kan göras ekonomiskt ansvarig.

9. NÄRINGSKÄNNETECKEN

- 9.1 Servanet äger rätt att vid marknadsföring av Stadsnätet i Strömsund och vid avtal med kunder använda sitt eget firmanamn och sin egen logotyp.
- 9.2 Nätägaren äger rätt att vid marknadsföring av sina tjänster även använda Servanets näringskännetecken i samråd med Servanet.

10. AVTALSTID

- 10.1 Detta avtal gäller under tiden 2023-01-01 – 2024-12-31.
- 10.2 Parterna kan säga upp avtalet att upphöra vid utgången av avtalstiden. Sådan uppsägning måste ske senast 24 månader innan avtalstidens utgång. Säger ingen av parterna upp avtalet, förlängs det automatiskt med ett år i taget.
- 10.3 Det åligger Nätägaren att underrätta Servanet om äganderätten till Passivt nät helt eller delvis övergår till annan än Nätägaren eller till bolag som direkt eller indirekt ägs av kommunen. Om sådan övergång sker äger Servanet rätt att med omedelbar verkan säga upp detta avtal.
- 10.4 Vart fjärde år efter avtalets tecknande skall parterna göra en gemensam översyn av avtalets utformning.

11. AVTALETS UPPHÖRANDE

- 11.1 I det fall detta avtal ej förlängs återgår nyttjanderätten av Stadsnätet, inklusive aktivutrustning från Servanet till Nätägaren.
- 11.2 Servanet skall, i det fall detta avtal ej förlängs, till Nätägaren mot erhållande av köpeskilling överlåta hela den verksamhet Servanet bedriver på Stadsnätet. I rörelsen ingår alla naturligen hänförliga tillgångar och rättigheter som kan antas vara till nytta för att driva den vidare samt till den hörande skulder och förpliktelser. Köpeskillingen uppgår till det belopp som motsvarar summan av differensen mellan det bokförda värdet på samtliga tillgångar som övertas och skulder som härrör sig till rörelsen.

12. ÄNDRINGAR

12.1 Ändringar i och tillägg till avtalet skall, för att gälla, göras skriftligen och vara undertecknade av Parternas behöriga företrädare.

13. ÖVERLÅTELSE

13.1 Part får inte, vare sig helt eller delvis, överlåta sina rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal utan samtycke från den andra Parten; dock är Part skyldig att lämna samtycke till överlåtelsen om denne skäligen kan nöja sig med förändringen. Motpartens ställningstagande skall ske inom skäligen tid.

14. TVIST

14.1 Eventuella tvister mellan Parterna med anledning av denna avsiktsförklaring, vilka inte kan lösas genom förhandlingar mellan Parterna, ska avgöras med tillämpning av svensk rätt av svensk domstol med Sundsvall tingsrätt som första instans.

Detta avtal har upprättats i två (2) likalydande exemplar
varav Parterna tagit var sitt.

Ort och datum

Ort och datum

SUNDSVALL 2022-10-20

Strömsunds kommun

Servanet AB

Underskrift

Underskrift

Göran Schnell

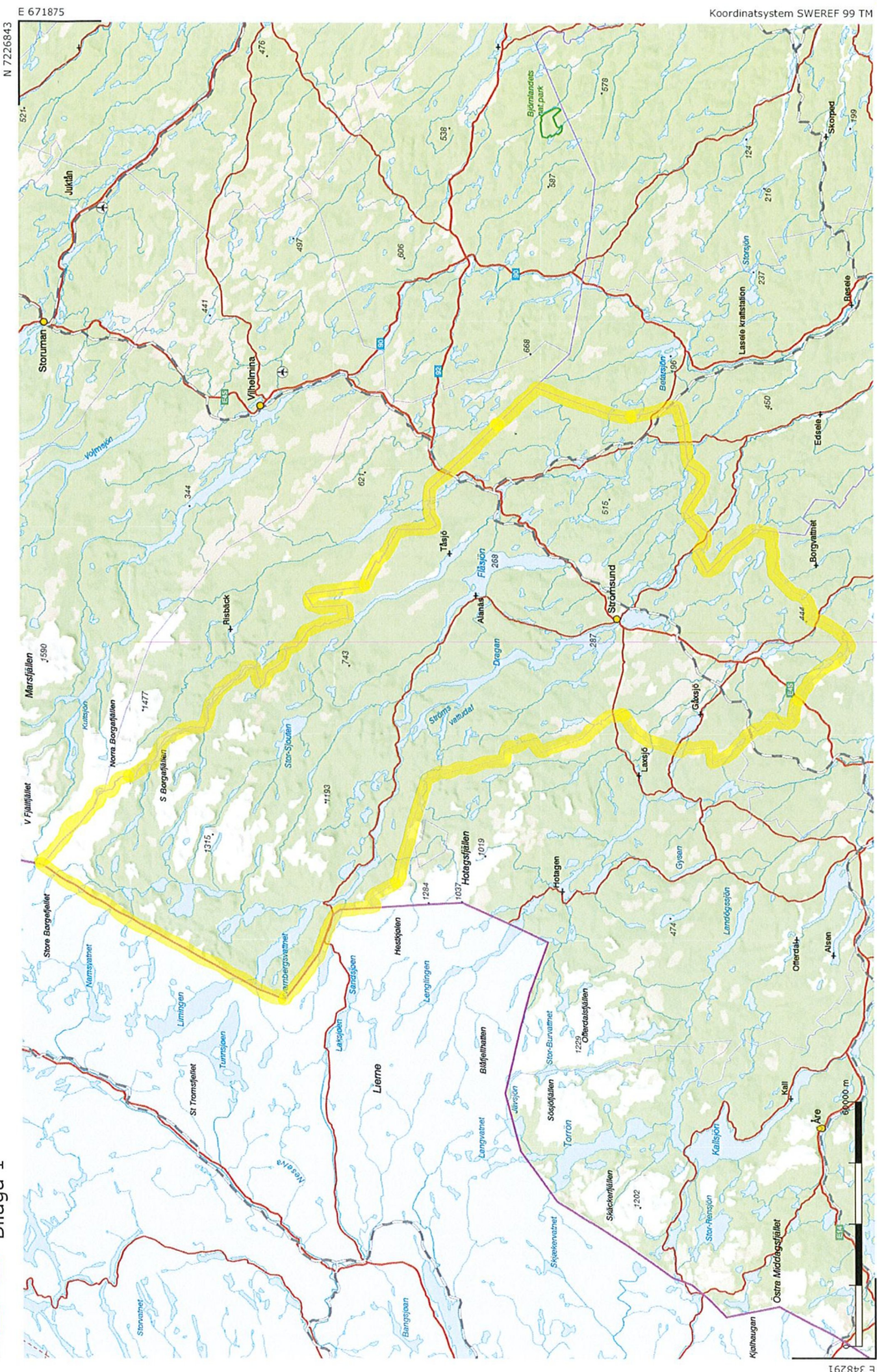
Namnförtydligande

Namnförtydligande

GÖRAN SÖRELL

Underskrift

Namnförtydligande

N 7226843

E 671875

Koordinatsystem SWEREF 99 TM

N 7018971 1:1 143 870

E 348291

Fastighetsgränser i kartan är översiktliga och saknar rättsverkan, jämför beslut i lantmäterihandlingar och saknar rättsverkan, jämför beslut i lantmäterihandlingar och saknar rättsverkan. © Lantmäteriet
Ankom: 2022-10-24 Ärende: KS.2022.194 Handling: 2018397

Bilaga 2

Nyttjanderättsavgift

Kostnadskomponenter till grund för prissättningen av årlig nyttjanderättsavgift.

Prissättningen för 2022 är preliminär och baseras på budgeterade arrendegrundande investeringar. En avstämning av 2022 års investeringar sker i slutet av året för att slutligen fastställa nyttjanderättsavgiften.

Preliminär prissättning 2022	Strömsunds kommun
Avskrivningar	4 442 261
Ränta*	2 096 172
Summa	6 538 433

* Beräknas som bokfört värde på stadsnätet multiplicerat med genomsnittliga medelräntan på svenska statsobligationer med 10 års löptid (SE GVB 10Y) under den tolv månadersperiod som slutar med augusti året innan det år beräkningen avser, med ett riskpåslag uppgående till två procentenheter.

Beräkning för 2022:

- Arrendegrundande anläggningsvärde * $(0,17 + 2)/100 = 2\,096\,172$ kr

Bilaga 3

ANSLUTNINGSAVGIFTER

Servanet fastställer och uppbär för egen räkning samtliga anslutningsavgifter hänförliga till Stadsnätet. Om nätägaren så önskar kan del av anslutningsavgiften för friliggande bostadshus (villor) utbetalas till nätägaren efter att kunden aktiverats.

Vid ett anslutningsprojekt avseende friliggande bostadshus (villor) kan nätägaren begära att del av anslutningsavgiften ska utbetalas till nätägaren efter att kunderna aktiverats. Beloppets storlek per ansluten villa bestäms av Servanets styrelse. Tills vidare utbetalas 10 000 kronor för varje villa som ansluts, i det fall nätägaren så begär. Beloppet reducerar det arrendegrundande anläggningsvärdet enligt bilaga 2. Om nätägaren begär betalning av del av anslutningsavgiften skall Servanet tillhandahålla faktureringsunderlag till nätägaren. Servanet skall då ge nätägaren information om antalet nyanslutna villor per byggprojekt efter att villorna som ingår i projektet aktiverats, samt antalet nyanslutna aktiverade enskilda villor månadsvis.

den 8 november 2022

Diarienummer KS.2022.534

§ 195 Färdigställande av fiberprojekt Rossön

December 2020 beslutade kommunen att bygga ut fibernät i Rossöns tätort genom en helt ny typ av samverkanslösning som inte testats tidigare. Avtal tecknades med entreprenör för leverans av nyckelfärdig anläggning under år 2021. Då entreprenaden inte fortskred såsom överenskommit hävdades avtalet i augusti 2022. Kommunen gjorde en avsättning vid bokslut 2021 för identifierade förpliktelser kopplat till bredbandsprojekt Rossön.

Projektet har en beslutad budget på 5,3 miljoner. Eftersom avtalet har hävts pågår dialog med tidigare entreprenör gällande slutfakturan i förhållande till värdet på utförd prestation. Vad slutsumman blir för redan utförda arbeten av tidigare entreprenör i Rossön är i dagsläget oklar.

Servanet har fått i uppdrag att ta fram kostnadsberäkning och förslag för ett övertagande av projektet för att färdigställa fiberutbyggnaden.

Med ny uppdragstagare för att slutföra projektet och kostnader för redan utförda arbeten föreligger behov att upplösa tidigare avsättning på 3,3 miljoner kronor från bokslut 2021 avseende förpliktelse bredbandsutbyggnad. Den upplösta avsättningen tillförs investeringsobjektet för Rossön och blir därmed ett eget kommunalt investeringsbidrag.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Kostnadsberäkning Servanet
Notiser till kostnadskalkyl

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta att ärendet kompletteras till kommunstyrelsens sammanträde den 22 november 2022.

Arbetsutskottets beslut

Ärendet kompletteras till kommunstyrelsens sammanträde den 22 november 2022.

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer KS.2022.534

Färdigställande av fiberprojekt Rossön

Beskrivning av ärendet

December 2020 beslutade kommunen att bygga ut fibernät i Rossöns tätort genom en helt ny typ av samverkanslösning som inte testats tidigare, beslut enligt kommunstyrelsen § 196/2020. Avtal tecknades med entreprenör för leverans av nyckelfärdig anläggning under år 2021. Då entreprenaden inte fortskred såsom överenskommit hävdades avtalet i augusti 2022, kommunstyrelsen § 135/2022. Kommunen gjorde en avsättning vid bokslut 2021 för identifierade förpliktelser kopplat till bredbandsprojekt Rossön.

Projektet har en beslutad budget på 5,3 miljoner, kommunfullmäktige § 7/2021 och kommunstyrelsen § 38/2021. Eftersom avtalet har hävts pågår dialog med tidigare entreprenör gällande slutfakturan i förhållande till värdet på utförd prestation. Vad slutsumman blir för redan utförda arbeten av tidigare entreprenör i Rossön är i dagsläget oklar.

Servanet har fått i uppdrag att ta fram kostnadsberäkning och förslag för ett övertagande av projektet för att färdigställa fiberutbyggnaden. Beräknad kostnad för att färdigställa entreprenörens norra etapp och bygga den södra etappen uppgår till 5,4 miljoner kronor med reservation för identifierade osäkerheter. Bilaga.

Med ny uppdragstagare för att slutföra projektet och kostnader för redan utförda arbeten föreligger behov att upplösa tidigare avsättning på 3,3 mnkr från bokslut 2021 avseende förpliktelse bredbandsutbyggnad. Den upplösta avsättningen tillförs investeringsobjektet för Rossön och blir därmed ett eget kommunalt investeringsbidrag.

Kompletterande ärendebeskrivning 2022-11-15:

Ärendet har hanterats i kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-11-08, § 195. Arbetsutskottets beslut lyder: "Ärendet kompletteras till kommunstyrelsens sammanträde den 22 november 2022."

Servanet har tagit fram kassaflödeskalkyl som visar hur stor del av den totala byggkostnaden som bärs av kunderna i projektet och hur stor andel av investeringen som hamnar utanför arrendet. Kassaflödet bygger på de 129 kunder som har en beställning hos Servanet idag.

Total byggkostnad:	6.820.000 kronor
Ej arrendegrundande:	- 1.809.590 kronor
Arrendegrundande:	5.010.410 kronor

Det är viktigt att vara medveten om att detta kassaflöde bygger på de fakta som vi vet om nu, vilket är fakta som kan komma att förändras.

Intäktssidan kommer att påverkas negativt om kunder väljer att häva sin beställning. Om fler kunder tillkommer i projektet påverkas kassaflödet i positiv riktning.

Kostnadssidan kommer att påverkas negativt om vi inte kan nyttja allt som byggts av tidigare entreprenör, här finns en stor osäkerhetsfaktor. Det är svårt att ta fram en alternativ kalkyl om vissa delar av nätet inte kan användas. Eventuellt tillkommande kostnader kommer att försämra det bifogade kassaflödet med motsvarande summa. Tillkommande kostnader kan medföra behov av extra finansieringsbeslut under projektets slutförande.

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

1. Ge Servanet i uppdrag att färdigställa fiberprojektet i Rossön.
2. Finansiering av kommunens egna investeringsbidrag med 3 256 000 kronor sker genom upplösning av avsättning förpliktelse bredbandsutbyggnad från bokslut 2021.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Ann-Louise Hansson, Bredbandssamordnare

Kommunledningsförvaltningen, Veronica Hjorter Stenklyft, Ekonomistrateg

Bilagor

Kostnadsberäkning Servanet

Notiser till kostnadskalkyl

Kassaflödeskalkyl

Notiser Servanets kalkyler i Rossön:

Kalkylen baseras på bland annat följande punkter:

- Baserad på att kanaliseringen av tidigare entreprenören går att använda.
- Att vi får ett OK på alla 70st privata MUA som krävs. Övriga fastigheter ägs av Strömsunds kommun.
- För att sänka kostnaderna har vi projekterat att gå över privat mark i stället från längs med TRV-väg. Kalkylen är baserat på att vi får igenom en MUA med privata markägare.
- 3200m grävning längs med TRV-väg, övrigt privat mark och enskilda vägar.
- 110st torrinstallationer är gjorda av tidigare entreprenör. Dessa måste färdigställas.
- Inga brunnar eller skåp är satta av tidigare entreprenör.
- Ingen fiber är installerad av tidigare entreprenör.
- Förberedd att bygga ut till Rossöns ytterområden. (parameter som tidigare entreprenör inte hade med)
- 18st privata fastigheter, 1st flerfamiljshus och 3st företag ska installeras.

Södra Rossön:

- 4100m grävning kvarstår
- 30st MUA
- 1st REV (kan vara fler)
- Tillstånd TRV
- Tillstånd TRV järnväg + fastighet
- Samråd länsstyrelsen
- Bromontage

Norra Rossön:

- 2800m grävning kvarstår
- 40st MUA
- 1st REV (kan vara fler)
- Tillstånd TRV
- Samråd länsstyrelsen

Reservationer

- Ligger entreprenörens utförda kanalisering för tomtschakterna på rätt djup?
 - o Vid grund förläggning bör dessa sträckor grävas om, beslutas av kommunen.
- Vid inventeringen av Kraftservice har det indikerats grund förläggning på accessnätet.
- Vid grund förläggning bör dessa sträckor grävas om, beslutas av kommunen

- All garanti på det Zpyke byggt åligger kommunen, så också ett beslut om ombyggnad krävs. (framtida kostnader som uppstår på det entreprenören orsakat så kommer kommunen att faktureras av Servanet för åtgärd).
- Inventering av kraftservice på Zpykes byggnation ingår ej i totala kalkylen.

- Är befintlig kanalisation användbar? (vi vet inte dessa kostnader förrän kanalisationen tryck-testas flottas/blåsas.
- Hur många MUA-nedslag av de markägare där entreprenören redan utfört arbete och behövs det grävas om? Vad blir ersättning- och återställningskostnaden?

Kassaflödesanalys

Datum: 20221111
Plats: Roslöfs tätort

Procent anslutna 56% Totalt antal hushåll 230
Bidrag % Beställningar hushåll 129
Ej beställda hushåll 101
Total byggkostnad 6 820 000
bidrag -1 809 590
Nätägare 5 010 410
Investering

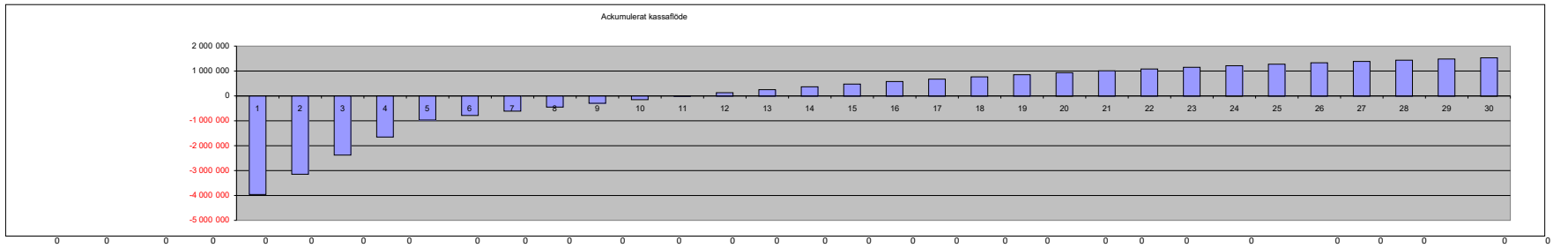
Nätavtal 199 kr
Erbjudande 499 kr
Kick-back 50 kr
Installation ej beställda hushåll 8 000 kr

Engångspris 0 kr Antal företagsförbindelser (st) 0
Pris per företagsförb. 1 000 kr
Svartfiber fiberpar (st) 0
Pris/kr/meter svartf: 2,50 kr Meter svartfiber 5000

Tillkommande kunder 10 Standarderbjudande 24 900 kr

Arrendegrundande inv 5 010 410

År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Efteranslutningar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
- Intäkter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Extra engångsintäkter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Anslutningsintäkter, amort	617 962	617 962	617 962	617 962	617 962	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Nätavgifter och kickback	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	323 842	
Företagshyra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Svartfiberhyra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Tillkommande kunder (ansl intäkt)	199 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Tillkommande kunder (löpande intäkter)	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	23 904	
Efteranslutningar (nettoeffekt anslutning)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Efteranslutningar (nettoeffekt löpande)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
- Kostnader																														
Drift o UH 1,5% schablon	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	-102 300	
Investeringar																														
Entreprenadarbeten och material	-5 010 410	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kassaflöde	-3 947 803	863 407	863 407	863 407	863 407	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	245 446	
Nettonuvärdeberäknat kassaflöde	-3 947 803	814 535	768 429	724 933	683 899	183 411	173 029	163 235	153 996	145 279	137 056	129 298	121 979	115 074	108 561	102 416	96 619	91 150	85 990	81 123	76 531	72 199	68 112	64 257	60 620	57 188	53 951	50 898	48 017	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Akkumulerat kassaflöde	-3 947 803	-3 133 268	-2 364 838	-1 639 905	-956 006	-772 594	-599 565	-436 330	-282 334	-137 055	0	129 298	251 277	366 351	474 912	577 328	673 947	765 097	851 087	932 210	1 008 741	1 080 940	1 149 053	1 213 310	1 273 929	1 331 118	1 385 069	1 435 967	1 483 983	

Kalkylränta 6%
Avtalstid (år)
Ordervärde under avtalstid

Signering enligt säljinstruktion
Upprättad av

Signatur & Datum

Kontrollerad av

Signatur & Datum

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Diarienummer KS.2022.22

Delgivningar

1. Redovisning från kommunledningsförvaltningen över kvarstående medel i kommunstyrelsens anslag för oförutsedda behov:

Budget 2022	300 000
Stölskyddsföreningen, § 59/2022	-10 000
Sommarlovsaktiviteter 2022, § 103/2022	-275 000
Föräldraföreningen mot narkotika	-5 000
Kvarstår	10 000

2. Redovisning från kommunledningsförvaltningen över kvarstående medel i kommunstyrelsens utvecklingspott:

Budget 2022	1 000 000
Akademi norr, § 153/2021	-105 400
E-handelssystem, § 236/2021	-730 000
Samhällsutveckling i Backe, § 239/2021	-250 000
Flyktingloppet 2022, § 60/2022	-20 000
Budgetrevidering 2022	2 180 000
Kvarstår	2 074 600

3. Information från Biogas i Jämtland-Härjedalen AB kring beslut om klimatklivsbidrag för biogasanläggning i Östersund (KS.2022.725)
4. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden § 114/2022 - Budget 2023 för barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen
5. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden § 115/2022 - Budget 2023 för kultur- och fritidsavdelningen
6. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden § 117/2022 - Inriktningsmål 2022
7. Information från Länsstyrelsen om processerna kring fördelningstal 2023, kommunal och andelstal (KS.2022.552)
8. Protokoll - Primärkommunala samverksansrådet 7 november 2022 §§ 58-67
9. KSAU § 187/2022 - Bidragsansökan från Föräldraföreningen mot narkotika för 2023 (KS.2022.691)

Förslag till beslut

Delgivningarna läggs till handlingarna.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, Kanslisekreterare